ಬಿಸಿಎ ಕನ್ನಡ ಸಂಕುಲ–೨
ಬಿಸಿಎ ನಾಲ್ಕನೇ ಸೆಮಿಸ್ಟರ್ ಪಠ್ಯ

ಘಟಕ : ೧

೧) ವಚನಗಳು –ಆದಯ್ಯ
೨) ದಾರಿಗಳು –ಅಮರೇಶ ನುಗಡೋಣಿ
೩) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ –ಡಾ. ಡಿ.ಆರ್. ನಾಗರಾಜ

ಘಟಕ : ೨

೧) ನನ್ನೊಳಗೆ ನಾ ತಿಳಕೊಂಡೆ –ಶಿಶುನಾಳ ಶರೀಫ
೨) ಹಾದರ –ಬೆಸಗರಹಳ್ಳಿ ರಾಮಣ್ಣ
೩) ಅಣುಶಕ್ತಿ ವರವೇ? ಶಾಪವೇ? –ನಾಗೇಶ ಹೆಗಡೆ

ಘಟಕ : ೩

೧) ಅವಧೂತ –ಸು.ರಂ. ಎಕ್ಕುಂಡಿ
೨) ಧಣಿಗಳ ಬೆಳ್ಳಿಲೋಟ –ಎಚ್. ನಾಗವೇಣಿ
೩) ಬಹುರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಂಪನಿಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಸ್ತುತ ಸವಾಲುಗಳು –ಡಾ. ಬಸವರಾಜ ಸಬರದ

ಘಟಕ : ೪

೧) ಅಮ್ಮನಿಗೆ –ಸ. ಉಷಾ
೨) ಹೂ ಕೊಟ್ಟ ಚದುರೆ –ಜನಪದ
೩) ರೈತನೊಬ್ಬನ ಕ್ರಾಂತಿ–ಹುಲ್ಲುಕಡ್ಡಿಯ ಪವಾಡ –ಪಿ. ಲಂಕೇಶ

ಘಟಕ : ೧

೧. ವಚನಗಳು

–ಆದಯ್ಯ

ಆಶಯ: ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಆದಯ್ಯನ ವಚನಗಳು ಸಮಷ್ಠಿಯ ಉಳಿವು, ಹುಟ್ಟು ಚರಾಚರ ಪಕ್ಷಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಚಿಂತಿಸುತ್ತದೆ. ಹಾಗೂ ಅಹಂಕಾರ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಭೂಷಣವಲ್ಲ ನಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ಅಹಂಕಾರವನ್ನು ಬುಡಸಮೇತ ಕಿತ್ತು ಹಾಕಬೇಕು. ಮನುಷ್ಯ ಮಾನವೀಯತೆಯ ಗುಣಗಳಾದ ಪ್ರೀತಿ, ವಿಶ್ವಾಸ, ನಂಬಿಕೆ ಸಹಕಾರಗಳಿಗೆ ಆದ್ಯತೆಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು.

ಕಡಲೊಳಗಣ ವಡಬ ಹೊದ್ದಿಯೂ ಹೊದ್ದದಂತೆ
ಇಂದುಕಾಂತದೊಳಗೆ ಬಿಂದುವಿದ್ದಿಲದಂತೆ
ದರ್ಪಣದೊಳಗಣ ಪ್ರತಿಬಿಂಬ ಮುಟ್ಟಿಯೂ ಮುಟ್ಟದಂತೆ
ಸರ್ವಸಾಕ್ಷಿಕನಾದ ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ ಸೋಮೇಶ್ವರನು

ಪಿಂಡದೊಳಗಡಗಿ ಇಲ್ಲದಂತಿಪ್ಪನಯ್ಯಾ.
ಖ್ಯಾತಿಗೆ ಜೋತು, ಲಾಭಕ್ಕೆ ಲೋಭಿಸಿ
ಪೂಜೆಯ ಮಾಡದೆ ರಾಜದ್ವಾರದಲ್ಲಿ ಸುಳಿದು
ಬಳಲುವ ಹಿರಿಯರೆಲ್ಲರೂ ಇತ್ತಿತ್ತಲಲ್ಲದೆ
ಅತ್ತತ್ತಲೆಲ್ಲಿಯದೋ?
ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ ಸೋಮೇಶ್ವರಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ತಲ್ಲೀಯವಾದ
ಶರಣರತ್ತತ್ತಲ್ಲಲ್ಲದೆ ಇತ್ತಿತ್ತಲೆಂತಿಹರೋ

ಬೀಜದೊಳಗಣ ವೃಕ್ಷ, ಅಂಕುರ, ಪಲ್ಲವ, ಪತ್ರ,
ಕುಸುಮ, ಫಲ ಮೈದೋರದಂತೆ,
ಕಾಷ್ಠದೊಳಗಣ ಅಗ್ನಿ ಉರಿಉಷ್ಣದೋರದಂತೆ,
ಪತಂಗನ ಕರದೊಳಗಡಗಿಪ್ಪ ಮರೀಚಿ ಪ್ರವಹಿಸಿದಂತೆ,
ಬಿಂದುವಿನೊಳಗಡಗಿಪ್ಪ ನಾದ ದನಿದೋರದಂತೆ,
ಪಿಂಡ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಗಳ ಕೂಡಿಪ್ಪ
ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ ಸೋಮೇಶ್ವರಲಿಂಗವನಾರೂ ಬೆರೆಸಬಾರದಯ್ಯಾ.

ಮುತ್ತು ನೀರೊಳಗೆ ಹುಟ್ಟಿ ಮರಳಿ ನೀರಾಗದಂತೆ,
ತಿಳಿಯ ಕಾಸಿದ ತುಪ್ಪ ಕ್ಷೀರವಾಗದಂತೆ,
ತೊಟ್ಟುಬಿಟ್ಟ ಹಣ್ಣು ಹೂಮಿಡಿಯಾಗದಂತೆ,
ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಅದ ಹೊದ್ದದೆ,
ಸ್ವಯಂಪ್ರಕಾಶ ಲಿಂಗದ ಬೆಳಗಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು,
ತಲ್ಲೀಯವಾಗಿರ್ದರಯ್ಯಾ
ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ ಸೋಮೇಶ್ವರಾ, ನಿಮ್ಮ ಶರಣರು.

ಕವಿ ಪರಿಚಯ: ಆದಯ್ಯ (೧೧೬೦) ಬಸವಣ್ಣನವರ ಸಮಕಾಲೀನನಾದ ಆದಯ್ಯ ಸೌರಾಷ್ಟ್ರದವನು. ವ್ಯಾಪಾರ ನಿಮಿತ್ತ ಪುಲಿಗೆರೆಗೆ ಬಂದು ನೆಲಸಿದನು. ಈತನ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಅಂದು ಪ್ರಚಲಿತವಿದ್ದ ಎಲ್ಲ ವಚನಕಾರರ ಹೆಸರು ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ. ಈತನ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಹರಿಹರ 'ಆದಯ್ಯನ ರಗಳೆ'ಯಲ್ಲಿ ರಸವತ್ತಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು:

೧. ಸೋಮೇಶ್ವರನ ಭಕ್ತಗಣದ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.

೨. ಸೋಮೇಶ್ವರ ಯಾವುದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ?

೩. ಸೋಮೇಶ್ವರ ಲಿಂಗವನಾರೂ ಬೆರೆಸಬಾರದು ಎಂದು ಆದಯ್ಯ ಹೇಳಲು ಕಾರಣವೇನು?

೪. ವಚನಗಳ ಭಾಷಿಕ ವಿಶೇಷ ಗುರುತಿಸಿ.

೨. ದಾರಿಗಳು

–ಅಮರೇಶ ನುಗಡೋಣಿ

ಆಶಯ: ಮನುಷ್ಯ ತನ್ನ ಸ್ವಾರ್ಥ–ಸಣ್ಣತನಗಳನ್ನು ಮೀರಿ ಸರಳವಾಗಿ ಬದುಕಲು ಸಾಧ್ಯ. ಅದಕ್ಕೆ ಒಂದಿಷ್ಟು ತ್ಯಾಗ, ಶ್ರಮ, ಸಹಿಷ್ಣುತೆ, ತಾಳ್ಮೆ ಬೇಕು. ಬದ್ಧತೆ, ಪ್ರಬುದ್ಧತೆಗಳು ದಕ್ಕಿದಾಗ ಸಾಮಾನ್ಯನೂ ಉದಾತ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಬಾಳಹಾದಿ ಇಂತ ಅನೇಕ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

ಆಧುನಿಕ ಬದುಕು, ವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬ ಇವು ಹೊಸಕಾಲದ ಫಲಿತಗಳು; ನಂಟಿನ ತಡೆಗೋಡೆಗಳು. ಎಲ್ಲ ನಿರ್ಬಂಧಗಳನ್ನು ಮೀರಿ ಮನುಷ್ಯ ಸಾಮುದಾಯಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಪಡೆಯುವ ದಾರಿಗಳೂ ಉಂಟು; ಅವನ್ನು ಹುಡುಕಬೇಕು, ಅತ್ತ ನಡೆಯಬೇಕು.

ಇನ್ನೂ ಕತ್ತಲು ಕರಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಪಾಟೀಲರು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಕೋಣೆಯಿಂದ ಪಡಸಾಲೆಗೆ ಬಂದು ಕುರ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತರು. ಬದಿಯ ಟೇಬಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಜೇನುತುಪ್ಪ, ನಿಂಬೇರಸ ಬೆರೆಸಿದ ಪಾನಕ ತುಂಬಿದ್ದ ತಂಬಿಗೆಯಿತ್ತು. ರೂಢಿಯಂತೆ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಕುಡಿಯತೊಡಗಿದರು. ಒಂದೆರಡು ಗುಟುಕು ಕುಡಿದಿರಬೇಕು. ರುಚಿಗೆ ಮನಸ್ಸು ಉತ್ಸಾಹಗೊಂಡಿತ್ತು. ಹತ್ತಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಆಪ್ತರಾಗಿದ್ದ ಆಯುರ್ವೇದ ವೈದ್ಯರೊಬ್ಬರು ಇಂಥ ಪಾನಕ ಕುಡಿಯಲು ಹೇಳುತ್ತಲೇ ಇದ್ದರು. ಆದರೆ ಮುಂಜಾನೆ ಎದ್ದರೆ ಸಾಕು ಮನಸ್ಸು ಚಹಾಕ್ಕೆ ಹಾತೊರೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಚಹಾ ಕುಡಿದರೆ ಮಾತ್ರ ಸಮಾಧಾನವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಒಂದೆರಡು ಸಲ ಪಾನಕ ಕುಡಿಯಲು ಯತ್ನಿಸಿ ಕುಡಿದರೂ, ಪುನಃ ಚಹ ಕುಡಿಯುವ ತನಕ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನೆಮ್ಮದಿಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ! ಹೀಗಾಗಿ ಜೇನುತುಪ್ಪ–ನಿಂಬೇರಸದ ಪಾನಕ ಕುಡಿಯಬೇಕೆಂಬ ಪ್ರಯತ್ನ ಕೈಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಪಾಟೀಲರು ಈ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ವಾರ ಕಳೆದಿತ್ತು. ಇಲ್ಲಿ ಪಾನಕ ಕುಡಿಯುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ರೂಢಿಯಾಗಿತ್ತು. ಈಗ ಪಾನಕ ಕುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದರೆ ತನುಮನಕ್ಕೆ ಹಿತವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಪಾನಕವನ್ನು ಸವಿಯತೊಡಗಿದ್ದರು. ಕಳೆದ ಹದಿನೈದು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಜೀವಕ್ಕೆ ನೆಮ್ಮದಿ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದು ಏನಾದರೂ ಇದ್ದರೆ ಅದು ಕಳೆದ ಈ ವಾರ–ಹತ್ತು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಎಂದು ಅನ್ನಿಸತೊಡಗಿತು. ಈ ಮನೆಯ ಸಿದ್ರಾಮಪ್ಪ ಮಾಸ್ತರ, ಹೆಂಡತಿ ಅಮರಮ್ಮ ದಂಪತಿಗಳು ಬದುಕುತ್ತಿರುವ ವಿಧಾನ ಕಂಡು ಪರಮಾಶ್ಚರ್ಯವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಪಾಟೀಲರಿಗೆ ಈ ಒಂಟಿ ಮನೆಗೆ ಬಂದ ದಿನ ಆ ರಾತ್ರಿವಾಸದ ಅನುಭವದಿಂದ, ಯಾವ ಶಿಕ್ಷೆಯ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಈ ದಂಪತಿಗಳು ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಅನ್ನಿಸಿ ಪಾಟೀಲರಿಗೆ ಬೇಸರವಾದದ್ದು ನಿಜ. ಆದರೆ ಮೂರು ದಿನ ಕಳೆಯುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ 'ಆಹ್ಹಾ!' ಅನ್ನಿಸಿ ಬಿಟ್ಟಿತು. ಮಾಸ್ತರರು ಕುಟುಂಬದ ಜತೆಗೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ನಿತ್ಯದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಮಕ್ಕಳು ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಗಂಡಹೆಂಡತಿಯ ಸಂಸಾರದ ಆಟ ಆಡುತ್ತವಲ್ಲ ಅದನ್ನು ಕಂಡಂತಿತ್ತು. ಮಾಸ್ತರರೇ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದ ಈ ಊರಲ್ಲಿ ಇರದೇ, ಅದೇ ಊರಿನ ಹೊರಗೆ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಮನೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಇದ್ದರು. ಹೊತ್ತು ಮುಳುಗಿದ ಬೆನ್ನಲ್ಲೇ ಉಣ್ಣುವುದು, ಉಂಡು ಕಂದೀಲು ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಮಾತು–ಕತೆಯಾಡುವುದು, ಮನೆಯ ಹೊರಗೆ ಬೆಳದಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಾಡಿ ಬಂದು ಮಲಗುವುದು. ಬೆಳಗಾಗುವ ಮುನ್ನವೇ ಏಳುವುದು, ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿರುವ ಆಕಳು, ಅದರ ಅಂಕಣವನ್ನು ಹಸನಮಾಡುವುದು, ಹಾಲು ಹಿಂಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ಮನೆಯ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ತೋಟವನ್ನು ಸುತ್ತಾಡಿ ಆರೈಕೆ ಮಾಡುವುದು, ಪಕ್ಕದ ಕಾಲುವೆಯಲ್ಲಿ ಬಟ್ಟೆಬರೆ ಒಗೆಯುವುದು ಒಂದೇ ಎರಡೇ ಇಂಥ ಹಲವು ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ದಣಿವಿಲ್ಲದೇ, ಬೇಸರಿಸದೆ ಇಬ್ಬರು ಕೂಡಿಯೇ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಪಾಟೀಲರು ಕಂಡು ತಾವೂ ಕೈಜೋಡಿಸಲು ಹಂಬಲಿಸಿದರು. ಮೊನ್ನೆ ಮಾಸ್ತರರು ಕಾಲುವೆಯಲ್ಲಿ ಬಟ್ಟೆ ಒಗೆಯುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಹೆಂಡತಿಯ ಸೀರೆಬಟ್ಟೆಗಳೂ ಕಂಡವು. ಪಾಟೀಲರು ನೋಡಿ ದಂಗು ಬಡಿದವರಂತೆ ಕುಂತರು. ಸಂಜೆ ತಿರುಗಾಡಲು ಹೋದಾಗ, ಅದು ನೆನಪಾಗಿ ತಡೆಯಲಾರದೆ ಪಾಟೀಲರು 'ಸಿದ್ರಾಮು, ಸೀರೆ ಒಗೆಯುವುದು ನಿನಗೆ ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಯ್ತು? ಅದಕ್ಕೂ ಮಾನಸಿಕ ಸಿದ್ದತೆ ಬೇಕಲ್ಲ? ತಪ್ಪು ತಿಳಿಯಬಾರದು' ಎಂಬ ಮಾತು ಮುಗಿಯುವ ಮುನ್ನವೇ, ತಪ್ಪಾಕ ತಿಳಿಲಿ ಬಿಡು. ನಾನು ಉಡುವುದು ಪಂಚೆ, ಆಕೆ ಉಡುವುದು ಸೀರೆ. ಅವೆಲ್ಲ ಬಟ್ಟೆಗಳಲ್ಲೇನಪ್ಪ? ಬಟ್ಟೆಗಳಂತ ಒಗಿತೀನಿ ಅಷ್ಟೇ' ಎಂದು ಮಾಸ್ತರರು ತಣ್ಣಗೆ ಅಂದಿದ್ದರು. ಮಾತು ಪಾಟೀಲರಿಗೆ ತಗುಲಿತು. ತಮ್ಮ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ನೆನೆಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಬಾತ್ರೂಮಿಗೆ ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ, ಅಲ್ಲೇನಾದರೂ ಹೆಂಡತಿಯ ಬಟ್ಟೆಬರೆ ಕಾಣಿಸಿದರೆ ಸಿಡಿಮಿಡಿಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ಕಣ್ಣಮುಂದೆ ತಂದು ಕೊಂಡರು...

"ನಿಮ್ಗ ಈ ಪಾನ್ಕ ಬ್ಯಾಡನಿಸಿದ್ರ ಬುಟ್ಟುಬುಡ್ರಿ ಹಾಲು ತಂದು ಕೊಡ್ತೀನಿ" ಅಂದಳು. ಅಡಿಗೆ ಮನೆಯಿಂದ ಪಡಸಾಲೆಗೆ ಬಂದ ಅಮರಮ್ಮ, ಏನನ್ನೋ ನೆನೆಯುತ್ತಾ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಪಾನಕದ ತಂಬಿಗೆ ಹಿಡಿದು ಕುಳಿತಿದ್ದ ಪಾಟೀಲರನ್ನು ಅನುಮಾನಿಸಿ ಕೇಳಿದ್ದಳು. ಅದರ ಅರಿವಾಗಿ, "ಇದೇ ಸಾಕು" ಎಂದು ನಗುತ್ತ ತಂಬಿಗೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿದರು. ಯಾಕೋ ಪಾಟೀಲರಿಗೆ ಆಕೆ ಬಂದುದಕ್ಕೆ ಸಂತೋಷವಾಯ್ತು.

"ನಿಮ್ಗ ನಿದ್ದಿ ಬೇಸು ಬಂತೋ ಇಲ್ಲೋ...." ಎಂದು ಚೂರು ಬೇಸರದಿಂದ ಕೇಳಿದಳು.

"ಅಯ್ಯೋ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಿದ್ರೆ ಮಾಡ್ದೆಮ್ಮ. ರಾತ್ರಿಯ ನಿದ್ರೆ ಅಂದ್ರೆ, ಅದು ದೀರ್ಘ ಸುಖದ ನಿದ್ರೆ ಅನ್ನಿಸ್ತು. ರಾತ್ರಿ ಒಂಬತ್ತು ಗಂಟೆಗೆ ಮಲಗುವ ಅಭ್ಯಾಸ, ಮುಂಜಾನೆ ಐದು ಗಂಟೆಗೆಲ್ಲ ಎದ್ದು ನಿತ್ಯಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಹೀಗೆ ಖುಷಿಯಿಂದ ಕುಳಿತಿದ್ದೇನಲ್ಲ ಇದು ನನ್ನ ಜೀವನ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಇರಲಿಲ್ಲ". ಸ್ವಲ್ಪ ಗೆಲುವಾಗಿ, ಚೂರು ಬೇಸರದಿಂದ ಪಾಟೀಲರು ಹೇಳಿದರು ಅಮರಮ್ಮನಿಗೆ ಮುಂದೆ ಏನು ಮಾತಾಡಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಯದೆ, "ಆತ ಹೊರಗ ಹೋಗ್ತಾನ ಇರ್ತಾನ ಕರ್ತೀನಿ" ಅಂದಳು.

"ಬೇಡಮ್ಮ ನಾನೇ ಹೋಗ್ತೀನಿ, ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯ ಸುತ್ತಾಡಿ ಬರುವುದಿದೆ" ಎಂದು ಪಾನಕ ಕುಡಿದು, ತಂಬಿಗೆಯನ್ನು ಟೇಬಲ್ಲಿನ ಮ್ಯಾಲಿಟ್ಟು ಎದ್ದ. "ಆಯ್ತು" ಎಂದು ಅಮರಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹೋದಳು. ಆಕೆ ಓಡಾಡುವುದನ್ನು ನೋಡಿದ ಪಾಟೀಲರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಹೆಂಡತಿ ಕಣ್ಣಮುಂದೆ ಬಂದಳು. ಐವತ್ತು ವರ್ಷ ಕಳೆಯುವುದರಲ್ಲಿ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಕುಳಿತರೆ ಏಳಲು, ಎದ್ದರೆ ಕೂಡಲು ಸುಲಭವಾಗಿ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿಕ್ಷಣ ಅಸಮಾಧಾನದಿಂದ ಕುದಿಯುವುದೇ ಆಕೆಯ ಜೀವನ ವಿಧಾನವಾಗಿ ಹೋಗಿತ್ತು. ಹೆಂಡತಿಯ ನೆನಪು ಮರೆತು, ಪಡಸಾಲೆಯಿಂದ ಹೊರಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬಂದು, ಹೊಸ್ತಿಲ ದಾಟಿ ಹೊರಬಂದು ನಿಂತರು. ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಕಾಲಿಟ್ಟರೆ ಬಯಲು. ಸುತ್ತಲೂ ಹೊಲಗಳು. ಪೂರ್ವದ ಕಡೆ ಬಿಳಿಜೋಳದ ಬೆಳೆ ನಿಂತ ಹೊಲಗಳು, ಪಶ್ಚಿಮದ ಕಡೆ ಕಾಲುವೆ, ಅದರ ಕೆಳಗೆ ಭತ್ತದ ಗದ್ದೆಗಳು. ಎತ್ತ ನೋಡಿದರೂ ಹಸಿರು. ಚಳಿಯೂ, ಮಂಜೂ ಇತ್ತು. ನಸುಕಿನ ಬಯಲಿಗೆ ಹೊಂಬಣ್ಣ ಮೂಡುವ ಸಮಯ. ಸುತ್ತಲೂ ಕಾಣುವ ಬಯಲು, ದಿಕ್ಕುಗಳ ಅಂತ್ಯದ ದಿಗಂತಗಳು ಎಲ್ಲವೂ ಬೆರಗನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದವು. ನಗರವಾಸಿಯಾದ ಪಾಟೀಲರಿಗೆ ಇದು ಹೊಸದಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿತು. ನಿಂತು ನೋಡುತ್ತ, "ಸಿದ್ರಾಮು ಎಲ್ಲಿ" ಎಂದು ಸುತ್ತಲೂ ಕಣ್ಣಾಯಿಸಿದರು. ಕಾಲುವೆಯ ಮೇಲೆ ನಿಂತ ಮಾಸ್ತರರು ಕಂಡರು. ಅವರ ಕಡೆ ನಡೆದರು. ಪೂರ್ವದಲಿ ಸೂರ್ಯೋದಯದ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಕಾಣಿಸಿದವು. ಕೆಂಪಾಗುತ್ತಿದ್ದ ದಿಗಂತ. ಅದರತ್ತಲೇ ಮುಖಮಾಡಿ ನಿಂತಿದ್ದ ಮಾಸ್ತರರು ಧ್ಯಾನಾಸಕ್ತರಾಗಿದ್ದರು. ಅದನ್ನರಿತ ಪಾಟೀಲರು ತುಸು ದೂರ ನಿಂತು ಸೂರ್ಯೋದಯದ ಸಂಭ್ರಮ ನೋಡತೊಡಗಿದರು. ಹಕ್ಕಿಗಳ ಚಿಂವ್‌ಗುಟ್ಟುವಿಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕೇಳಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

"ಏನಪ್ಪ? ಜಲ್ದಿ ಎದ್ದು ಬಂದು ಬಿಟ್ಟಿ!" ಎಂದು ಮಾಸ್ತರರು ಕೇಳಿದರು.

"ಎಲ್ಲ ನಿನ್ನ ಸಹವಾಸದ ಮಹಿಮೆ" ಎಂದು ಉಮೇದಿನಿಂದ ಮಾಸ್ತರರು ಭುಜದ ಮ್ಯಾಲೆ ಕೈಯಿಟ್ಟರು. ನಿಂತಲ್ಲೇ ಬದಿಗೆ ಚಪ್ಪಲಿಯನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ, "ಮಾಡಪ್ಪ, ನಗೆಚಾಟಿಗೆ ಮಾಡ್ತಿದ್ದಿ, ಮಾಡು" ಅಂದರು ಸಲಿಗೆಯಿಂದ ಮಾಸ್ತರರು.

"ನಗುವ ಮಾತಲ್ಲ ಸಿದ್ರಾಮು, ನಿತ್ಯಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಇಷ್ಟು ಸಲೀಸಾಗಿ ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆಂಬ ವಿಶ್ವಾಸ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಸಹವಾಸದಿಂದ ಈ ವಿಶ್ವಾಸ ಬಂದಿದೆ" ಎಂದರು ಪಾಟೀಲರು.

"ಹೋಗ್ಲಿ ಬಿಡು ಪಾಟೀಲ, ಏನೋ ದೊಡ್ಡ ಪದವಿ, ಸ್ಥಾನ, ಗೌರವ ಸಿಕ್ಕಷ್ಟು ಖುಷಿ ಆಯ್ತು ಎಂಬಂತೆ ಹೇಳ್ತಿದ್ದಿ" ಎಂದು ಮಾಸ್ತರರು ಸಣ್ಣಗೆ ನಗುತ್ತಲೇ ಹೇಳಿದರು.

"ಸಿದ್ರಾಮು, ಹೇಳಬೇಕನಸ್ತಿದೆ ಹೇಳ್ತೀನಿ. ಮುಪ್ಪು ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ವೈರಿ ಅಂದುಕೊಂಡಿದ್ದೆ. ಅದು ತಪ್ಪು ಎಂದು ನಿನ್ನ ಸಹವಾಸದ ಈ ವಾರ–ಹತ್ತುದಿನಗಳಿಂದ ಅರಿವಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದೆ" ಅಂದರು.

"ಆಯ್ತು ಬಾ, ಬಿಸಿಲು ಬಲಿಯುವುದರ ಒಳಗ ಅಷ್ಟು ದೂರ ಸುತ್ತಾಡಿ ಬರಮು. ಬಿಸುಲು ಬಲಿತರೆ ತಿರುಗಾಟ ರುಚಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಜೋಳದ ಬೆಳ್ಯಾಗ ಮೆಲ್ಲಕ ಹೋಗಿ ಬರಮು. ನನ್ನಿಂದ ಬಾ." ಅಂದ ಮಾಸ್ತರರು, ಜೋಳದ ಬೆಳೆ ತುಂಬಿದ್ದ ಹೊಲಕ್ಕೆ ಕಾಲಿಟ್ಟರು. ಪಾಟೀಲರು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದರು.

ಸೂರ್ಯ ಇನ್ನೂ ಕಣ್ಣು ಕುಕ್ಕುವಷ್ಟು ಬಲಿತಿರಲಿಲ್ಲ. ಸಿದ್ರಾಮಪ್ಪ ಮಾಸ್ತರ, ಪಾಟೀಲರು ಬಾಲಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಎದುರಾಗಿ, ಕಪ್ಪಸಿರು ಬಿಳಿಜೋಳದ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ನಡೆದಿದ್ದರು. ಬಿಳಿ ಅಂಗಿ, ಬಿಳಿ ಪೈಜಾಮು ಧರಿಸಿದ್ದ ಪಾಟೀಲರನ್ನು ಯಾರಾದರೂ ನೋಡಿದರೆ, 'ನಗರವಾಸಿ' ಎಂದು ಸುಲಭವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದಿತ್ತು. ಕೆನೆಬಣ್ಣದ ಸೈನ್ ಬಟ್ಟೆಯು, ಅತ್ತ ಅಂಗಿಯೂ ಅಲ್ಲದ ಇತ್ತ ಬನೀನೂ ಅಲ್ಲದ ರೀತಿಯ ಅಂಗಿಯನ್ನೂ ಅದೇ ಬಣ್ಣದ ಪಂಚೆಯನ್ನೂ ಉಟ್ಟಿದ್ದ ಮಾಸ್ತರರನ್ನು ಯಾರಾದರೂ ನೋಡಿದರೆ 'ಮಾಸ್ತರರು' ಎಂದು ಗುರುತಿಸುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. 'ರೈತನಿರಬೇಕು' ಎಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಾಸ್ತರರು ತಿಳಿಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣ ಹೊಂದಿದ್ದರೆ, ಪಾಟೀಲರು ಗೋಧಿ ಬಣ್ಣ ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಎಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಸಮೀಪಿಸಿದ ಮಾಸ್ತರರು, ಎಪ್ಪತ್ತಕ್ಕೆ ಕಾಲಿಟ್ಟಿದ್ದ ಪಾಟೀಲರು ಇಬ್ಬರು ಸಹಪಾಠಿಗಳು. ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದ ಊರು, ತಾಲ್ಲೂಕು ಬೇರೆಬೇರೆಯಾದರು ಒಂದೇ ಜಿಲ್ಲೆಯವರಾಗಿದ್ದರು. ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣ ಚಳುವಳಿಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರೂ ಹೈದರಾಬಾದು ನಗರದಲ್ಲಿ ಓದಲು ಸೇರಿಕೊಂಡು ಸಹಪಾಠಿಗಳಾಗಿ, ಗೆಳೆಯರೂ ಆಗಿ ಕಾಲ ಕಳೆದಿದ್ದರು. ಮುಂದೆ ಸಿದ್ರಾಮಪ್ಪ ಶಾಲಾ ಮಾಸ್ತರರಾಗಿ ಸೇವೆಗೆ ಸೇರಿದರೆ ಪಾಟೀಲರು ಮಾತ್ರ ತಹಸೀಲ್ದಾರರಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಯ ಮೇಲಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಆಗಿ ಮುಂದೆ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿ ನಿವೃತ್ತರಾದರೂ, ಸರ್ಕಾರ ಪಾಟೀಲರನ್ನು ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಕೆಲಸಗಳಿಗಾಗಿ ನೇಮಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಮಾಸ್ತರರು ಮಾತ್ರ ಹೈಸ್ಕೂಲು ಮಾಸ್ತರರಾಗಿ ದುಡಿದು ನಿವೃತ್ತರಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಊರಿಗೆ ಬಂದು ಜೀವನ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು. ತಮ್ಮ ಇಪ್ಪತ್ತೈದನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ವೃತ್ತಿ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಬೇರೆಬೇರೆ ಕಡೆ ಹೋದವರು ಪುನಃ ಭೇಟಿಯಾಗುವ ಯೋಗ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರವರ ಮದುವೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸೇರುವ ಸಂದರ್ಭ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ದಿನ ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರ ನಡೆದಿತ್ತಷ್ಟೇ. ಮಾಸ್ತರರ ಯಾವ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಪಾಟೀಲರು ಕೇಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಪಾಟೀಲರ ಸುದ್ದಿಗಳನ್ನು ಮಾಸ್ತರರು ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಓದುತ್ತಿದ್ದರು. ಉನ್ನತ ಪದವಿಗೆ ಹೋದದ್ದನ್ನು ಓದಿ ಖುಷಿ ಪಡುತ್ತಾ 'ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷಿ' ಅಂದುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ವಿವಾದಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕು ಹಾಕಿಕೊಂಡ ವರದಿಗಳನ್ನು ಓದಿದಾಗ, 'ವಿವೇಕ ಕಮ್ಮಿ, ದುಡುಕು ಜಾಸ್ತಿ' ಅಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಾಸ್ತರರು ತಮ್ಮ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಪಾಟೀಲರ ಸುದ್ದಿಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಎರಡು ವಾರಗಳ ಹಿಂದೆ ಮಾಸ್ತರರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯೊಬ್ಬ ಸಂಗೀತವನ್ನು ಕಲಿತು ಒಳ್ಳೆಯ ಹಾಡುಗಾರ ಎಂದು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಸರು ಮಾಡಿದ್ದ. ಆತ ಬಂದು ಜಿಲ್ಲಾ ಉತ್ಸವದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸಂಗೀತ ಕಚೇರಿಯಿದೆ ಬಂದು ಕೇಳಬೇಕೆಂದು ವಿನಂತಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಮಾಸ್ತರರು ಜಿಲ್ಲಾ ಕೇಂದ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದರು. ಇದೇ ಜಿಲ್ಲೆಯವರೆಂದು ಪಾಟೀಲರನ್ನೂ ಜಿಲ್ಲಾ ಉತ್ಸವದ ಉದ್ಘಾಟನೆಗೆ ಆಹ್ವಾನಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಅವರೂ ಬಂದಿದ್ದರು. ಮಾಸ್ತರರೇ ಪಾಟೀಲರನ್ನು ಕಂಡು ಮಾತಾಡಿಸಿದ್ದರಿಂದ, ಪಾಟೀಲರು ಕೈಹಿಡಿದು ಮಾತಾಡಿದ್ದುದು ಅಲ್ಲದೆ, ಮಾಸ್ತರರು 'ಊರಿಗೆ ಬಂದು ಹೋಗು' ಅಂದ ಕೂಡಲೇ ಒಪ್ಪಿ ಬಂದಿದ್ದರು. ಒಂದು ವಾರವನ್ನು ಮಾಸ್ತರರ ಜತೆ ಕಳೆದಿದ್ದರು.

ಪ್ರತಿದಿನ ಕಾಲುವೆಯ ಮೇಲೆ ತಿರುಗಾಡಲು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ದಿನ ಜೋಳದ ಬೆಳೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದಿದ್ದರಿಂದ ಪಾಟೀಲರಿಗೆ ಕಷ್ಟವಾಯ್ತು. ಮಾಸ್ತರರು ಜೋಳದ ಬೆಳೆಯಲ್ಲಿ ಏನೋ ಹುಡುಕುತ್ತಾ ಬಗ್ಗಿ ಎದ್ದು, ಬಗ್ಗಿ ಎದ್ದು ಮುಂದೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದೂ ನೇರವಾಗಿ ಹೋಗದೆ ಆ ಕಡೆ, ಈ ಕಡೆ ಹೋಗುವುದನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಬಿಳಿ ಜೋಳದ ಬೆಳೆ ನಡುವಿನ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬೆಳೆದಿತ್ತು. ಇನ್ನೂ ತಲೆ ಸುಳಿ ಮೂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ದಂಟಿನ ರವದೆಗಳು ಎಡಬಲ ಭುಜಗಳನ್ನು ಸವರುತ್ತಿದ್ದವು. ಮಂಜು ರವದೆಯ ಮೇಲಿದ್ದರಿಂದ ತೊಟ್ಟ ಬಟ್ಟೆಗಳು ಒದ್ದೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಪಾಟೀಲರಿಗೆ ಅದನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಂಡು ನಡೆಯಲು ಕಷ್ಟವಾಗಿತ್ತು.

ಮುಂದೆ ನಡೆದಿದ್ದ ಮಾಸ್ತರರು ಬೆಳೆಯ ನಡುವೆ ಕಂಡ ಅಕ್ಕರಿಗೆ ಪಲ್ಲೆ, ಗೋಳೆಪಲ್ಯ, ತಿರಕಸಾಲಿ ಪಲ್ಲೆಯನ್ನು, ಕಿತ್ತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಉಟ್ಟ ಪಂಚೆಯಲ್ಲಿ ಉಡಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅದರಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ನಡೆದಿದ್ದರು. ಪಾಟೀಲರ ನೆನಪಾಗಿ ಹಿಂದೆ ನೋಡಿದರೆ ಆರೇಳು ಮಾರು ಹಿಂದಿದ್ದರು. ಅಡ್ಡ-ಬಡ್ಡ ನಡೆಯುತ್ತಾ ದಾರಿ ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದರು 'ಅಯ್ಯೋ ಈತನ ಕಥೆ' ಎಂದುಕೊಂಡು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಬಂದು, "ಪಾಟೀಲ ಜೋಳದ ಬೆಳೆಯ ಸಾಲುಗಳ ನಡುಕ ನಡಕೊಂಡು ಬಾ ಇಲ್ಲಿ ಕೈ ಕೊಡು" ಎಂದು ಕೈಹಿಡಿದು ಬೆಳೆಯ ಎರಡು ಸಾಲಿನ ನಡುವೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿ "ಸೀದ ನಡಕೊಂಡು ಬಾ ಕಾಲಿಗೆ ಗಂಟು ತಗಲದಿಲ್ಲ" ಎಂದು ತೋರಿಸಿದರು. "ಸಿದ್ರಾಮು ನೀನೆ ದಾರಿ ತಪ್ಪಿಸಿದ್ದು, ಅತ್ತ ಕಡೆ, ಇತ್ತ ಕಡೆ ಓಡಾಡುತ್ತಾ ನಡೆದಿದ್ದಿ. ನಾನು ನಿನ್ನ ಬೆನ್ನತ್ತಿದೆ. ಜೋಳದ ಬುಡಗಳು ಅಡ್ಡಬಂದು ತಡೆ ಮಾಡಿದವು" ಎಂದು ಪಾಟೀಲರು ನಡೆಯುತ್ತಾ ತಮ್ಮ ಬಟ್ಟೆಗಳಿಗೆ ರವದೆಯ ಮಂಜು ತಗುಲಿ ಒದ್ದೆಯಾದದ್ದನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಸ್ವಲ್ಪ ಬೇಸರ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೂ 'ಇರಲಿ ಇದೊಂದು ಅನುಭವ' ಎಂದುಕೊಂಡರು. ಮಾಸ್ತರರಿಗೆ ಒಂದು ಕಡೆ ಕುಸುಬೆ ಪಲ್ಲೆ ಕಂಡಿತು ಹಿಗ್ಗಿನಿಂದ ಕುಂತುಬಿಟ್ಟರು. ಬೆಳೆಯ ನಡುವಿದ್ದ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಗಿಡಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಂಡು ಪಂಚೆಯ ಉಡಿಯಲ್ಲಿ ತುರುಕಿಕೊಂಡರು. ಎರಡು ವಾರದ

ಹಿಂದೆ ಬೆಳೆಯಲ್ಲಿ ತಿರುಗಾಡುವಾಗ ಕರ್ಚಿಕಾಯಿ ಬಳ್ಳಿ, ನಾನಾ ಬಗೆಯ ಪಲ್ಲೆ ಅದೇ ತಾನೇ ನೆಲದಿಂದ ಚಿಗುರುತ್ತಿತ್ತು. ಇದು ಬಲಿಯುವ ಒಳಗೇ ಬೇಕಿದ್ದಷ್ಟನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಂಡು ಊಟಕ್ಕೆ ಬಳಸಿದರಾಯಿತೆಂದು ಯೋಚಿಸಿದ್ದರು. ಪಾಟೀಲರು ಬಂದ ಮೇಲೆ ಹೊಲಗಳ ನಡುವೆ ತಿರುಗಾಡಲು ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಕಾಲುವೆ ಮೇಲೆ ತಿರುಗಾಡುತ್ತಿದ್ದರು "ಸಿದ್ರಾಮು" ಎಂದು ಪಾಟೀಲರು ಕೂಗಿದರು. "ಪಾಟೀಲ" ಎಂದು ಮಾಸ್ತರರು ಎದ್ದು ನಿಂತರು. "ಎಲ್ಲಿ ಮರೆಯಾಗಿ ಹೋದನೆಂದು ಕೂಗಿದೆ" ಎಂದು ಪಾಟೀಲರು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಬಂದರು. "ಕುಸುಬೆ ಪಲ್ಲೆ ಕಂಡಿತು ಕುಂತು ಹರಿತಿದ್ದೆ ಮಾರಾಯ ಎಂದರು. ಇಬ್ಬರ ಬಟ್ಟೆಗಳು ಮಂಜಿನಿಂದ ನೆನೆದಿದ್ದವು. "ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಕೂಡಬಹುದು" ಎಂದ ಪಾಟೀಲ "ಹಂಗಾದ್ರ ಬಾ: ಎಂದು ಹೊಲದ ಮ್ಯಾರೆಗೆ ಕರೆತಂದ. ಬೇವಿನ ಮರ, ಬನ್ನಿ ಮರ ಒಂದರೊಳಗೊಂದು ಕಲೆತು ಬೆಳೆದು ನಿಂತಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದರು. ಮರದ ಕೆಳಗೆ ಜೋಳದ ಬೆಳೆ ಕಿರಿದಾಗಿತ್ತು ಒಂದು ಗುಂಡಕಲ್ಲು ಇತ್ತು "ಪಾಟೀಲ ಈ ಗುಂಡಿಗೆ ಆಸರೆಯಾಗಿ ಕುಂತುಗ" ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಪಾಟೀಲ ನಿಧಾನ ಕುಳಿತು ಬೆನ್ನನ್ನು ಗುಂಡಿಗೆ ಹಚ್ಚಿದರು. ಮಾಸ್ತರರು ಪಂಚೆಯ ಉಡಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಕುಂತು ಚಕ್ಕಳ ಮುಕ್ಕಳ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ತೊಡೆ ಕಾಲುಗಳ ನಡುವೆ ಉಡಿಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕರಿಮಣ್ಣಿನ ಮ್ಯಾಲೆ ಕೈಯಾಡಿಸಿದರು. ಮಂಜು ಇನ್ನೂ ಬಯಲಿನಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಸೂರ್ಯ ಮಾರುದ್ದ ಏರಿದ್ದರೂ ಬಿಸಿಲು ಚುರುಕಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಹಸನಾಗಿದ್ದ ಕರಿ ಮಣ್ಣಿನ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಜೋಳದ ಬೆಳೆ ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿತ್ತು. ಕಪ್ಪಸಿರಿನ ಬೆಳೆ ಕಣ್ಣುಹಾಯಿಸಿದ ಕಡೆಯೆಲ್ಲ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು.

"ಸಿದ್ರಾಮು, ನಾಳೆ ನಗರಕ್ಕೆ ಹೊರಡುತ್ತೇನೆ. ಕೆಲ್ಸಗಳು ಬಾಕಿ ಇವೆ. ನಿನ್ನ ಮನೆ, ನಿಮ್ಮಗಳ ಜತೆಗಿನ ವಾಸ ಎಲ್ಲವೂ ಮರೆಯಲಾರದ ನೆನಪು. ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ಇದೆಲ್ಲ ಕೂಡಿ ಬಂದದ್ದು ಅಂದರೂ ಯೋಗವಿತ್ತು ಎಂದು ಕಾಣ್ತದೆ" ಅಂದರು ಪಾಟೀಲರು.

"ಅಲ್ಲ ಪಾಟೀಲ, ಯಾಕ ಅವಸರ ಮಾಡ್ತಿದ್ದಿ? ನಿನಗ ಇರಬೇಕೆನಿಸಿದ್ರ ಇದ್ದುಬಿಡು. ನಗರಕ್ಕೆ ಹೋದ್ರೂ ಅಲ್ಲಿ ಒಂಟಿಯಾಗಿ ಇರ್ಬೇಕಲ್ಲವೇ? ಮಾಸ್ತರರು ಕೇಳಿದರು.

"ಹೌದಪ್ಪ ಅದು ನಿಜ. ನಗರವಾಸ, ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳು, ವಿವಾದ, ಸಂಬಂಧಗಳಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವ ಬಿರುಕುಗಳು, ಅವುಗಳ ಸುಳಿಯಲ್ಲಿ ಸುತ್ತುವುದು ನನಗೆ ಇದ್ದೇ ಇರ್ತದ. ಸಿದ್ರಾಮು ಈ ಅರಾಜಕತೆಯಲ್ಲಿ ಬದುಕಿ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಆದ್ರೂ ಒಂಟಿತನ ಸಾಕಾಗಿದೆ" ಅಂತ ಪಾಟೀಲರು ಯಾವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲದೆ, ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಮರೆತು ತಣ್ಣಗೆ ಇದ್ದು ಕಾಲ ಕಳೆದಿದ್ದರು. ಮಾಸ್ತರ ದಂಪತಿಗಳ ಜೀವನ ವಿಧಾನಕ್ಕೆ ಸೋತು, ತಮಗೊಂದಿಷ್ಟು ಜಾಗ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರೆ ಇಲ್ಲೇ ಕೊನೆಯ ದಿನಗಳನ್ನು ಕಳೆಯುತ್ತೇನೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವಷ್ಟು ಸೋತಿದ್ದರು. ಗೆಳೆಯ ಮಾಸ್ತರರ ಮುಂದೆ ತಮ್ಮ ಬದುಕಿನ ಏರಿಳಿತಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದರು. ಮಾಸ್ತರರಿಗೆ ಈಗ ಪಾಟೀಲರ ಸ್ಥಿತಿ ಸರಿಯಿಲ್ಲ ಅನ್ನಿಸಿತ್ತು. ನಾಲ್ವರು ಮಕ್ಕಳಿದ್ದರೂ ಯಾರೂ ಜತೆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಹೆಂಡತಿಯೂ ತೀರಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಇದೆಲ್ಲ ನೆನಪಾಗಿ ಸುಮ್ಮನೆ "ಪಾಟೀಲ ಆದದ್ದು ಆಯ್ತು, ಹೋಯ್ತು. ಮಗಳ ಜತಿಗೆ ಇರಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸು". ಅಂದರು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮಾಸ್ತರರು ಹೀಗೆ ಹೇಳುವವರಲ್ಲ. ಕಳ್ಳುಬಳ್ಳಿ ಸಂಬಂಧಗಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವ ದ್ವೇಷವನ್ನು ಮಾಸ್ತರರೂ ಕಂಡವರು, ಉಂಡವರು, ನಿಭಾಯಿಸಿಕೊಂಡು ಗೆದ್ದವರೂ ಆಗಿದ್ದರು.

"ಸಿದ್ರಾಮು, ಸರ್ಕಾರದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಾಗ ಟೆನ್ಶನ್ ಇದ್ದೆ ಇರ್ತದೆ. ಅದು ನನಗೆ ಭಾರ ಅನ್ನಿಸಿಲ್ಲ. ಅದು ನನಗೆ ತಲೆ ನೋವಾಗಿಲ್ಲ. ನಾನು ಫಾಸಿಗೊಂಡಿಲ್ಲ. ಆದ್ರೆ ನನ್ನ ಮಗಳು ಮುದ್ದು ಮಗಳು ನನಗೆ ಫಾಸಿ ಮಾಡಿದಳು. ಅದರಿಂದಲೇ ಹೆಂಡತಿ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಳು. ಅಂದ್ರೆ ಚಿಂತೆಗೆ ಬಲಿಯಾದಳು ಅಂತ ಅರ್ಥ" ಎಂದು ಹೇಳಿ ಮಾಸ್ತರರನ್ನು ನೋಡಿ ಸುಮ್ಮನಾದರು.

"ಹಡದಿದ್ದೀವಿ; ಎಷ್ಟಿದ್ದರೂ; ಒದ್ದರೆ ಒದೀಲಿ ಅಂತ... ಮಾಸ್ತರರು ಸುಮ್ಮನೆ ಮಾತಾಡುವಂತೆ ಆಡುತ್ತಿದ್ದರು.

"ಮಕ್ಕಳು ನಿಜ, ಎಳೆ ಕಾಲು ಒದ್ದರೆ ಖುಷಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಬಲಿತ ಕಾಲಿನಿಂದ ಒದ್ದರೆ..?

"ಪಾಟೀಲ, ಯೋಗಕ್ಷೇಮದ ಮಾತು ವಜ್ಜೆ ಆಗಬಾರ್ದು. ನಡಿ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಮು" ಎಂದರು ಮಾಸ್ತರರು. "ಸಿದ್ರಾಮು, ಕೂಡು. ಈ ಸ್ಥಳ ಬೇಶ್ ಇದೆ. ಇಷ್ಟು ಸುಖ, ನೆಮ್ಮದಿ ನಾನು ಕುಳಿತು ಅಧಿಕಾರ ನಡೆಸಿದ ಯಾವ ಛೇಂಬರಿನಲ್ಲಿಯೂ ಸಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಈ ಎರೆಮಣ್ಣು ತುಂಬಾ ತಂಪಿದೆ. ನಾಲ್ವರಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಮೂವ್ವರು ಹುಡುಗರಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಶಿಕ್ಷಣ ದೊರೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಿದೆ. ಅವರೆಲ್ಲ ಕೆಲಸ ಹುಡುಕಿಕೊಂಡರು. ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ನನ್ನ ನೆರವಿತ್ತು ಅನ್ನು. ಒಬ್ಬ ಅಮೇರಿಕಾದಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ. ಒಬ್ಬ ಕಲಕತ್ತಾದಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ. ಮೂರನೇ ಮಗ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಲ್ಲಿದ್ದಾನೆಂದು ಸುದ್ದಿ. ಅವರೆಲ್ಲ

ದೂರ ಸರಿದದ್ದೇ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಚಿಂತೆ ಶುರುವಾಯಿತು. ಅದರ ಕೊರತೆಯನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳಲು ಕೊನೆಯ ಮಗಳನ್ನು ಗಂಡ ಹೆಂಡತಿ ಮುದ್ದಿನಿಂದ ಬೆಳೆಸಿದೆವು. ಮಗಳು ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಸಿದ್ರಾಮು ನಾನು ಹೋದಲ್ಲಿಗೆ ಹೆಂಡತಿ ಮಗಳನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಅಡ್ಡಾಡಿದೆ. ಹತ್ತಾರು ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡಿದೆವು. ಎಲ್ಲ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು. ಮೆಡಿಕಲ್ ಮುಗಿಯಲಿ ಎಂದು ಸುಮ್ಮನಿದ್ದೆ. ನನ್ನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಗಣ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಾಗಿ ಬೆಳೆದಿದ್ದರು. ಒಬ್ಬ ವಕೀಲನಾಗಿ, ಒಬ್ಬ ಆರ್ಕಿಟೆಕ್ಟ್ ಆಗಿ. ಇಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಮಗಳು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡವನ ಜತೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಲು ಯೋಚಿಸಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ವಿಧಿ ಬೇರೆ ಬರೆದಿತ್ತೋ ತಿಳಿಯದು. ರಿಯಲ್ ಎಸ್ಟೇಟ್ ದಂಧೆ ಮಾಡುವವನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸಿ ಮದುವೆಯಾದಳು. ಹೋಗಲಿ ಅವನು ಸಜ್ಜನನಾಗಿದ್ದರೆ, ನಮ್ಮ ಅಭ್ಯಂತರ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಲೋಫರ್, ಗೂಂಡಾ, ಅಂಡರ್‌ವರ್ಲ್ಡ್ ಜೊತೆ ಸಂಬಂಧ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡವನ ಮದುವೆಯಾಗಿದ್ದಳು. ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಅಂತ ಕರಿತೇವಲ್ಲ ಅದು ಅವನಲ್ಲಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಮರೆತು ಕೂಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದೆ. ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಕೊರಗುವುದು ಶುರುವಾಯ್ತು".

"ಮಗಳು ಗಂಡನ ಜತೆ ಬೇಸಿದ್ರ ಮುಗೀತು; ನೀವು ಆರಾಮಾಗಿ..."

"ಅಯ್ಯೋ, ಅವನ ಬಿಜಿನೆಸ್ ಯಾವುದು ನೆಟ್ಟಗಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಕೇಳಿ ತಿಳಿದಿದ್ದೆವು. ವರ್ಷ ಮುಗಿದಿತ್ತು. ಮಗಳು ಬಂದು, 'ಪ್ರಾಪರ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಪಾಲು ಬೇಕು' ಎಂದು ಕಟ್ಟದಾಗಿ ಕೇಳಿದಳು. ಗಂಡನ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಮಗಳು ಇಷ್ಟು ಕೆಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಇನ್ನು ಅವನ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಹೇಗಿರಬೇಡ ಎಂದು ಚಿಂತಿಸಿದೆ. 'ನಾವು ನಿವೃತ್ತಿ ಜೀವನ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ನಿನ್ನ ತಾಯಿಗೆ ಆರೋಗ್ಯ ಸರಿಯಿಲ್ಲ. ನನ್ನದು ಅಷ್ಟೇ ಈ ಮನೆ ಬಿಟ್ಟರೆ ಬೇರೆ ಆಸ್ತಿ ಇಲ್ಲ. ಮೇಲಾಗಿ ಇದು ನನ್ನ ದುಡಿಮೆಯಿಂದ ಕಟ್ಟಿಸಿದ್ದು. ಬೇಕಾದರೆ ನೀನು ನಮ್ಮ ಜತೆ ಇರು ಅಥವಾ ಸಂಬಂಧ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡರೆ ನಾವು ಸತ್ತ ಮೇಲೆ ಈ ಮನೆ ನಿನಗೆ ಸೇರಬಹುದು' ಅಂದೆ. ನನ್ನ ಮಾತು ಆಕೆಯ ಕಿವಿಗೇ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಹೋಗುವ ಬೆದರಿಕೆ ಹಾಕಿದಳು. ಆರು ತಿಂಗಳು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಸಂಘರ್ಷ ಮಾಡಿದಳು. ಸಿದ್ರಾಮ, ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಭ್ರಷ್ಟ! ನೀಚ! ಎಂದು ಲೇಖನ ಬರೆಸಿದಳು. ಮನೆ ಮುಂದೆ ಧರಣಿ ನಡೆಸಿದಳು. ನನಗೆ ದ್ರೋಹ ಮಾಡಿದ್ದು ಅಲ್ಲದೆ, ನನ್ನ ವಿರುದ್ಧ ವಿದ್ರೋಹಕ್ಕೆ ನಿಂತಳು!" ಎಂದು ಪಾಟೀಲರು ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದರು. ಮಾಸ್ತರರು ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಂತು ಅಂತರ್ಮುಖಿಯಾದರು. ಪಾಟೀಲರು ಮಗಳಿಂದ ಪೆಟ್ಟು ತಿಂದಿದ್ದರೆ, ಮಾಸ್ತರರು ತಂದೆಯಿಂದ ಪೆಟ್ಟು ತಿಂದಿದ್ದರು. ಅದು ನೆನಪಾಗತೊಡಗಿತು.

ಚೆನ್ನವೀರಪ್ಪ-ಗೌರಮ್ಮ ದಂಪತಿಗಳದು ಊರಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ರೈತ ಕುಟುಂಬ. ಸಿದ್ರಾಮಪ್ಪ, ಸಂಗಪ್ಪ ಮತ್ತು ನೀಲಮ್ಮ ಮೂವ್ವರು ಮಕ್ಕಳು. ಚೆನ್ನವೀರಪ್ಪ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಓದಿಸಿದ. ಮಗಳನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿ ಗಂಡನ ಮನೆಗೆ ಕಳಿಸಿದ. ಆಕಸ್ಮಿಕ ಗೌರಮ್ಮ ತೀರಿಕೊಂಡರು. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಂಗಸರು ಇಲ್ಲದ ಕಾರಣ ಅವರಿವರ ಮಾತು ಕೇಳಿ ಚೆನ್ನವೀರಪ್ಪ ಇನ್ನೊಂದು ಮದುವೆಯಾದ. ಆಕೆಗೆ ಒಬ್ಬ ಮಗ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆಯತೊಡಗಿದ. ಸಿದ್ರಾಮಪ್ಪ, ಸಂಗಪ್ಪನಿಗೆ ಸರ್ಕಾರಿ ಕೆಲಸ ಸಿಕ್ಕಿತ್ತು. ಇಬ್ಬರೂ ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿ ಮನೆ, ಊರಿನ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಎಂದಿನಂತೆ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ಬರುಬರುತ್ತ ಹೆಂಡತಿಯ ಮಾತು ಕೇಳಿ ಚೆನ್ನವೀರಪ್ಪ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ದೂರ ಮಾಡಲು ಯತ್ನಿಸಿದ. ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೆಂದರೆ, ಆಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಲು ಕೊಡಲು ನಿರಾಕರಿಸಿ, ಎರಡನೇ ಹೆಂಡತಿ ಮಗನಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಆಸ್ತಿ ಕೊಡಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ್ದ. ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲ ಹೆಂಡತಿಯೇ ಕಾರಣವಾಗಿದ್ದರೂ. ಮಾಸ್ತರಿಗೆ ನೌಕರಿ ಇದ್ದರಿಂದ ಆಸ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಅಷ್ಟಾಗಿ ಕಣ್ಣು ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ತಂದೆ ಊರಿಗೆ ಬರದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಯತ್ನಿಸಿದ್ದು ಮಾತ್ರ ಸಿದ್ರಾಮಪ್ಪ ಮಾಸ್ತರಿಗೆ ಸರಿ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ತಾಳ್ಮೆಯಿಂದ ಇದ್ದ. ಸಂಗಪ್ಪ ಮಾತ್ರ ತಂದೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಬಂಡೆದ್ದ. ಆಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಲು ಬೇಕೆಂದು ಕೋರ್ಟಿಗೂ ಹೋದ. ತನಗೆ ಬರಬೇಕಾದ ಪಾಲನ್ನು ಊರ ಜನ ಸೇರಿಸಿ ಪಡೆದ. ಸಿದ್ರಾಮಪ್ಪ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದರೂ ಊರ ಹಿರಿಯರು ಚನ್ನವೀರಪ್ಪನಿಗೆ ವಿಪರೀತ ಕಿರಿಕಿರಿ ಮಾಡಿದರು. ಈ ಪ್ರಕರಣದಿಂದ ಮಾಸ್ತರರು ಊರಿಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ತಂದೆ ಬಹಳ ದಿನ ಉಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಮಲತಾಯಿ, ಆಕೆಯ ಮಗನನ್ನು ಸಿದ್ರಾಮಪ್ಪನೇ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಯಿತು. ಸಂಗಪ್ಪ ಮಾತ್ರ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದು, ಸರ್ಕಾರಿ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ತನ್ನ ಪಾಡಿಗೆ ತಾನಿದ್ದರಿಂದ ಮಾಸ್ತರರಿಗೇ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಬಿದ್ದಿತು. ಮಲತಾಯಿಯ ಮಗ ಮಾತ್ರ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾ ಅಣ್ಣ ಸಿದ್ದರಾಮಪ್ಪ ಮಾಸ್ತರರನ್ನು ಗೌರವಿಸಿದ. ಆಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಲು ಕೊಡಲು ಸ್ವತಃ ಮುಂದೆ ಬಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡ. ಆದರೆ ಮಾಸ್ತರರು ಸದ್ಯ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನೀನೇ ನೋಡಿಕೊಂಡಿರು ಎಂದು ತಮ್ಮ ವೃತ್ತಿಗೆ ತೊಡಗಿದ್ದರು. ನಿವೃತ್ತಿಯಾದ ಮೇಲೆ ಪುನಃ ಮಾಸ್ತರರು ಊರಿಗೆ ಬಂದರು. ಮಲ ತಮ್ಮನೇ ಎಲ್ಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದ. ಇದನ್ನು ಮಾಸ್ತರರು ನೆನೆದುಕೊಂಡು, 'ನಮ್ಗೆ ಆಸ್ತಿ ಮ್ಯಾಲೆ ಆಸೆಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಪ್ಪ ಕೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ಎಲ್ಲ ತಮ್ಮನಿಗೆ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಸಂಗಪ್ಪ ನನ್ನ ಮಾತು ಮೀರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ' ಎಂದುಕೊಂಡ ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ. ಅದೇ ಯೋಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ "ಪಾಟೀಲ, ಮಗಳಿಗೆ ಮನೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು ಹೊರಗೆ ಬಂದು ನೋಡಬೇಕಿತ್ತು" ಅಂದರು ಮಾಸ್ತರರು.

"ಸಿದ್ರಾಮು, ನೀನು ಹೇಳುವುದೇನು? ಆಕೆಗೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು ನಾನು, ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕು ಅಂತ ನಿನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನು? ಮನೆ ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲಪ್ಪ, ಎರಡು ಸೈಟ್ ಇದ್ದವು. ಅವುಗಳ ಮೇಲೆಯೂ ಆಕೆಯ ಕಣ್ಣುಯಿತ್ತು!". ಎಂದು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಾ ಮಾಸ್ತರರನ್ನು ನೋಡಿದರು. "ಪಾಟೀಲ, ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆ ಮುಂದಿಡಬೇಕಾಗಿತ್ತಪ್ಪ. ಎರಡು ಜೀವ ಬದುಕಲು ಎಷ್ಟು ಬೇಕು?" ಎಂದು ತಣ್ಣಗೆ ಕೇಳಿದರು.

"ನೀನಾಗಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನೇ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಿ! ಮಗಳು ದ್ರೋಹ ಮಾಡಿದ್ದಳು! ನನ್ನ ವಿರುದ್ಧ ಬಂಡೆದ್ದಿದ್ದಳು! ಸಿದ್ರಾಮು, ಮಗಳು ದೊಡ್ಡವಳಾಗುವತನಕ ಹೇಲುಕುಂಡೆ ತೊಳೆದಿದ್ದೆ ಎಂದರೆ ನೀನು ನಂಬಬೇಕು. ಜಳಕ ಮಾಡಿಸಿದ್ದೇನೆ, ಬಟ್ಟೆ ತೊಡಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಹೋದಲ್ಲಿ, ಬಂದಲ್ಲಿ ಅವಳನ್ನು ಹಿಂದೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ತಿರುಗಿದ್ದೇನೆ. ಕಾರಿನಲ್ಲಿ ಸ್ಕೂಲಿಗೆ, ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅವಳು ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಹೋಗುವ ಮುನ್ನವೇ ಇಂಡಿಯಾದಲ್ಲಿ ನೋಡುವ ಎಲ್ಲ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಮರೆತು ನನಗೆ ದ್ರೋಹ ಬಗೆದಳಪ್ಪ" ಎಂದು ತಮ್ಮ ಎದೆ ಮುಟ್ಟಿಕೊಂಡರು.

"ಮಗಳ ಖುಷಿಗೆ ಮಾಡಿದ್ದು ಅಂತ ನಾವು ಅಂತೀವಿ. ಆದರೆ ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ನಮ್ಮ ಖುಷಿಗೆ ನಾವು ಮಾಡಿರುತ್ತೇವೆ. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹಿಂಗೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರಿಂದಲೇ ನಮ್ಮ ಆರೋಗ್ಯ ಸರಿಯಾಗಿರುವುದು" ಮಾಸ್ತರರು ತಮ್ಮಪಾಡಿಗೆ ತಾವು ಅಂದುಕೊಂಡಂತೆ ಅಂದರು.

"ಸಿದ್ರಾಮು, ನನಗೆ, ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಒಂದು ಆಶೆ ಇತ್ತು. ಹುಡುಗರು ಉದ್ಯೋಗದ ನಿಮಿತ್ತ ನಮ್ಮನ್ನು ತೊರೆದು ಹೋದರು. ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳ, ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೀತಿಗೋ, ವ್ಯಾಮೋಹಕ್ಕೋ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ವಾರ ಕಾಲವಿದ್ದು ಬರುವ ಹಂಬಲವಿತ್ತು. ಆದರೆ ಸಿದ್ರಾಮು, ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳಿಗೆ, ಸೊಸೆಯಂದಿರಿಗೆ, ಕನ್ನಡ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಮಾತುಗಳು ಇಲ್ಲದ ಮೇಲೆ ಇವಳು ಹೋಗಿ ಮಾಡುವುದೇನು? ಅದೇ ಒಂದು ಆಸೆ ಇತ್ತು ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದೆನಲ್ಲ. ಮಗಳಿಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿ, ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು, ಮಗಳು–ಅಳಿಯ ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳ ಜತೆ ಕಾಲ ನೂಕಬೇಕೆಂಬ ಆಶೆ ಕೈಗೂಡಲಿಲ್ಲ. ಮಗಳು ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಹೋಗಿ ಸೋತಳು. ಸಿಟ್ಟಿಗೆ ಅಳಿಯನೂ ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಗೂಂಡಾಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ದಾಳಿ ಮಾಡಿಸಿದ. ಏನೋ ಪೊಲೀಸರು ರಕ್ಷಣೆ ನೀಡಿದರು. ಆದರೆ ಹೆಂಡತಿ ಚಿಂತೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿ ಲೋಕಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟಳು". ಎಂದು ಪಾಟೀಲರು ಎದ್ದರು. ಬಿಸಿಲು ಏರುತ್ತಿತ್ತು. ಮಂಜಿನಿಂದ ತೊಯ್ದು ಬಟ್ಟೆಗಳು ಒಣಗತೊಡಗಿದ್ದವು. ಗಾಳಿಗೆ ಬಿಳಿಜೋಳದ ಬೆಳೆ ತೂಗಾಡಿ, ರವದೆಗಳಿಂದ ಮುದನೀಡುವ ಸಪ್ಪಳ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಕೇಳುತ್ತಿತ್ತು. "ನಡಿ ಪಾಟೀಲ" ಎಂದು ಮಾಸ್ತರರೂ ಎದ್ದರು. ಪಾಟೀಲರನ್ನು ಕೈಹಿಡಿದು ಎಬ್ಬಿಸಿದರು. ಪಾಟೀಲರು ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರ ಹೋಗಿ ಕಾಲುಮಡದು ಬರುವಾಗ ಸಿದ್ರಾಮಪ್ಪ ಹೇಳಿದ ಮಾತು ನೆನಪಿಗೆ ಬಂತು: 'ಎರಡು ಜೀವ ಬದುಕಲು ಎಷ್ಟು ಬೇಕು'? ಸಿದ್ರಾಮಪ್ಪ–ಅಮರಮ್ಮ ಬದುಕುವ ವಿಧಾನವನ್ನು ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡಿದ್ದರು. ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಮಾತು ನಿಜ ಅನ್ನಿಸಿತು. ಆದರೆ ತಮ್ಮ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಇದು ಅನ್ವಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ಹೆಂಡತಿಯ ಆರೋಗ್ಯದ ಖರ್ಚು, ಮನೆ ಸ್ವಂತದ್ದೇ ಆದರೂ ಮನೆ ಕೆಲಸದವರಿಗೆ, ಶಾಪಿಂಗ್‌ಗೆ, ಊಟಕ್ಕೆ ತಿಂಗಳಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಸಾವಿರ? ಇನ್ನು ಶಾರದ ಜೊತೆಗಿದ್ದಾಗಿನ ಖರ್ಚು? ಛೇ.... ಖರ್ಚು ಹೀಗೆ ಎಂದು ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ ಸಿಗುವುದೇ? ಆದರೆ ಸಿದ್ರಾಮು ದಂಪತಿಗಳಿಗೆ...?

"ಪಾಟೀಲ ಬಾ" ಎಂದು ಕರೆದಾಗಲೇ ಎಚ್ಚರವಾಯಿತು ಪಾಟೀಲರಿಗೆ. ಕಪ್ಪಸಿರು ಬೆಳೆಯ ನಡುವೆ, ಬಿಸಿಲಿಗೆ ಎದುರಾಗಿ ಮನೆ ಕಡೆ ಹೊರಟರು.

ಹನ್ನೊಂದು ಗಂಟೆಯಾಗಿರಬೇಕು. ಅಮರಮ್ಮ ಪಡಸಾಲೆಯಲ್ಲಿ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಚಾಪೆ ಹಾಸಿ, ಅದರ ಮೇಲೆ ಮಾಡಿದ ಅಡುಗೆ ಇಟ್ಟು, ಊಟಕ್ಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿ ಕುಂತಳು. ಮಾಸ್ತರರು ಪಾಟೀಲರ ಜಳಕಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲ ಒದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಅವರ ಜಳಕ ಮುಗಿದ ಮ್ಯಾಲೆ, ತಾವೂ ಮಾಡಿ ಊಟಕ್ಕೆ ಕೂತರು. ಚಾಪೆಯ ಮ್ಯಾಲೆ ಕುಳಿತು ಊಟ ಮಾಡಲು ಪಾಟೀಲರು ಯತ್ನಿಸಿ, ಕೊನೆಗೆ ಈಗ್ಗೆ ಮೂರು ದಿನಗಳಿಂದ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದ್ದರು. ಮೂವ್ವರೂ ಚಾಪೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿದ್ದರು. ಅಮರಮ್ಮ ಊಟಕ್ಕೆ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಒಂದೊಂದು ಗಂಗಾಳದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಬಿಸಿ ರೊಟ್ಟಿ, ಒಂದು ಕಾಳಿನ ಪಲ್ಲೆ, ಇನ್ನೊಂದು ಬರೇ ಪಲ್ಲೆಯಿತ್ತು. ಬದಿಯಲ್ಲಿ ತಿಳಿಮಜ್ಜಿಗೆ ತಂಬಿಗೆ, ಹಾಲಿನ ಜಾಮು ಇದ್ದವು. ಪಾಟೀಲ, ಮಾಸ್ತರರು ಉಣ್ಣಲು ತೊಡಗಿದರು.

"ಬಿಸಿರೊಟ್ಟಿಯ ರುಚಿ ಏನೆಂದು ಮರೆತೇ ಹೋಗಿತ್ತು. ಅಂದಂಗ ಸಿದ್ರಾಮು, ಮಜ್ಜಿಗೆಯನ್ನು ನಾನು ಕುಡಿದದ್ದೇ ನೆನಪಿಲ್ಲ. ಹೆಚ್ಚೆಂದರೆ ಅನ್ನದಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯ ಮೂರು ನಾಕು ತುತ್ತಿಗೆ ಮೊಸರು ಉಣ್ಣುತ್ತಿದ್ದೆ. ಹಸಿವು, ರುಚಿ ಎರಡೂ

ತಾಂತ್ರಿಕವಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದವು. ಈಗ ನೋಡಿದರೆ ಹಸಿವು ಆಗ್ತದೆ. ರುಚಿಯೂ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತಿದೆ. ಸಿದ್ರಾಮು ಚಹಾದ ನೆನಪು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಅವಳು ಬದುಕಿದ್ದಿದ್ದರೆ ಒಂದು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಕರೆತಂದು ಬಿಡ್ತಿದ್ದೆ" ಎಂದರು ಪಾಟೀಲರು.

"ಪಾಟೀಲ, ನೀನು ಜಲ್ದಿ ನಮ್ಮನೆ ಪ್ರಕೃತಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿ ಮಾರಾಯ. ನೆಲದ ಮ್ಯಾಲೆ ಕೂಡಲು ಆಗುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಉಪ್ಪು, ಖಾರ ಕಮ್ಮಿ ಇರುವ ಈ ಅಡುಗೆಗೆ ಹೊಂದಿದಿ. ರಾತ್ರಿ ದೀಪದ ಬೆಳಕಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಮಲಗುತ್ತಿದ್ದಿ. ನೀನು ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ ನಮಗೆ ಬಾಳ ಫಜೀತಿ ಇತ್ತು". ಎಂದರು ಮಾಸ್ತರರು.

"ಮನೆಗೆ ಕರೆಂಟು ಬೇಕು. ಆದಿಮಾನವನಂತೆ ಯಾಕ ಇರ್ತೀರಿ? ಎಂದು ಕೇಳುವುದಿಲ್ಲ ಬಿಡು" ಪಾಟೀಲರು ಅಂದರು. ಮಾಸ್ತರರು ನಗುತ್ತ "ಅದೇನಾಯ್ತು ಅಂದ್ರೆ, ಕಾಲುವೆ ಈ ಕೆಳಗಡೆ ಲೈಟು ಕಂಬಗಳ ಸಾಲು ಐತೆ. ಊರು ಕಡಿಗೆ ಹೋಗ್ಯದ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಕರೆಂಟು ತರಬೇಕು. ಕಂಬ ದೂರ ಆಗ್ತದ ಮೂರು ಕಂಬ ನಡೆಸಿ ಮನೆಗೆ ಸಮೀಪ ಮಾಡಬೇಕು. ಅಲ್ಲಿಂದ ತಂತಿ ಎಳೀಬೇಕು. ತಾಲೂಕಿನ ಕರೆಂಟ್ ಆಫೀಸಿಗೆ ಅರ್ಜಿ ಕೊಟ್ಟೆ. ಹೊಸದಾಗಿ ಮೂರು ಕಂಬ ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಅಲ್ಲಿಂದ ತಂತಿ ಎಳೆದು ಮನೆಗೆ ಕರೆಂಟ್ ಕೊಡಲು ನಿಯಮದ ಪ್ರಕಾರ ಶುಲ್ಕ ಕಟ್ಟೇನಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಏನೇನೋ ತಕರಾರು, ಲಂಚ ಕೇಳಿದ್ರು, ತಮ್ಮ "ಕೊಟ್ಟು ಮಾಡಿಸ್ತೀನಿ" ಅಂದ. ನೋಡೋಣ ಎಂದು ಕಾಯ್ದೆವು. ಪಾಟೀಲ, ಆರು ವರ್ಷ ಆಯ್ತಪ್ಪ. ಅವರು ಬಂದಿಲ್ಲ ನಾನು ಹೋಗಿ ಕೇಳಿಲ್ಲ. ಜೀವನ ನಡೀತದಲ್ಲ."

"ಸರಿ ಬಿಡು, ಹೈದರಾಬಾದಿನ ಹಾಸ್ಟೆಲ್ನಲ್ಲಿ, ದಿನಾಲು ಬಂದು ರೂಮಿನ ಕಸ ಬಳೀಬೇಕು ಆ ಹುಡುಗ. ಆದ್ರೆ ಅವುನು ವಾರಕ್ಕೆ ಮೂರು ಸಲ ಕಸ ಬಳಿತಿದ್ದ. ನೀನು ವಾರ್ಡನ್‌ಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಿ. ಅರ್ಜಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಿ. ಎಲ್ಲ ಆದರೂ ಆ ಹುಡುಗ ಮಣಿಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ನೀನೇ ಕಸ ಬಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ತೊಡಗಿದಿ.. ನಾನು ಅವನಿಗೆ ತಿಂಗಳಿಗೆ ಒಂದೋ, ಎರಡೋ ರೂಪಾಯಿ ಕೊಡ್ತಿದ್ದೆ. ದಿನಾಲು ಬಂದು ಕಸ ಬಳಿತಿದ್ದ. ನಿನ್ನ ಸ್ವಭಾವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಒಗ್ಗಿಲ್ಲ" ಪಾಟೀಲರು ಹೇಳಿದರು. ಅಮರಮ್ಮ ಕೇಳಿ ಕೇಳಿ ಊಟಕ್ಕೆ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಮೊದಲ ನಾಲ್ಕು ದಿನ ಪಾಟೀಲರಿಗೆ ಅನ್ನ ಬೇಕು ಅನ್ನಿಸಿತ್ತು. ಈಗ ಬರೀ ರೊಟ್ಟಿ ತಿಂದು ಊಟ ಮುಗಿಸತೊಡಗಿದರು. ಅವರ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಪಲ್ಲೇ ತಿಂದವರೇ ಅಲ್ಲ. ಮಾಸ್ತರರು, ಅಮರಮ್ಮ ತಿನ್ನುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ತಾವೂ ಶುರು ಮಾಡಿದ್ದರು. ಇವತ್ತು ಮಾಸ್ತರರು ಹೊಲದಿಂದ ತಂದಿದ್ದ ಕುಸುಬೆ ಪಲ್ಲೆಯನ್ನು ಕುರಿಗಳು ತಿಂದಂತೆ ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು. ಪಾಟೀಲರಿಗೆ ಮನೆ ಊಟ ಎಂದರೆ, ಮನೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವವರು ಮಾಡಿದ ಅಡುಗೆಯಾಗಿತ್ತು. ಹೊರಗಡೆ ಹೋದರೆ ಹೋಟೆಲ್ ಊಟ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಕ್ಕಳಾಗುವ ಮುನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಡುಗೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಉಂಡು ಆನಂದ ಪಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಮಾಸ್ತರರು, ಪಾಟೀಲರು ಊಟ ಮುಗಿಸಿದರೂ ಅಲ್ಲೇ ಕುಂತರು. ಅಮರಮ್ಮ ಉಣ್ಣುವುದಕ್ಕೆ. ಹೈದರಾಬಾದಿನಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ದಿನಗಳನ್ನು ನೆನಪು ಮಾಡಿಕೊಂಡರು ಪಾಟೀಲರು. "ಸಿದ್ರಾಮು, ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಪುಸ್ತಕ ಸಂಗ್ರಹ ಬಹಳ ಇತ್ತು. ಆ ಮೇಲೆಯೂ ಅದು ಬೆಳೆದಿರಬೇಕು. ಅವೆಲ್ಲ ಎಲ್ಲಿ?" ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ಮಾಸ್ತರರಿಗೂ ನೆನಪಾಯ್ತು: ಪಾಟೀಲರೂ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದು, ಅದನ್ನು ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ, ಶ್ರೀಮಂತ ಮಠಾಧೀಶರು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದ ವಿದ್ಯಾ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ದಾನ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಚಾರವಾಗಿತ್ತು. ಅದಾಗಿ ವರ್ಷವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದೇ ಮಠಾಧೀಶರ ಬೆಂಬಲದಿಂದ ಸರಕಾರವೂ ಸರ್ಕಾರದ ಒಂದು ಸ್ವಾಯತ್ತ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನಾಗಿ ಪಾಟೀಲರನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿತ್ತು.

"ಊರಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ ಮನೆ ಐತೆ. ಆತನೂ ನಿವೃತ್ತಿ ಹೊಂದಿದ್ದಾನೆ. ಊರ ಮಕ್ಕಳು ಓದಲಿ ಎಂದು ತಮ್ಮನ ಮನೆಯ ಒಂದು ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದೀನಿ. ನಮ್ಮೂರಲ್ಲಿ ಹೈಸ್ಕೂಲಿದೆ. ಶಿಕ್ಷಕರು ಮಕ್ಕಳು ಬಳಸ್ತಾರ" ಅಂದರು. "ಅವ್ವಾ" ಎಂದು ಯಾರೋ ಕರೆದರು. ಮಾಸ್ತರರು ಏಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅಮರಮ್ಮ, "ನಾಗಮ್ಮನ ದನಿ ಅಂತ ಅನಸ್ತದ. ನಾನೇ ಹೋಗ್ತೀನಿ, ತಡಿ" ಎಂದು ಹೋದಳು. ಮಾಸ್ತರರು, ಪಾಟೀಲರು ಮಾತುಕತೆ ಮುಂದುವರೆಸಿದರು. ಬಂದ ಹೆಂಗಸಿನ ಜತೆಗೆ ಮಾತುಗಳು ಕೇಳಿದವು. ಅಮರಮ್ಮ ಒಳ–ಹೊರಗೆ ತಿರುಗಾಡಿದಳು. ಮಾಸ್ತರರ ಚಿತ್ತ ಅತ್ತ ಕಡೆ ಹೋಯಿತು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅಮರಮ್ಮ ಬಂದು, "ನಾಗಮ್ಮ ಬಂದಾಳ..." ಅಂದಳು. ಮಾಸ್ತರರು ಆಗಲೇ ಎದ್ದು ಹೊರಹೋಗಲು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಎದ್ದು ಹೆಂಡತಿ ಜತೆ ಹೊರಗೆ ಹೋದರು. ಅಲ್ಲಿ ಮಾತು ಶುರುವಾದವು. ಪಾಟೀಲರು ಎದ್ದು ಕೋಣೆಗೆ ಹೋಗಿ ಪತ್ರಿಕೆ ಓದುತ್ತಾ ಕೂಡಬೇಕೆಂದರು. ಹಗಲು ನಿದ್ರೆಯನ್ನು ಪ್ರಯಾಸದಿಂದ ತೊರೆದಿದ್ದರು. ಮೊಬೈಲ್ ಇದೆ ಎಂಬ ನೆನಪನ್ನೂ ಮರೆತಂತಾಗಿತ್ತು. ಚಾರ್ಜ್ ಮಾಡಲು ಕರೆಂಟು ಇರಲಿಲ್ಲ. ಊರಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ ಮನೆಗೆ ಕಳಿಸಿ ಚಾರ್ಜ್ ಮಾಡ್ಸಿ ತರಸ್ತೀನಿ ಎಂದಿದ್ದರು ಮಾಸ್ತರರು. ದಿನಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ತಮ್ಮನ ಮನೆಯಿಂದ ತರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ದಿನಾಲು ಊಟ ಮುಗಿಸಿ

ಓದುತ್ತ ಕಾಲ ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೊರಗೆ ಮಾಸ್ತರರು, ಅಮರಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಸೀರೆ ಹಿಡಿದು, ಆ ಹೆಂಗಸಿಗೆ ಕೊಡಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಾಸ್ತರರೂ "ತಗೊಂಡು ಹೋಗಮ್ಮ" ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಲೇ ಇದ್ದರು. ಪಾಟೀಲರು ನಿಂತು ನೋಡಿದರು. ಏನೆಂದು ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಅಮರಮ್ಮ ಬೇಸರದಿಂದ "ನಾಳೆ ಬಾರವ್ವ" ಎಂದಳು. ಹೆಂಗಸು "ಆಯ್ತವ್ವ, ನಾಳೆ ಬರ್ತೀನಿ, ನಂಗೆ ಹಳೆ ಸೀರೆ ಸಾಕು" ಎಂದು ಹೋದಳು.

"ಏನು ಸಿದ್ರಾಮು?" ಪಾಟೀಲರು ಕೇಳಿದರು.

"ಬಿಡು ಮಾರಾಯ. ಇವು ಹಿಂಗೆ ಇರ್ತವ ನಡಿ" ಎಂದು ಉಪೇಕ್ಷೆ ಮಾಡಿದರು. "ಏನಿಲ್ಲ" ಎಂದು ಅಮರಮ್ಮ ಒಳ ಹೋದಳು. ಮಾಸ್ತರರು ಪಾಟೀಲರನ್ನು ಕೊನೆಗೆ ಕೋಣೆಗೆ ಕರೆತಂದು ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಕೂಡಿಸಿದರು. ಪಾಟೀಲರು ಮತ್ತೆ ಕೇಳಿದರು.

'ಬಂದ ಹೆಂಗಸು ನಾಗಮ್ಮ ಅಂತ. ಊರಲ್ಲಿ ಇರ್ತಾಳ ಮಗ–ಸೊಸೆ ಗುಳೆ ಹೊಗ್ಯಾರ. ಕೂಲಿನಾಲಿ ಮಾಡ್ತಾಳ. ಕರೆದಾಗ ಬಂದು ನಮ್ಮ ಮನೆ ಕೆಲ್ಸ ಮಾಡ್ತಾಳ. ಮೊನ್ನೆ ಆಕೆ ಉಟ್ಟಿದ್ದ ಸೀರೆ ಹಳೆಯದಾಗಿ ಹರಿದಿತ್ತಂತ. 'ಒಂದು ಸೀರೆ ಇದ್ರೆ ಕೊಡವ್ವ' ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದಳಂತೆ. 'ಆಯ್ತು' ಅಂತ ಈಕೆ ಹೇಳಿರಬೇಕು. ಅದ್ಕ ಕೇಳಾಕ ಬಂದಿದ್ದಳು ಆ ಹೆಂಗಸು ಎಂದು ಮಾಸ್ತರರು ಹೇಳಿ ಸುಮ್ಮನಾದರು.

"ಏನೋ ಜಗ್ಗಾಟ ಶುರುವಾಗಿತ್ತು. ಸೀರೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೋದಳು. ಯಾಕೆಂದು ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ".

"ಪಾಟೀಲ, ನಾನು, ನನ್ನ ಹೆಣ್ತಿ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಒಂದು ಜೋಡು ಬಟ್ಟೆ ಕೊಳ್ತೀವಪ್ಪ. ಅಂದ್ರೆ ನನ್ಗ ಎರಡು ಅಂಗಿ, ಎರಡು ಪಂಚೆ. ಹೆಣ್ತಿಗೆ ಎರಡು ಸೀರೆ, ಎರಡು ಕುಬ್ಸ ಅಷ್ಟೆ: ಒಂದು ತೊಡ್ತೀವಿ. ಒಂದು ಒಗದು ಹಾಕ್ತಿವಿ. ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಕೊಳ್ಳದಿಲ್ಲ; ಬಳಸದಿಲ್ಲ. ವರ್ಷ ಕಳೆದ ಮ್ಯಾಲೆ, ಅವು ಹರಿದಿದ್ರೂ ಸರಿ, ಇನ್ನೂ ಗಟ್ಟಿಯಿದ್ರೂ ಸರಿ. ಅವುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊಸ ಬಟ್ಟೆ ತೊಡಲು ಸುರುಮಾಡ್ತೀವಿ. ನಾನು ಅಕ್ಟೋಬರ್ ಎರಡನೇ ತಾರೀಖಿಗೆ ಹೊಸ ಬಟ್ಟೆ ಉಡಲು ಸುರು ಮಾಡ್ತೀನಿ. ಆಕೆ ಎಳ್ಳಮಾಸಿ ದಿನ ಹೊಸಬಟ್ಟೆ ಉಡ್ತಾಳ. ಅವರ ತವರು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಆ ಪದ್ಧತಿ ಐತಂತ. ಆದ್ರೆ ಇನ್ನೂ ಎಳ್ಳಮಾಸಿ ಮುಂದೈತೆ. ಈಗ ಉಡುತ್ತಿರುವ ಸೀರೆ ಕೊಂಡು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಸಮೀಪಿಸಿದೆ. ಅವು ಮೆತ್ತಗಾಗಿವೆ. ಕೊಟ್ಟು ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಬರದಿಲ್ಲ. ಯಾಕಂದ್ರ ಆ ಹೆಂಗಸು ಕೂಲಿನಾಲಿ ಮಾಡ್ತಾಳ, ಹೊಸ ಸೀರ ಎರಡು ತಂದಿಟ್ಟಿದ್ದೆ. ಮುಂದಿನ ವರ್ಷಕ್ಕೆಂದು. ಅದರಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನು ನೀನು ಉಡು' ಎಂದು ಕೊಡಲು ಹೋದ್ರೆ, ಆ ಹೆಂಗಸು "ಹೊಸದು ಬ್ಯಾಡವ್ವ, ನನ್ಗ ಹಳೆದು ಕೊಡು" ಅಂತ ಹಠ 'ಹಳೆದು ಮೆತ್ತಗಾಗಿದೆ ನಿನ್ಗ ವಾರವೂ ಬರದಿಲ್ಲ. ಅದ್ಕ ಹೊಸದೇ ಉಡು' ಎಂದು ಈಕೆ ಹಠ. ಜಗ್ಗಾಟ ನಡೆದಿತ್ತು", ಮಾಸ್ತರರಿಗೆ ಹೇಳಲು ಮನಸ್ಸಿರದಿದ್ದರೂ ಪಾಟೀಲರಿಗೆ ಬೇಸರವಾದೀತೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಪಾಟೀಲರು ಕೇಳಿ ಗಳಿಗೆ ಸಮಯ ಸುಮ್ಮನೆ ಮಾಸ್ತರರನ್ನು ನೋಡಿ, ಉಸಿರು ಬಿಗಿಹಿಡಿದು ನಂತರ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಬಿಟ್ಟರು. ಅದೇ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಊರ ತಮ್ಮನ ಮನೆಯಿಂದ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಕಳಿಸಲಾಯಿತು. ಮಾಸ್ತರರು ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಪಾಟೀಲರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಕೋಣೆಯಿಂದ ಹೊರಬಂದರು.

ಪಾಟೀಲರು ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಓದುತ್ತ ಮಂಚದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತರು. ಕಾಲುಗಂಟೆ ಪತ್ರಿಕೆ ಓದಿರಬೇಕು. ನಿದ್ರೆ ಒತ್ತಿ ಬಂತು. ನಿದ್ರೆಯನ್ನು ದೂರ ಮಾಡಲು ಯತ್ನಿಸಿದರು. ಮನೆಯ ಹೊರಗೆ ಪುರಪುರ ಸದ್ದು ಕೇಳುತ್ತಿತ್ತು. ಜೋಳದ ಬೆಳೆ ಗಾಳಿ ಬೀಸಿದಂತೆ ತೂಗಾಡಿ ಹಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಹಸಿ ರವದೆಗಳ ಪರಪರ ಸದ್ದು ಗಾಳಿಯ ಜತೆ ಓಡುತ್ತಿತ್ತು. ಪಾಟೀಲರು ಕೇಳುತ್ತ ತನ್ಮಯರಾಗಿದ್ದರು. ಏನೋ ನೆನಪಾಯಿತು. ಎದ್ದವರೆ ಪಡಸಾಲೆಗೆ ಬಂದರು. ಅಮರಮ್ಮ ಚಕ್ಕಳ ಮುಕ್ಕಳ ಹಾಕಿಕೊಂಡು, ಮುಂಜಾನೆ ಈ ಮಾಸ್ತರ ತಂದಿದ್ದ ಹಸಿಪಲ್ಲೆಯನ್ನು ಸೋಸುತ್ತ ಕುಂತಿದ್ದಳು. "ಏನಾದ್ರ ಬೇಕಿತ್ತೇನ? ಆತನನ್ನ ಕರಿಲೇನು?" ಎಂದು ಎದ್ದಳು. ಪಾಟೀಲರು, "ಆತ ಹೊರಗಿದ್ದಾನೆ. ನಾನೆ ಹೋಗ್ತಿನಿ. ಕೆಲ್ಸ ಮಾಡ್ರಮ್ಮ" ಎಂದು ಹೊರ ನಡೆದರು. ಅರವತ್ತು ದಾಟಿದ್ದ ಆಕೆ ಮಕ್ಕಳು ಎದ್ದು ನಿಂತಂತೆ ನಿಂತಳಲ್ಲ ಎಂದು ಕೊಂಡು ಹೊರಬಂದರು. ಮಾಸ್ತರರು ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಗಿಡವೊಂದರ ನಿಗಾಕ್ಕೆ ನಿಂತಿದ್ದರು. "ಸಿದ್ರಾಮು, ಈ ಮನೆಯನ್ನು ನೀನೇ ಕಟ್ಟಿರಬೇಕು ಎಂಬ ಅನುಮಾನ ನನಗೆ" ಬಂದು ಕೇಳಿದರು. ಮಾಸ್ತರರು ನಗುತ್ತ, "ಹಂಗಿಲ್ಲ ಬುಡು ಮಾರಾಯ. ಮನೆ ಕಟ್ಟಾಕ ಗುತ್ತಿಗೆಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೆ. ಸಂಗಪ್ಪ ಹುಡುಕಿ ಕರೆತಂದಿದ್ದ. ಪಾಯ ಹಾಕಿ ಮೂರು ತಿಂಗಳಾದ್ರೂ ಸುಳಿಲಿಲ್ಲ. ಪಾಯ ಹಾಕಾಕೂ ಮೂರು ತಿಂಗ್ಳ ಮಾಡಿದ್ರು, 'ಇವರ ಸಾವಾಸ ಬ್ಯಾಡ' ಅಂತ ಇಬ್ರು ಹೆಂಗಸರನ್ನ ಕೂಲಿಗೆ ಕರಕಂಡು ಸುತ್ತಲ ಗ್ವಾಡೆ ನಾನೇ ಕಟ್ಟಿಬಿಟ್ಟೆ, ಸಂಗಪ್ಪ ನನ್ನ ದಣಿವು ನೋಡಲಾರದೆ ಹೋಗಿ ಮನೆ ಕಟ್ಟಾಕ ಗುತ್ತಿಗೆ ಹಿಡದಿದ್ದ ಜನರನ್ನು ಮತ್ತೆ ಕರೆತಂದ. ಬಂದವರು ಛತ್ತು ಹಾಕಿದ್ರು ಮುಂದಿನ ಕೆಲ್ಸ ನಾನೇ ಮಾಡ್ದೆ, ಮನೆ ಕಚ್ಚಾ ಐತೆ. ನಡಿತದ" ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತ, ಒಂದು ಬೇವಿನ ಮರದಡಿ

ಕೂಡಿಸಿದ. ಪಾಟೀಲರು ನಗುತ್ತ, "ಹೈದರಾಬಾದಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಗುಣಗಳು, ಚಟಗಳು ಇನ್ನೂ ಉಳಿದಿವೆ ಅನ್ನು. ನೀನೇ ಸೈಕಲ್ ರಿಪೇರಿ ಮಾಡದು, ಇಸ್ತ್ರಿಪೆಟ್ಟಿಗೆ ರಿಪೇರಿ ಮಾಡದು, ಇಸ್ತ್ರಿಪೆಟ್ಟಿಗೆ, ರೇಡಿಯೋ ಏನೇ ರಿಪೇರಿಗೆ ಬಂದರೂ ನೀನೇ ದುರಸ್ತಿ ಮಾಡ್ತಿದ್ದೆ ನೆನಪದಿಲ್ಲ? ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತ ಸೈಕಲ್ ರಿಪೇರಿಗೆ ಒಮ್ಮೆ ತೊಡಗಿ, ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ಬಿಚ್ಚಿಟ್ಟಿದ್ದಿ. ಯಾವೋದೋ ಒಂದೆರಡು ಸಾಮಾನುಗಳೇ ಸಿಗಲಿಲ್ಲ. ಬಿಚ್ಚಿಟ್ಟಿದ್ದ ಸೈಕಲ್ ತಲೆ ಕೆಳಗಾಗಿ ನಿಂತದ್ದು ವಾರ ಕಳೆದ್ರೂ ಹಾಗೇ ನಿಂತಿತ್ತು. ವಾರ್ಡನ್ ಬಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದ". ಪಾಟೀಲರು ಹೇಳಿ ನಕ್ಕರು. ಮಾಸ್ತರರು ಮುಗುಳು ನಗೆ ನಗುತ್ತ, "ನೆನಪಿಟಗಂಡಿದ್ದಿ ಬುಡು" ಅಂದರು. ಅರ್ಧಗಂಟೆ ಹೈದರಾಬಾದಿನಲ್ಲಿ ಓದುವಾಗಿನ ನೆನಪುಗಳನ್ನೇ ಮಾತಾಡಿದರು.

ಸಂಜೆ ಸಮಯ. ಪಾಟೀಲರು ನಗರಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ಹಂಬಲಿಸಿದ್ದರಿಂದ, ಜಿಲ್ಲಾ ಕೇಂದ್ರದಿಂದ ಕಾರನ್ನು ತರಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಸ್ತರರು ಊರಲ್ಲಿರುವ ತಮ್ಮನ ಮನೆಗೆ ಪಾಟೀಲರನ್ನು ಕರೆತಂದರು.

ಪಾಟೀಲರು ಸಂಗಪ್ಪನ ಮೊಬೈಲಿನಿಂದ, ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜಿಲ್ಲಾ ಉತ್ಸವದ ಸಂಘಟಕರಿಗೆ ಫೋನ್ ಮಾಡಿ, 'ನಾಳೆ ಮುಂಜಾನೆ ಕಾರು ಕಳಿಸಿ' ಎಂದು ಹೇಳಿದರು; ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟರು. ಮಾಸ್ತರರು ಪಾಟೀಲರನ್ನು ಊರ ಹೊರಗಿನ ಗುಡಿಗೆ ಕರೆತಂದರು. ಗುಡಿಯ ಮುಂದಿದ್ದ ದೊಡ್ಡ ಬಸರಿ ಮರದ ಕೆಳಗೆ ಕುಳಿತರು. "ಈ ಗುಡಿ ಚೂರೂ ಬದಲಾಗಿಲ್ಲ ಪಾಟೀಲ. ನಾನು ಅಕ್ಷರ ಕಲಿತದ್ದು ಈ ಶಾಲಿಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಆಡಿದ್ದು ಇದೇ ಮರದ ಕೆಳಗ, ಗುಡಿ ಹಂಗ ಐತೆ, ಪೌಳಿ ಕಟ್ಟಿಸಿದ್ದಾರಷ್ಟೆ, ಮರಕ್ಕೆ ವಯಸ್ಸಾದಂಗ ಕಾಣಿಸ್ತದ. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಕುಂತು ಹೋಗಮು ಎಂದರು. ಮರಕ್ಕೆ ನೂರಾರು ಹಕ್ಕಿಗಳು ಬಂದು ತಂಗುವ ಹೊತ್ತು. ಮಾಸ್ತರರು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಇದ್ದದ್ದು ಕಂಡಿತು. ಹಳೆಯ ನೆನಪಿನಿಂದ ಹಿಗ್ಗಿರಬೇಕು ಎಂದು ಪಾಟೀಲರು ಅಂದುಕೊಂಡರು. ವಾತಾವರಣ ಪಾಟೀಲರಿಗೂ ಇಷ್ಟವಾಯ್ತು. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಕುಳಿತಲ್ಲಿಗೆ ದಾರಿ ಹಿಡಿದು ಹೋಗುವ ಒಬ್ಬ ಹೆಂಗಸು ನೋಡಿ ಬಂದಳು. ಮಾಸ್ತರರು ಎದ್ದು ನಿಂತರು. "ಮನಿಗೆ ಬರ್ರಿ ಮಾಸ್ತರಪ್ಪ ಆರಾಮಿದ್ದೀರಿ?" ಎಂದು ಕೇಳಿದರು.

"ಅರಾಮಿದ್ದೀನಿ, ಪರಿಚಯಸ್ಥರು ಬಂದಿದ್ದರು. ತಮ್ಮನ ಮನೆ ಕಡೆ ಬಂದಿದ್ವಿ, ನೀನು ಅರಾಮಿದ್ದಿ ಏನಮ್ಮ?" "ಅರಾಮಿದ್ದೀನಿಯಪ್ಪ, ಮಗ ಹೋದ. ಪರಿಹಾರ ಬರದಿಲ್ಲಂತ ಹೇಳಿದ್ರಪ್ಪ. ನಿಮ್ಮ ಸಣ್ಣಪ್ಪ ಹಾಸಿಗೆ ಹಿಡದಾನ. ಬಂದುದ್ದು ಅನುಭವಿಸಬೇಕಲಪ್ಪ" ಎಂದು ಕಣ್ಣೀರು ತಂದು ಸೆರಗಿನಿಂದ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಒತ್ತಿಕೊಂಡು ನಿಂತಳು. ಮಾಸ್ತರರು ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡಿ ಕಳಿಸಿದರು.

"ಇದೊಂದು ಕುಟುಂಬ, ನಮ್ಗ ದೂರದ ಸಂಬಂಧ ಐತೆ, ಸಣ್ಣ ರೈತರು. ಮಗ ಬೇಶ್ ಒಕ್ಕಲತನ ಮಾಡ್ತಿದ್ದ. ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೆಳದ್ರೂ, ಬೆಳೆದ ಮಾಲಿಗೆ ಬೆಲೆ ಸಿಗಲಿಲ್ಲ. ಎರಡು ಮೂರು ವರ್ಷ ಆಯ್ತಲ್ಲ. ಬೆಳೆದದ್ದಕ್ಕೆಲ್ಲ ರೇಟ್ ಇಲ್ದೆ ರೈತರು ಮೆತ್ತಗಾಗ್ಯಾರ. ಸಾಲಾನೂ ಮಾಡಿಕೊಂಡಾರ. ಈಕೆ ಮಗ ಒಕ್ಕಲತನಕ್ಕೆ ಸಾಲ ಮಾಡಿ, ಸಾಲ ತೀರಿಸಲು ಆಗದೆ, ಸಾಲಗಾರರ ಕಾಟಕ್ಕೆ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸತ್ತುಹೋದ. ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ರೈತರಿಗೆ ಸರ್ಕಾರ ಏನೋ ಪರಿಹಾರ ಕೊಡ್ತದಲ್ಲ ಪಾಟೀಲ್, ಅದು ಈಕೆ ಮಗನಿಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಕಾರಣ, ಈಕೆ ಮಗನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಭೂಮಿ ಇರ್ಲಿಲ್ಲ, ತಂದೆ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯಿಲ್ಲ. ದೊಡ್ಡಪ್ಪನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಐತೆ, ಈ ಹುಡುಗನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಹೊಲ ಇಲ್ಲದ್ದಕ್ಕೆ ಆತ ರೈತ ಅಲ್ಲ ಅಂತೇಳಿದ್ರು. ಅದ್ಕೆ ಪರಿಹಾರ ಸಿಗಲಿಲ್ಲಂತೆ" ಮಾಸ್ತರರು ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ ಹೇಳಿದರು.

"ಸಿದ್ರಾಮು ನಾಳೆ ಮುಂಜಾನೆ ಹೊರಡುತ್ತೇನೆ. ಬಹಳ ಖುಷಿಯಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಜತೆ ಇದ್ದೆ. ನೀನು ಹೆಂಡತಿ ಜತೆಗೆ ಸುಖವಾಗಿ ಜೀವನ ಕಳೆಯುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಸಂತೋಷವಾಯ್ತು, ನಿವೃತ್ತ ಜೀವನ ಹೇಗೆ ಕಳೀಬೇಕು ಎಂದು ನಿನ್ನ ನೋಡಿಕಲಿಬೇಕು" ಪಾಟೀಲರು ಭಾವುಕರಾಗಿದ್ದರು "ಪಾಟೀಲ, ಮಾತು ದೊಡ್ಡದಾಯ್ತು! ಇರ್ಲಿ, ನೀನು ಇನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ದಿನ ಇದ್ದು ಹೋಗು ಮಾರಾಯ, ನಗರದಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಮಾಡದು ಏನೈತೆ, ನಿವೃತ್ತಿಯಾಗಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾರೆ ಒಂಟಿಯಿದ್ದಿ, ಯಾಕ ತೊಂದ್ರೆ ಅನುಭವಿಸ್ತಿದ್ದಿ? ಮಕ್ಕಳಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಇದ್ದು ಬಿಡು" ಅಂದರು ಮಾಸ್ತರರು.

"ಇಲ್ಲ ಸಿದ್ರಾಮು, ಆದು ಆಗದ್ದು, ಇರುವಷ್ಟು ದಿನ ನಗರದ ಆ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಇರ್ತೀನಿ. ಅಂದಂಗ, ನೀನು ಕುಟುಂಬದ ಜತೆ ಬಾರೋ, ಇಷ್ಟು ದಿನ ದೂರ ಇದ್ದೆವು. ಈಗಾದ್ರೂ ಸಮೀಪ ಇರೋಣ" ಅಂದ ಪಾಟೀಲರು ಮಾಸ್ತರನ ಭುಜದ ಮ್ಯಾಲೆ ಕೈಯಿಟ್ಟರು. "ಅದೆಲ್ಲ ಸರಿ. ನಿನ್ನ ಮನೆಯವರು ಈಗ ಜತೆಗೆ ಇರಬೇಕಿತ್ತು" ಅಂದರು ಮಾಸ್ತರರು. ಅದು ಅವರ ಬಾಯಿಂದ ಯಾಕೋ ಬಂತು. ಸಹಜವಾಗಿ ಮಾತು ಬಂದಿತ್ತು. ಆದರೆ ಪಾಟೀಲರಿಗೆ ಬೇಸರವಾಯ್ತು. ಚಡಪಡಿಸುತ್ತ ಮಾಸ್ತರರನ್ನು ನೋಡಿದರು. ಗಿಡಕ್ಕೆ ಹಕ್ಕಿ ಪಕ್ಷಿಗಳು ಬಂದು-ಬಂದು ಸೇರತೊಡಗಿದ್ದವು. ಅವುಗಳ ಗದ್ದಲ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಿತ್ತು. ಮಾಸ್ತರರು ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಚಲಿತರಾದರು.

ವಾರಪತ್ರಿಕೆಯೊಂದು ಪಾಟೀಲರನ್ನು ಕುರಿತು ಲೇಖನ ಪ್ರಕಟಿಸಿತ್ತು. ಪಾಟೀಲರ ಸಂಸಾರದ ವಿಷಯವೂ ಬಂದಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ಮಾಸ್ತರರು ಆಕಸ್ಮಿಕ ಓದಿದ್ದರು. ಅದರಲ್ಲಿ ಪಾಟೀಲರ ಹೆಂಡತಿ ಸಾವಿಗೆ ಮಗಳ ವಿದ್ರೋಹ ಮಾತ್ರ ಕಾರಣವಲ್ಲ, ಪಾಟೀಲರು ಮತ್ತೊಂದು ಸಂಸಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದೇ ಕಾರಣ ಎಂದು ಬರೆದಿದ್ದು ನೆನಪಾಯ್ತು. ಸಹಜವಾಗಿ ನಿನ್ನ ಮನೆಯವರು ಈಗ ಜತೆಗೆ ಇರಬೇಕಿತ್ತು' ಎಂಬ ಮಾತು ಪಾಟೀಲರನ್ನು ಗೊಂದಲಕ್ಕೀಡು ಮಾಡಿತ್ತು. ಅದು ಮಾಸ್ತರರಿಗೂ ಚೂರು ತಡವಾಗಿ ಅರಿವಿಗೆ ಬಂತು. ಮಾಸ್ತರರೂ ವಿಚಲಿತರಾಗಬೇಕಾಯ್ತು.

"ಸಿದ್ರಾಮು, ನನ್ನ ಮನೆಯಾಕೆ ಆರೋಗ್ಯವಂತಳಲ್ಲ. ಮಾನಸಿಕವಾಗಿಯೂ ಅಲ್ಲ. ಮಕ್ಕಳು ಸಂಸಾರದೊಂದಿಗೆ ದೂರ ಇದ್ದರು. ಮಗಳು ದ್ರೋಹ ಮಾಡಿದಳು. ಹೆಂಡತಿ ಜತೆಗೆ ಇರೋಣ ಅಂದ್ರೆ, ಅವಳು ಆರೋಗ್ಯವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ಸಂಗಾತಿಬೇಕು ಅನ್ನಿಸ್ತು. ನಿನ್ಗ ಗೊತ್ತದ. ನಾನು ಒಬ್ಬಳನ್ನು ಸೇರಿಕೊಂಡು ಇದ್ದದ್ದು. ಅವಳ ಜತೆ ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದೆ. ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡೇ ಇದ್ದೆ. ಹೆಂಡತಿಗೆ ತನ್ನ ಮಿತಿ ತಿಳಿದು ಸುಮ್ಮನಿರಲಿಲ್ಲ. ಕಡ್ಡಿ ಮುರಿದಂತೆ ಮಾತಾಡಲು ನಿಂತು, ತನ್ನ ಸಾವಿಗೆ ತಾನೇ ಕಾರಣವಾದಳು. ಸಿದ್ರಾಮು, ನನ್ನ ಜತೆಗಿದ್ದ ಆ ಇನ್ನೊಬ್ಬಳು, ಶಾರದ ನನ್ನಿಂದ ದೂರ ಸರಿದಳು. ದೂರ ಸರಿವಂತೆ, ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಮಾಡಿದಳೋ! ಮಗಳು ಮಾಡಿದಳೋ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಿಲ್ಲ. ಆದ್ರೆ ನಾನು ದುರ್ದೈವಿ! ನೀನಂದಂತೆ ಈಗ ಶಾರದ ಜತೆಗೆ ಇರಬೇಕಿತ್ತು. ಈಗ ನೀನು ಬಯಸಿದಂತೆ, ನಾನು ಬಯಸಿದ್ದೆ. ಆಗಲಿಲ್ಲ..." ಸಿದ್ರಾಮಪ್ಪ ಮಾಸ್ತರರು ಮತ್ತಷ್ಟು ಗೊಂದಲಕ್ಕೀಡಾದರು. ತಮ್ಮ ಮಾತಿನ ಅರ್ಥವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಲು ಯೋಚಿಸಿದರೇ ಹೊರತು ಯಾವುದನ್ನೂ ಹೇಳಲು ಹಿಂಜರಿದು ಸುಮ್ಮನಾದರು. ಪಾಟೀಲರ ಬದುಕಿನ ದಾರಿಯನ್ನು ಅಳೆದು, ತೂಗಿ ನೋಡುವುದು ಮಾಸ್ತರರಿಗೆ ಬೇಕಿರಲಿಲ್ಲ. ತಕ್ಷಣವೇ ಎದ್ದು, "ಪಾಟೀಲ, ನಡಿ ಮನೆಗೆ ಈ ಹಕ್ಕಿಗಳ ಕೂಗಾಟಕ್ಕೆ ಕಿವಿ ಹರಿದಾವು" ಎಂದು ಎದ್ದರು. ಪಾಟೀಲರು ಎದ್ದು ನಿಂತರು.

ಪಡುವಣ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಮುಖ ಮಾಡಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಸೂರ್ಯ ಮುಳುಗಿದ್ದರೂ ದಿಗಂತದಲ್ಲಿ ಹೊಂಬಣ್ಣ ತುಂಬಿತ್ತು. ಪಾಟೀಲ, ಮಾಸ್ತರರು ಆ ಹೊಂಬಣ್ಣದೊಳಗೆ ನಡೆಯುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದರು.

ಲೇಖಕರ ಪರಿಚಯ: ೧೯೬೦ರಲ್ಲಿ ರಾಯಚೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಿರವಾರ ತಾಲೂಕಿನ ನುಗಡೋಣಿಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಡಾ. ಅಮರೇಶ ನುಗಡೋಣಿ ಅವರು, ಕನ್ನಡದ ಹೆಸರಾಂತ ಕಥೆಗಾರ ಮತ್ತು ಲೇಖಕರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಹಂಪಿಯ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿ ನಿವೃತ್ತರಾಗಿರುವ ಶ್ರೀಯುತರು, 'ಮಣ್ಣು ಸೇರಿತು ಬೀಜ', 'ತಮಂಧದ ಕೇಡು', 'ಒಡಲ ಹಂಗು'. 'ಸವಾರಿ', 'ಚುಕ್ಕಿ ಮದುವೆ ಪ್ರಸಂಗ' ಹಾಗೂ ದಡ ಸೇರಿತು ತಂದೆ', ಎಂಬ ಕಥಾಸಂಕಲನಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. 'ದಂದುಗ' ಮತ್ತು 'ಗೌರಿಯರು' ಇವರ ಕಾದಂಬರಿಗಳು.

ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು:

೧. ಪಾಟೀಲರು ಹಳ್ಳಿ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡ ಬಗೆ ಹೇಗೆ?
೨. ಸಿದ್ರಾಮಪ್ಪನ ಸಹವಾಸ ಪಾಟೀಲರಲ್ಲಿ ತಂದ ಬದಲಾವಣೆಗಳೇನು?
೩. ಸಿದ್ರಾಮಪ್ಪ ಮಾಸ್ತರರು, ಅಮರಮ್ಮ, ಪಾಟೀಲರು – ಇವರುಗಳ ಪಾತ್ರ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಡಿ.
೪. 'ಸಿದ್ರಾಮಪ್ಪ – ಪಾಟೀಲರು ಜೀವನ ಶೈಲಿಯ ವಿಭಿನ್ನ ದಾರಿಗಳು' ವಿಷದಪಡಿಸಿ.
೫. "ಎರಡು ಜೀವ ಬದುಕಲು ಎಷ್ಟು ಬೇಕು?" ಸಿದ್ರಾಮಪ್ಪ–ಅಮರಮ್ಮ ದಂಪತಿಗಳ ಬದುಕಿನ ವಿಧಾನದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಿ.
೬. 'ನಿವೃತ್ತ ಜೀವನ ಹೇಗೆ ಕಳೆಯಬೇಕು' ಎಂಬುದು ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಬಂದಿದೆ?
೭. ಆಧುನಿಕ ನಗರ ಜೀವನದಿಂದಾಗಿ ಪಾಟೀಲರು ಅನುಭವಿಸಿದ ತೊಂದರೆಗಳೇನು?
೮. 'ಮನುಷ್ಯ ಸರಳ ಹಾಗೂ ಸ್ವಾವಲಂಬಿ ಬದುಕು ನಡೆಸಲು ಸಾಧ್ಯ' ಪಠ್ಯದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಿ.

೩. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ: ಕೆಲವು ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು

–ಡಾ. ಡಿ.ಆರ್. ನಾಗರಾಜ

ಆಶಯ: 'ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ' ಎನ್ನುವುದು ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯರ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ. ಈ ಪದ ಈಗಲೂ ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯರಲ್ಲಿ ಭಯ, ವಿಷಾದಗಳನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ಕಲ್ಪನೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮುನ್ನೆಲೆಗೆ ಬಂತು. ಆದರೆ ಭಾರತೀಯರು ಬ್ರಿಟಿಷರೊಂದಿಗಿನ ಹೋರಾಟದ ಮುಖಾಮುಖಿಯಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ 'ಕ್ಷಾತ್ರ' ಕೇಂದ್ರಿತವಾಗಿರಬೇಕೆ ಅಥವಾ 'ಕ್ಲೈಬ್ಯ' ಕೇಂದ್ರಿತವಾಗಿರಬೇಕೆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಗುಂಪುಗಳಾಗಿ ಒಡೆದು ಹೋದರು. 'ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ' ಎಂಬುದು ವಿಶ್ವಭಾವೈಕ್ಯತೆಗೆ ಮಾರಕವಾಗಿದ್ದರೂ ಭಾರತೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅದನ್ನು ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡೇ ಮುಂದುವರೆಯಿತು. ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲೂ ಈ ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ವಿಸ್ತಾರ ಹೇಗೆ ಹರಡಿಕೊಂಡಿದೆ ಎಂಬುದು ಪ್ರಸ್ತುತ ಪತ್ಯದ ಆಶಯ.

೧

ನಾಲ್ಕೈದು ದಶಕಗಳ ಹಿಂದೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಈ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡಿದ್ದರೆ ಅದು ಸಹಜವಾಗಿ ವೀರಾವೇಶದ ದನಿಯಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ಹಾಗೆಯೇ ಅದು ಪಶ್ಚಿಮದಲ್ಲಾಗಿದ್ದರೆ ವಿಷಾದ, ನಾಚಿಕೆಗಳಿಗೆ ದಾರಿಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಎರಡೂ ಕಡೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಪ್ರತಿಫಲಿಸಿದ ಕ್ರಮವೂ ಹಾಗೆಯೇ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ ಸಾಹಿತ್ಯದ ನರನಾಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಬೆರೆತು ಹೋಗಿದ್ದರೆ, ಪಶ್ಚಿಮದಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಬೆದರಿದವರೇ ಹೆಚ್ಚು. ಇಂಥವರಲ್ಲಿ ಈ ಗಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ನನಗೆ ತಕ್ಷಣ ನೆನಪಾಗುವವರು ಆರ್ವೆಲ್ ಮತ್ತು ಬರ್ನಾಡ್ ಶಾ. ಇನ್ನು ತತ್ವಜ್ಞಾನಿಗಳಲ್ಲಿ ರಸೆಲ್ ಅಂತೂ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಉತ್ಕಟವಾಗಿ ವಿರೋಧಿಸಿದ್ದು ಇವತ್ತಿಗೂ ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತ. ಆತ ವ್ಯಂಗ್ಯವಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯ ಹಿಂದಿರುವ ಗೋಸುಂಬೆತನವನ್ನು ಚುಚ್ಚುತ್ತಾ ಹೇಳಿದ: ದೇಶಭಕ್ತರು ನಾಡಿಗಾಗಿ ಬಲಿದಾನದ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಕೊಲ್ಲುವ ಮಾತನ್ನಲ್ಲ. (ಎರಡೂ ಒಂದೇ ತಾನೆ?)

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ ಎನ್ನುವ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಆಧುನಿಕ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಎತ್ತರದ 'ತ್ಯಾಗ ಬಲಿದಾನಗಳಿಗೆ', ಹಾಗೆಯೇ ಹಿಂದೆಂದೂ ಕಾಣದಿದ್ದ ರಕ್ತಪಾತ, ನರ ಹತ್ಯಾಕಾಂಡಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ, ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಅತ್ಯಂತ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದಲೇ ಮುಂದುವರಿಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಅಪ್ರಸ್ತುತ ಹಾಗೂ ಹಾನಿಕಾರಕ; ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯವಾದ ವಿಶ್ವೈಕ್ಯವೇ ಮನುಕುಲದ ಮಹತ್ವದ ಆದರ್ಶ ಎಂಬುದನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಇಡೀ ಜಗತ್ತು ಈ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ಆದರೆ, ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ, ವಿಶ್ವನಾಗರಿಕತೆಯ ಮೌಲ್ಯಗಳೇ ಅನಾಕರ್ಷಕವಾಗಿಬಿಟ್ಟಿವೆ ಎಂಬ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುವುದು ತಾತ್ವಿಕವಾಗಿ ಇನ್ನಷ್ಟು ಜಟಿಲವಾದ ಸಮಸ್ಯೆ.

೨

ಈ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ ಎನ್ನುವ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ವಾದ ಗ್ರಹಿಸುವ ವಿವರಿಸುವ ಕ್ರಮ ಬೇರೆ, ಮಾರ್ಕ್ಸಿಸ್ಟೇತರ ಚಿಂತನಾ ಕ್ರಮಗಳು ವಿವರಿಸುವ ನೆಲೆ ಬೇರೆ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಮಿತಿಗಳನ್ನು ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ವಾದ ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ವಿವರಿಸುತ್ತದೆಯಾದ್ದರಿಂದ, ಆ ಗ್ರಹಿಕೆಯ ವಿಧಾನವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ಇಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರೆಯುವುದು ಸೂಕ್ತವಾಗಿ ನನಗೆ ಕಂಡಿದೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ ಎನ್ನುವುದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಘಟ್ಟದ ಸೃಷ್ಟಿ. ಲೆನಿನ್ ಇದನ್ನು 'ಪೌರ್ವಾತ್ಯನಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ' ಎಂಬ ಬರಹದಲ್ಲಿ ವಿವರವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಫ್ಯೂಡಲ್ ಶಕ್ತಿಗಳ ಆ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಘಟ್ಟದ ವಿರುದ್ಧ ಸಂಪೂರ್ಣ ಜಯವನ್ನು ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿ ಸಾಧಿಸುವುದು ಈ ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ನೆಲೆಗಟ್ಟಿನಲ್ಲಿಯೇ, ಮಾರ್ಕ್ಸ್ ಕೂಡಾ ಈ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಿದ್ದರೂ ಅದು ತನ್ನ ತಾತ್ವಿಕ, ರಾಜಕೀಯ ಪರಿಣತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ್ದು ಲೆನಿನ್‌ನಲ್ಲಿಯೇ.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿ ಈ ಕೆಳಗಿನವುಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಬಹುದು. ಈ ಲಕ್ಷಣಗಳು ವಾಸ್ತವದ ರೂಪದಲ್ಲೇ ಇರಬೇಕೆಂದೇನಿಲ್ಲ. ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ಆದರ್ಶದ ರೂಪಗಳಲ್ಲೇ ಇವು ವಾಸ್ತವವಾಗುವ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವುದು.

೧. ಸಮಾನ ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆ [ಕಾಮನ್ ಟೆರಿಟೆರಿ]

೨. ಸಮಾನ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ

೩. ಸಮಾನ ಭಾಷೆ [ಹಲವಾರು ಭಾಷೆಗಳಿದ್ದರೂ ಸರಿ ಎಂಬ ನಿಲುವು ಕೂಡಾ ಸಮರ್ಥನೀಯವೇ, ಉದಾ: ಭಾರತ, ರಷ್ಯ ಮುಂತಾದೆಡೆಗಳಲ್ಲಿ]

೪. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಭುತ್ವ [ನೇಷನ್, ಸ್ಟೇಟ್ ಎಂದರ್ಥದಲ್ಲಿ]

೫. ಸಮಾನ ಮಾನಸಿಕ ಸ್ವರೂಪ [ಇದನ್ನೇ ಕೆಲವರು ಹಿಗ್ಗಿಸಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಎಂಬರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಳಸುವುದುಂಟು]. ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಸ್ತುತವಾದ ಕ್ಷೇತ್ರ, ಲಕ್ಷಣ ಎಂದರೆ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕಡೆಯ ಸಂಗತಿ.

೩

ವಸಾಹತುಗಳ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಈ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ಉಗಮಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಸಂಕೀರ್ಣ ಮುಖಗಳಿವೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಂತೂ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ಉಗಮದ ಹಿಂದಿನ ಪ್ರಧಾನ ಪ್ರೇರಣೆ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಭುತ್ವದ ಸಂಪರ್ಕ. ಹೀಗಾಗಿ, ಶತ್ರುವಿನ ಜತೆಗೆ ಹೋರಾಡುವಾಗ ಕೂಡಾ ಅವರಿಂದಲೇ ಕಲಿತ, ಅಂತರಂಗೀಕರಿಸಿಕೊಂಡ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳ, ಗ್ರಹಿಕೆಗಳ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಅಂಶದ ಬಗ್ಗೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ, ಸಂಕೀರ್ಣವಾದ ಚರ್ಚೆ ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ಭಾರತೀಯ ನವೋದಯದ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ನಾವು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲಿ ದೇಸೀಸತ್ವ, ದೇಸೀರೂಪಗಳೆಷ್ಟು, ನಮ್ಮ ಶತ್ರುವಿನ ವಿಚಾರಗಳೆಷ್ಟು ಎಂದು ವಿಂಗಡಿಸಿದಾಗ ಬಹುಶಃ ಗಾಬರಿಯಾಗುವಷ್ಟು ಪರಕೀಯ ಆದರ್ಶಗಳು ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಗಳು ಇವೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿಂದ ಭಾರತೀಯ ನವೋದಯದಲ್ಲಿ ರೂಪುಗೊಂಡ ಭಾರತ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಮಹತ್ವದ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು ಇವೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಸಂಗತಿಯೆಂದರೆ, ಗಾಂಧಿ ಚಿಂತಿಸಿದ, ಕಲ್ಪಿಸಿದ ಭಾರತದ ಸತ್ವ ಮತ್ತು ರೂಪ ಬೇರೆ; ಹಿಂದೂ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯವಾದಿಗಳು ಕಲ್ಪಿಸಿದ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಸತ್ವ ಮತ್ತು ರೂಪ ಬೇರೆ. ಈ ಎರಡೂ ರಾಷ್ಟ್ರದರ್ಶನಗಳು ಹೊರಡುವ ನೆಲೆಗಳೂ ಬೇರೆ, ತಲುಪಬಯಸುವ ಗುರಿಗಳೂ ಬೇರೆ. ಒಂದೇ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಭಿನ್ನ ರೀತಿಯ, ಪರಸ್ಪರ ವಿರುದ್ಧ ನೆಲೆಗಳ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳು ಹುಟ್ಟಿದವು ಎಂಬುದು ತುಂಬ ಕುತೂಹಲಕಾರಿ ಸಂಗತಿ. ಮೇಲೆ ಸೂಚಿಸಿದ ಎರಡು ರೀತಿಗಳ ರಾಷ್ಟ್ರಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಬಹುದು.

ಮೊದಲಿಗೆ ಹಿಂದೂ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯವಾದಿಗಳ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ನೋಡಬಹುದು. ಇವರೊಳಗೆ ಆಂತರಿಕ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಇದ್ದರೂ ಒಟ್ಟು ಒತ್ತಾಯದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಸಾಮ್ಯವಿದೆ. ವಿವೇಕಾನಂದ, ತಿಲಕ್ ಮುಂತಾದವರು ಮೂಲಪುರುಷರಾಗಿರುವ ಈ ಆಲೋಚನಾಕ್ರಮ ಭಾರತೀಯ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಕ್ಲೈಬ್ಯ ಅಥವಾ ಕ್ಲೀಬತ್ವ ಆಳವಾಗಿ ಬೇರೂರಿದೆ ಎಂದು ನಂಬುತ್ತದೆ. ಇವರಿಗೆ ಅದನ್ನು ಕಂಡರೆ ಭಯ, ತಿರಸ್ಕಾರ. 'ವೀರ್ಯವತ್ತಾದ ಭಾರತವನ್ನು ಅದು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಅವರಿಗೆ ಭಯ. ಅನೇಕ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರಿಗೂ ಭಾರತದ ಬಗ್ಗೆ ಇದೇ ಬಗೆಯ ಭಯ ಇತ್ತು ಎಂಬುದು ಇನ್ನಷ್ಟು ಹೊಸ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ತೆರೆಯುತ್ತದೆ. ಆಗಿನ ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಿದ್ದದ್ದು ವೀರ್ಯವತ್ತಾದ' ರಾಜಕಾರಣದ, ಶೌರ್ಯಾಧಾರಿತ ರಾಜಕಾರಣದ ಪರಿಭಾಷೆ, ರಕ್ತಚೆಲ್ಲುವುದು, ಕೊಲ್ಲುವುದು, ಕೊಲ್ಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ನಿರ್ಮಾಣದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಅನಿವಾರ್ಯ ಎಂದು ಅವರು ನಂಬಿದ್ದರು. ಈ ಬಗೆಯ ಕ್ಷಾತ್ರ ಭಾರತವನ್ನು ಕಂಡರೆ ಅವರಿಗೆ ಭಯವಿಲ್ಲ. ಕ್ಷಾತ್ರವನ್ನು ಕಂಡು ಹೆದರದ ಅವರು ಬೆಚ್ಚಿದ್ದು 'ಹೆಣ್ಣಿಗ' ಭಾರತ ಕಂಡು, ಜಡತ್ವದ ಸಾರರೂಪೀ ಭಾರತ ಕಂಡು ಅವರು ವಿವಂಚನೆಗೊಳಗಾದರು. ಗೆಲ್ಲಲಾಗದ ಅಸಾಧ್ಯ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ಅವರಿಗೆ 'ಕ್ಲೀಬತ್ವ' ಕಂಡಿತ್ತು. ಇವರಿಗೆ ಬೇಕಾದದ್ದು ಆಧುನಿಕವಾದ ಬಲಿಷ್ಠ ಪ್ರಭುತ್ವ.

ಭಾರತದ ಸಮಕಾಲೀನ ಸ್ಥಿತಿಯ ಬಗೆಗೆ ವಿವೇಕಾನಂದ, ತಿಲಕ್ ಮುಂತಾದವರಿಗೆ ಇರುವ ಅಪಾರ ತಿರಸ್ಕಾರದ ಮೂಲ ಇದೇ. ಮುಂದೆ ಹಿಂದೂ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯವಾದಿ ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಆಯಾಮಗಳು ಕೂಡಿಕೊಂಡವು. ಅಹಿಂಸೆ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪರಮ ಮೌಲ್ಯ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಈ ಧಾರೆ ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. (ಆರ್.ಎಸ್.ಎಸ್., ಹಿಂದೂ ಮಹಾಸಭೆ ಈ ಧಾರೆಯ ನಂತರದ ರೂಪಗಳು).

ಆದರೆ, ಗಾಂಧಿಯ ರಾಷ್ಟ್ರಕಲ್ಪನೆ ಮೇಲಿನದಕ್ಕಿಂತ ಪೂರ್ಣ ವಿರುದ್ಧ ದಿಕ್ಕಿನಿಂದ ಹೊರಟಿದೆ. ಗಾಂಧಿ ತನ್ನನ್ನು ಅರ್ಧನಾರೀಶ್ವರ ತತ್ವ ಪ್ರತೀಕದ ಜತೆಗೆ ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡದ್ದು ಒಟ್ಟು ಜೀವನ ಕ್ರಮಕ್ಕೆ, ನಾಗರಿಕತೆಯ ನಿರ್ಮಿತಿಗೂ ಹಬ್ಬುವಷ್ಟು ಸಾಂಕೇತಿಕತೆ ಪಡೆದಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ 'ಹೆಣ್ಣಿಗತನ' ಎನ್ನುವುದು ಅಪಮಾನಕಾರೀ ಸಂಗತಿಯಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ, ಮಾನವತೆಯ ಸಾರರೂಪ ಅದು ಹಾಗೆಯೇ, ಅಹಿಂಸೆ ಎನ್ನುವುದು ಇಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠಮೌಲ್ಯ. ಈ ನಾಡನ್ನು ಮತೀಯ ಹಿಂಸೆಯಿಂದ ನಾಶವಾಗದಂತೆ ಕಾಪಾಡಿರುವುದು ಈ ಮೌಲ್ಯಗಳೇ ಎನ್ನುವುದು ತುಂಬ ಮುಖ್ಯ. ಬಲಿಷ್ಠ ಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಇದು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ.

ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಕೂಡಾ ಈ ಎರಡು ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ – ಹಿಂದೂ ರಾಷ್ಟ್ರವಾದಿಗಳ ನಾಡು ಮತ್ತು ಗಾಂಧಿಯ ನಾಡು – ತುಂಬಾ ಸಹಾಯಕ. ಅದನ್ನು ಮುಂದೆ ನೋಡಬಹುದು. ಅದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಚರ್ಚಿಸಬೇಕಾದ ಮೂಲಭೂತ ಸಂಗತಿಯೆಂದರೆ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೇಲೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯ ಪರಿಣಾಮ ಏನು ಎಂಬುದು.

೪

ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಹಿಂದೆ ಇರುವ ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ವಿಸ್ತಾರಗಳಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ ಕೂಡಾ ಒಂದು. ಅದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲವಾಗುವ ಬಗೆಗೆ ವಿಶಾಲವಾದ ಚರ್ಚೆ ಇಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವಾದರೂ, ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ಎರಡು ಅಂಶಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಇದನ್ನು ಬೇರೆ ಕಡೆಗೂ ಸಲ್ಲುವ ಹಾಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯೀಕರಿಸಿ ಕೂಡಾ ಹೇಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ ಅನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಸಾಹಿತ್ಯದೊಳಗೆ ಅಥವಾ ಅದರ ಹಿನ್ನೆಲೆಯ ರೂಪಿಸುವಿಕೆಯ ಶಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ ಒಂದು ಆಯಾಮವಾದಾಗ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಈ ಎರಡು ಆಶಯಗಳು ಪ್ರಧಾನವಾಗುತ್ತದೆ.

೧. ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಧಿಯ ಗ್ರಹಿಕೆ (ಸೋಷಿಯಲ್ ಡೆಸ್ಟಿನಿ)
೨. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಗ್ರಹಿಕೆ ಮತ್ತು ಶೋಧನೆ

ಇದನ್ನು ವಿವರಿಸುವುದಾದರೆ: ಆಧುನಿಕ ಘಟ್ಟಕ್ಕಿಂತ ಹಿಂದೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನ ಅನುಭವ ಎಂದರೆ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ವಿಧಿ ಅಥವಾ ಗತಿ. ಈ ಪರಿಭಾಷೆಯೊಳಗೇ ಉಳಿದ ವಲಯಗಳು–ಸಾಮಾಜಿಕ, ರಾಜಕೀಯ, ವೈಯಕ್ತಿಕ– ಬೆರೆತು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಆದರೆ, ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ನಾಡಿನ ಗತಿಯ ಸಾಮಾಜಿಕತೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆ ಅತ್ಯಂತ ದೊಡ್ಡ ಆಶಯವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಿತು. ಇದರೊಳಗೆ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಗತಿಯ, ವಿಧಿಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳೂ ಬೆರೆತು ಹೋದವು. 'ಕಾನೂರು ಹೆಗ್ಗಡಿತಿ', ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದರೆ ಈ ಮಾತಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಸಮರ್ಥನೆಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಈ ಸಾಮಾಜಿಕ ಗತಿಯ ವಸ್ತು ಪ್ರಕಟವಾಗುವುದು ಒಂದು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅಂತರ್ ಶೋಧದಲ್ಲಿ. (ಯಾವುದೇ ರಾಷ್ಟ್ರದ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳ ಅಂತರ್ಗತ ಅಂಶ ಎಂದರೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅಂತರ್ ಶೋಧದ ಆಯಾಮ).

ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲೂ ಈ ಕ್ಷಾತ್ರ–ಕ್ಲೀಬತ್ವಗಳ ಮುಖಾಮುಖಿ ಅನೇಕ ರೀತಿಗಳಲ್ಲಿ ಆಗಿದೆ. ವಿಶೇಷದ ಸಂಗತಿ ಎಂದರೆ, 'ಕ್ಷಾತ್ರ'ವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುವ ಅಥವಾ ಆ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅಂತರ್‌ಶೋಧವನ್ನು ಮಾಡುವ ಕೃತಿಗಳು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಅಂಥ ದೊಡ್ಡ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಕಂಡಿಲ್ಲ. ಆ ರೀತಿಯ ಪಾತ್ರಗಳಿಗೆ ಇರುವ ಮಹತ್ವ ಕೂಡಾ ಸಾಂದರ್ಭಿಕವಾದದ್ದೇ ಹೊರತು ಮೂಲಭೂತವಾದದ್ದಲ್ಲ.. ಆದರೆ ಇದರರ್ಥ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ಈ ಧಾರೆಗೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಫಲನ ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ ಎಂದಲ್ಲ. ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅಧಿಕೃತತೆಗೆ ಮೂಲ ಕಾರಣವೇ ಮೇಲೆ ಸೂಚಿಸಿದ ಎರಡು ಭಿನ್ನಗ್ರಹಿಕೆಯ ಕ್ರಮಗಳ ಮುಖಾಮುಖಿ.

ಗಳಗನಾಥರ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಆಳವಾಗಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದರೆ ಹೊರಡುವುದು ಈ ಬಗೆಯ ಕ್ಷಾತ್ರಕೇಂದ್ರಿತ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಕಲ್ಪನೆಯೇ. ಆಲೂರು ವೆಂಕಟರಾಯರ ಬಗ್ಗೆ ಈ ಮಾತು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿಜ. ಆದರೆ, ಸಮಾಧಾನದ ಸಂಗತಿ ಎಂದರೆ, ಈ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ನಿರ್ಮಿತಿಯ, ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಧರ್ಮದ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ಕೆಣಕಿದ ದಾಖಲೆಗಳು ಸಾಕಷ್ಟು ಸಿಗುತ್ತವೆ. ಇಲ್ಲಿ ನನಗೆ ತಕ್ಷಣ ನೆನಪಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಪಂಡಿತ ತಾರಾನಾಥರ ಚಿಂತನೆಗಳು. ವಿಜಯನಗರದ ವೈಭವವನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಹಾಡಿ ಹೊಗಳುತ್ತಿದ್ದಾಗ ತಾರಾನಾಥರು ಅದರ ಮಾನವೀಯ ದಕ್ಷತೆಯ ಮೂಲಗಳನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದರು. ಜನ ಸಾಮಾನ್ಯರ, ದೀನದಲಿತರ ಬದುಕನ್ನು ಹಸನುಮಾಡುವ ಎಷ್ಟು ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿದ್ದವು, ಎಷ್ಟು ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳಿದ್ದವು ಎಂಬ ರೀತಿಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ಹೊಸ ಬಗೆಯ ಮೌಲ್ಯ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು.

ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿಂದ ನೋಡಿದರೆ, ಕನ್ನಡ ನವೋದಯದ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ರೂಪುಗೊಂಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಕುರಿತ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳು ಒಂದೊಂದು ಬಗೆಯ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ರಾಜಕೀಯ ನಿಲುವುಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತವೆ. ಹಾಗೆಯೇ ರಾಜಕಾರಣದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಪ್ರತೀಕಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಡಿ.ವಿ.ಜಿ., ವೆಂಕಟಕೃಷ್ಣಯ್ಯ ಮತ್ತು ಅಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದ ಅನೇಕ ಜನ ಪ್ರಭಾವಶಾಲೀ ಪತ್ರಕರ್ತರ, ಚಿಂತಕರ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಈ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ ಗುರುತಿಸಲಾಗಿರುವ ಕೆಲವು ವೈಚಾರಿಕ ಆಕೃತಿಗಳು ಇಲ್ಲಿಯೂ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿರುವುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಒಂದು, ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಗತಿಪರತೆ ಆಗಿನ ವಸಾಹತುಗಳ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಶರಣತೆಯ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ. (ಅಖಿಲ ಭಾರತೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ತಿಲಕ್‌ವಾದದ ಪ್ರಮುಖ ಗುಣ ಇದು). ಎರಡು, ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಗತಿಪರತೆ ಮತ್ತು ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಬೆಂಬಲಿಗ ಧೋರಣೆ. ಈ ಎರಡನೆಯ ಧಾರೆಯ ವ್ಯಾಪಕತೆ ಮತ್ತು ಇದು ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರ ಚಳುವಳಿಗಳ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಸ್ವರೂಪದ ಬಗ್ಗೆ ಇನ್ನಷ್ಟು ಸಂಶೋಧನೆ, ಚರ್ಚೆ ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ಪ್ರಗತಿಪರತೆ ಸಾಮಾಜಿಕ, ರಾಜಕೀಯ ವಲಯಗಳೆರಡರಲ್ಲೂ ಪ್ರಖರವಾಗಿ ಹಬ್ಬಿರುವ ಪ್ರಕರಣಗಳು ಕನ್ನಡ ನವೋದಯದ ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟು ವ್ಯಾಪಕ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲ ಎಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು. ಇದನ್ನೇ ಇನ್ನೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಆಂತರಿಕ ಶ್ರೇಣೀಕರಣಗಳ ವಿರುದ್ಧದ ಮೌಲ್ಯ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಇರದ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಕಲ್ಪನೆ ಒಂದು. ಆಂತರಿಕ ಶ್ರೇಣೀಕರಣಗಳೇ ಅಂತಿಮ ವಾಸ್ತವ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ ಉಳಿದ ರಾಜಕೀಯ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುವ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಕಲ್ಪನೆ ಇನ್ನೊಂದು. ಮೊದಲನೆಯದು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಆನಂದಕಂದ, ಗೊರೂರು ಮತ್ತು ಒಟ್ಟು ದೇಶಪ್ರೇಮಿ ಸಿದ್ಧಾಂತದ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆದರ್ಶಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವ ನವೋದಯ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಫಲನಗೊಂಡಿದೆ. ಕುತೂಹಲದ ಸಂಗತಿ ಎಂದರೆ, ಎರಡನೆಯ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದ ಶುದ್ಧ ಶೂದ್ರವಾದೀ ಕೃತಿಗಳು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈ ಎರಡೂ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳ ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡದ ವಾಸ್ತವವಾದೀ ಪರಂಪರೆ ಮೇಳವಿಸಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯ ತನ್ನ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಕ್ಷಣಗಳಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ಮಿತಿಗಳನ್ನು ದಾಟಿ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮೌಲ್ಯ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ. ಕುವೆಂಪುರವರ 'ಅನಿಕೇತನ' ಅದರ ಒಂದು ಮುಖ, ಬೇಂದ್ರೆಯವರ 'ನರಬಲಿ' ಇನ್ನೊಂದು ಮುಖ.

ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ ಎನ್ನುವ ಹೊಸ ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ವಿಸ್ತಾರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಗ್ರಹಿಕೆಗಳ, ವೈರುಧ್ಯಗಳ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಫಲವತ್ತಾದ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಆ ಪ್ರಯತ್ನದ ಕಡೆಗೆ ಇದೊಂದು ಚಿಕ್ಕ ಹಾಗೂ ಶಾಸ್ತ್ರಿಯ ಶಿಸ್ತು ಇರದ ಲಹರಿಯ ಬರವಣಿಗೆ.

ಲೇಖಕರ ಪರಿಚಯ: ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಜಿಲ್ಲೆಯ, ದೊಡ್ಡಬಳ್ಳಾಪುರದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಡಾ. ಡಿ.ಆರ್. ನಾಗರಾಜ [೧೯೫೪ – ೧೯೯೮] ಅವರು ಕನ್ನಡದ ಪ್ರಮುಖ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಹಾಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚಿಂತಕರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು. 'ಅಮೃತ ಮತ್ತು ಗರುಡ', 'ಶಕ್ತಿಶಾರದೆಯ ಮೇಳ', 'ಸಾಹಿತ್ಯಕಥನ', ಮುಂತಾದವು ಅವರ ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ಹಾಗೂ ಚಿಂತನಶೀಲ ಬರಹಗಳು. 'ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು ಮತ್ತು ಶೈವಪ್ರತಿಭೆ' ತಾತ್ವಿಕ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ವಿಮರ್ಶೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸುವ ಹಾಗೂ ಪರ್ಯಾಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೊಂದನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುವ ಕೃತಿಯಾಗಿದೆ. ದಲಿತ ಚಳುವಳಿ ಮತ್ತು ದಲಿತ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತು 'ದಿ ಫ್ಲೆಮಿಂಗ್ ಫೀಟ್' ಎಂಬ ಕೃತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ವರ್ಧಮಾನ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಶಿವರಾಮಕಾರಂತ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ರಾಜ್ಯ ಹಾಗೂ ಕೇಂದ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು ಲಭಿಸಿವೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು:

೧. 'ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ' ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿ.
೨. ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯರಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಇರುವ ಮನೋಭಾವಗಳೇನು?
೩. ಭಾರತೀಯರು ಗ್ರಹಿಸಿಕೊಂಡ ಎರಡು ವಿಭಿನ್ನ ರೀತಿಯ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ಕಲ್ಪನೆಗಳಾವುವು?
೪. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿ.
೫. ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ಕಲ್ಪಿಸಿದ ಭಾರತದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.
೬. ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿನ 'ಕ್ಷಾತ್ರ – ಕ್ಲೀಬತ್ವ'ಗಳ ಮುಖಾಮುಖಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿ.

ಘಟಕ : ೨

೧. ನನ್ನೊಳಗೆ ನಾ ತಿಳಕೊಂಡೆ

–ಶಿಶುನಾಳ ಶರೀಫ

ಆಶಯ: ನಮ್ಮನ್ನು ನಾವು ತಿಳಿಯಬೇಕಾದರೆ ಕ್ರಿಯೆಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮನ್ನು ನಾವು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಸಮಾಜದೊಡನೆ ಮನುಷ್ಯರೊಡನೆ ನಮ್ಮ ಸಂಬಂಧ ಹೇಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ನಮ್ಮನ್ನು ನಾವು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಮನಸ್ಸು ಬಹಳ ಎಚ್ಚರವಾಗಿರಬೇಕು. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ಗ್ರಹಿಕೆಯಿರಬೇಕು.

ನನ್ನೊಳಗ ನಾ ತಿಳಕೊಂಡೆ
। ನನಗೆ । ಬೇಕಾದ ಗಂಡನ ಮಾಡಿಕೊಂಡೆ ॥ಪ॥

ಆಜ್ಞಾಪ್ರಕಾರ ನಡಕೊಂಡೆ
। ನಾ । ಎಲ್ಲಾರ ಹಂಗನ್ನು ಹರಕೊಂಡೆ ॥ಅ.ಪ.॥

ಆರು ಮಕ್ಕಳನಡವಿಗಟ್ಟಿ
ಮೂರು ಮಕ್ಕಳ ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟೆ
ಇವನ ಮೇಲೆ ಮನವಿಟ್ಟೆ
ಬದುಕು ಬಾಳೇವು ಬಿಟ್ಟುಗೊಟ್ಟೆ

ಒಂದನಾಡಲು ಕಡಿಮೆಯೆಂದೆ
ಮತ್ತೆರಡನಾಡಿದರೆ ಹೆಚ್ಚೆಂದೆ
ಬೆಡಗ ಮಾತಿದು ನಿಜವೆಂದೆ
ಇದು ಸುಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೇ ತಿಳಿತೆಂದೆ
ಶಿವ ಶಿವಯೆಂಬುದ ಬೇಡಿಕೊಂಡೆ
ಗುರೂಪದೇಶವ ಪಡಕೊಂಡೆ
ಭವಕೆ ಬಾರದಂತೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡೆ । ಗುರು ।
ಗೋವಿಂದನಾ ಪಾದ ಹಿಡಕೊಂಡೆ

ಕವಿ ಪರಿಚಯ: ಶಿಶುನಾಳ ಶರೀಫರ ಕಾಲ ೧೮೮೯–೧೮೮೯. ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಶಿಗ್ಗಾವಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಶಿಶುವಿನಹಾಳದಲ್ಲಿ ಜನನ. ಪೂರ್ಣ ಹೆಸರು ಮಹಮದ್ ಷರೀಫ. ಅನುಭಾವಿ ಹಾಗೂ ತತ್ವಪದಕಾರರಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖರು. ರಾಮಾಯಣ ಮಹಾಭಾರತ, ದೇವಿಮಹಾತ್ಮೆ, ಪ್ರಭುಲಿಂಗಲೀಲೆಗಳನ್ನು ಓದಿ ಅವುಗಳ ಜ್ಞಾನಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರು.

ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು:

೧. ತತ್ವಪದ ಎಂದರೇನು?
೨. ಅರಿಷಡ್ವರ್ಗಗಳು ಯಾವುವು?
೩. ತ್ರಿಗುಣಗಳು ಯಾವುವು?
೪. ಕರ್ನಾಟಕದ ತತ್ವ ಪದಗಾರರ ಪರಂಪರೆ ತಿಳಿಸಿ

೨. ಹಾದರ

–ಬೆಸಗರಹಳ್ಳಿ ರಾಮಣ್ಣ

ಆಶಯ: 'ಒಂದು ರಾಜಕೀಯ ನಿಲುವು' ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ; ಇರಬೇಕು ಎಂಬ ಹೇಳಿಕೆಯಿದೆ. ಸಮಕಾಲೀನ ರಾಜಕಾರಣ ಕುರಿತ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಇದನ್ನು ದೃಢೀಕರಿಸುತ್ತವೆ. 'ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ರಾಜಕಾರಣ' ಎಂಬುದು ಕನಸಾಗಿ 'ಸ್ವ–ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ರಾಜಕಾರಣ' ಎಂದಾಗಿರುವುದು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೋತ್ತರ ಭಾರತದ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಅವಲೋಕನದಿಂದ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಅಧಿಕಾರ–ರಾಜಕಾರಣಗಳು ಹಣ–ಸ್ವಾರ್ಥ–ಭ್ರಷ್ಟತೆ–ವಂಚನೆಗಳ ಸಂಗಮವಾಗಿರುವ ಪ್ರಸ್ತುತದಲ್ಲಿ, ರಸೆಲ್, ಗಾಂಧಿ, ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಗಮನಾರ್ಹ.

ಇದು 'ಕುಂಡ್ಯ' ಎಂಬ ದೇಶಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಕತೆ. ಸುಮಾರು ಐದು ಸಹಸ್ರ ವರ್ಷಗಳ ಲಿಖಿತ ಇತಿಹಾಸ ಉಳ್ಳ, ಇಡೀ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚಿನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳಲ್ಲೊಂದಾದದ್ದೆಂದು ಬೀಗುತ್ತ; ದೈವದ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಜೀವಿಗಳಿಗೂ ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಬದುಕಲು ಸಮಾನ ಹಕ್ಕಿದೆ ಅದರಲ್ಲೂ ಮಾನವ ಜನಾಂಗದಲ್ಲಿ ಮೇಲು ಕೀಳುಗಳಿಲ್ಲ; ಉತ್ತಮ, ಅಧಮರೆಂಬ ತಾರತಮ್ಯ ಸಲ್ಲ ಎಂದು ಘಂಟಾಘೋಷ ಮಾಡುತ್ತಲೆ; ಕಣ್ಣಿಗೆ ಎದ್ದು ಕಾಣುವ ಹಾಗೆ, ಕಂಡವರು ನಾಚಿ ತಲೆತಗ್ಗಿಸುವ ಹಾಗೆ; ನಾಯಿಗಳಿಗೆ, ಬೆಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ಮುತ್ತಿಟ್ಟು ಕಂಕುಳಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಆನಂದಿಸುವ; ತನ್ನ ಸಹಪಾಠಿಗಳಿಗಾಗಿ ಬದುಕಲಿಚ್ಛಿಸುವ ಇತರ ಮಾನವರನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದರೆ 'ಹೊಲೆ'ಯಾಗುತ್ತದೆಂದು ದೂರವಿಡುತ್ತ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿರುವ ಮಾನವ ಜೀವಿಗಳೆಲ್ಲ ಜಗತ್ 'ಜೀವಿ'ಗಳಾಗಬೇಕೆಂಬ ಆಶೋತ್ತರ ನಮ್ಮದೆಂಬ ಮಂತ್ರ ಬೊಗಳುತ್ತ ಮುಗ್ಧ ಜನರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಮೋಸಗೊಳಿಸುತ್ತ, 'ಸಾವೇ ಜೀವನ'ವೆಂಬ ಭ್ರಮೆಯಲ್ಲಿ ಅದುಮಿ, ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕತ್ತಲೆಯನ್ನೇ ಬೆಳಕೆಂದು ಉಣಬಡಿಸುವ ಚಾಣಾಕ್ಷರಿಂದ ತುಂಬಿ ತುಳುಕಾಡುವ ದೇಶದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಕತೆಗಳಲ್ಲೊಂದು.....

ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ವಿದ್ಯೆ ಇಲ್ಲದವರು 'ಮಂಗ ಮಾನವ'ರೆಂಬ ನುಡಿಯನ್ನು ಆಗಾಗ್ಗೆ ಹೇಳುತ್ತಲೇ ಜನ ಸಾಮಾನ್ಯರನ್ನು ಕೇವಲ ದೈಹಿಕ ಶ್ರಮಜೀವಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ; ಅವರ ಬೆವರ ದುಡಿಮೆಯ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ರಾಜ, ಮಹಾರಾಜರು, ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳು; ಇವರ ಹಿಂಬಾಲಕರು ಯಾವ ಅಡೆಯಿಲ್ಲದೆ ತಿಂದು ತೇಗಿ ಪಾಪ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತ; ತಮ್ಮ ತಮ್ಮಲ್ಲೇ ಕಚ್ಚಾಡುತ್ತ ಇಡೀ 'ಕುಂಡ್ಯ' ದೇಶವನ್ನು ಹೊರಗಿನಿಂದ ದಂಡೆತ್ತಿ ಬಂದವರು ಲೂಟಿ ಮಾಡಲು; ಲೂಟಿ ಮಾಡಲು ಸಾಕಷ್ಟು ಧನ ಕನಕಗಳಿಲ್ಲವೆಂದ ಮೇಲೆ ಇಲ್ಲೇ ತಳವೂರಿ ಇಡೀ ದೇಶವನ್ನೇ ತಮ್ಮ ಸಾರ್ವಭೌಮತ್ವದ ಅಂಕೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಒಂದೂವರೆ ಶತಮಾನಕ್ಕೂ ಮೀರಿ ಆಳಿದರು. ಕುಂಡ್ಯವನ್ನು ಗುಲಾಮಗಿರಿಯಿಂದ ಪಾರುಮಾಡಲು ಅಸಂಖ್ಯ ರಾಜಮಹಾರಾಜರು ಖಡ್ಗಯಿಡಿದು; ತುಪಾಕಿಗಳನ್ನು ತೊಟ್ಟು ತಮ್ಮ ಸೈನ್ಯ ಬಲದಿಂದ ಹೋರಾಟ ನಡೆಸಿದರೂ ಒಗ್ಗಟ್ಟಿಲ್ಲದ ಇವರ 'ಬಾಜ' ಬೇಯಲಿಲ್ಲ! ಯಾರು ಬಂದರೆ ನಮಗೇನು; ರಾಗಿ ಬೀಸೋದು ತಪ್ಪೋದಿಲ್ಲ ಎಂದು; ಅಸಂಖ್ಯ ಜನಮಾನ್ಯರು ದಿವ್ಯ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯದಿಂದಿದ್ದಾಗ ಒಬ್ಬ 'ಫಕೀರನ' ಉದಯವಾಯಿತು. ಈ ಫಕೀರ 'ಹೊಡೆದವರಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಹೊಡೆಯಬೇಡ' ಎಂದ. ನಿನ್ನನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸುವವರಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗಲಿ ಎಂದು ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಬೇಡು' ಎಂದ. ಇವನ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಜನ ಅಗಾಧ ಬೆಲೆ ಕೊಟ್ಟರು. ನಡುವಿಗೊಂದು ಮಂಡಿತನಕ, ಒಂದು ತುಂಡು ಪಂಚೆಯನುಟ್ಟು, ಒಂದು ದುಪ್ಪಟಿ ಹೊದ್ದುಕೊಂಡು, ಕೈಯಲ್ಲೊಂದು ದೊಣ್ಣೆ ಹಿಡಿದ; ತಲೆಯಲ್ಲೊಂದು ಜುಟ್ಟು ಪಡೆದಿದ್ದ ಈ ಅಲ್ಪ ಜೀವಿಯು ತಲೆ ಎತ್ತಿ ಆಕಾಶದ ಕಡೆ ನೋಡಿದರೆ ಇಡೀ ಕುಂಡ್ಯದ ಜನಸ್ತೋಮ ತಲೆ ಎತ್ತಿ ಅತ್ತ ಕಡೆ ನೋಡುವುದು; ಕಿರುಬೆರಳೆತ್ತಿದರೆ; ಅದೇ 'ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರ'ವೆಂಬಂತೆ ಅದು ತೋರಿಸಿದ ದಿಕ್ಕನ್ನು ನಂಬಿದರು. ಗುಂಡಿಗೆ ಎದೆ ನೀಡಿದರು. ಪ್ರತಿರೋಧವಿಲ್ಲದ ಬೆತ್ತಲೆಯ ಎದೆಗಳಿಗೆ ನಾಚು ನಾಚುತ್ತಲೇ ಗುಂಡುಗಳು ಒಳಹೊಕ್ಕವು. ಬಂದೂಕದ 'ಕುದುರೆ; ಮೀಟುವ ಕೈಗಳು ಸೋತು ಸುಣ್ಣವಾಗಿ; ನಾಚಿ ನೀರಾಗಿ, ಫಕೀರನ 'ಅಹಿಂಸೆ'ಯ ಮುಂದೆ ಹತವಾಗಿ, ಸೋಲನಪ್ಪಿದವು.

ಫಕೀರಪ್ಪನ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಕುಂಡ್ಯ ಸ್ವತಂತ್ರ ದೇಶವಾಗಿ ಅರ್ಧ ಶತಮಾನ ಕಳೆಯಿತು. ಅಧಿಕಾರದ ರುಚಿ ಕಂಡ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಪ್ರಭುಗಳು; ತಮ್ಮ ಆಳ್ವಿಕೆಗೆ ಧಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿದೆ ಎಂಬ ಶಂಕೆ ಬಂದಾಗ ತುರ್ತುಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹೇರಿದರು. ಜನರ ವಾಕ್ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಂಡು, ಸರ್ಕಾರದ ವಿರುದ್ಧ ಧ್ವನಿ ಎತ್ತಿದವರನ್ನು ಜೈಲಿಗೆ ನೂಕಿದರು. ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಅನ್ನವಿಲ್ಲ ಎಂದವರನ್ನು ತಿರಸ್ಕಾರದಿಂದ ನೋಡಿ ನಗುತ್ತ ಬಂದೂಕಗಳ ಹೊಳೆಯುವ ಚೂಪಾದ ಬೈನಟ್ಟಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿದರು. ಜನ ಬಂದೂಕಗಳನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸಲಿಲ್ಲ.... ತುರ್ತುಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕಿತ್ತೊಗೆಯಲು ಎರಡನೆಯ ಸ್ವತಂತ್ರ

ಸಂಗ್ರಾಮವನ್ನು ಸಾರಿದರು. ತುರ್ತುಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಪುಡಿ ಪುಡಿಯಾಗಿ ಅಂತ್ಯಗೊಂಡಿತು.... ನಂತರ ನಡೆದ ಒಂದು ಘಟನೆಯೇ ಈ ಕಥೆಯ ಮೂಲದ್ರವ್ಯ.

ತುರ್ತುಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಕಳೆದುಹೋಗಿ ಆರು ವರ್ಷಗಳು ಸಂದಿವೆ. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಅಧಿಕಾರ ಹೊಂದಿದ ಕುಂಡ್ಯ ದೇಶದ ಸಂಸ್ಥಾಗಳಲ್ಲೊಂದಾದ 'ಮಹಾದೇಶ' ವೆಂಬುದರ 'ಮುಖ್ಯಸ್ಥ' ಫಕೀರಪ್ಪನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ, ಕೈಗಾರಿಕೋದ್ಯಮಿಗಳಿಂದ, ಜಮೀನ್ದಾರರಿಂದ, ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಂದ ಹಣವನ್ನು ದಾನದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪಡೆಯಲಾರಂಭಿಸಿದ.

ಈ ಮುಖ್ಯಸ್ಥನ ಹೆಸರು 'ಹಂತಕೇಶ್ವರ'. ಈ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮನ ಮಹಾಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಾಡಿನ ಜನ ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಫಕೀರಪ್ಪನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಹಣದ ಲೂಟಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ ಎಂದರು. ಆದರೆ ಹಂತಕೇಶ್ವರ ಬಗ್ಗಲಿಲ್ಲ: "ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ, ಅಧಿಕಾರವುಳ್ಳವರು ಜನಹಿತ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು; ಉಳ್ಳವರಿಂದ ದಾನ ಧರ್ಮದ ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಐಶ್ವರ್ಯ ಪಡೆಯುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯ. ಹೀಗೆ ಪಡೆದ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ಬಡಬಗ್ಗರ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ವಿನಿಯೋಗಿಸುವುದು; ಫಕೀರಪ್ಪನವರ ಮೂಲ ಧ್ಯೇಯವಾದ ಹಿಂಸಾರಹಿತ ಸಮಾಜವಾದದ ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿನ ಪ್ರಥಮ ಹೆಜ್ಜೆ. ನಾನು ಇದನ್ನು ಯಾವ ಭಯ ಭೀತಿಗಳಿಲ್ಲದೆ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತರುತ್ತೇನೆ. ಹೀಗೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಹಣವನ್ನು 'ಲಂಚ' ಎಂದು ನನ್ನ ವಿರೋಧಿಗಳು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಸರಿಯಲ್ಲವೆಂದೇ ವಿನಮ್ರವಾಗಿ ನಾನು ಹೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಇದನ್ನು ನನ್ನ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿರುವ ಗೆಳೆಯರು ಒಪ್ಪದಿದ್ದರೆ ನನಗೆ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ. 'ಲಂಚ' ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ಅವರು ಹೇಳಲಿ. ನಾನು ಎಡಗೈಯಲ್ಲಿ 'ಲಂಚ' ಪಡೆದು ಬಲಗೈಯಲ್ಲಿ ದಾನ ಮಾಡಲು ಹಿಂಜರಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ನನ್ನ ಅಂತರಾತ್ಮ ಶುದ್ಧವಾಗಿದೆಯೋ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಲಂಚ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ನನ್ನ ಎಡಗೈಯಾಗಲೀ, ಇದನ್ನು ದಾನ ಮಾಡುವ ನನ್ನ ಬಲಗೈಯಾಗಲೀ, ಭಯ ಪಡಬೇಕಾದ್ದಿಲ್ಲ" ಎಂದು ಘನ ಗಾಂಭೀರ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ನೀಡಿದ. ಇದನ್ನು ಇಡೀ ಲೋಕಕ್ಕೆ ರೇಡಿಯೋ, ಟಿವಿಗಳು ಬಿತ್ತರಿಸಿದುವು. ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಅಚ್ಚು ಹಾಕಿದುವು.

ಊರಿದ್ದ ಕಡೆ ಏನೇನು ಇರುವುದಿಲ್ಲ! ನೀವೇ ಹೇಳಿ, ತುರ್ತುಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಟ ಮಾಡಿ ಜೈಲು ಅನುಭವಿಸಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ಲೇಖಕ; 'ಜನೇಶ್ವರ ವಾಣಿ' ಎಂಬ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ, 'ಓದುಗರ ವಾಣಿ'ಯಲ್ಲಿ, "ಜೈ ಹಂತಕೇಶ್ವರ!" ಎಂಬ ಶಿರೋನಾಮೆ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಬರೆದ: "ಮಹಾದೇಶದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾದ ಶ್ರೀ ಹಂತಕೇಶ್ವರರು ಫಕೀರಪ್ಪನವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ನಾನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿರುವ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಹಣ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದು ತಪ್ಪಲ್ಲವೆಂದೂ; ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಇದನ್ನು ನನ್ನ ವಿರೋಧಿಗಳು 'ಲಂಚ' ಎನ್ನುವುದಾದರೆ ಇದಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಅಭ್ಯಂತರವೇನೂ ಇಲ್ಲವೆಂದೂ... ತಾವು ಎಡಗೈಯಿಂದ ಲಂಚ ಪಡೆದು; ಬಲಗೈನಲ್ಲಿ ದಾನ ಮಾಡಲು ಹಿಂಜರಿವವನಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿಕೆ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನು ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಅಚ್ಚು ಹಾಕಿವೆ. ರೇಡಿಯೋ, ಟಿವಿಗಳು ಬಿತ್ತರಿಸಿವೆ. ಶ್ರೀ ಹಂತಕೇಶ್ವರರು ನಮ್ಮ ಕುಂಡ್ಯ ದೇಶದ ಅಮೂಲ್ಯ ಆಸ್ತಿ. ಹಣ ಉಳ್ಳವರಿಂದ ಲಂಚದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಹಣ ಪಡೆದು ಬಡ ಬಗ್ಗರ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಮೂಲಕ ಸಮಾಜವಾದವನ್ನು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತರಲು ಹೊರಟಿದ್ದಾರೆ. ಫಕೀರಪ್ಪನವರ ರಕ್ತರಹಿತ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತರುವುದರಲ್ಲಿ ಇದು ಪ್ರಮುಖವಾದ ಹೆಜ್ಜೆ. ಇದನ್ನೇ ಕುಂಡ್ಯದ ಮಹಾನಾಯಕರೆಲ್ಲ ಜಾರಿಗೆ ತಂದರೆ; 'ಲಂಚ' ನಿರ್ಮೂಲನೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಸಮಾಜವಾದವು ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಬಂದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಇಡೀ ದೇಶದ ಜನತೆ, ಹಂತಕೇಶ್ವರರಿಗೆ ಕೃತಜ್ಞವಾಗಿರಬೇಕು ಮತ್ತು ಹಂತಕೇಶ್ವರರಿಗೆ ಕೂಡಲೇ ಕುಂಡ್ಯ ದೇಶದ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಗೌರವವಾದ 'ದೇಶರತ್ನ' ಬಿರುದನ್ನು ಮುಂದಿನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೋತ್ಸವದ ದಿನ ದಯಪಾಲಿಸಬೇಕೆಂದು ಈ ಮೂಲಕ ನಮ್ರತೆಯಿಂದ ಸೂಚಿಸಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಈ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಬಿರುದನ್ನು ಇವರಲ್ಲದೆ ಇನ್ಯಾರೂ ಪಡೆಯಲು ಅರ್ಹರಲ್ಲ. ಜೈ! ಹಂತಕೇಶ್ವರ!!"

ಈ ಪತ್ರವನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಭಾಷೆಯ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಅನುವಾದ ಮಾಡಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದುವು. ಓದಿದ ಕೆಲವರು 'ಸೈ' ಎಂದರು. ಕೆಲವರ ಮುಖಗಳು ಊದಿಕೊಂಡವು. ಕೆಲವರು ಹಲ್ಲು ಮಸೆದರು. ಹಂತಕೇಶ್ವರರು: "ನನ್ನನ್ನು ವ್ಯಂಗ್ಯವಾಡಿದ ಈ ಹುಳುವಿನ ಧೈರ್ಯ ಅದೆಷ್ಟಿರಬೇಕು" ಎಂದು ಬೆಂಬಲಿಗರೆದುರು ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕೆಂಪಗೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು.

ಯೋಗಾಯೋಗ ಬೇಗನೆ ಕೂಡಿ ಬಂತು. ಒಂದು ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ರಾಜಕೀಯ ಕುಟುಂಬದ ಮದುವೆಗೆ ಲೇಖಕ ಮಹಾಶಯನನ್ನೂ ಆಮಂತ್ರಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಹೋದ. ಇವನ ಗ್ರಹಚಾರಕ್ಕೆ ಅಂದು ಹಂತಕೇಶ್ವರನ ಕಟ್ಟಾ ಬೆಂಬಲಿಗರಾದ ಶಾಸಕ ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಉಗುರೇಶ್ವರರು ದಯಮಾಡಿಸಿದ್ದರು. ಸನ್ಮಾನ್ಯರು ಕೊಂಡನೂರು ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ನಾಲ್ಕನೇ ಬಾರಿ ಸತತವಾಗಿ ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಮ್ಮೆ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿರುವ ಪಕ್ಷದ ಶಾಸಕರಾದರೆ ಸಾಕು; ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತಮ್ಮದಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಕಲೆಯನ್ನು

ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ, ಸಕಲ ಸಂಪನ್ನ ಗುಣಗಳನ್ನೂ ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ, ತಮ್ಮ ಎದುರಾಳಿಗಳ ಎದೆಯಲ್ಲಿ ನಡುಕವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ, ರಾಷ್ಟ್ರ ಕಣ್ಮಣಿಗಳಿರುವಾಗ! ಇನ್ನು ನಾಲ್ಕು ಬಾರಿ ಶಾಸಕನಾದ ಉಗುರೇಶ್ವರರ ಪ್ರತಾಪವನ್ನು ಅವನ ಕಟ್ಟಾ ಬೆಂಬಲಿಗರೂ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ನಿಖರವಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಲಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ಮತ್ತು ತನ್ನ ನಾಯಕನ ವಿರುದ್ಧ ಯಾರು ಸೊಲ್ಲೆತ್ತಿದರೂ, ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ನಂಬಿಕೆ ಉಳ್ಳ ಉಗುರೇಶ್ವರರು ಸ್ವತಃ ಹಸಿದ ಹೆಬ್ಬುಲಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಬಡ ಲೇಖಕ ಮಹಾಶಯ ಉಗುರೇಶ್ವರರ ಎದುರು ಬಂದೇ ಬಿಟ್ಟ. ಬಂದರೆ ಬರಲಿ; ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ. ನಡುಬಗ್ಗಿ ಆಳುವ ದೊರೆಗೆ ವಂದಿಸಬಾರದೆ? ಹೂಂ, ಹೂಂ! ನಡುಬಗ್ಗಿಸಲಿಲ್ಲ, ಹಲ್ಲು ಕಿರಿಯಲಿಲ್ಲ. ಬದಲು ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣಿಟ್ಟು ನೋಡಿದ. ಅವನ ಕಣ್ ದೃಷ್ಟಿ ಅದೆಷ್ಟು ಚೂಪಾಗಿತ್ತೆಂದರೆ ಎದೆಯನ್ನು ಛಿದ್ರ ಛಿದ್ರವಾಗಿ ಸೀಳುವಂತಿತ್ತು; ಉಗುರೇಶ್ವರರನ್ನು ಹಾಗೆಯೇ ಹೃದಯ ಭೇದಿಸಿ ಹಂತಕನ ಅರಮನೆಗೆ ಕಳುಹಿಸುವಂತಿತ್ತು. ನೂರಾರು ಕಣ್ಣುಗಳು ತಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಕಡೆಯೇ ರೆಪ್ಪೆ ಆಡಿಸದೆ ನೋಡುತ್ತಿವೆ. ಎಲ್ಲರ ಕುತೂಹಲವೂ ತಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಮೇಲೆಯೇ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತವಾಗಿದೆ. ಉಗುರೇಶ್ವರರ ದಪ್ಪನೆಯ, ಉದ್ದನೆಯ ಗುಡಾಣ ಗಾತ್ರದ ಹೊಟ್ಟೆ ಉಳ್ಳ ದೇಹದಾದ್ಯಂತ ಕೋಪ ನಿಗಿ ನಿಗಿ ಉರಿಯಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಮೀಸೆ ನವಿರಾಗಿ ಅಲ್ಲಾಡಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಮೊದಲೇ ರಕ್ತದ ಒತ್ತಡದಿಂದ ನರಳುತ್ತಿದ್ದ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಇನ್ನಷ್ಟು ಕಾವು ಏರಿತು. ಮಗ್ಗುಲಲ್ಲಿದ್ದ ಭಕ್ತ ಶಿರೋಮಣಿ ಹೇಳಿದ : "ಇವನೇ, ಆ ನನ್ನ ಮಗ ಜೈ! ಹಂತಕೇಶ್ವರ ಅಂತ ಜನೇಶ್ವರ ವಾಣಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆದಿರೋನು. ನನ್ನ ಮಗ ಹುಟ್ಟು ಕೇಡಿ. ತುರ್ತುಪರಿಸ್ಥಿತೀಲಿ ಜೈಲಲ್ಲಿದ್ದ... ಬಡ್ಡಿ ಮಗನ್ನ ಭೂಗತ, ಭೂಗತ ಮಾಡಬೇಕು. ನೋಡಿ ಒಳ್ಳೆ ತಿನ್ನೋವಂಗೇ ನೋಡ್ತಾನೆ. ಏನಾದ್ರೂ ಶಾಸಕರು ಬತ್ತಾವ್ರೆ ಅಂತ 'ಕೇರ್' ಮಾಡ್ತಾನ?"

ಉಗುರೇಶ್ವರರು, ಕ್ಯಾಕರಿಸಿದಂತೆ ಮಾಡಿ, ಧೈರ್ಯ ತಂದುಕೊಂಡರು. ಉರಿವ ಕೆಂಡಗಣ್ಣುಗಳಿಂದ ನೋಡಿ ನುಡಿದರು ; "ನೀನೇಯೋ? ಜೈ! ಹಂತಕೇಶ್ವರ ಅಂತ ಅದ್ಯಾವುದೋ ಜನೇಶ್ವರನೋ, ಶನೇಶ್ವರನೋ, ವಾಣಿಯೊ ಪಾಣಿಯೋ ಪತ್ರಿಕೇಲಿ ಬರೆದಿರೋನು."

ಲೇಖಕ ಉತ್ತರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಉಗುರೇಶ್ವರನನ್ನು ಸುಮ್ಮನೆ ತಿರಸ್ಕಾರ ತುಂಬಿ ತುಳುಕುತ್ತಿದ್ದ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಷ್ಟೆ ನೋಡಿದ.

ಉಗುರೇಶ್ವರನಿಗೆ ಕಣಜ ಕಡಿದಂತಾಯಿತು. ಯಾವುದೋ ಅನಾಮಧೇಯ ಕ್ರಿಮಿ ತನ್ನನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲ ಸಲ ಸವಾಲು ಎಸೆಯುತ್ತಿದೆ. "ಲೇ! ಹುಳ, ನಿನಗೇ ಕಣೋ ಹೇಳ್ತಾ ಇರೋದು. ನೀನೇ ಏನೋ ಅದ ಬರೆದಿರೋನು? ಬೊಗಳೋ...'

". . . . . ." ಮತ್ತೆ ತಿರಸ್ಕಾರದ ನೋಟ.

ಉಗುರೇಶ್ವರರ ಕೋಪದ ಜ್ವಾಲೆಗಳು ಮುಗಿಲು ಮುಟ್ಟಿದವು.

"ನೀನೆಯಾ? ಬೊಗಳೋ.......ಬೊಗಳೋ....."

"ಬೌ! ಬೌ!! ಬೌಬೌಬೌ!!!"ಎಂದು ಲೇಖಕ ಉಗುರೇಶ್ವರನನ್ನು ಕುಚೇಷ್ಟೆಯಿಂದ

ನೋಡಿದ. ಜನರೆಲ್ಲ ಗೊಳ್ಳೆಂದು ನಕ್ಕರು. ಅನೇಕ ಧ್ವನಿಗಳು :

"ಬೌಬೌ!" ಎಂದುವು.

ಉಗುರೇಶ್ವರರ ಬೆಂಬಲಿಗರು ಕಕ್ಕಾವಿಕ್ಕಿಯಾದರು.

ಈ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಉಗುರೇಶ್ವರರು ಸ್ವಲ್ಪ ಗಾಬರಿಯಾದರೂ, ಅಡಗುತ್ತಿರುವ ಧೈರ್ಯವನ್ನು ಮತ್ತೆ ವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತ ಕಿರುಚಿದರು: "ಯಾರು ಅಂತ ನನ್ನ ತಿಳ್ಕೊಂಡಿದಿಯಾ? ಭಡವಾ ನನ್ನ ಮಗನೆ, ನಿನಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ದಿನ ಕಾಣಿಸಿಬುಡ್ತೀನಿ. ನನ್ನೇ ಹಲ್ಲಿಡಿದು ನೋಡೋಕೆ ಬರ್ತೀಯಾ? ಯಾರು ಅಂತ ತಿಳ್ಕೊಂಡೆ.... ನನ್ನ ಯಾರೂ ಅಂತ ತಿಳ್ಕೊಂಡೆ".

ಲೇಖಕ ಉತ್ತರಿಸಿದ: "ತಾವು ಉಗುರೇಶ್ವರರು ಅಂತ. ತಾವು ನಾಲ್ಕನೇ ಸಾರಿ ನಮ್ಮ ಶಾಸಕರಾಗಿದ್ದೀರಿ. ತುರ್ತುಪರಿಸ್ಥಿತೀಲಿ ಆಡಳಿತ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿದ್ದಿರಿ. ಅದು ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಬಂದು ಸೇರಿ; ಶಾಸಕರಾಗಿ ಗೆದ್ದು, ತಿರ್ಗ ಆಡಳಿತ ಪಕ್ಷ ಸೇರಿದ್ರಿ....."

"ಅದ ಕೇಳೋಕೆ ನೀನು ಯಾರು? ನನಗೆ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಬಡವರ ಬೆಂಬಲ ಇರೋತನಕ......."

“ನಾನೇನು ಕೋಟ್ಯಧೀಶ್ವರ ಅಲ್ಲ. ಬಡವರ ಹೆಸರೇಳಿಕೊಂಡೇ ತಾವು ತಲಾ ೧೫–೨೦ ಲಕ್ಷ ಬಾಳೋ ನಾಲ್ಕು ಬಂಗ್ಲೆಗಳ ಕಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ....ಪವಿತ್ರಾ ನದಿ ದಂಡೆ ಮೇಲೆ ಇನ್ನೂರು ಎಕ್ರೆ ಜಮೀನು ಮಾಡಿ, ತೋಟ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ.....ಆಮೇಲೆ.....”

“ಆಮ್ಯಾಲೆ........ಅದೇನು ನಿನ್ನ ರಾಗ ಮುಂದುವರಿಸು”.

“ನಿನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ಪ್ರೊಬೆಷನರಿ ಎ.ಸಿ. ಕೆಲ್ಸ: ನಿನ್ನ ಅಳಿಯನಿಗೆ ಪ್ರೊಬೆಷನರಿ ಡಿವೈಎಸ್‌ಪಿ ಕೆಲ್ಸ...... ನಿನ್ನ ಕಿರೀ ಮಗನಿಗೆ ತಲೇಲಿ ಜೇಡಿಮಣ್ಣಿದ್ರೂ ಕೆಎಎಸ್ ಪರೀಕ್ಷೇಲಿ ಯರ್ಾಂಕು, ಮಗಳಿಗೊಬ್ಬಳಿಗೆ ಮೆಡಿಕಲ್ ಸೀಟು....”, ಯಾವುದೋ ಅನಾಮಧೇಯ ಧ್ವನಿ ಕೂಗಿ ಕೂಗಿ ಹೇಳಿತು.

“ಎಂಥಾದಪ್ಪ ಇದು. ಥೂ! ರಗಳೇ, ಮೊದಲು ನಿನ್ನದು ನೀನು ನೋಡ್ಕೋ, ನಿಂದು ನೀ ತೊಳ್ಕೋ, ಆಮ್ಯಾಲೆ ಅವರಿವರದ ತೊಳೀ ಅಂತಾರೆ ಹಿರೀಕರು. ಅದ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಲೀಡ್ರು ತಮ್ಮ ಮನೇಲಿರೋ ನಿರುದ್ಯೋಗ ಸಮಸ್ಯೇನ, ಬಡತನ ಸಮಸ್ಯೇನ ಪರಿಹಾರ ಮಾಡ್ಕೋತಾ ಇದ್ದಾರೆ. ಜನ ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ವಿಶಾಲವಾಗಿ ನೋಡೋದನ್ನು ಕಲ್ತುಕೋಬೇಕು!”

ಮತ್ತೊಂದು ಅನಾಮಧೇಯ ಧ್ವನಿ ಬೆಂಬಲಿಸಿತು:

ಅನೇಕ, ಅಸಂಖ್ಯ ಧ್ವನಿಗಳು ಗಹ ಗಹಿಸಿದವು,

ಲೇಖಕ: “ಸೈಲೆನ್ಸ್ ಪ್ಲೀಸ್” ಎಂದ.

ಉಗುರೇಶ್ವರರ ರಕ್ತ ಒತ್ತಡ ಏರಲಾರಂಭಿಸಿತು. ತಲೆ ಗಿರ್ರೆಂದಿತು. ತಮ್ಮ ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಶಾಸಕಗಿರಿಯ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಅವಮಾನವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ.

“ಲೇ! ಕ್ರಿಮಿ ನನ್ನ ಹೀಯಾಳಿಸ್ತಿಯಾ? ನಿನ್ನೂ ನಿನ್ನ ಗುಂಪೂ ದೇಶ ದ್ರೋಹಿಗಳು ಅಂತ ಒದ್ದು ಒಳೀಕಾಕಿಸ್ತೀನಿ! ನನ್ನ ಶಕ್ತಿ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡ್ತೀಯಾ? ಒಂದು ಕೈ ನಿನಗೆ ತೋರಿಸಿ ಬುಡ್ತೀನಿ!”

“ನಾವೇನಯ್ಯಾ ಉಗುರೇಶ್ವರ ದೇಶದ್ರೋಹಿಗಳು. ಉಡೋಕೆ ಉಳ್ಳೋಕೆ ತೊಂದ್ರೆ ಇದ್ರೂ ನಾವು ಆಡಿದ ಮಾತು ಉಳೀಸ್ಕೊತೀವಿ. ಹಸಿದು ಮಲಗಿದ್ರೂ ಸತ್ಯ ಹೇಳ್ತೀವಿ. ನಿನಗೆ ಕನಿಷ್ಠ ಇಷ್ಟಾದ್ರೂ ನಿಯತ್ತು ಇರಬೇಕಿತ್ತು...... ಇದು ಬ್ಯಾಡ ಕನಿಷ್ಠ...ಕನಿಷ್ಠ” ಲೇಖಕ ತಡವರಿಸಿದ.

“ಕನಿಷ್ಠ...ಕನಿಷ್ಠ ಅಂತ ಅದ್ಯಾಕೆ ಮಾತಾಡೋಕೆ ಸಾಯ್ತಿಯ....ಅದೇನು ನಿನ್ನ ಅನಿಷ್ಠ ನಾಲಗೆಯಿಂದ ಬೊಗಳೋ..... ನಿಮ್ಮಪ್ಪನ ಮಗನಾದ್ರೆ..... ಅದೇನು ಹೇಳೋ..........” ಉಗುರೇಶ್ವರ ಕಂಪಿಸಿದ. ಮೈ ಎಲ್ಲ ಬೆವರಿ ಒದ್ದೆಯಾಗತೊಡಗಿತ್ತು.

“ಏನೂ ಇಲ್ಲ......ನೀನು ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಐದು ಸಲ ಪಕ್ಷಾಂತರ ಮಾಡಿದೆ......ನಿನಗೆ ....ಹೊಟ್ಟೆಗಿಲ್ಲದೆ ವೇಶ್ಯಾವೃತ್ತಿ ಮಾಡುವ ಅಸಹಾಯ ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳಿಗಿರುವ ನಿಷ್ಠೆ..... ಅಂದ್ರೆ ಅವಳ ಒಬ್ಬ ಗಿರಾಕಿ ಹತ್ರ ನೂರು ರೂಪಾಯಿ ತಗೊಂಡು, ಶಿವನ್ನ ಕೂಗೋ ತನಕ ನುಣ್ಣನುಣ್ಣಗೆ ನಿನ್ನತ್ರ ಮಲಗಿರ್ತೀನಿ ಅಂದ್ರೆ, ಹಂಗೇ ಮಾಡ್ತಾಳೆ. ಅವನು ಕಡೀಲಿ, ಕೊಚ್ಚಿ, ಹಿಂಡಿ ಹಿಪ್ಪೆಕಾಯಿ ಮಾಡ್ಲಿ....... ಹಲ್ಲು ಕಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಶಿವನ್ನ ಕೂಗಿದಾಗ ಸೀರೆ ಉಟ್ಕೊಳ್ಳೇ ಅಂತಾಳೆ.....ಇಂಥ ನಿಯತ್ತು ನಿನಗೆ ಇದ್ದಿದ್ರೆ ನೀನು ಇಂಥ ಮಂಗ ಆಯ್ತಾ ಇರಲಿಲ್ಲ..... ಮನುಷ್ಯ ಆಗಿ ಉಳ್ಕೊತ್ತಾ ಇದ್ದೆ...”

“ಅಂದ್ರೆ ನನಗೆ ಒಬ್ಬ ಹಾದರಗಿತ್ತಿಗೆ ಇರೋವಷ್ಟು ನಿಯತ್ತು......?”

“ಖಂಡಿತಾ ಇಲ್ಲ........ಇದ್ದಿದ್ರೆ....ಇಂಥ ಪತನ.....”

“ನಾನು ....ಹಾದರ.....ನಿಷ್ಠೆ........ಅಭಾವ” ಎನ್ನುತ್ತ ಉಗುರೇಶ್ವರ ತಡವರಿಸಿದ. ಸುತ್ತ ಮೌನ ಆವರಿಸಿತು. ಉಗುರೇಶ್ವರನ ತಲೆ ಗಿರ್ರೆಂದು ಸುತ್ತಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಜುಬ್ಬ, ಕಚ್ಚೆಗಳು ಬೆವರಿನಲ್ಲಿ ತೊಯ್ದು ಹೋದುವು.

“ಏನು ನಾನು ಹಾದರಗಿತ್ತಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆಯೇ....... ಕನಿಷ್ಠವೇ.....ಏನಂದೆ?” ಎಂದು ವಿಕಾರವಾಗಿ ಕಿರುಚಿ; ಲೇಖಕನ ಕತ್ತು ಹಿಸುಕುವವರಂತೆ ಅಬ್ಬರಿಸುತ್ತ ಮುಂದೆ ಎರಡು ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನಿಟ್ಟು....ಧೊಪ್ಪನೆ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದರು.

ಆತ್ಮಪಕ್ಷಿ: “ನಾ, ಈ ದೇಹ ಪಂಜರದಲ್ಲಿ ಇನ್ನಿರಲಾರೆ” ಎಂಬಂತೆ ಹಾರಿ ಹೋಯಿತು.

ಲೇಖಕರ ಪರಿಚಯ: ವೃತ್ತಿಯಿಂದ ವೈದ್ಯರಾದ ಬೆಸಗರಹಳ್ಳಿ ರಾಮಣ್ಣನವರು [೧೯೩೮ – ೧೯೯೮] ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬೆಸಗರಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ. ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೂಲಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಮುದಾಯದ ನೋವು-ನಲಿವು, ಶೋಷಣೆ, ಅಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ತೆರೆದಿಟ್ಟರು. 'ನೆಲದ ಒಡಲು', 'ಗರ್ಜನೆ', 'ಹರಕೆಯ ಹಣ', 'ಒಂದು ಹುಡುಗನಿಗೆ ಬಿದ್ದ ಕನಸು', 'ನೆಲದ ಸಿರಿ' ಮುಂತಾದವು ಇವರ ಪ್ರಮುಖ ಕೃತಿಗಳಾಗಿವೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು:

೧. 'ಕುಂಡ್ಯ' ದೇಶವನ್ನು ಲೇಖಕರು ಹೇಗೆ ವಿಡಂಬಿಸಿದ್ದಾರೆ?
೨. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ದೊರಕಿಸಿಕೊಡುವಲ್ಲಿ 'ಫಕೀರ'ನ ಹೋರಾಟ ಹೇಗಿತ್ತು?
೩. ೧೯೭೫ ರಲ್ಲಿ ಹೇರಿದ 'ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತುರ್ತುಪರಿಸ್ಥಿತಿ' ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಿ.
೪. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ, ಸರ್ವಾಧಿಕಾರ, ಸಮಾಜವಾದಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.
೫. ಹಂತಕೇಶ್ವರನ ಕುರಿತು ಜನೇಶ್ವರವಾಣಿ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ 'ಲೇಖಕ ಮಹಾಶಯ' ವ್ಯಂಗ್ಯವಾಡಿದ್ದು ಹೇಗೆ?
೬. 'ತತ್ವ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನು ಗಾಳಿಗೆ ತೂರಿ ಅಧಿಕಾರದ ಲಾಭಕ್ಕಾಗಿ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳು ಮಾಡುವ ಪಕ್ಷಾಂತರ ಹಾದರಕ್ಕಿಂತ ಕಡೆ' ಕಥೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಿ.
೭. ಕಥೆಯಲ್ಲಿನ ಪಾತ್ರಗಳ ಅನ್ವರ್ಥನಾಮಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ.

೩. ಅಣುಶಕ್ತಿ ವರವೇ? ಶಾಪವೇ?

–ನಾಗೇಶ ಹೆಗಡೆ

ಆಶಯ: "ಆಣುಶಕ್ತಿ ಸ್ಥಾವರಗಳಷ್ಟು ಅಪಾಯ ಇನ್ನು ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ. ಯಾಕೇಂದ್ರೆ ಮಿಲಿಯಗಟ್ಟಲೆ ವರ್ಷ ಅದರ ಹಾನಿ ನಾಟುತ್ತೆ. ಆಣುಶಕ್ತಿ ನೀವು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಕೇಳುವ ವಸ್ತು ಅಲ್ಲ. ಅದರ ವೇಷ್ಟನ್ನ ಡಿಸ್ಪೋಸ್ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಎರಡನೆಯದು ಭೂಮಿನ ಸುಟ್ಟಾಕತಕ್ಕಂತಹ ಯಾವುದೇ ವಸ್ತುವಿನ ಮೇಲೆ ಮಾನವನ ಅಧಿಕ ಪ್ರಸಂಗ ನಿಲ್ಲಬೇಕು. ನಿಮಗೆ ಬೇಕಾದ್ದು ನೀವು ಮಾಡಬಹುದು ಸರೇ. ಆದ್ರೆ ಭೂಮಿ ಸುತ್ತು ಬರ್ತಾ ಇದೆ ವಿಷಗಾಳಿ ಇನ್ನೊಂದು ದೇಶದ ಮೇಲೆ. ಚರ್ನೋಬಿಲ್ ಆಯ್ತು, ಪೋಲೆಂಡಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳೆ ಹಾಳಾಯ್ತು. ಒಂದು ತಿಂಗಳು ಉಪವಾಸ ಬೀಳಬೇಕಾಯ್ತು ಅನ್ನ ಹಾಲು ಎಲ್ಲಾ ಬಿಡಬೇಕಾಯ್ತು. ಅಣುಶಕ್ತಿ ಏನೂಂತ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ಅವರಿಗೆ. ನಾವು ಹೇಳ್ಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅದು ಹೀಗೇ ಅದರ ಅಪಾಯ ಹೀಗಾಗ್ತದೆ, ಕ್ಯಾನ್ಸರ್. ಕ್ಯಾನ್ಸರ್ ರೋಗ ನಾಳೆಗೆ ಬರುತ್ತೆ. ಬರ್ತಾ ಇದೆ ರಾಜಪೂತಾನದಲ್ಲಿ ವಿಕೃತ ಶಿಶುಗಳು ಹುಟ್ತಾ ಇವೆ ಆ ಹೆಣಗಳ ಫೋಟೋ ನಿಮಗೆ ತೆಗೆದು ತೋರಿಸಿಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆವಾಗ ಓ!.... ಹೀಗಾಗುತ್ತಾ ಅಂತ ಅವರಿಗೆ ಯೋಚನೆ ಬರುತ್ತೆ".

(೧೯೯೩ ರಲ್ಲಿ ಆಣುಶಕ್ತಿ ಕುರಿತ ಸಂದರ್ಶನದಲ್ಲಿ 'ನೀವು ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ ಕೈಗಾ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಬೇಡ ಅಂತಿದೀರಾ ಆದರೆ, ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳೂ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿಯೇ ಕೈಗಾ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಬೇಕು ಅಂತಿದಾರಲ್ಲ?' ಎಂಬ ಸಂದರ್ಶಕರ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಕೆ.ಶಿವರಾಮಕಾರಂತರು ನೀಡಿದ ಉತ್ತರದ ಭಾಗ.)

ಅಣುಶಕ್ತಿಯ ಪ್ರಭಾವ ತುಂಬ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದುದು. ಅದರ ಬಿಸಿ ತಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡವರಲ್ಲಿ ಕ್ಷಿಪ್ರ ಮಾರ್ಪಾಡುಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಕೆಲವರು ವಶೀಕರಣಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದವರಂತೆ ಅದರತ್ತ ಆಕರ್ಷಿತರಾಗಿ ತೆಕ್ಕೆ ಬೀಳುತ್ತಾರೆ. ಹಲವರು ಹಾವು ತುಳಿದಂತೆ ಬೆಚ್ಚಿ ದೂರ ನೆಗೆದು ದೊಣ್ಣೆ ಹುಡುಕಲಾರಂಭಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಕೈಗಾದ ವಾರ್ತೆ ಬಂದಾಗ ಆದದ್ದೂ ಹೀಗೇ.

ಕಾರವಾರದ ಬಳಿಯ ನಿರ್ಜನ ಗೊಂಡಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಣುಸ್ಥಾವರ ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವ ಖಚಿತ ಸುದ್ದಿ ಕೆಲವರಿಗೆ ಮಿಂಚಿನಂತೆ ಕೋರೈಸಿದರೆ ಕೆಲವರಿಗೆ ಅದು ಸಿಡಿಲಿನಂತೆ ಬಂದೆರಗಿತು. ದೂರ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಜೋರಾಗಿಯೇ ಚುರುಕು ಮುಟ್ಟಿತು. ಯಾರು ಯಾರಿಗೆ ಈ ವಾರ್ತೆ ಖುಷಿ ಕೊಟ್ಟಿತೆಂದು ಹೇಳುವ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅಣುಶಕ್ತಿಯ ಅನಾಹುತಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವಿದ್ದವರು ಮಾತ್ರ ಸಂಘಟನೆಗೆ ಸಿದ್ಧರಾದರು. ಜೋಪಾನವಾಗಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಅಂಕಿ ಸಂಖ್ಯೆಗಳನ್ನೂ, ಪ್ರಕಟಿತ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನೂ ಎತ್ತಿಕೊಂಡರು. ಭಾಷಣ ಮಾಡಬಲ್ಲ ತಜ್ಞರಿಗಾಗಿ ಹುಡುಕಾಟ ನಡೆಸಿದರು. ಪತ್ರಿಕಾ ಹೇಳಿಕೆ ನೀಡಲು ಮುಂದಾದರು.

ಏಪ್ರಿಲ್ ೧೯೮೫ರ ಒಂದೇ ವಾರದಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕಾರು ಸಭೆಗಳಾದವು. ನೋಡ ನೋಡುತ್ತ ಬುದ್ಧಿಜೀವಿಗಳ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಗುಂಪುಗಳಾದವು. ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ವಿದ್ಯುತ್ ಕ್ಷಾಮದಿಂದ ಹಾಗೂ ಅಣೆಕಟ್ಟಿನ ಬೇಕು–ಬೇಡಗಳ ವಿವಾದದಿಂದ ರೋಸಿ ಹೋಗಿ 'ಅಣುಶಕ್ತಿಯಾದರೂ ಬರಲಿ' ಎನ್ನುವವರ ಒಂದು ಗುಂಪು. ಅಣುಶಕ್ತಿಯ ಅಪಾಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿದಿದ್ದೂ ಬಾಯಿಬಿಡಲಾರದ ಸರಕಾರಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಹಾಗೂ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳ ಎರಡನೇ ಗುಂಪು, ಅಣುಶಕ್ತಿ ಸುತರಾಂ ಬೇಡವೆಂದು ಪ್ರತಿಭಟನೆಗೆ ಹಾಗೂ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಟೊಂಕ ಕಟ್ಟಿದವರ ಮೂರನೇ ಗುಂಪು,

ಈ ಮೂರು ಗುಂಪುಗಳಿಗಿಂತ ಸಾವಿರ ಪಟ್ಟು ದೊಡ್ಡದಾದ ನಾಲ್ಕನೇ ಗುಂಪು ತಟಸ್ಥವಾಗಿದ್ದು, ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾಹಿತಿ ಸಿಗುವವರೆಗೂ ಯಾವ ಬಣಕ್ಕೂ ಸೇರದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಇವರನ್ನು ಸದಾಕಾಲ ಇದೇ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲು ಎಲ್ಲ ಸರಕಾರಗಳೂ ಯತ್ನಿಸುತ್ತವೆ, ಭಾರತದಲ್ಲಿ ೧೯೬೨ ರಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ತರಲಾದ ಕಾಯಿದೆಯೊಂದರ ಪ್ರಕಾರ ಅಣುಶಕ್ತಿಯ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳನ್ನೂ ಅತ್ಯಂತ ಗೋಪ್ಯವಾಗಿಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅಣುಸಾಧನೆಗಳನ್ನೂ, ಹೋಮಿಭಾಭಾ, ವಿಕ್ರಮ್ ಸಾರಾಭಾಯಿ, ರಾಜಾರಾಮಣ್ಣರ ಪ್ರತಿಭೆಯನ್ನೂ ಶ್ಲಾಘಿಸುವ ವಾರ್ತೆಗಳಷ್ಟೇ ಬಹಿರಂಗವಾದಾವೇ ಹೊರತು, ಈ ಬಾಬ್ತಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದು ಹೋದ ವೈಫಲ್ಯಗಳನ್ನೂ, ಅವಘಡಗಳನ್ನೂ, ಯಾರೂ ಪ್ರಶ್ನಿಸುವಂತಿಲ್ಲ: ಸುಲಭವಾಗಿ ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚುವಂತಿಲ್ಲ: ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸುವಂತಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮಲ್ಲಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ: ಜಗತ್ತಿನ ಬಹುತೇಕ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಇದೇ ಕಾವಲು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇದೆ.

ಏಕೆ ಹೀಗೆ?

ಹಿಟ್ಲರನ ನಾಟ್ಸಿ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ೧೯೪೧ ರಲ್ಲಿ ಹೊಸಬಗೆಯ ಯುದ್ಧಾಸ್ತ್ರ ತಯಾರಿಸುವ ಯತ್ನದಲ್ಲಿದ್ದ ಸಂಗತಿ ಗೊತ್ತಾದಾಗ, ಮಿತ್ರ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳೆಲ್ಲ ಸೇರಿ ನಾವೂ ಅಂಥದೇನಾದರೂ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಅಮೆರಿಕದ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ರೂಸ್‌ವೆಲ್ಟ್ ಅವರಿಗೆ ತಾಕೀತು ಮಾಡಿದವು, ಅಣು ವಿಭಜನೆ ಮಾಡಿ ಬಾಂಬ್ ತಯಾರಿಸುವ ಯೋಜನೆ ಸಿದ್ಧವಾಯಿತು. ೧೯೪೫ ರಲ್ಲಿ ಜರ್ಮನಿ ಸೋತು ಶರಣಾಗತವಾದರೂ ಅಮೆರಿಕದ ಮಿಲಿಟರಿ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಅದೇ ತಾನೇ ಬಾಂಬ್ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಉನ್ಮಾದದಲ್ಲಿದ್ದರು. ಜಪಾನೀಯರು ಶಾಂತಿಗಾಗಿ ರಹಸ್ಯ ಸಂದೇಶ ಕಳುಹಿಸಿದರೂ ಗಣನೆಗೆ ತಾರದೇ ಆಗಸ್ಟ್ ೬ ರಂದು ಹಿರೋಶಿಮಾ ಮೇಲೆ ಬಾಂಬ್ ಹಾಕಿದರು, ಬೆಂಕಿ, ಬಿಸಿಗಾಳಿ, ವಿಕಿರಣದಿಂದ ಒಂದು ಲಕ್ಷಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಮಂದಿಯನ್ನು ನಿರ್ನಾಮ ಮಾಡಿದರು. ಅದಾಗಿ ಮೂರು ದಿನಗಳ ನಂತರ ನಾಗಾಸಾಕಿಯ ಮೇಲೆ ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ದಾಳಿ ಮಾಡಿ ಸುಮಾರು ೮೦ ಸಾವಿರ ನಿರಪರಾಧಿಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸಿಬಿಟ್ಟರು.

ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪದ ಫಲವೋ, ಜನಕೋಟಿಯ ಒಕ್ಕೊರಲಿನ ಪ್ರತಿಭಟನೆಯೋ ಅಣುಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಶಾಂತಿಯುತವಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತೇವೆಂದೂ, ಯಾವ ದೇಶಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದರೂ ಅಂಥ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಒದಗಿಸುತ್ತೇವೆಂದೂ ಅಮೇರಿಕ ೧೯೫೩ ರಲ್ಲಿ ಘೋಷಿಸಿತು. ೧೯೫೬-೫೭ ರಲ್ಲಿ ಅಮೆರಿಕ, ರಷ್ಯ, ಫ್ರಾನ್ಸ್, ಕೆನಡಾ, ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್, ಜರ್ಮನಿಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ಅಣುಸ್ಥಾವರಗಳು ತಲೆಯೆತ್ತಿದವು, ೧೯೭೫ ರ ಈಚೆಗಂತೂ ಕೊಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಪೆಟ್ರೋಲ್ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಸಿಕ್ಕಾಪಟ್ಟೆ ಏರಿಸಿದ್ದು, ಪರಿಸರ ಮಾಲಿನ್ಯದ ಹಾವಳಿ ಹೆಚ್ಚಾದದ್ದು, ಕಾರ್ಮಿಕರ ಮುಷ್ಕರ ಅತಿಯಾದದ್ದು ಇವೇ ಮುಂತಾದ ರಗಳೆಗಳಿಂದ ಬಚಾವಾಗಲೆಂದು ಜಗತ್ತಿನಾದ್ಯಂತ ಅಣಬೆಗಳಂತೆ ಅಣುಸ್ಥಾವರಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡವು, ಇಂದು ೩೬ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ೩೫೦ ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಅಣುಶಕ್ತಿ ಘಟಕಗಳು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿವೆ. ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದಿಸುವದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ನಂತರ ಉಳಿಯುವ ಭಸ್ಮದಿಂದ ಬಾಂಬ್ ತಯಾರಿಕೆಗೂ ಇವು ಮುಚ್ಚುಮರೆಯಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಕವಾಗುತ್ತಿವೆ. ಕೆನಡಾದಿಂದ ಶಾಂತಿಯುತ ಬಳಕೆಗೆಂದು ನಾವು ಆಮದು ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಅಣು ರಿಯಾಕ್ಟರಿನ ಸಹಾಯದಿಂದ ಪೋಖ್ರಾನದಲ್ಲಿ ಬಾಂಬ್ ತಯಾರಿಸಿ ಪರೀಕ್ಷಾರ್ಥ ಸ್ಫೋಟಗೊಳಿಸಿಲ್ಲವೇ? ಹಾಗೆ.

ಅಣುವಿನ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ 'ಶಾಂತಿಯುತ' ಎಂಬ ಪದವೇ ಅಸಂಬದ್ಧ. ಭೂಮಿಯಿಂದ ಯುರೇನಿಯಂ ಅದುರನ್ನು ಆಗೆಯುವಾಗ 'ರೇಡಾನ್' ಎಂಬ ಅನಿಲದಿಂದ ವಿಕಿರಣ ಸೂಸುತ್ತದೆ. ಗಣಿ ಕೆಲಸಗಾರರ ಪೈಕಿ ಶೇ. ೨೦ ರಿಂದ ೫೦ ರಷ್ಟು ಮಂದಿ ಶ್ವಾಸಕೋಶ ಕ್ಯಾನ್ಸರ್‌ನಿಂದ ಸಾಯುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ಟನ್ ಅದುರನ್ನು ಪುಡಿ ಮಾಡಿದರೆ ಒಂದೂವರೆ ಕಿಲೋ ಗ್ರಾಂ ಯುರೇನಿಯಂ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಉಳಿದ ಬಹುಭಾಗ ಕಲ್ಲುಪುಡಿ, ಅಂಥ ರಾಶಿಯ ಬಳಿ ಜೋಪಡಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡವರಿಗೆ ವಿಕೃತ ಮಕ್ಕಳು ಜನಿಸಿದ ದಾಖಲೆಯಿದೆ. ಆ ಕಲ್ಲುಪುಡಿ ರಾಶಿಯ ಮೇಲೆ ಮಳೆಬಿದ್ದು ಹರಿದು ನದಿಗೆ ಸೇರಿ ಜಲಚರಗಳೆಲ್ಲ ಅಪಾಯಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿದ್ದಿದೆ.

ಶುದ್ಧೀಕರಿಸಿದ ಯುರೇನಿಯಮ್ ಸಾಗಿಸಿ ಅಣುಸ್ಥಾವರಕ್ಕೆ ತಂದು ಸಿಡಿತ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದಾಗಲಂತೂ ಯಾರೂ ಸಮೀಪ ಸುಳಿಯುವಂತಿಲ್ಲ. ೧೯೬೧ ರಲ್ಲಿ ಅಮೆರಿಕದ ಇಡಾಹೊ ಫಾಲ್ಸ್ ಅಣು ಘಟಕದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಮಂದಿ ಸತ್ತಾಗ, ಯಂತ್ರಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಅವರ ಶವ ಹೊರತೆಗೆದು, ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ಸೀಸ ಲೋಹದ ಎರಕ ಹೊಯ್ದು, ಶವ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗೂ ಸೀಸದ ತಗಡು ಹೊದೆಸಿ, ಆಳದಲ್ಲಿ ಸಮಾಧಿ ಮಾಡಲಾಯಿತು.

ವಿದ್ಯುತ್ ಹೊಮ್ಮುವಾಗಲೂ, ನೀರಿನ ಉಗಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಕೊಳಾಯಿಯಲ್ಲಿ ವಿಕಿರಣ ಸೂಸುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಪಶ್ಚಿಮ ಜರ್ಮನಿಯ ಲಿಂಜೆನ್ ಎಂಬಲ್ಲಿನ ಅಣುಸ್ಥಾವರದ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿಗಿಂತ ಏಳು ಪಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಮಂದಿ ರಕ್ತದ ಕ್ಯಾನ್ಸರ್‌ಗೆ ಬಲಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಯುರೇನಿಯಂ ಸಿಡಿಸಿದ ನಂತರ ಉಳಿಯುವ ಭಸ್ಮ ಇನ್ನೂ ಅಪಾಯಕಾರಿಯಾದುದು. ಇದರಲ್ಲಿರುವ ಪ್ಲುಟೋನಿಯಂ ೨೪ ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ವಿಕಿರಣ ಸೂಸುತ್ತ ಅರ್ಧದಷ್ಟು ಮೊತ್ತ ಮಾತ್ರ ನಶಿಸುತ್ತದೆ, ಇದು ನಿಸರ್ಗದಲ್ಲಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಕಳೆದ ೩೦ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಜಗತ್ತಿನಾದ್ಯಂತ ೧೯೦ ಟನ್‌ನಷ್ಟು ಶೇಖರವಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಮತ್ತೆ ಇಂಧನವಾಗಿ ಸಿಡಿತಕ್ಕೆ ಬಳಸಬಹುದಾದರೂ, ಅದಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಬಗೆಯ ಸ್ಥಾವರವನ್ನೇ ಕಟ್ಟಬೇಕು. ಈ ಭಸ್ಮವನ್ನು ಯಾವ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ಸೀಲ್ ಮಾಡಿದರೂ ಅಪಾಯ, ಎಲ್ಲಿ ಹೂತರೂ ಅಪಾಯ, ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಹೊಸ ನೆಲವೇ ಸವಕಳಿಯಾದರೆ? ಸದ್ಯ ಇದನ್ನು ನೀರಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಸಿಯೋ, ಗಾಜಿನ ಎರಕದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿಯೋ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ರಾಕೆಟ್ ಮೂಲಕ ದೂರದ ಗ್ರಹಕ್ಕೋ, ಸೂರ್ಯನಿಗೋ ಕಳುಸಿಸಿದರೆ ಮಾತ್ರ ಭೂಮಿ ಪರಿಶುದ್ಧವಾದೀತು.

ನಮ್ಮ ನಿಮ್ಮಿಂದ ಹಣ ಕೂಡಿಸಿ ಇನ್ನೂರು ಟನ್ ಭಸ್ಮವನ್ನು ಸೂರ್ಯನತ್ತ ತೂರಿ ಬಿಡುತ್ತಾರೆಂದೇ ಊಹಿಸೋಣ, ಅಣುಸ್ಥಾವರಗಳನ್ನೇನು ಮಾಡುವುದು? ಮುಂದೊಂದು ದಿನ ತಾರಾಪುರದ ಆಣುಘಟಕದ ಆಯಸ್ಸು ಮುಗಿಯುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಬೀಗ ಹಾಕಿ ಹೋಗುವಂತಿಲ್ಲ. ಮುಂದೆ ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳವರೆಗೂ ಅದು ವಿಕಿರಣ ಬೀರುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಗೋಡೆ ಛಾವಣಿ, ತಳಪಾಯವೆಲ್ಲ ಶಿಥಿಲವಾದಾಗ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗುವಂತೆಯೂ ಇಲ್ಲ, ದೂರ ಓಡಿ ಬಚಾವಾಗುವಂತೆಯೂ ಇಲ್ಲ.

ಅಮೆರಿಕದ ಒಹಾಯೊ ನದಿ ತೀರದಲ್ಲಿ ಆಯಸ್ಸು ತೀರಿದ ಒಂದು ಸ್ಥಾವರವನ್ನು ವಿಸರ್ಜಿಸಲು ಇದೀಗ ಕೈಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಸುರುಳಿಯಾಗಿರುವ ೩೪ ಕಿ.ಮೀ. ಉದ್ದದ ಕೊಳಾಯಿಗಳನ್ನು ದೂರ ನಿಯಂತ್ರಣ ಗರಗಸದಿಂದ ಕತ್ತರಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ, ನಂತರ ಕಾಂಕ್ರೀಟ್ ಗೋಡೆಯನ್ನೂ, ಉಕ್ಕಿನ ಕವಚವನ್ನೂ ವಿಶೇಷ ಯಂತ್ರಗಳಿಂದ ಕತ್ತರಿಸಿ, ಯಂತ್ರಗಳ ಸಮೇತ ಇಡೀ ಸ್ಥಾವರವನ್ನು ೭,೦೦೦ ಮೈಲು ದೂರ ೧೨೦ ಲಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಗಿಸಿ ಮರುಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹೂಳುವ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳ ಯೋಜನೆ ಕಾರ್ಯಾರಂಭ ಮಾಡಿದೆ. (ವಿವರ ವರದಿ ೨.೧೨.೧೯೮೪ ರ 'ಸುಧಾ'ದಲ್ಲಿದೆ) ಅಂದಾಜು ವೆಚ್ಚ ೮ ಕೋಟಿ ಡಾಲರ್,

ಅದುರು ಅಗೆಯುವಲ್ಲಿಂದ ಹಿಡಿದು ಅಣುಸ್ಥಾವರ ಸಮಾಧಿ ಮಾಡುವವರೆಗಿನ ಈ ಎಲ್ಲ ಹಂತಗಳಲ್ಲೂ ಅವಘಡಗಳಾಗಿವೆ. ಬಹಳಷ್ಟು ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ಜನತೆಯ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಾರದೇ ಮುಚ್ಚಿ ಹಾಕಲಾಗಿದೆ. ಪತ್ತೆಯಾದಾಗ ಧನಿಯೆತ್ತಿದವರನ್ನು ದಮನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಜಗತ್ತಿನಾದ್ಯಂತ ಅಣುಸ್ಥಾವರಗಳ ಉಸ್ತುವಾರಿ ಎಷ್ಟು ಗೋಜಲಾಗಿದೆಯೆಂದರೆ, ಅಮೆರಿಕವೊಂದರಲ್ಲೇ ಸುಮಾರು ೬೫ ಅಣುಸ್ಥಾವರಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಲು ನಿರ್ಧರಿಸಲಾಗಿದೆ. ೧೯೭೪ ರಿಂದೀಚೆಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಒಂದು ಹೊಸ ಅಣುಸ್ಥಾವರ ಯೋಜನೆಯನ್ನೂ ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ೧೯೭೯ ರ ನಂತರ ಎಲ್ಲೂ ನಿರ್ಮಾಣ ಕೆಲಸ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಸ್ವೀಡನ್ ಹಾಗೂ ಯುರೋಪದ ಇತರ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅಣುಶಕ್ತಿ ಘಟಕಗಳ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಕ್ರಮೇಣ ಮೊಟಕು ಮಾಡುತ್ತ ಹೋಗಿ, ಇನ್ನು ೨೫ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಪೂರ್ತಿ ಸ್ಥಗಿತಗೊಳಿಸಲು ನಿರ್ಧರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ನಮ್ಮ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ, ರಾಜಕೀಯ ಧುರೀಣರಿಗೆ ಇವೆಲ್ಲ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೇ? ಆದರೂ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಇನ್ನು ೧೫ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ೧೫,೦೦೦ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಖರ್ಚು ಮಾಡಿ ಇನ್ನೂ ೨೨ ಸ್ಥಾವರ ನಿರ್ಮಿಸುವ ಭಾರೀ ಯೋಜನೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡದ್ದೇಕೆ? ಉತ್ತರವನ್ನು ತೀರ ಸರಳವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ, ಶಕ್ತ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೆ ಅಣುಶಕ್ತಿ ಬೇಕಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಈಗಾಗಲೇ ಸುರಿದ ಹಣವನ್ನು ಮರಳಿ ಪಡೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ತಮ್ಮ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹೇಗಾದರೂ ಬಡರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೆ ಮಾರಲು ಹವಣಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಮ್ಮ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳನ್ನು ವಿಮಾನ ಖರ್ಚು ಕೊಟ್ಟು ಕರೆಸಿ, ಪಂಚತಾರಾ ಆತಿಥ್ಯ ನೀಡಿ, ಸಿಹಿ ಮಾತು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ : "ನೋಡಿ, ನಿಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಶಕ್ತಿಯ ಕೊರತೆ ಇದೆ; ನೀವು ತುಂಬಾ ಪ್ರತಿಭಾವಂತರು; ಅಣುಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಯಾವ ಅಪಾಯವಿಲ್ಲದಂತೆ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲಿರಿ; ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಜನಶಕ್ತಿ ತುಂಬ ಅಗ್ಗ: ಪ್ರತಿಭಟನೆಯಂತೂ ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ: ಮತ್ತೆ ನಿಮ್ಮ ನೆರೆ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಂದ ಆಕ್ರಮಣ ತಡೆಗಟ್ಟಲು ಬಾಂಬ್ ಕೂಡ ಇದರಿಂದಲೇ ತಯಾರಿಸಲೂಬಹುದು' ಎಂದು ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ. "ನಮ್ಮ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ತುಂಬ ಅಗ್ಗದ ದರದಲ್ಲಿ ನಾವೇ ತಂದು ಕೊಡುತ್ತೇವೆ' ಎಂದು ಪುಸಲಾಯಿಸುತ್ತಾರೆ.

ವಶೀಕರಣಕ್ಕೊಳಗಾದ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ನಮ್ಮ ರಾಜಕೀಯ ಮುಖಂಡರಿಗೆ ಅಷ್ಟೇ ಸಿಹಿಯಾಗಿ ಅಣುಶಕ್ತಿಯ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸುತ್ತಾರೆ. ವಿದೇಶಿಯರು ಬಳುವಳಿಯಾಗಿ ಕೊಟ್ಟ ಅಣುಮಹಾತ್ಮೆಯ ಚಲನಚಿತ್ರವನ್ನೂ ತೋರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆ ಶಕ್ತಿಯ ಲಾಭವನ್ನು ಮಾಡಿ ಹೊಗಳುವ ಬರಹಗಳು ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲೂ, ಶಾಲಾ ಮಕ್ಕಳ ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲೂ, ಭಾಷಣಕಾರರ ಕಿಸೆಯಲ್ಲೂ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುವ ಎಲ್ಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದಾದ ದುರಂತಗಳನ್ನು ಯಾರಿಗೂ ಅಪ್ಪಿತಪ್ಪಿಯೂ ಪತ್ತೆಯಾಗದಂತೆ ಗೋಪ್ಯವಾಗಿರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಭಾರತದ ಅಣುಶಕ್ತಿ ಅಧ್ವಾನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ದಿಲ್ಲಿಯ ನೆಹರೂ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಧೀರೇಂದ್ರ ಶರ್ಮಾ ಬರೆದ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಈ ಗುಪ್ತ ಕೋಟೆಯೊಳಗಿನ ಅಕ್ರಮ, ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ, ಹಣದ ದುರುಪಯೋಗ, ದುರಂತಗಳ ಸುದೀರ್ಘ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯಿದೆ. ಗೋಪ್ಯದ ತೆರೆಮರೆಯಲ್ಲಿ ಅಣುಪ್ರಯೋಗಗಳಿಗೆ ಬಲಿಯಾದ ಮುಗ್ಧ ಜನರನ್ನು ಯಾರಿಗೂ ಗೊತ್ತಾಗದಂತೆ ಸಾಗಹಾಕಿದ ವಿವರಣೆಗಳಿವೆ. ಇವೆಲ್ಲ ಸುಳ್ಳೆಂದು ಅಣುಶಕ್ತಿ ಇಲಾಖೆ ನಿರಾಕರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ ಗ್ರಂಥಕರ್ತನನ್ನೇ ಎತ್ತಂಗಡಿ ಮಾಡಿ ಅವರ ಸಂಶೋಧನ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಮೊಟಕು ಮಾಡಲಾಯಿತು.

ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಅಣುಶಕ್ತಿ ಬೇಡವೆನ್ನುವುದಾದರೆ, ಶಕ್ತಿ ಕ್ಷಾಮದಲ್ಲಿ ತತ್ತರಿಸುತ್ತಿರುವ ಜನತೆಗೆ ಬೇರೆ ವಿದ್ಯುತ್ ಮೂಲ ಎಲ್ಲಿದೆ?

ಬೇಕಾದಷ್ಟಿದೆ, ಪುಟ್ಟ ಪುಟ್ಟ ಜಲ ವಿದ್ಯುತ್ ಯೋಜನೆ ಕೈಗೊಂಡರೆ ಹತ್ತೇ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಅಣುಸ್ಥಾವರದ ಐದು ಪಟ್ಟು ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದಿಸಬಹುದು. ಚೀನಾದಲ್ಲಿ ಆಗಲೇ ೩,೦೦೦ ಮೆಗಾವ್ಯಾಟ್ ವಿದ್ಯುತ್ತನ್ನು ಈ ವಿಧಾನದಿಂದ ಉತ್ಪಾದಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಪ್ರತಿವರ್ಷ ೫೦೦ ಮೆಗಾವ್ಯಾಟಿನಷ್ಟು ಹೊಸದಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಅರಣ್ಯ ನಾಶವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಪುನರ್ವಸತಿ – ಪರಿಹಾರಗಳ ರಗಳೆಯಿಲ್ಲ. ಉಸ್ತುವಾರಿಗೆಂದು ವರ್ಷಾನುಗಟ್ಟಲೆ ಶಟ್‌ಡೌನ್ ಮಾಡಬೇಕಿಲ್ಲ. ಇದರ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಯೋಜನಾ ಆಯೋಗದ ಸಮ್ಮತಿ ಬೇಕಿಲ್ಲ. ದಶಕಗಳ ಕಾಲ ಕಾಗದ ಪತ್ರಗಳ ರಾಮಾಯಣ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಬೇಕಿಲ್ಲ. ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ಮುಖ್ಯ ಕಾಲುವೆಗಳಲ್ಲೂ ಜನರೇಟರ್ ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಸಾವಿರಾರು ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಬಹುದು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಸಮುದ್ರದ ತೆರೆಗಳಿಂದ, ಭರತಿ–ಓಹಟಗಳಿಂದ, ಸೂರ್ಯನ ಶಾಖದಿಂದ, ಗುಡ್ಡಬೆಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಗಾಳಿ ಯಂತ್ರಗಳಿಂದ ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದಿಸಬಲ್ಲ ಯಶಸ್ವಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಇತರ ದೇಶಗಳಿಂದ ಪಡೆದು ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಬಹುದು.

ಅಂಥ ಮಾದರಿ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಏಕೆ ಆಸಕ್ತಿ ಇಲ್ಲ? ಕಾರಣ ತೀರ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಅಣು ಸ್ಥಾವರದಂಥ ಭಾರೀ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರೀ ಹಣವಿದೆ. ಉದ್ದಿಮೆಪತಿಗಳು, ಸಚಿವ ಸಂಬಂಧಿಗಳು, ಗುತ್ತಿಗೆ – ಉಪಗುತ್ತಿಗೆದಾರರು, ಎಂಜಿನಿಯರರು ಎಲ್ಲರೂ ಇದರಿಂದ ಉದ್ಧಾರವಾಗುತ್ತಾರೆ. ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ ಈ ಥಳಕು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದಿಂದ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ. ಪದೇ ಪದೇ ವಿದೇಶ ಯಾತ್ರೆ, ಗೌರವ ಡಾಕ್ಟರೇಟ್ ಡಿಗ್ರಿ, ಪಂಚತಾರಾ ಸೌಲಭ್ಯ, ರಾಜಮರ್ಯಾದೆ ದೊರಕುತ್ತದೆ. ಪುಟ್ಟ ವಿದ್ಯುತ್ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಏನಿದೆ ಮಣ್ಣು?

ಅದಕ್ಕೇ ಇರಬೇಕು, ಎಂಟು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಪುಟ್ಟ ಯೋಜನೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಮಾತುಕತೆ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಈರವರೆಗೆ ಸ್ಯಾಂಪಲ್ಲಾಗಿಯಾದರೂ ಒಂದು ಘಟಕ ನಿರ್ಮಿಸಿಲ್ಲ. ಮದ್ದೂರಿನ ಬಳಿ ಕಾಲುವೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಘಟಕ ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಕೆ.ಪಿ.ಸಿ. ಟೊಂಕ ಕಟ್ಟಿತ್ತು ನಿಜ. ಒಂದೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಮುಗಿಸಬಹುದಾದ ಪುಟ್ಟ ಎರಡು ಮೆಗಾವ್ಯಾಟ್ ಯೋಜನೆಗೆಂದು ಮಂಡ್ಯದಲ್ಲಿ ೧೮ ತಿಂಗಳು ಕಾಲ ಕೆಲಸಗಾರರನ್ನಿಟ್ಟು ಏನೂ ಪ್ರಗತಿ ಸಾಧಿಸದೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಮೀಸಲಾದ ೯ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಿಸಿತು. ಬದಲಿಗೆ, ಅಣುಶಕ್ತಿ ಇಲಾಖೆಗೆಂದು ಕೈಗಾ ಬಳಿ ಅರಣ್ಯ ಕಡಿದು ರಸ್ತೆ ಸೇತುವೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ತನ್ನ ಜನಶಕ್ತಿಯನ್ನು ವಿನಿಯೋಗಿಸಿತು.

ಈಗ ಕೈಗಾಕ್ಕೆ ಬರೋಣ : ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮದ್ರಾಸಿನ ಕಲ್ಪಾಕಮ್ ಬಿಟ್ಟರೆ ಬೇರೆಡೆ ಅಣುಸ್ಥಾವರವಿಲ್ಲ. ಅಣುಶಕ್ತಿ ಇಲಾಖೆಯ ಮಹಾ ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಕಾರ ದೇಶದ ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಒಂದೆರಡು ಘಟಕ ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕು. ಕೇರಳದ ಜನ ತಮಗೆ ಈ ಶಕ್ತಿ ಸುತರಾಂ ಬೇಡವೆಂದರು, ಅಲ್ಲಿ ಆಗಲೇ ಜನಕ್ಕೆ ಅಣುವಿನ ಬಿಸಿ ತಟ್ಟಿದೆ, ಯುರೇನಿಯಮ್ ಲೋಹ ತಯಾರಿಕೆಗೆ ಬೇಕಾದ ಥೋರಿಯಂ ಮರಳನ್ನು ಅಗೆಯ ಹೋಗಿ ಗಣಿ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಪೆರಿಯಾರ್ ನದಿಯ ಪರಿಸರವನ್ನು ಕುಲಗೆಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಉಗ್ರ ಅಣುವಿಕಿರಣ ಹೊರಸೂಸುವ ಥೋರಿಯಮ್ ಕಚಡಾ ರಾಶಿಯನ್ನು ಪೀಪಾಯಿಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಿ ನದಿ ದಂಡೆಯಲ್ಲಿ ಎರ್ರಾಬಿರ‍್ರಿಯಾಗಿ ಹೂತು ಅಪಾಯದ ಮಡುವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಸೋರುವ ವಿಕಿರಣ ಸೂಸಿದಾಗ ಅಲ್ಲಿ ತರಕಾರಿ ಬೆಳೆಯ ಬೇಡಿರೆಂದೂ, ಹುಲ್ಲು ಮೇವು ಅಪಾಯಕಾರಿಯೆಂದೂ ಸಾರಲಾಗಿದೆ. ಈಗ ಅಲ್ಲಿ ಕೊತ್ತಮಂಗಲಮ್ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಅಣುಸ್ಥಾವರವರನ್ನೇ ಸ್ಥಾಪಿಸುತ್ತೇನೆಂದು ಬಂದರೆ ಅಲ್ಲಿಯ ಸುಶಿಕ್ಷಿತ ಜನ ಬಿಟ್ಟಾರೆಯೆ? ೧೯೮೪ ರ ಜುಲೈ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಕೋಚಿನ್‌ನಲ್ಲಿ ಜನಮೇಳ ಜರುಗಿಸಿ ಅಣುಶಕ್ತಿ ಇಲಾಖೆ ಅಲ್ಲಿಂದ ಕಾಲ್ತೆಗೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಿದರು.

'ಅಣುಘಟಕ ನಮಗೆ ಬೇಕು' ಎಂದು ಕರ್ನಾಟಕ ಜನತಾ ಸರಕಾರ ಕೇಂದ್ರಕ್ಕೆ ೧೯೮೩ ರಿಂದಲೇ ದುಂಬಾಲು ಬಿದ್ದಿತ್ತು. ಕೇರಳದಲ್ಲಿ ಚುರುಕು ಮುಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡ ಅಣುಶಕ್ತಿ ಇಲಾಖೆ ಬೇರೆಲ್ಲಾದರೂ ಕಾಲೂರಲು ಹವಣಿಸುತ್ತಿತ್ತು. "ರೋಗಿ ಬಯಸಿದ್ದು ವಿಷ, ವೈದ್ಯ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೂ ವಿಷ" ಎಂಬಂತಾಯಿತು. ಕಾರವಾರದಿಂದ ೪೮ ಕಿಲೋಮೀಟರ್ ಒಳನಾಡಿನ ಕಾಳಿ ನದಿ ದಂಡೆಯ 'ಕೈಗಾ' ಎಂಬಾ ನಿದ್ರಿತ ಹಳ್ಳಿಯ ಆಯ್ಕೆಯಾಯಿತು. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಮಾರಿಯನ್ನು ಕರೆದು ಮನೆಯೊಳಗೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡಂತಾಯಿತು.

ಮೂರು ಕಡೆ ದಟ್ಟ ಕಾಡಿನ ಬೆಟ್ಟಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಬೋಗುಣಿಯಂತಿರುವ ಈ ತಾಣ ಅಣುಸ್ಥಾವರಕ್ಕೆ ಪ್ರಶಸ್ತ ಸ್ಥಳವಾಯಿತು. ತುಂಬಿ ಹರಿಯುವ ಕಾಳಿನದಿ, ಅತಿ ವಿರಳ ಜನ ಸಾಂದ್ರತೆ ೧,೭೦೦ ಹೆಕ್ಟೇರು ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಅರಣ್ಯ ನಾಶ, ಪುನರ್ವಸತಿ ಸಮಸ್ಯೆಯೂ ಹಗುರ, ಹಡಗಿನಿಂದ ಬಂದಿಳಿಯುವ ಭಾರೀ ಯಂತ್ರಾಗಾರಗಳ ಸಾಗಾಟವೂ ಸುಲಭ.

ಕೈಗಾದಲ್ಲಿ ಅಣುಸ್ಥಾವರ ಬೇಡವೆಂದು ಪ್ರತಿಭಟಿಸುವ ಜನರೇ ಇಲ್ಲ. ಕೊಂಕಣಿ ಮಿಶ್ರಿತ ಮರಾಠಿ ಭಾಷೆ ಮಾತನಾಡುವ ರೈತ ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣು ಹುಡುಗರೆಲ್ಲ ಸೇರಿ ೩೧೪ ಮಂದಿ, ಇವರ ಜತೆಗೆ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲ ಹಳ್ಳಿಗಳಾದ ಹರ್ಚುಗಾದ ೧೪೮ ಜನ, ಕುಚೇಗಾರಿನ ೧೧೭ ಜನ, ಬಾಲಮಂದಿರದ ೭೬ ಜನ, ದೇವನಹಳ್ಳಿಯ ೩೭೦ ಜನ ತಮ್ಮ ಗದ್ದೆ ತೋಟಗಳಿಗೆ ವಿದಾಯ ಹೇಳಿ ಬೇರೆಡೆ ವಲಸೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇವರು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿದರೂ ಕೇಳುವವರಿಲ್ಲ, ಆದಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಹಾರ ನೀಡಿದರೆ ಎಲ್ಲ ತೆಪ್ಪಗೆ ಹೊರಡುತ್ತಾರೆ.

ಕೈಗಾ ಯೋಜನೆ ಇನ್ನೂ ಸಮೀಕ್ಷೆಯ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಇದ್ದುದೂ, ಅಣುಶಕ್ತಿ ಇಲಾಖೆ ಗುಟ್ಟಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದೂ ಹಲವಾರು ಬಗೆಯ ಊಹಾಪೋಹಗಳಿಗೂ ಆಶೋತ್ತರಗಳಿಗೂ ಅವಕಾಶವಾಗಿದೆ. ಇತರೆಡೆಗಳಲ್ಲಿನ ಅಣುಶಕ್ತಿ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿ ನೋಡಿ ಕೈಗಾದ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ಈಗಲೇ ಬರೆಯಬಹುದು.

ಇಲ್ಲಿನ ಅಣುಸ್ಥಾವರ ಎಂಟು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆಂದು ಡಾ॥ ರಾಜಾರಾಮಣ್ಣ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಮದ್ರಾಸಿನ ಕಲ್ಪಾಕಮ್ ಬಗೆಗೂ ಹೀಗೆ ಹೇಳಲಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅದು ನಿಗದಿತ ಅವಧಿಗಿಂತ ಹತ್ತು ವರ್ಷ ತಡವಾಗಿ ಕಾರ್ಯಾರಂಭ ಮಾಡಿದ್ದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಉದ್ಘಾಟನೆಯಾದ ಮೂರನೇ ದಿನವೇ ತಾಂತ್ರಿಕ ಅಡಚಣೆಗಳಿಂದಾಗಿ ಅದನ್ನು ಮುಚ್ಚಲಾಯಿತು.

ಈ ಕೈಗಾ ಸ್ಥಾವರದಿಂದಾಗಿ ಸ್ಥಳೀಯರಿಗೆ ಹೇರಳ ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶ ಸಿಗುತ್ತದೆಂದು ಭರವಸೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಕೂಲಿಕಾರರಿಗೆ ಕಟ್ಟಡ ನಿರ್ಮಾಣದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ದಿನಗೂಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಸಿಗುವುದು ನಿಜ. ನಂತರ ಕೇವಲ ವಿಜ್ಞಾನಿ ಹಾಗೂ ಎಂಜಿನಿಯರುಗಳೇ ಅದರ ಉಸ್ತುವಾರಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಅಣುಸ್ಥಾವರದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶ ತೀರಾ ಕಡಿಮೆ ಇದ್ದು ಪ್ರತಿ ೬೩ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಹೂಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬನಿಗೆ ನೌಕರಿ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುತ್ತದೆಂದು ಅಣುಶಕ್ತಿ ಇಲಾಖೆಯೇ ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ.

ಯೋಜಿತ ಜೋಡಿ ಘಟಕಗಳ ಪೈಕಿ ಒಂದೊಂದು ೨೩೫ ಮೆಗಾವ್ಯಾಟ್ ವಿದ್ಯುತ್ ಹೊಮ್ಮಿಸಿ (೧೯೯೫ ರ ವೇಳೆಗೆ) ರಾಜ್ಯದ ವಿದ್ಯುತ್ ಕ್ಷಾಮ ನೀಗುತ್ತದೆನ್ನಲಾಗಿದೆ. ರಾಜಾಸ್ತಾನದ ಕೋಟಾ ಅಣು ವಿದ್ಯುತ್ ಕೇಂದ್ರದ ಕುರಿತು ಹಾಗೆಯೇ ಆಶ್ವಾಸನೆ ನೀಡಲಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅದು ಈ ೯ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ೨೪೨ ಬಾರಿ ರಿಪೇರಿಗೊಳಗಾಗಿ, ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದಷ್ಟು ದಿನವೂ ತನ್ನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಶೇ. ೫೦ರಷ್ಟು ಉತ್ಪಾದನೆ ನೀಡಿಲ್ಲ. ಕೈಗಾ ಘಟಕ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ ಶೇ. ೭೦ರಷ್ಟು ಉತ್ಪಾದನೆ ನೀಡೀತೆಂದು ಭಾವಿಸಿದರೂ ವಿದ್ಯುತ್ ಬಳಕೆ ಕೇಂದ್ರಗಳು ತುಂಬ ದೂರದಲ್ಲಿದ್ದು ಶೇ. ೨೦ರಷ್ಟು ತಂತಿಯಲ್ಲೇ ಸೋರಿ ಹೋಗುವ ಸಂಭವವಿದೆ. ಅಂದರೆ, ಪ್ರತಿ ಘಟಕ ೧೪೦ ಮೆಗಾವ್ಯಾಟ್ ವಿದ್ಯುತ್ ನೀಡೀತು.

ಇದರಿಂದ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲ ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಏನೇನೂ ಅಪಾಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ಆಶ್ವಾಸನೆ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ವಿಂಡ್‌ಸ್ಕೇಲ್ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಅಣುಘಟಕದಿಂದ ೬೫ ಕಿಲೋಮೀಟರ್ ದೂರದವರೆಗೂ ಅಣುವಿಕಿರಣ ಪಸರಿಸಿದೆ. ರಕ್ತದ ಕ್ಯಾನ್ಸರ್‌ಗೆ ಬಲಿಯಾದ ಮಕ್ಕಳ – ದೊಡ್ಡವರ ಸಂಖ್ಯೆ ದಿನವೂ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದು, ದನಕರುಗಳ ವಿಕಾರ ಸಂತತಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಿರುವುದು ಪತ್ತೆಯಾಗಿದೆ. ಭಾರತದ ಟ್ರಾಂಬೆಯಲ್ಲಿ ರಿಯಾಕ್ಟರ್ ಬಳಿಯ ಪೈಪ್ ಒಡೆದು ೧೯೮೦ ರಲ್ಲಿ ದಿಗಿಲು ಹುಟ್ಟಿಸುವ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ವಿಕಿರಣ ಸೂಸಿದ್ದನ್ನು ಎಷ್ಟು ಬಚ್ಚಿಟ್ಟರೂ ಅಣುಶಕ್ತಿ ಇಲಾಖೆ ಕೊನೆಗೂ ಈ ಅವಘಡವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಯಿತು,

ಕೆಲಸಗಾರರ ಅಚಾತುರ್ಯದಿಂದ ಅಥವಾ ಭೂಕಂಪನದಂಥ ಪ್ರಕೃತಿ ವಿಕೋಪದಿಂದ ಅಣು ಸ್ಥಾವರಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆಯಾದರೆ, ಅಗಾಧ ಶಾಖದಿಂದಾಗಿ ತಳಪಾಯ ಕುಸಿದು ಅರ್ಧ ಮೈಲು ಆಳದವರೆಗೂ ಬಂಡೆ ಕರಗುತ್ತದೆ. ಸುತ್ತೆಲ್ಲ ಬಿಸಿ ಬುಗ್ಗೆಗಳಿದ್ದು ಅರಣ್ಯ, ನದಿ, ಸಮುದ್ರ ತೀರದ ಜೀವರಾಶಿಯೆಲ್ಲ ನಿರ್ನಾಮವಾಗುವುದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ರಷ್ಯದ ಕಿಷ್ತಿಮ್ನಲ್ಲಾದಂತೆ ಮೋಡಗಳ ಮೂಲಕ ವಿಕಿರಣ ಮಳೆ ಸುರಿಯುತ್ತದೆ. (ಕಿಷ್ತಿಮ್ನಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೬೫ ಕಿಲೋಮೀಟರ್ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಶತಮಾನವಿಡೀ ಯಾರೂ ಕಾಲಿಡುವಂತಿಲ್ಲ).

ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅಣುಸ್ಥಾವರವಿದ್ದರೆ, ವೈರಿಗೆ ಅಣುಬಾಂಬ್ ಬೇಕಾಗಿಯೇ ಇಲ್ಲ ಎಂಬರ್ಥದಲ್ಲಿ ನೊಬೆಲ್ ವಿಜ್ಞಾನಿ ಅಳ್ವಾರ್ ಮಿರ್ಡಾಲ್ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಪಾಕಿಸ್ತಾನದ ವಿಮಾನವೊಂದು ಅಣುಸ್ಥಾವರದ ಮೇಲೆ ತೀರ ಸಾಮಾನ್ಯ ಶೆಲ್ ದಾಳಿ ಮಾಡಿದರೂ ಸಾಕು, ಪರಿಣಾಮ ಮೇಲಿನಂತೆ, ಕದ್ರಾದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟುವ ಅಣೆಕಟ್ಟು ವಿದ್ಯುತ್ ಸ್ಥಾವರಗಳೂ ಸೇರಿದಂತೆ,

ಕಾರವಾರದ ಸುಸಜ್ಜಿತ ನೌಕಾ ನೆಲೆಯೂ ನಾಮಾವಶೇಷವಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅಣುಸ್ಥಾವರದ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಮಿಲಿಟರಿ ನೆಲೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಜನರ ಸಂಚಾರ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿ ಆತಂಕಗಳಾಗಲಿವೆ.

ಯಾವ ಅವಘಡವೂ ನಡೆಯದಿದ್ದರೂ ಯುರೇನಿಯಂ ದಾಸ್ತಾನು ಮಾಡುವಾಗ, ಅಣು ಭಸ್ಮವನ್ನು ಹೂಳುವಾಗ ಅಥವಾ ರಿಯಾಕ್ಟರಿನ ರಿಪೇರಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಾಗ ಕಾರ್ಮಿಕನ ಶರೀರಕ್ಕೆ ವಿಕಿರಣಶೀಲ ಅಣು ಸೇರುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವಂತಿಲ್ಲ. ಆತನ ಹೆಣ ಸುಟ್ಟರೂ, ಅದರ ಬೂದಿಯ ಮೇಲೆ ಮಳೆ ಬಿದ್ದು, ನದಿಗೆ ಸೇರಿ, ಏಡಿ–ಮೀನಿನ ಮೂಲಕ ಮತ್ತೊಬ್ಬನ ಶರೀರ ಹೊಕ್ಕು ವಿಕಿರಣ ಕಾರ್ಯ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಅದರಿಂದಾಗುವ ಅಪಾಯ ತಡೆಗಟ್ಟಲು ಯಾವ ಔಷಧವೂ ಇಲ್ಲ, ಎಂಥ ಪ್ರತಿವಿಷವೂ ಫಲಕಾರಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದ ಕಾರ್ಮಿಕನಾಗಲೀ, ಭಯೋತ್ಪಾದಕ ತಲೆತಿರುಕನಾಗಲೀ ಒಂದು ಚಿಟಿಕೆ ಅಣು ಭಸ್ಮವನ್ನು ಕಾವಲುಗಾರನ ಕೈಬಿಸಿ ಮಾಡಿ ಕದ್ದೊಯ್ದರೆ ಇಡೀ ಜನಾಂಗಕ್ಕೇ ವಿಪತ್ತು ತರಲು ಸಾಧ್ಯ, ಕಲ್ಕತ್ತಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ತೀರ ಸಾಮಾನ್ಯ ರೇಡಿಯಂ ಬೆರಿಲಿಯಂ ಪ್ರಯೋಗದಂಡವೊಂದು ಕಾಣೆಯಾಗಿ ೧೯೮೪ರಲ್ಲಿ ಇಡೀ ಕಲ್ಕತ್ತದಲ್ಲಿ ಕೋಲಾಹಲವಾಗಿತ್ತು. ಮೆಕ್ಸಿಕೋದಲ್ಲಿ ಮಗುವೊಂದು ಆಡಲೆಂದು ಪೆನ್ಸಿಲ್ ಗಾತ್ರದ ವಿಕಿರಣ ಮಾಪಕವನ್ನು ಒಯ್ದು ತಾನು ಸತ್ತಿದ್ದು ಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ತಾಯಿ, ಅಕ್ಕ, ಅಜ್ಜಿಯರ ಸಾವಿಗೂ ಕಾರಣವಾಯಿತು.

ಕೈಗಾ ಘಟಕವನ್ನು ಕ್ರಿ.ಶ. ೨೦೨೦ ರ ಸುಮಾರಿಗೆ ಕಳಚಿ ದೂರದ ಮರುಭೂಮಿಗೆ ಒಟ್ಟು ಸುರಕ್ಷಿತ ಸಮಾಧಿ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ನಮಗಿನ್ನೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ.

ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ವಿಪತ್ತಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುವ ಈ ಭಯಾನಕ ವಸ್ತುವನ್ನು ಜುಜುಬಿ ಲಾಭಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಸುವುದೇಕೆ? ನಾಳಿನ ಪೀಳಿಗೆಯನ್ನು ಗಂಡಾಂತರಕ್ಕೆ ದಬ್ಬಲು ಏಕೆ – ಯಾರು ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತಾರೆ?

ನಾವೇ ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತೇವೆ. ತೊಳೆಯಲು ಹಾಗೂ ಇಸ್ತ್ರಿ ಹಾಕಲು ತುಸು ಸುಲಭವೆಂಬ ಕ್ಷುಲ್ಲಕ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ನೈಲಾನ್ – ರೆಯಾನ್ – ಟೆರಿಲಿನ್ ಬಟ್ಟೆ ತೊಡುತ್ತಿಲ್ಲವೇ? ಅದಕ್ಕೆಂದು ಹರಿಹರ ಪಾಲಿಫೈಬರ್‌ನಂಥ ರಕ್ಕಸ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿ, ತುಂಗಭದ್ರೆಯನ್ನು ವಿಷದ ಮಡುವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ, ರಾಜ್ಯದ ತುಂಬೆಲ್ಲ ಅನಿಷ್ಟಕಾರಕ ನೀಲಗಿರಿ ತುಂಬಿ, ಅಮೂಲ್ಯ ವಿದ್ಯುತ್ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ವ್ಯಯಮಾಡಿ, ಕೋಟ್ಯಧೀಶ ಉದ್ದಿಮೆಪತಿಗಳಿಗೆ ಇನ್ನಷ್ಟು ಕಿಸೆ ಭರ್ತಿ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲವೆ?

ಇಂಥ ಉದ್ದಿಮೆಗಳಿಗೆಂತಲೇ ಅಣುಘಟಕ ಬೇಕು, ಹೊಗೆಕಾರುವ ಶಾಖೋತ್ಪನ್ನ ವಿದ್ಯುದಾಗಾರ ಬೇಕು; ಶತಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಕಬಳಿಸಿ, ಅರಣ್ಯವನ್ನು ಮುಳುಗಿಸಿ, ನಿರ್ಗತಿಕರನ್ನು ದೂರ ಅಟ್ಟುವ ಭಾರೀ ಜಲ ವಿದ್ಯುತ್ ಯೋಜನೆಗಳೇ ಬೇಕು, ಚಿಕ್ಕದಾದ, ಚೊಕ್ಕದಾದ, ಜನರಿಗೆ ಹತ್ತಿರವಾಗಬಲ್ಲ ಎಂಥ ಬದಲಿ ಯೋಜನೆಗಳೂ ಯಃಕಶ್ಚಿತ.

ಬೇರೊಂದು ಸಮಾಜದ ತಪ್ಪಿನಿಂದಾಗಿ ನಮ್ಮ ಸಮಾಜ ಪಾಠ ಕಲಿಯಬಹುದಿತ್ತು. ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿನ ಜನ ತಮ್ಮ ತಪ್ಪಿನ ಅರಿವಾಗಿದ್ದಕ್ಕೇ ಅಣುಶಕ್ತಿಗೆ ವಿದಾಯ ಹೇಳಲು ಹೊರಟಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿನ ಶ್ರೀಸಾಮಾನ್ಯರೂ ಸುಶಿಕ್ಷಿತರೂ ಅಣುಶಕ್ತಿಯ ವಿರುದ್ಧ ಆಂದೋಲನಕ್ಕಿಳಿದುದರಿಂದಲೇ ಉದ್ದಿಮೆಪತಿಗಳು ಅಣು ಘಟಕಗಳನ್ನು ಅರ್ಧಕ್ಕೇ ಕೈಬಿಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಅಣುಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಎಷ್ಟು ಸಮಂಜಸ?

ಅನುಬಂಧ – ೧

ವಿದ್ಯುತ್ – ವಿಕಿರಣ

ಅಣುವಿನಿಂದ ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನೆ ಹೇಗೆ? ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಕಷ್ಟವೇನಲ್ಲ. ಭೂಮಿಯೊಳಗಿನ ಕೆಲವು ಬಂಡೆಗಲ್ಲುಗಳಲ್ಲಿ ಪಿಚ್‌ಬ್ಲೆಂಡ್ ಎಂಬ ಅದುರು ಸಿಗುತ್ತದೆ ಅಥವಾ ಕೆಲಕಡೆ ಸಮುದ್ರ ತೀರದಲ್ಲಿ ಥೋರಿಯಂ ಎಂಬ ಮರಳು ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ಅಗೆದು ತೆಗೆದು ಪುಡಿಮಾಡಿ ಶುದ್ಧೀಕರಿಸಿದರೆ ಯುರೇನಿಯಮ್ ಧಾತು ಉತ್ಪಾದಿಸಬಹುದು. ಇದರ ಪುಟ್ಟ ಕಣಗಳ ಪೈಕಿ ಒಂದಕ್ಕೆ ಚಕಮಕಿ ಕೊಟ್ಟರೆ ಅಣು ಸಿಡಿಯುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳಿಂದ ಮತ್ತಷ್ಟು ಶಾಖ, ಪ್ರಭೆ; ಇನ್ನಷ್ಟು ಅಣುಗಳ ಸಿಡಿತ, ಹೀಗೆ ಸರಪಳಿಯಂತೆ ಒಂದರಿಂದ ನೂರಾಗಿ, ಸಾವಿರ – ಲಕ್ಷ – ಕೋಟಿ ಅಣುಗಳು ಸಿಡಿಯುತ್ತ ಹೋದರೆ ಅದೇ ಅಣುಬಾಂಬ್, ಯುರೇನಿಯಮ್ ಕಡ್ಡಿಗಳನ್ನು ನೀರಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಸಿಟ್ಟು ಸಂಯಮದಿಂದ ಸಿಡಿಸಿದರೆ ನೀರು ಕುದಿಯುತ್ತದೆ. ಆ ಆವಿಯಲ್ಲಿ ಚಕ್ರ ತಿರುಗುತ್ತದೆ. ಆಗ ವಿದ್ಯುತ್ ಹೊಮ್ಮುತ್ತದೆ.

ಯುರೇನಿಯಮ್ ಕಡ್ಡಿ ಉರಿದು ಭಸ್ಮವಾದ ಮೇಲೆ ಅದು ಇನ್ನಷ್ಟು ಶಕ್ತಿಯುತ ಪ್ಲುಟೋನಿಯಂ ಮೂಲವಸ್ತುವಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಬಾಂಬ್ ತಯಾರಿಕೆಗೆ ಬಳಸಬಹುದು, ಇಲ್ಲವೇ ಮತ್ತೊಂದು ಬಗೆಯ (ಬ್ರೀಡರ್) ಅಣು ಸ್ಥಾವರಕ್ಕೆ ಇಂಧನವಾಗಿ ಬಳಸಬಹುದು. ಅವೆರಡೂ ಆಗದಿದ್ದರೆ ಭಾರೀಭದ್ರ ಆಸಿಡ್ ಕೊಳಗಳಲ್ಲಿ ಬಚ್ಚಿಡಬಹುದು. ಎಲ್ಲೂ ಬಿಸಾಡುವಂತಿಲ್ಲ.

ಅಣುಸ್ಥಾವರಗಳಲ್ಲಿ ಗೋಲಾಕಾರದ ಗರ್ಭಗುಡಿ (ರಿಯಾಕ್ಟರ್) ಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಇವು ಶಾಖವನ್ನು ಹಿಡಿದಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಮಹಾ ಅಪಾಯಕಾರಿ ವಿಕಿರಣ ಹೊರಸೂಸದಂತೆ ತಡೆಹಿಡಿಯುತ್ತವೆ, ತಡೆಹಿಡಿಯಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕಾಂಕ್ರೀಟ್ ಗೋಡೆ ಏನೇನೂ ಸಾಲದು, ಉಕ್ಕಿನ ಜೋಡಿ ಗೋಡೆ, ಅದರೊಳಕ್ಕೆ ಸೀಸಲೋಹದ ಲೇಪನ ಹಾಕಿರಬೇಕು.

ವಿಕಿರಣ ಎಂದರೇನು?

ದೇಹದೊಳಕ್ಕೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ತೂರಿ ಆಚೆ ಹೋಗಬಲ್ಲ 'ಗ್ಯಾಮಾ' ಕಿರಣಪುಂಜ. ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ; ಬಿಸಿ ತಟ್ಟಿಸುವುದಿಲ್ಲ, ನೋಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ; ಆದರೂ ಈ ಕಿರಣಗಳಿಗೆ ಮೈ ಒಡ್ಡುವುದೆಂದರೆ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಬುಲೆಟ್‌ಗಳ ಮಳೆಗರೆಯುವ ಮಷಿನ್‌ಗನ್ ಎದುರು ನಿಂತಂತೆ. ಈ ಬುಲೆಟ್‌ಗಳು ಶರೀರದಲ್ಲಿ ತೂರಿ ಹೋಗುವಾಗ ಅಲ್ಲಿನ ಜೀವಕೋಶಗಳನ್ನು ಭಗ್ನಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ. ಜೀವಕೋಶ ತಕ್ಷಣ ನಾಶವಾಗಬಹುದು ಇಲ್ಲವೇ ಘಾಸಿಗೊಂಡು ಎರ್ರಾಬಿರ್ರಿ ವರ್ತಿಸಬಹುದು. ಜೀವಕೋಶದಲ್ಲಿ ದೇಹ ನಿಯಂತ್ರಣದ ಸೂತ್ರಗಳೆಲ್ಲ ಅಡಕವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿನ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯವೆಲ್ಲ ಎಡವಟ್ಟಾಗಿ, ರೋಗ ನಿರೋಧಕ ಶಕ್ತಿ ಮಾಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಜೀರ್ಣಶಕ್ತಿ ನಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ರಕ್ತದ ಉತ್ಪಾದನೆ ಕ್ಷೀಣವಾಗುತ್ತದೆ; ನಪುಂಸಕತ್ವ ಬರುತ್ತದೆ. ವಾಂತಿ, ರಕ್ತಭೇದಿಯಿಂದ ಹಿಡಿದು, ವೈದ್ಯಕೀಯ ನಿಘಂಟಿನಲ್ಲೂ ಇರದ ದಾರುಣ ರೋಗಗಳ ಹಂದರವಾಗುತ್ತದೆ. ಭಗ್ನ ಜೀವಕೋಶಗಳು ತಮ್ಮಂಥದೇ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಜೀವಕೋಶಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸತೊಡಗಿ ದೇಹಕ್ಕೆಲ್ಲ ಕ್ಯಾನ್ಸರ್ ಪಸರಿಸಬಹುದು. ವೀರ್ಯಾಣು ಅಂಡಾಣುಗಳು ವಿಕೃತಗೊಂಡು, ಮುಂದೆ ಹುಟ್ಟುವ ಸಂತತಿಯೂ ವಿಕಲಾಂಗ, ವಿಕೃತ ರೋಗಗಳ ಗುಡಾಣವಾಗಬಹುದು.

ವಿಕಿರಣ ಸೋಂಕಿದ ತಕ್ಷಣ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಆಗುತ್ತದೆಂದಲ್ಲ, ಹಿರೋಶೀಮಾ, ನಾಗಾಸಾಕಿಯಂಥ ರೌದ್ರ ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಇವೆಲ್ಲ ಒಟ್ಟಿಗೇ ಸಂಭವಿಸಬಹುದು. ವಿಕಿರಣ ಶಕ್ತಿಯ ಪ್ರಭಾವ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಸಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಏಕರೂಪವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಕೆಲವೇಳೆ ತೀರ ಗೌಣವಾಗಿದ್ದು, ಪ್ರಭೆ ಸೋಂಕಿದ ಹತ್ತಿಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಪರಿಣಾಮ ಕಾಣಬಹುದು. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ರಕ್ತದ ಕ್ಯಾನ್ಸರ್, ಶ್ವಾಸಕೋಶದ ಕ್ಯಾನ್ಸರ್‌ಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ದೇಹ ಬಲಿಯಾಗಬಹುದು.

ಅನುಬಂಧ – ೨
ಬದಲೀ ಶಕ್ತಿ ಮೂಲಗಳು

ಅಣುಶಕ್ತಿ ಘಟಕದ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ತೋರುವ ಉತ್ಸಾಹದ ಅರ್ಧದಷ್ಟನ್ನಾದರೂ ಬದಲೀ ಶಕ್ತಿ ಮೂಲದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ತೋರಿಸಿದರೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಶಕ್ತಿಕ್ಷಾಮ ನೀಗಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಕಂಟಕ ತಾರದ, ಕಡಿಮೆ ಖರ್ಚಿನಲ್ಲಿ ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗ ದೊರಕಿಸಿಕೊಡಬಲ್ಲ ಹೊಸ ಶಕ್ತಿ ಮೂಲಗಳು ರಾಜ್ಯದಾದ್ಯಂತ ಹೇರಳವಾಗಿವೆ.

- ನದಿಗಳಿಗೆ ಪುಟ್ಟ ಒಡ್ಡುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ಮಿನಿ ಹೈಡೆಲ್ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬಹುದು. ಒಡ್ಡನ್ನೂ ಹಾಕದೇ ನದಿಯುದ್ದಕ್ಕೂ ಹರಿಯುವ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದಿಸಲ್ಲ ಜನರೇಟರ್‌ಗಳನ್ನೂ ಸ್ಥಾಪಿಸಬಹುದು – ಚೀನಾ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ,
- ಕೆನಡಾದ ಗೋವಾಸ್ಕೋಟಿಯಾದಲ್ಲಿ ಸಮುದ್ರದ ತೆರೆಯಿಂದ ೨೦ ಮೆಗಾವ್ಯಾಟ್ ಶಕ್ತಿ ಉತ್ಪಾದಿಸಬಲ್ಲ ಟರ್ಬೈನುಗಳು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ, ನಮ್ಮ ಕರಾವಳಿಯ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಇಂಥ ಅಸಂಖ್ಯ ಟರ್ಬೈನುಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸಾಕಾಗುವಷ್ಟು ಅಕ್ಷಯ ವಿದ್ಯುತ್ ಹುಟ್ಟಿಸಬಹುದು.
- ಭರತಿ ಬಂದಾಗ ಒಡ್ಡುಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ಅದು ಮರಳಿ ಧುಮುಕುವಾಗ ವಿದ್ಯುತ್ ಹುಟ್ಟಿಸಬಲ್ಲ ಬೇರೊಂದು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವೂ ಬಳಕೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದು ಅದನ್ನೂ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.
- ಕೇವಲ ೨೦ ಚದರ ಕಿಲೋಮೀಟರ್ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಬೀಳುವ ಬಿಸಿಲನ್ನೂ ಪರಿವರ್ತಿಸಿದರೆ ಕೈಗಾ ಅಣುಶಕ್ತಿ ಯೋಜನೆಯ ಎರಡು ಪಟ್ಟು ವಿದ್ಯುತ್ ಹುಟ್ಟಿಸಬಹುದು. ಬಿಸಿಲನ್ನು ಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಬಲ್ಲ ಹಲವಾರು ವಿಧಾನಗಳ

ಸಂಶೋಧನೆಯಾಗಿದ್ದು ಇಸ್ರೇಲ್, ಮೆಕ್ಸಿಕೋ, ಕೆನಡಾ, ಅಮೇರಿಕಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಘಟಕಗಳು ಕೆಲಸ ಮಾಡಲಾರಂಭಿಸಿವೆ.

- ಗುಡ್ಡಗಾಡಿನಲ್ಲಿ, ಸಮುದ್ರದ ತೀರದಲ್ಲಿ ಬೀಸುವ ಬಿರುಗಾಳಿಯಿಂದ ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನೆ ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ವಿವಿಧ ನಮೂನೆಗಳ ಗಾಳಿಯಂತ್ರಗಳ ವಿನ್ಯಾಸಗಳು ತಯಾರಾಗಿವೆ.
- ಪುಣೆ ಬಳಿಯ ಶಿರ್ಕೋಳಿ ಎಂಬ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಅಡುಗೆಗೆ, ಬೆಳಕಿಗೆ, ಬೀಸುವ ಯಂತ್ರಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ಟಿವಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಎಲ್ಲ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಗೊಬ್ಬರ ಅನಿಲ, ಗಾಳಿಯಂತ್ರ, ಸೌರಶಕ್ತಿಯಿಂದಲೇ ಪಡೆಯಲಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ಈ ಯಶಸ್ವಿ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಇನ್ನೂ ೩೦೦ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸುವ ಯೋಜನೆ ಇದೆ.
- ನಮ್ಮಲ್ಲೂ ಎಲ್ಲ ಇದೆ. ಸಂಪನ್ಮೂಲವಿದೆ. ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳ ಹಾಗೂ ಉತ್ಸಾಹಿ ಎಂಜಿನಿಯರುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯೂ ಸಾಕಷ್ಟಿದೆ. ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಕಾದು ಕೂತ ಯುವಕರ ಸೈನ್ಯವೇ ಇದೆ, ಆದರೆ ಸಮರ ಸಿದ್ಧತೆಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯ ಸಾಧಿಸುವ ಛಲ ಮಾತ್ರ ಬರಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಅನುಬಂಧ – ೩

ಅಣು ದುರಂತಗಳ ಹಿನ್ನೋಟ

- ೧೯೩೪ – ಯುರೇನಿಯಂ, ಥೋರಿಯಂ, ರೇಡಿಯಮ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿರುವ ಅಣುವಿಕಿರಣಗಳನ್ನು ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲು ಪತ್ತೆ ಮಾಡಿ ಎರಡು ಬಾರಿ ನೊಬೆಲ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಗಳಿಸಿದ ಮಹಿಳೆ ಮೇಡಂ ಕ್ಯೂರಿ ಅವರು ವಿಕಿರಣದ ದಾರುಣ ವೇದನೆಯಿಂದ ನರಳಿ ಅಸುನೀಗಬೇಕಾಯಿತು.
- ೧೯೫೨ – ಕೆನಡಾದ ಚಾಕ್ ರಿವರ್ ಘಟಕದಲ್ಲಿ ಸ್ಫೋಟವಾಗಿ ರಿಯಾಕ್ಟರ್ ಕರಗುವ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬಂದಿತ್ತು. ಅಣುವಿಕಿರಣದ ನೀರನ್ನು ಖಾಲಿ ಮಾಡಲು ಆರು ತಿಂಗಳು ಬೇಕಾದವು.
- ೧೯೫೭ – ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್‌ನ ವಿಂಡ್ ಸ್ಕೇಲ್ ಎಂಬಲ್ಲಿ ೧೨ ಟನ್ ಯುರೇನಿಯಂ ಇಂಧನಕ್ಕೆ ಬೆಂಕಿ ಬಿತ್ತು. ಅಯೋಡಿನ್ ವಿಕಿರಣ ವಾತಾವರಣಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದರಿಂದ ೨೦ ಲಕ್ಷ ಲೀಟರ್ ಹಾಲನ್ನು ಬಲವಂತವಾಗಿ ಚರಂಡಿಗೆ ಸುರಿಯಬೇಕಾಯಿತು.
- ೧೯೫೮ – ರಷ್ಯದ ಉರಲ್ ಪರ್ವತ ತಪ್ಪಲಿನಲ್ಲಿ ಅಣು ಭಸ್ಮ ಸಿಡಿದಿದ್ದರಿಂದ ನೂರಾರು ಚದರ ಕಿಲೋಮೀಟರ್ ಜನವಸತಿಯನ್ನು ಖಾಲಿ ಮಾಡಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ನೂರಾರು ವರ್ಷ ಅಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಕಾಲಿಡದಂತಾಗಿದ್ದು, ಸತ್ತವರ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಧಿಗೊಳಗಾದವರ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಗೋಪ್ಯವಾಗಿಡಲಾಗಿದೆ.
- ೧೯೬೬ – ಅಮೆರಿಕದ ಡೆಟ್ರಾಯಿಟ್ ಅಣು ಘಟಕ ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಇಡೀ ಸ್ಥಾವರ ಕರಗುವ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬಂದಿತ್ತು. ನಗರ ಖಾಲಿ ಮಾಡಿಸುವ ಸಿದ್ಧತೆ ನಡೆಯಿತು. 'ಡೆಟ್ರಾಯಿಟ್ ಕೈ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಲಿತ್ತು,.
- ೧೯೬೯ – ಸ್ವಿಡ್ಜರ್ಲೆಂಡಿನ ಲ್ಯೂಸರ್ನ್ ಅಣುಘಟಕದಲ್ಲಿ ಸ್ಫೋಟ. ಅದೃಷ್ಟವಶಾತ್ ಇಡೀ ಘಟಕವನ್ನು ಭಾರೀ ಗುಹೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದರಿಂದ, ಹೊರಗಿನಿಂದ ತಕ್ಷಣ ಸೀಲ್ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಅಣುಕೋಶ ಶುದ್ಧ ಮಾಡಲು ೨೧ ತಿಂಗಳು ಹಿಡಿಯಿತು.
- ೧೯೭೫ – ಅಮೆರಿಕದ ಅಲಾಬಾಮಾದ ಅಣುಸ್ಥಾವರಕ್ಕೆ ಬೆಂಕಿಬಿದ್ದು ಕರಗುವ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬಂತು. ಒಟ್ಟು ನಷ್ಟ ೧೫ ಕೋಟಿ ಡಾಲರ್.
- ೧೯೭೯ – ಅಮೆರಿಕದ ಅಣು ಇತಿಹಾಸದ ಅತ್ಯಂತ ಭಯಾನಕ ಅವಘಡ ಥ್ರೀಮೈಲ್ ಐಲ್ಯಾಂಡ್ (ಟಿಎಮ್‌ಐ)ನಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸಿತು. ಶಾಖ ೪೦೦೦ ಡಿಗ್ರಿ ಸೆಂಟಿಗ್ರೇಡ್ಗೇರಿ ಇಂಧನ ಸರಕುಗಳೆಲ್ಲ ಕರಗಿದವು. ಹಲವಾರು ಲಕ್ಷ ಜನರಿಗೆ ನಗರ ಖಾಲಿ ಮಾಡಲು ಸಜ್ಜಾಗಬೇಕೆಂದು ಗಂಟೆ ಮೊಳಗಿಸಲಾಯಿತು. ವಿಕಿರಣ ಉಗಿ ಹೊರಸೂಸಿ, ರಿಯಾಕ್ಟರ್ ನೀರು ಸೋರಿ ನದಿಯೆಲ್ಲ ನಂಜಾಯಿತು. ಸ್ಥಾವರವನ್ನು ಶುದ್ಧಗೊಳಿಸುವ ಕೆಲಸ ಇನ್ನೂ ಐದು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ನಿರಂತರ ನಡೆಯಲಿದ್ದು ವೆಚ್ಚ ನೂರು ಕೋಟಿ ಡಾಲರ್‌ಗೂ ಮೀರುತ್ತದೆಂದು ಅಂದಾಜು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.
  - ೧೯೮೬ – ಈ ಮೇಲಿನ ಲೇಖನ 'ಸುಧಾ'ದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಸರಿಯಾಗಿ ಒಂದು ವರ್ಷದ ನಂತರ (ಏಪ್ರಿಲ್ ೨೬) ರಷ್ಯಾದ ಚೆರ್ನೋಬಿಲ್ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಜಗತ್ತಿನ ಅಣು ಚರಿತ್ರೆಯ ಅತ್ಯಂತ ಘೋರ ದುರಂತ ಸಂಭವಿಸಿತು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟ ವಿಕಿರಣ ಮೋಡಗಳು ೫೦೦೦ ಕಿಲೋ ಮೀಟರ್ ಆಚೆಗೂ ಪಸರಿಸಿ, ಯುರೋಪ್ ಖಂಡದ ಬಹುತೇಕ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಆತಂಕದ ಅಲೆಯನ್ನೆಬ್ಬಿಸಿತು. ಅಣುಘಟಕದ ಗರ್ಭಗುಡಿಯಲ್ಲಿನ ಕೇವಲ ಶೇ.೧೫ ರಷ್ಟು ವಿಕಿರಣ ಹೊರಸೂಸಿಯೂ ಪ್ರೀಪ್ಯಾತ್ ಪಟ್ಟಣದಿಂದ ೮೦ ಸಾವಿರ ಜನರನ್ನು ದಿನೊಪ್ಪತ್ತಿನಲ್ಲಿ ದೂರ ಸಾಗಿಸಲಾಯಿತು. ಸಹಸ್ರಾರು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಗರ್ಭಪಾತ ಮಾಡಿಸಲಾಯಿತು. ಕರಗಿದ ಅಣುಸ್ಥಾವರದ ಅವಶೇಷಗಳು ನೆಲಕ್ಕೆ ಇಳಿಯದಂತೆ, ಸುರಂಗ ತೋಡಿ, ಅತಿಶೀತಲ ನೈಟ್ರೋಜನ್ ದ್ರವ ತುಂಬಲಾಯಿತು. ಈ

ದುರಂತದಿಂದ ಮುಂದಿನ ಒಂದೆರಡು ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೩ ಲಕ್ಷ ಜನ ವಿವಿಧ ರೋಗಗಳಿಗೆ ಸಿಕ್ಕು ಅಸುನೀಗಲಿದ್ದಾರೆಂದು ಅಂದಾಜು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಲೇಖಕರ ಪರಿಚಯ: ಹಿರಿಯ ಪತ್ರಕರ್ತ ಹಾಗೂ ಖ್ಯಾತ ಪರಿಸರವಾದಿ ನಾಗೇಶ ಹೆಗಡೆ ಅವರು ೧೪ ಫೆಬ್ರವರಿ ೧೯೪೮ ರಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ, ಸಿದ್ಧಾಪುರ ತಾಲೂಕಿನ, ಬಕ್ಕಮನೆಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ವಿಜ್ಞಾನ-ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರಲ್ಲದೇ ಹಲವಾರು ಲೇಖಕರಿಗೆ ಪ್ರಜಾವಾಣಿ, ಸುಧಾ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. 'ಇರುವುದೊಂದೇ ಭೂಮಿ', 'ಗಗನ ಸಖಿಯರ ಸೆರಗು ಹಿಡಿದು', 'ನಮ್ಮೊಳಗಿನ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ', 'ಪ್ರತಿದಿನ ಪರಿಸರದಿನ' ಮುಂತಾದ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು:

೧. ಕೈಗಾದಲ್ಲಿ ಅಣುಸ್ಥಾವರ ಸ್ಥಾಪನೆಯ ಸುದ್ದಿಗೆ ಬಂದ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳೇನು?
೨. ಅಣುಶಕ್ತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಗೋಪ್ಯತೆ ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಗತ್ಯವೇನು?
೩. ಅಣುಶಕ್ತಿಯ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ 'ಶಾಂತಿಯುತ' ಎಂಬ ಪದವೇ ಅಸಂಬದ್ಧ ಚರ್ಚಿಸಿ.
೪. ಅಣುಸ್ಥಾವರದ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಗಳ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಕ್ರೂರವಾಗಿ ವರ್ತಿಸುತ್ತವೆ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ.
೫. ಆಯಸ್ಸು ತೀರಿದ ಅಣುಸ್ಥಾವರಗಳಿಂದ ಸಂಭವಿಸಬಹುದಾದ ಅನಾಹುತಗಳೇನು?
೬. ಅಣುಶಕ್ತಿ ಸ್ಥಾವರ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ತೃತೀಯ ಜಗತ್ತಿನ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿ ಮುಸಲಾಯಿಸುತ್ತಿವೆ?
೭. ಅಣುಶಕ್ತಿಯ ಹೊರತಾಗಿ ಇರುವ ಬದಲಿ ಶಕ್ತಿ ಮೂಲಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ.
೮. "ಅಣುಶಕ್ತಿ ಸ್ಥಾವರಗಳು ನಾಳಿನ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ಗಂಡಾಂತರಕಾರಿಯಾಗಿವೆ" ವಿಷದಪಡಿಸಿ.

ಘಟಕ : ೩

೧. ಅವಧೂತ

–ಸು.ರಂ. ಎಕ್ಕುಂಡಿ

ಆಶಯ: ವನವೊಂದರಲ್ಲಿ ವಸ್ತ್ರಮುಕ್ತವಾಗಿ ಜಲಕ್ರೀಡೆಯಾಡುತ್ತಿದ್ದ ದೇವಕನ್ನಿಕೆಯರು ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ ಶುಕ ತಮ್ಮ ಎದುರಿನಲ್ಲೇ ನಗ್ನನಾಗಿ ನಡೆದು ಹೋಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಾರೆ. ಕೈ ಮುಗಿಯುತ್ತಾರೆ, ಮರುಗಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಶುಕನ ತಂದೆ ವೇದವ್ಯಾಸ ಮಗನನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತ ವನಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ದೇವಕನ್ನಿಕೆಯರು ಲಜ್ಜೆಯಿಂದ ಬಟ್ಟೆ ತೊಟ್ಟು ಬಂದು ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ದೇವಕನ್ನಿಕೆಯರೇಳು ಮಂದಿ ಬಂದಾರ ಮೀಯಲೆಂದು
ವೇಷಭೂಷ ಕಳೆದಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟರೋ ಮರದ ಮರೆಗೆ ನಿಂದು
ಹಕ್ಕಿಯಂತೆ ಕಿಲಕಿಲಿಸಿ ನಕ್ಕರೋ ದಂಡೆಗೋಡಿ ಬಂದು ೧

ಹಾಲುಕಲ್ಲ ಸೋಪಾನವಿಳಿದು ಬಂದಾರ ನೀರಿಗೋಡಿ
ಕೊಳದ ತಂಪು ತಿಳಿನೀರ ಸೇರಿದರೋ ನೂರು ತೆರೆಯ ಮಾಡಿ
ಹಕ್ಕಿಯಂತೆ ಕಿಲಕಿಲಿಸಿ ನಕ್ಕರೋ ಜಲಕ್ರೀಡೆಯಾಡಿ ೨

ಕೊಳದ ಸುತ್ತಲೂ ಕಮಲ ನಿಂತವೋ ಬಳ್ಳೀ ಗೋಡೆ ಕಟ್ಟಿ
"ದೇಹಿ ನಿಮ್ಮ ಮಕರಂದ" ಎಂದವೋ ತುಂಬಿ ಸಾಲುಗಟ್ಟಿ
ಹಕ್ಕಿಯಂತೆ ಕಿಲಕಿಲಿಸಿ ನಕ್ಕರೋ ಕೈಗೆ ಕೈಯ ತಟ್ಟಿ ೩

ನವಿಲು ಕಂಡ ಕನಸನ್ನು ಕಾಣಿಸುವೆನೆಂದು ಪಣವನಿಟ್ಟು
ನೀರು ಚಿಮ್ಮಿ ಚಲ್ಲೆಂದು ಕುಣಿಯಿತೋ ಇಂದ್ರಚಾಪ ತೊಟ್ಟು
ಹಕ್ಕಿಯಂತೆ ಕಿಲಿಕಿಲಿಸಿ ನಕ್ಕರೋ ತುಂಬ ಹರುಷಪಟ್ಟು ೪

"ಯಾವ ತಪ್ಪಿಗೋ ಬಿಳಿಯ ಮೋಡ ಪಡೆದಂತೆ ಚಂದ್ರಶಾಪ
ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣಿರೇ ಶ್ವೇತಮುಗ್ಧವೀ ರಾಜಹಂಸರೂಪ"
ಹಕ್ಕಿಯಂತೆ ಕಿಲಕಿಲಿಸಿ ನಕ್ಕು ನುಡಿದಾರ "ಅಯ್ಯೊ ಪಾಪ" ೫

ಸರಸ್ತೀರದಲಿ ಸಾಲು ನಿಂತವೋ ಪಾರಿಜಾತ ಹೂತು
ಐದು ಬಣ್ಣದರಗಿಳಿಯು ಗಳುಹಿತೋ ತೊಂಗಲಲ್ಲಿ ಕೂತು
ಹಕ್ಕಿಯಂತೆ ಕಿಲಕಲಿಸಿ ನಕ್ಕು ಕೇಳಿದರು ಅದರ ಮಾತು ೬

ಬನಕೆ ಬಂದನವಧೂತ ಬಾಲಮುನಿ ಶುಕಾಚಾರ್ಯ ಸಾರಿ
ಮಿಸುನಿಬಣ್ಣ ಮೈ ಹಸಿರು ರೆಕ್ಕೆಗಳ ಬಾಲಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ
ಬ್ರಹ್ಮಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ಮಗ್ನ ಮನ, ನಗ್ನ ದೇಹಧಾರಿ
ಬಾಲ್ಯದಮಿತ ಸ್ವಚ್ಛಂದಯೋಗದಲಿ ಬಂದ ಬನವಿಹಾರಿ
ಎಲ್ಲೊ ಏನೊ ನಡೆದಿದ್ದನವನು ನಡೆದದ್ದೆ ಕಾಲುದಾರಿ ೭

"ಅಲ್ಲಿ ಹೋದನವಧೂತ ಕಾಣಿರೇ, ನಗ್ನ ದೇಹ ತಾಳಿ
ದೇವಕನ್ನಿಕೆಯರವನ ನೋಡಿದರು ನಮೋ ಎಂದು ಹೇಳಿ
ಹಕ್ಕಿಯಂತೆ ಕಿಲಕಿಲಿಸಿ ನಕ್ಕು ನಲಿದಾರ ನೀರಕೇಳಿ ೮

ಬನಕೆ ಬಂದು ಹಂಬಲಿಸಿ ಮಗನ ಬೆಂಬಲಿಸಿ ವ್ಯಾಸಯೋಗಿ
ಜಟಾಜೂಟ ಕರಪದ್ಮ ಕೃಷ್ಣಮೃಗಚರ್ಮಧಾರಿಯಾಗಿ
ಕುರುಳ ವಿರಹ ಕಾತರಿಸಿ ಕರೆದನೋ 'ಮಗನೆ' ಎಂದು ಕೂಗಿ

ಬಾಲಮುನಿಯ ತನ್ಮಯತೆ ತುಂಬಿರಲು ಬನದ ಹೃದಯವಾಗಿ
ಕರೆಯ ಕೇಳಿ 'ಓ ತಂದೆ' ಎಂದವೋ ಪಾರಿಜಾತ ಬಾಗಿ ೯

ವ್ಯಾಸಯೋಗಿ ನಡೆದಿರಲು ಕೂಗಿ ಕೇಳಿದರು ಲಕ್ಷ್ಯವಿಟ್ಟು
ದೇವಕನ್ನಿಕೆಯರೇಳು ಮಂದಿ ಮನದಲ್ಲಿ ಲಜ್ಜೆಪಟ್ಟು
ಹಕ್ಕಿಯಂತೆ ಕಿಲಕಿಲಿಸಿ ನಕ್ಕರೋ ಜಲಕ್ರೀಡೆ ಬಿಟ್ಟು ೧೦

ಹಾಲು ರೆಕ್ಕೆಗಳ ಚಾಚಿ ನೀರನಿಕ್ಕೆಲದಿ ಬಾಚಿ ಹಾರಿ
ರಾಜಹಂಸ ಬಂದಿಳಿಯುವಂತೆ ಕನ್ನಿಕೆಯರೆಲ್ಲ ಸೇರಿ
ಹಕ್ಕಿಯಂತೆ ಕಿಲಕಿಲಿಸಿ ನಕ್ಕರೋ ಕೊಳದ ಮೆಟ್ಟಿಲೇರಿ ೧೧

ದೇವಕನ್ನಿಕೆಯರೇಳು ಮಂದಿ ಬಂದಾರ ಕೊಳವ ಬಿಟ್ಟು
ಪಾರಿಜಾತಗಳ ಮರೆಗೆ ನಿಂತರೋ ಮನದಿ ಲಜ್ಜೆಪಟ್ಟು
ಹಕ್ಕಿಯಂತೆ ಕಿಲಕಿಲಿಸಿ ನಕ್ಕರೋ ವೇಷಭೂಷ ತೊಟ್ಟು ೧೨

ತಾವು ಬಂದುದನ್ನು ನೋಡಿ ನಾಚಿದರೆ ಜಲಕ್ರೀಡೆ ನೀಗಿ
ವೇಷಭೂಷಣಗಳ ತೊಟ್ಟು ನಿಂತಿರಲು ದಂಡೆಗೋಡಿ ಹೋಗಿ
ದೇವಕನ್ನಿಕೆಯರೇಳು ಮಂದಿ ಬಳಿಸಾರಿ ವ್ಯಾಸಯೋಗಿ
ಜಟಾಜೂಟ ಕರಪದ್ಮಕೃಷ್ಣಮೃಗಚರ್ಮಧಾರಿಯಾಗಿ
ಪಾರಿಜಾತವನದಲ್ಲಿ ನುಡಿದರಾಶ್ಚರ್ಯಚಕಿತರಾಗಿ ೧೩

"ಇದು ವಿಚಿತ್ರವಲ್ಲ, ಮುದ್ದು ಮಕ್ಕಳೇ, ನಾನು ಬಂದೆನೆಂದು
ಲಜ್ಜೆ ಪಟ್ಟು ನೀರಾಟ ಬಿಟ್ಟಿರೇ ದಂಡೆಗೋಡಿಬಂದು
ನಾಚಲಿಲ್ಲ ಮರೆಮಾಚಲಿಲ್ಲ ಶುಕ ನಗ್ನದೇಹಿಯೆಂದು
ವಯಸು ಆದವರು ವಸ್ತ್ರವುಟ್ಟರೂ ನಾನು ಬಂದುದೆಂದು
ನಾಚಿ ನೀರ ಬಿಟ್ಟೋಡಿ ಬಂದಿರೇ ದಂಡೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂದು?" ೧೪

ದೇವಕನ್ನಿಕೆಯರಾಗ ನುಡಿದರೊಕ್ಕೊರಲಿನಲ್ಲಿ ಬಾಗಿ
"ಪವನದಂತೆಯೇ ನಿರ್ಲಿಪ್ತ ಶುಕನು ಬಯಲದೇಹಿಯಾಗಿ
ನಿಮ್ಮ ಚಿತ್ರ ತನುರಾಗಲಿಪ್ತ ದೃಷ್ಟಾರ ವ್ಯಾಸಯೋಗಿ"
ಹಕ್ಕಿಯಂತೆ ಕಿಲಕಿಲನೆ ನಕ್ಕು ಮರಳಿದರು ಮಾಯವಾಗಿ
ಅವರು ನಕ್ಕ ನಗೆ ಮುಗಿಲು ತುಂಬಿತೋ ಮೇಘಮಾಲೆಯಾಗಿ ೧೫

ಕವಿ ಪರಿಚಯ : ಸುಬ್ಬಣ್ಣ ರಂಗನಾಥ ಎಕ್ಕುಂಡಿ (೧೯೨೩–೧೯೯೫) ಇವರು ಧಾರವಾಡದವರು. 'ಹಾವಾಡಿಗರ ಹುಡುಗ', ಬಕುಲದ ಹೂವುಗಳು, ಬೆಳ್ಳಕ್ಕಿಗಳು, ಮತ್ಸ್ಯಗಂಧಿ, ಸಂತಾನ, ಕಥನ ಕವನಗಳು ಮೊದಲಾದವು ಇವರ ಕವನ ಸಂಕಲನಗಳು. 'ನೆರಳು' ಕಥಾ ಸಂಕಲನ. ಸೋವಿಯತ್ ಲ್ಯಾಂಡ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಕೇಂದ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ, ರಾಜ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು ಲಭಿಸಿವೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು:

೧. ದೇವಕನ್ನಿಕೆಯರ ಜಲಕೇಳಿ ಹೇಗಿತ್ತು?
೨. ಚಿಟ್ಟೆ, ನವಿಲು, ರಾಜಹಂಸ, ಅರಗಿಳಿಗಳನ್ನು ಕಂಡಾಗ ದೇವಕನ್ನಿಕೆಯರ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯೇನು?
೩. ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ ಬಾಲಮುನಿ ಬಂದಾಗ ದೇವಕನ್ನಿಕೆಯರು ಹೇಗೆ ವರ್ತಿಸಿದರು?

೨. ಧಣಿಗಳ ಬೆಳ್ಳಿಲೋಟ

–ಎಚ್. ನಾಗವೇಣಿ

ಆಶಯ: ನಾವು ಬದುಕುತ್ತಿರುವ ಯುಗದ ಬಹುಮುಖ್ಯ ಧ್ಯಾನ– ಬಡತನವನ್ನು ಕುರಿತದ್ದು. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಇದು – ಬಡತನದ ಯುಗ. 'ಬಡವರ ಯುಗ ಇದು' ಎಂದು ಬರೆಯ ಹೊರಟ ನನಗೆ ಆ ವಾಕ್ಯ ಬರೆಯಲಾಗಲಿಲ್ಲ, ಕಾರಣ, ಬಡವರ ಯುಗಕ್ಕೂ, ಬಡತನದ ಯುಗಕ್ಕೂ ಅನೇಕ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಿವೆ. ಬಡವರ ದಂಗೆಕೋರತನವನ್ನು ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಕತೆಯನ್ನು ಅನೇಕ ರಾಜಕೀಯ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ ಮೂಲಕ ಈ ಯುಗ ಆರಾಧಿಸಿತು. ಸಮಾಜವಾದ ಮತ್ತು ಕಮ್ಯುನಿಸಂ– ಬಡವರ ಆಸೆಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಹೆಸರು ಎಂದರೂ ನಡೆದೀತು. ಆದರೆ, ಇದೇ ಯುಗ, ಬಡವರ ಬಗ್ಗೆ ಧ್ಯಾನಿಸಿದಷ್ಟೂ ಬಡವರನ್ನು ಕುಗ್ಗಿಸುತ್ತಾ ಬಂತು. ಹೊಟ್ಟೆಯನ್ನು ನರನ ಜೀವಿತಕ್ಕೆ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿಸಿದಷ್ಟೂ ಬಡವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಉಳಿದ ಆಯಾಮಗಳು ಕುಗ್ಗುತ್ತಾ ಹೋದವು. ಈ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಅನ್ನದಿಂದ ಮಾತ್ರ ಬದುಕುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಆಪ್ತವಾಕ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಅನ್ನವಿಲ್ಲದೆ ಬದುಕುವ ಮಾನವ ಇನ್ನೂ ಹುಟ್ಟಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಇನ್ನೊಂದು ಆಪ್ತವಾಕ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಯಿತು. ಇವೆರಡನ್ನೂ ಪೂರ್ಣ ವಿರೋಧಗಳಾಗಿ ಕಾಣುವ ಅತಿರೇಕಕ್ಕೆ ಈ ಯುಗ ತಲುಪಬಾರದಿತ್ತು. ಬಡವನನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ, ರಾಜಕೀಯ ದೃಷ್ಟಿ ಕೋನಗಳಲ್ಲಿ ತೀವ್ರವಾಗಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿದಷ್ಟೂ ಆತನ ಪ್ರತಿಭಾತ್ಮಕ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಸೀಮಿತವಾಗುತ್ತಾ ಬಂತು.
–ಡಾ. ಡಿ.ಆರ್.ನಾಗರಾಜ

ಆ ಮಾನಗೇಡಿ ಹೊಳೆಗೆ ಒಂದಿಷ್ಟು ಉಗುರೆಡೆಯಲ್ಲಾದರೂ ನಾಚಿಕೆಯೆಂಬುದು ಇದ್ದಿದ್ದರೆ, ಒಂದಾ ಆ ಪರಿಯ ಬೈಗಳಿಗೆ ಅದು ತಟ್ಟನೆ ಇಂಗಿಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು ಅಥವಾ ಸರ್‍ರೆಂದು ನುಗ್ಗಿ ಬಂದು ಆಕೆಯನ್ನು ನುಂಗಿಬಿಡುತ್ತಿತ್ತು. ಅದೆಂತದ್ದೂ ಇಲ್ಲದೆ ಅದು "ಊದು ದಾಸಯ್ಯ ನನ್ನ ಬಾಲಕ್ಕೆ ಇನ್ನಷ್ಟು ಶಂಖ" ಎಂಬಂತೆ ಕಸಕಡ್ಡಿಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತು ಹರಿಯುತ್ತಲೇ ಇತ್ತು – ಅತ್ತ ಕಡಲತ್ತ.

ಮುಂಜಾನೆ ಚಿನ್ನಮ್ಮ ಎಂದಿನಂತೆ ಹೊಳೆಯ ಸೆರಗಲ್ಲಿ ಮುಸುರೆ ಪಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ರಾಶಿ ಹಾಕಿ ಕೂತು, ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಬೂದಿಯ ಗೆರಟೆಯನ್ನಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೊಳೆಯ 'ಗುಣವಾಚನ'ಕ್ಕೆ ತೊಡಗಿದ್ದಳು. ಹೊಳೆಯುವ ಹೊಳೆಯ ಮೈಗೆ ಆ ಪರಿಯ ಬೈಗಳ ಪೆಟ್ಟು ತಗಲುತ್ತಿದ್ದಂತೆ, ಅದರ ದಡದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಮರಿಮೀನುಗಳ ತಪಾಸಣೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಅಸಂಖ್ಯ ಕೊಕ್ಕರೆ– ಕೊಂಗ್ರುೞ– ಮಿಂಚುಳ್ಳಿಗಳೆಲ್ಲ ಆಕೆಯ ಬೈಗಳ ಪಾಲು ತಮಗೆಂದೂ ಬೇಡವೆಂಬಂತೆ ಸರ್‍ರನೆ ಆಚೆ ದಡಕ್ಕೆ ತಟ್ಟನೆ ಹಾರಿ ಹೋದವು.

ಆ ಹೊಳೆಯೇನು ಬೇಕುಬೇಕೆಂದೇ ಚಿನ್ನಮ್ಮನ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಅಂತಹ ಅಪವಾದವನ್ನು ಎಳೆದು ತಂದುಹಾಕಿದೆಯೆ? ಅದಕ್ಕೂ ಚಿನ್ನಮ್ಮನ ಪುಟ್ಟ ಸಂಸಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಅದೆಷ್ಟು ಪ್ರೀತಿ, ವಾತ್ಸಲ್ಯ, ಕಾಳಜಿ, ಅನುಕಂಪವಿಲ್ಲ! ಇಲ್ಲದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಆ ಹೊಳೆ ಯಾಕಾಗಿ ಚಿನ್ನಮ್ಮನ ಗಂಡ ಕುದುಪನ ಗಾಳದ ಬಾಯಿಗೆ ಅಂತಹ ಹೊಡೆಯುವ ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲೂ ದಿನವೂ ಒಂದಷ್ಟು ತರುಮೀನುಗಳನ್ನು ಸಿಲುಕಿಸಬೇಕು! ಹಾಗೆ.... ತಾನು ಹರಿದು ಬರುವಾಗಲೆಲ್ಲಾ ತನ್ನ ಸೆರಗಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ತೋಟಗಳಿಂದ ಆಗ್ಗಾಗ್ಗೆ ಅಷ್ಟಿಷ್ಟು ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ–ಸೌದೆ ಕಟ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನು ತಂದು ಕುದುಪನ ದಿಟ್ಟಿಗೆ ಅವನ್ನೆಲ್ಲ ಬೀಳಿಸುತ್ತಿಲ್ಲವೆ! ಆಟಿ–ಸೋಣ ಕಾಲದ ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಂತೂ ಕೇಳುವುದೇ ಬೇಡ. ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿಂದ ಪಾತ್ರೆ–ಪಗಡಿ, ಸೌದೆ–ಕಟ್ಟಿಗೆ, ಕೋಳಿ– ಕುರಿ, ಏಣಿ– ದೋಣಿ, ರೀಪು–ಪಕ್ಕಾಸುಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತು ತಂದು ಚಿನ್ನಮ್ಮ ಕುದುಪರ ಮಡಲಿಗೆ ಸುರಿಯುವುದು ಮಾಮೂಲು, ಚಿನ್ನಮ್ಮನ ಕುಟುಂಬದ ಜತೆ ಈ ಹೊಳೆಗೆ ಇಷ್ಟೊಂದು ಒಡನಾಟವಿದ್ದರೂ, ಮೊನ್ನೆಯ ಶ್ರಾವಣ ಮಾಸದ ನಾಕರಂದು ಇದೇ ಹೊಳೆ ಆಕೆಯ ಕುಟುಂಬದ ಮೇಲೆ ದೊಡ್ಡ ಅಪವಾದವೊಂದನ್ನು ಹೊರಿಸಿ ಇಡಿಯ ಕುಟುಂಬ ಉಗ್ರಕೋಪ– ಅಸಹನೆಗೆ ಬಲಿಯಾಗಬೇಕಾಯಿತು.

ಆದದ್ದಿಷ್ಟೆ, ಕಳೆದ ಶ್ರಾವಣ ಮಾಸದ ನಾಕನೇ ದಿನ ಚಿನ್ನಮ್ಮನ ಏಕೈಕ ಮಗ ಗುಡ್ಡ ಆ ಪರಿಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಿ ಹರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಶಾಂಭವಿ ಹೊಳೆಯ ದಡದಲ್ಲಿ ಕೂತು, ಧಣಿ ಮನೆಯ ಮುಸುರೆ ಪಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ತಿಕ್ಕುತ್ತಿದ್ದ. ಆಷಾಡ – ಶ್ರಾವಣ – ಭಾದ್ರಪದ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ನದಿಯ ಒಡಲೆಂದರೆ ಎಂಥದ್ದು! ಕಾವಿಗೆ ಕೂತ ಹೇಂಟೆಯಂತೆ–ಒಡಲು ಯಾವತ್ತೂ ವ್ಯಗ್ರ–ಪ್ರಕ್ಷುಬ್ಧ ಹತ್ತಿರ ಬಂದವರನ್ನು ಕುಕ್ಕಿ ಮುಕ್ಕುವ ಸಿಡುಕು. ಹುಟ್ಟುವ ಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಆ ಹೊಳೆಯ ದೇಹ– ಒಡಲು ಮನಸ್ಸು

ಪ್ರಫುಲ್ಲ ಶಾಂತ, ನಿರ್ಮಲವಾಗಿದ್ದರೂ ಅದು ಸಾಗಿ ಬರುವ ದಾರಿಯೇನು ಸುಲಭದ್ದೇ? ಕಡಲ ಸಂಗಮಕ್ಕಾಗಿ ರಭಸದಿಂದ ಹಾತೊರೆದು ಬರುವಾಗ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಿ ಹರಿವ ಅನೇಕ ಕೆರೆ ತೋಡು ಹಳ್ಳ ಕೊಳ್ಳಗಳನ್ನು ತನ್ನೊಡಲೊಳಗೆ ಬಾಚಿಕೊಂಡು ಸಾಗಿ ಬರಬೇಕಲ್ಲವೆ! ಇಂತಹ ವಿಕ್ಷಿಪ್ತ ಮನಃಸ್ಥಿತಿ, ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಆ ಶಾಂಭವಿ ಹೊಳೆ ಇರಬೇಕಾದರೆ, ಚಿನ್ನಮ್ಮನ ಮಗ ಎಂಟು ವರ್ಷದ ಗುಡ್ಡ ಧಣಿಗಳ ಮುಸುರೆ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಮರಿಮೀನುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯುವ ಆಟವನ್ನಾಡುತ್ತಾ, ತನ್ನದೇ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ವಿಹರಿಸುತ್ತಾ ಪಾತ್ರೆ ಉಜ್ಜುತ್ತಿದ್ದ.

ನಿಜಕ್ಕೂ ಧಣಿ ವೆಂಕಪ್ಪಯ್ಯನವರ ಮಾತಿನಂತೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಗುಡ್ಡ ಪಾತ್ರೆ ಉಜ್ಜುತ್ತಿದ್ದುದು ಹೊಳೆಯ ಸೆರಗಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲವೇ ಅಲ್ಲ ಆತ ಉಜ್ಜುತ್ತಿದ್ದುದು ವೆಂಕಪ್ಪಯ್ಯನವರ ತೆಂಗಿನ ತೋಟದ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿ. ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಆ ಹೊಳೆ ಆಡಿದ್ದೇ ಆಟ, ಹೂಡಿದ್ದೇ ಹೂಟ. 'ಮಳೆಗಾಲ ಬಂದರೆ ಸಾಕು ಈ ಬಿಕನಾಸಿ ಹೊಳೆ ಊರಿಡೀ ತನ್ನ ಸೆರಗನ್ನೇ ಹಾಸಿಬಿಡುತ್ತದೆ...., ಎಷ್ಟಗಲ ಸೆರಗು ಹಾಸಿದರೂ ಇನ್ನಷ್ಟು ದೂರಕ್ಕೆ ಹಾಸಬೇಕೆಂಬ ಚಟ ಇದಕ್ಕೆ....' ಎಂದು ಧಣಿಗಳು ಯಾವತ್ತೂ ಹೊಳೆಯನ್ನು ಮೂದಲಿಸುವುದು ಇದ್ದೇ ಇದೆ. ಹೊಳೆಗೂ ಬಾಯೇನಾದರೂ ಬರುತ್ತಿದ್ದರೆ 'ಎಲವೋ ಹುಲು ಮಾನವ ವೆಂಕಪ್ಪಯ್ಯ, ಸುತ್ತಲ ನಾಕೂರಲ್ಲಿರುವ ಯಾವನೇ ಶ್ಯಾನುಭೋಗ ಉಗ್ರಾಣಿಯನ್ನಾದರೂ ಕರೆತಂದು ನನ್ನೆದುರು ಸರಪಳಿ ಎಳೆಸು. ಅವೆಲ್ಲವೂ ನನ್ನದಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಕೇಳು ಮತ್ತೆ....' ಎಂದು ಮರು ಉತ್ತರ ಕೊಡುತ್ತಿತ್ತೇನೊ! ಬಾಯಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೇನಂತೆ... ಮಳೆಗಾಲ ಬಂದೊಡನೆ ಬರಿ ಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲೇ ತನ್ನ ವ್ಯಾಪ್ತಿ, ತನ್ನ ಪರಿಹಾರ, ತನ್ನ ಬಲ ಎಷ್ಟೆಂಬುದನ್ನು ಧಣಿಗಳಿಗೆ ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿ ಅವರಿಗೆ ಕಿರಿಕಿರಿ ಎಬ್ಬಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಹೊಳೆಯೇನು ಹಿಂದೆ ಬಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಹೊಳೆಯ ಈ ಉಪಟಳ ತಾಳಲಾರದೆ ಧಣಿಯವರು ಪ್ರತಿ ವರ್ಷವೂ ಹೊಳೆ ಸೊರಗುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಮೇಲುಸ್ತುವಾರಿಯಲ್ಲಿ ನದಿ ಸೆರಗನ್ನು ಒಂದಷ್ಟು ಅತ್ತಾಗೆ ದೂಡುವಂತೆ ಪಾದೆಕಲ್ಲು – ಮುರಕಲ್ಲಿನ ಗಟ್ಟಿ ಅಡಿಪಂಚಾಂಗ ಹಾಕಿಸಿ ನದಿಯ ಸೆರಗಿಗೂ ತೋಟಕ್ಕೂ ನಡುವೆ ದರೆ ಎಬ್ಬಿಸಿ ಎತ್ತರಿಸುವುದಿದೆ. ಈ ವರ್ಷ ಹೊಳೆಯ ಮೈಯಿಂದ ತೋಟವನ್ನು ನಾಕಡಿ ಎತ್ತರಿಸಿದ್ದರೆ, ಮುಂದಿನ ವರ್ಷ ಐದಡಿ ಎತ್ತರಿಕೆ. ಆದರೆ ಈ ಬಿರುಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ನಿತ್ರಾಣ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಹೊಳೆಯಂತೂ ತನ್ನ ನಿಶ್ಯಕ್ತ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಧಣಿಗಳ ಆ ಕೃತ್ಯವನ್ನು ಕಂಡೂ ಕಾಣದಂತಿದ್ದು 'ಗದ್ದೆಯಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತುವುದನ್ನು ಮರಳದಿನ್ನೆ ಮೇಲೆ ಬಿತ್ತಿದೆಯಲ್ಲವ ಮಾರಾಯ..?' ಎಂದು ಧಣಿಯವರ ಪೆದ್ದುತನದ ಬಗ್ಗೆ ಮನಸ್ಸಲ್ಲೇ ನಗುತ್ತಾ ಆ ದರೆಯನ್ನು ಕೆಡವಲು ಹೊಂಚು ಹಾಕುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಅಲ್ಲೇ ಇರುವ ಹೊಳೆಗೇನು ತಿಳಿದಿಲ್ಲವೆ. ಇವ ಧನಿಕ ಮಹಾಶಯ ತನ್ನ ಸೆರಗನ್ನೇ ನಾಲ್ಕು ಒತ್ತರಿಸಿಕೊಂಡು ತೋಟಮಾಡಿದ್ದಾನೆ ಎನ್ನುವ ಸತ್ಯ. ಅಂತು ಮಳೆಗಾಲ ಕಾಲಿಟ್ಟು ಆಟಿ ತಿಂಗಳ ನಾಲ್ಕು ಜಡಿಮಳೆ ಹೊಡೆದರೆ ಸಾಕು ದಣಿಗಳು ಕಟ್ಟಿದ ದರೆ ಬುಡದಿಂದಲೇ ಲಯ. ಹೊಳೆ ತಟ್ಟನೆ ಧಣಿಯವರ ತೋಟದೊಳಗೆ ನುಗ್ಗಿ ಅದನ್ನಿಡೀ ಕಡಲು ಮಾಡಿ ಸೇಡು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಹೀಗೆ ಧಣಿ ಹಾಗೂ ಹೊಳೆಯ ನಡುವೆ ಇನ್ನೂ ಸಮರ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಶ್ರಾವಣಮಾಸದ ಮುಂಜಾನೆ, ಬಾಲಕ ಗುಡ್ಡ ತೋಟದ ಅಂಚಲ್ಲಿ ಕೂತು ಬೂದಿಯಿಂದ ತಿಕ್ಕಿದ ಪಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ಹೊಳೆಯ ನೀರಲ್ಲಿ ಜಾಲಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಹೊಳೆಯ ನೀರು ವಾರಗಟ್ಟಲೇ ಅಲ್ಲೇ ನಿಂತು ಧಣಿಗಳ ತೋಟದ ಅಂಚು ತುಳುವ ಹಲಸಿನಂತೆ ಮೆತ್ತಗಾಗಿದೆ ಎಂಬುದು ಆ ಪುಟ್ಟ ಬಾಲಕನಿಗೆ ಅದ್ಹೇಗೆ ತಿಳಿದೀತು? ಹಿಂದಿನ ದಿನ ರಾತ್ರಿ ಊರ ವಿಷ್ಣುಮೂರ್ತಿ ದೇವಳದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಹರಿಕಥಾ ಕಾಲಕ್ಷೇಪದಲ್ಲಿ ಹರಿದಾಸರು ಹೇಳಿರುವ ಉಪಕತೆಗಳನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಂಡೇ ನಗುತ್ತಾ ಪಾತ್ರೆ ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಬಾಲಕನಿಗೆ ಕಾಲಡಿಯ ಮಣ್ಣು ಕುಸಿಯಬಹುದೆನ್ನುವ ಅಂದಾಜು ಇಲ್ಲ.. ಪರಿಜ್ಞಾನವೂ ಇಲ್ಲ, ಕಾಲಡಿಯ ಮಣ್ಣು ಮೆಲುವಾಗಿ ಕುಸಿದು ಹೊಳೆಗೆ ಜಾರಿತು! ಕ್ಷಣಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಗುಡ್ಡನ ಜತೆ ಧಣಿಗಳ ಮನೆಯ ಪಾತ್ರೆ, ಸೌಟು, ಕೊಳಗ, ತಪ್ಪಲೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ನೀರು ಪಾಲಾದವು! ಗುಡ್ಡನೇನು ಸಾಮಾನ್ಯದ ಪೋರನೆ? ಆತನ ಈಜಿಗೆ ಮೀನುಗಳೇ ನಾಚಬೇಕು. ಈಜಿ ಮೇಲೆ ಬಂದವ ನೇರ ಧಾವಿಸಿದ್ದು ಅಪ್ಪ ಕುದುಪನತ್ತ. ಧಣಿಗಳ ತೋಟದಲ್ಲಿ ತೆಂಗಿನಬುಡ ಬಿಡಿಸುವ ಕಾಯಕದಲ್ಲಿ ಮಗ್ನನಾಗಿದ್ದ ಕುದುಪನಿಗೆ ಮಗನ ಮಾತು ಕೇಳಿ ಎದೆ ಬಡಿತ ಸ್ತಬ್ಧಗೊಂಡಂತಾಯಿತು. ಬಂದು ನೋಡುತ್ತಾನೆ! ಮುಸುರೆ ಪಾತ್ರೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ಹೊಳೆಯ ಪಾಲಾಗಿವೆ. ಧಣಿಗಳಿಗೇನಾದರೂ ಈ ಸುದ್ದಿ ತಲುಪಿದರೆ, ಆವರ ಸಿಟ್ಟಿನ ಭರಕ್ಕೆ ತಾವೆಲ್ಲರೂ ಹೊಳೆಪಾಲಾಗುವುದು ಖಂಡಿತ ಎಂದು ಆಲೋಚಿಸಿದವನೆ ತಟ್ಟನೆ ಮೈಯ ಬಟ್ಟೆ ಬರೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಜಾರಿಸಿ ಅತ್ತೆಸೆದು ಕೋಮಣಾಲಂಕೃತನಾಗಿ ಹೊಳೆಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ನೆಲಕಚ್ಚಿರುವ ಪಾತ್ರೆಗಳಿಗಾಗಿ ಜಾಲಾಡತೊಡಗಿದ್ದ. ಕುಸಿದ ಮಣ್ಣಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಗುವಷ್ಟು ಪಾತ್ರೆಗಳು ಸಿಕ್ಕವು. ಇನ್ನೆಷ್ಟು ಪಾತ್ರೆಗಳು ಸಿಗಬೇಕು? ಕುದುಪನಿಗೆ ಅಂದಾಜಿಲ್ಲ. ಮುಸುರೆ ಪಾತ್ರೆಗಳ 'ಒಡೆಯ' ಕೇಳಿದರೆ, ತೋರುಬೆರಳನ್ನು ಬಾಯೊಳಗಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಮೌನಮುದ್ರೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ ಗುಡ್ಡ. ಹೇಗೂ ಚಡ್ಡಿ ಒದ್ದೆ ನೀರಾಗಿದೆ. ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ತಾನು ಈ ತುಂಬಿದ ಹೊಳೆಯಲ್ಲಿ ಯಾಕೆ ಈಜಬಾರದು ? ಅಪ್ಪನಲ್ಲಿ ಕೇಳುವುದೋ... ಬಿಡುವುದೋ ಎಂಬ ಯೋಚನೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಗುಡ್ಡನಲ್ಲಿ.

'ಏಯ್ ಮೂರ್ಕಾಸಿನ ಹಡಬೆ.... ಇಷ್ಟೇನಾ ಪಾತ್ರೆ....... ಇನ್ನಾವುದಾದರೂ ಮುಳುಗಿದ್ಯನಾ....?'

ಅಪ್ಪನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಮಗ ಯೋಚನೆಯ ಕೋಟೆಯಿಂದ ಹೊರಬಂದ.

ಊಹುಂ... ಮಗ ಗುಡ್ಡನಿಗೆ ಇನ್ಯಾವ ಪಾತ್ರೆಗಳೂ ನೆನಪಿಗೆ ಬರುತ್ತಿಲ್ಲ. ಮಾಮೂಲಾಗಿ ದಿನವೂ ಇರುವಂತಹ ಎರಡು ಕಂಚಿನ ಕೊಳಗ, ಎರಡು ಹಿತ್ತಾಳೆ ಗಿಂಡೆ, ಹತ್ತು ಹಿತ್ತಾಳೆ ಲೋಟ, ಎರಡು ಚೊಂಬು, ಆರು ಮರದ ಸೌಟು, ಎರಡು ಹಿತ್ತಾಳೆ ಸೌಟು, ಹತ್ತು ಕಂಚಿನ ಬಟ್ಟಲು, ಎಂಟು ಹಿತ್ತಾಳೆ ತಟ್ಟೆ, ಒಂದ ಬಾಣಲೆ... ಇವೆಲ್ಲವೂ ಇವೆ. ಮತ್ತಾವುದು ಕಾಣಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ? ಮಗ ಗುಡ್ಡನಿಗೂ ತಿಳಿಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅಪ್ಪನಿಗೂ ಅಷ್ಟೆ. ಅಪ್ಪ ಮಗನನ್ನು ಅದೆಷ್ಟು ಕಾಡಿದರೂ, ಬೇಡಿದರೂ ಬಾಲಕ ಗುಡ್ಡನಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಲು ಕಿವಿ ಬಾಯಿ ಏನೂ ತೋಚುತ್ತಿಲ್ಲ. ಧಣಿಯವರ ಒಡತಿ ದಿನವೂ ಹೊರಗೆ ಸುರಿಯುವ ಮುಸುರೆ ಪಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತು ತಂದು ಅದನ್ನು ಉಜ್ಜುವುದಷ್ಟೆ ಆತನ ಕೆಲಸ. ಎಷ್ಟು ಪಾತ್ರೆ.... ಯಾವುದು ಏನು ಎತ್ತ ಯಾಕಿಷ್ಟು ಎಂದು ವಿಚಾರಿಸಿದರೆ, ಧಣಿಪತ್ನಿ ಮಜ್ಜಿಗೆ ಕಡೆಯುವ ಕಡೆಗೋಲಲ್ಲೆ ತಲೆ ಸೀಳಿಬಿಟ್ಟಾರು!

ಅಪ್ಪನ ಕಾಡುವಿಕೆಗೆ ಕೊನೆಗೂ ಯೋಚಿಸಿ-ಯೋಚಿಸಿ ಹಣ್ಣಾದ ಗುಡ್ಡನಿಗೆ ತಟ್ಟನೆ ನೆನಪಿಗೆ ಬಂದದ್ದು ಆ ಬೆಳ್ಳಿಲೋಟ. ಮುಂಜಾನೆ ರೇಜಿಗೆ ಹಿಡಿಸುವಷ್ಟು ಬಾರಿ ಧಣಿಪತ್ನಿಯವರು ಈ ಬೆಳ್ಳಿಲೋಟ ಜಾಗ್ರತೆ ಮಾರಾಯ, ನನ್ನ ಮದುವೆಯಲ್ಲಿ ನನ್ನಪ್ಪ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು..... ಅಪ್ಪಯ್ಯ ಕುಡ್ಲದ ರಥಬೀದಿಯಲ್ಲಿರುವ ನರಸಿಂಹಾಚಾರಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ್ದು, ಅದರ ಮೈಮೇಲಿನ ಹೂಬಳ್ಳಿಯನ್ನು ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಆಚಾರಿ ತಾನೆ ಮಾಡಿಯಾನು...' ಎಂದು ಹೇಳಿಯೇ ಮುಸುರೆ ಪಾತ್ರೆಯ ಜತೆಗೆ ಅದನ್ನೂ ಸೇರಿಸಿ ಇಟ್ಟದ್ದನ್ನು ಗುಡ್ಡ ಇದೀಗ ನೆನಪಿಸಿಕೊಂಡ. ಆದರೇನು ಆತ ನೆನಪಿಸಿಕೊಂಡದ್ದೇ ಬಂತು. ಕುದುಪ ಅದೆಷ್ಟು ಬಾರಿ ಹೊಳೆಯೊಳಗೆ ಮುಳುಗಿ ಮೇಲೆದ್ದರೂ ಬೆಳ್ಳಿಲೋಟವನ್ನು ಹೊಳೆ ಬಿಟ್ಟು ಕೊಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅಂತೂ ಬೆಳ್ಳಿಲೋಟ ಹೊಳೆಯ ಒಡಲಿಂದ ಹೊರಬರಲಿಲ್ಲ, ಅಪ್ಪ-ಮಗ ಇಬ್ಬರೂ, ಆಗ ತಾನೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ಚಿನ್ನಮ್ಮನ ಜತೆಸೇರಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಕಣ್ಣೀರನ್ನು ಹೊಳೆಯ ನೀರಿಗೆ ಸೇರಿಸಿದರೂ ಹೊಳೆಯಿಂದ ಬಂದ ಉತ್ತರ ಒಂದೇ- ಬೆಳ್ಳಿಲೋಟ ಇಲ್ಲ ಎಂಬುದೇ. ಭೂಮಿ ಆಕಾಶ ಒಂದಾಗುವಂತೆ ಮತ್ತೆ ಮಳೆ ಜಡಿಯತೊಡಗಿದಾಗ ಕುದುಪ ಅಸಹಾಯಕನಾಗಿ ಧಣಿಗಳ ಅಂಗಳಕ್ಕೆ ಬಂದು ಬೆಳ್ಳಿಲೋಟದ ವಿಷಯ ತಲುಪಿಸಿದ್ದ. ಮಳೆಯ ಆರ್ಭಟದ ಜತೆ ಧಣಿಯರ ಆರ್ಭಟವೂ ಏರಿತು. ಆ ಆರ್ಭಟದ ಜತೆಗೆ ಕುದುಪನ ಕುಟುಂಬವೆ ಬೆಳ್ಳಿಲೋಟವನ್ನು ಲಪಟಾಯಿಸಿದ್ದು ಎಂಬ ಅಪವಾದವೂ ಬೀಸಿ ಬಂದು, ಕುದುಪ ಧಣಿಗಳ ಕೈ ಕಾಲು ಹಿಡಿದು ನಡೆದ ನಿಜಸ್ಥಿತಿ ವಿವರಿಸಿದರೂ ಅವರು ಒಪ್ಪಲೊಲ್ಲರು. ಧಣಿಯವರು ಎಂದಾದರೂ ಒಕ್ಕಲ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನಂಬಿದ್ದುಂಟೆ ?

'ಇದೆಲ್ಲ ಸಾಕು ಮಾರಾಯ, ಯಾವತ್ತೂ ನಮ್ಮ ಮುಸುರೆ ಪಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ನುಂಗದ ಹೊಳೆ ಇವತ್ತು ನನ್ನಪ್ಪ ಮದುವೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟ ಬೆಳ್ಳಿಲೋಟವನ್ನು ನುಂಗಿತನಾ...' ಎಂದು ಒಳಮನೆಯ ದಾರಂದಕ್ಕೆ ಆತು ನಿಂತು ಧಣಿಪತ್ನಿಯವರು ಚೀರಿದಾಗ ಕುದುಪನ ಬಾಯಿ ಕಟ್ಟಿ ಹೋಗಿತ್ತು.

ಧಣಿಗಳು ಗುಡ್ಡನ ಬಾಯಿ ಬಿಡಿಸಲು ಆತನ ಮೈಮೇಲಿನ ಚರ್ಮ ಸುಲಿಯುವುದೊಂದೇ ಬಾಕಿ, ಅಂಗಳದ ಹೊಂಗಾರೆ ಮರಕ್ಕೆ ಆತನನ್ನು ಬಿಗಿದು ಆ ಮಳೆಯಲ್ಲೇ ತೆಂಗಿನ ಕೊತ್ತಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಬಡಿದೇ ಬಡಿದರು. ಚಿನ್ನಮ್ಮನಿಗೆ ತನ್ನ ಕರುಳ ಕುಡಿಯ ಚೀರಾಟ ನರಳಾಟ ನೋಡಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ತಟ್ಟನೆ ''ನಮ್ಮ ಊರ ಕೋಡ್ದಬ್ಬು ದೈವದ ಆಣೆಯಿದೆ... ಇನ್ನು ನನ್ನ ಮಗನ ಮೇಲೆ ಕೈ ಮಾಡಿದ್ದಲ್ಲಿ...' ಎಂದು ಅಸಹಾಯಕತನದಿಂದ ಕಿರಿಚುತ್ತ ಧಣಿಗಳ ಕಾಲಿಗಡ್ಡ ಬಿದ್ದು, ತಾನು ಆ ಬೆಳ್ಳಿಲೋಟದ ಹಣವನ್ನು ವರ್ಷಾನುಗಟ್ಟಲೆ ಪಡಿಯಿಲ್ಲದೆ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ದುಡಿದು ತೀರಿಸುವನೆಂದು ಅಳುತ್ತಾ ಬೇಡಿಕೊಂಡಳು. ಧಣಿಗಳ ಕೈಯಿಂದ ಕೊತ್ತಳಿಗೆ ಕೆಳಗುರುಳಿತು. ಮುಂದಿನ ಮೂರು ಬೇಸಿಗೆವರೆಗೆ ಚಿನ್ನಮ್ಮನ ದುಡಿತಕ್ಕೆ ಪಡಿಯಿಲ್ಲ - ಎಂಬ ಕರಾರಿನನ್ವಯ ಗುಡ್ಡ ಬಂಧಮುಕ್ತನಾದ.

ಧಣಿಗಳ ಬೆಳ್ಳಿಲೋಟವನ್ನು ಎಂದು ಆ ಹೊಳೆ ನುಂಗಿತ್ತೋ ಅಂದಿನಿಂದ ಚಿನ್ನಮ್ಮ ಒಂಥರಾ ಹುಚ್ಚಳಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಆ ಘಟನೆ ನಡೆದು ಇಂದಿಗೆ ನವಮಾಸಗಳು ಉರುಳಿವೆ. ಬೆಂಕಿಯುಗುಳುವ ವೈಶಾಖ ಮಾಸ ಕಾಲಿಟ್ಟಿದೆ.

ಇಂದು ವೈಶಾಖಮಾಸದ ಮೂರನೇ ದಿನ. ಮುಂಜಾನೆ ಚಿನ್ನಮ್ಮ ಎಂದಿನಂತೆ ಹೊಳೆ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿ ಕೂತು ಪಾತ್ರೆ ತಿಕ್ಕುತ್ತಾ ಹೊಳೆಯ ಮನೆಹಾಳು ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ನಿಂದಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲೇ ಧಣಿಗಳು ಕುದುಪನ ಜತೆಗೂಡಿ ಬಂದು ಆ ದಿನದ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತೆತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕುದುಪ ಸೊಂಟದಲ್ಲಿನ ಕರಿದಾರಕ್ಕೆ ಕೋಮಣದ ತುಂಡೊಂದನ್ನು ಸಿಲುಕಿಸಿ, ತಲೆಗೊಂದು ಎಲೆವಸ್ತ್ರ ಬಿಗಿಯುತ್ತಾ, ಧಣಿಗಳಿಂದ ಉದುರುವ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೆಕ್ಕಿಕೊಳ್ಳುವ ಭಂಗಿಯಲ್ಲಿ

ನಿಂತಿದ್ದಾನೆ. ಕಾದು ಬತ್ತಿರುವ ಹೊಳೆಯಿಂದ ಹೂಳೆತ್ತಿ ತಂದು ತೆಂಗಿನ ತೋಟಕ್ಕೆ ಹಾಕಬೇಕೆಂದು ಧಣಿಗಳು ಕುದುಪನಿಗೆ ಸೂಚನೆ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಧಣಿಗಳ ಮಾತು ಚಿನ್ನಮ್ಮನ ಕಿವಿಗೂ ತಲುಪುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ಅದು ತನಗಲ್ಲ ತನ್ನ ಕಿವಿ ಬೀಳಿನ ಬುಗುಡಿಗೆ ಎಂಬಂತೆ ತಾನು ಧಣಿಗಳ ಮನೆಯ ಮುಸುರೆ ಪಾತ್ರೆ ತಿಕ್ಕುತ್ತಾ ಹೊಳೆಯ ಬಗ್ಗೆಯೇ ತಲೆ ಕೆಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಚಿನ್ನಮ್ಮ ಕೊನೆಗೂ ಮುಸುರೆ ಕೆಲಸವನ್ನೆಲ್ಲ ಮುಗಿಸಿ ತನ್ನ ಗುಡಿಸಲಲ್ಲಿ ಒಣ ಮೀನ ಚಟ್ನಿಯಲ್ಲಿ ತಂಗಳನ್ನ ಉಂಡು ಬಂದು ಊಳು ಹೊರುವ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡಳು. ಸುಡುವ ಸೂರ್ಯನಡಿ ಹೊಳೆತ್ತುತ್ತಾ ತಾನು ಕರಟುತ್ತಿರುವಾಗ ತೋಟದ ನೆರಳಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಧಣಿಯವರು ಕೊಡುವ ಸೂಚನೆಗಳಿಂದ ಚಿನ್ನಮ್ಮನ ಸಿಟ್ಟಿನುರಿಗೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ತುಪ್ಪಸುರಿದಂತಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಚಿನ್ನಮ್ಮ ಅಸಹನೆಯಿಂದ ಕನಲುತ್ತಾ ನೆತ್ತಿ ಮೇಲೆ ಬೆಂಕಿಯುಗುಳುತ್ತಿದ್ದ ಸೂರ್ಯನನ್ನೂ ಧಣಿಯನ್ನು ಶಪಿಸುತ್ತಾ ಹೂಳು ಹೊರುತ್ತಿದ್ದಳು. ಕುದುಪ ಹೂಳು ತುಂಬಿ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ. ಚಿನ್ನಮ್ಮ ಅದನ್ನು ಹೊತ್ತು ತಂದು ತೆಂಗಿನ ಬುಡಕ್ಕೆ ಎಸೆಯುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಹೊಳೆತ್ತುವ ಕೆಲಸ ಹಾಗೆಯೇ ಮುಂದರಿದಿತ್ತು. ಮೂಳೆ ಮುರಿದು ಹೋಗುವಂತಹ ಕೆಲಸವದು. ಕುದುಪ ಸುಸ್ತಾದ. ಒಂದರೆಕ್ಷಣ ಅಲ್ಲೇ ನೀರೊಳಗೆ ಕುಸಿದು ಕುಳಿತ. ನೆರಳಲ್ಲಿದ್ದ ಧಣಿಗಳಿಗೆ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಪಿತ್ತವೇರಿದಂತಾಯ್ತು, 'ಎದ್ದೇಳೋ ಮೂರ್ಕಾಸಿನವ... ಪಡಿ ಅಳೆಯುವಾಗ ಪಾವಕ್ಕಿ ಕಮ್ಮಿ ಮಾಡಿದರೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಇರ್ತೀಯೇನೋ ನೀನು?' ಎಂದು ಸಿಡುಕಿದರು. ಚಿನ್ನಮ್ಮನಿಗಂತೂ ಪಡಿಯಿಲ್ಲದ ಈ ದುಡಿತದ ಬಗ್ಗೆ ಇನ್ನಿಲ್ಲದಂತಹ ಅಸಮಾಧಾನವಿದೆ. ಒಂದೆಡೆ ಕಳ್ಳತನದ ಅಪವಾದ, ಮತ್ತೊಂದೆಡೆ ಕಠಿಣ ಶ್ರಮದ ದುಡಿತಕ್ಕೂ ಬೆವರಿಗೂ ಪ್ರತಿಫಲವಿಲ್ಲ, ಚಿನ್ನಮ್ಮ ತನ್ನ ಭಾರದ ಒಡಲನ್ನು ಕಣ್ಣೀರು ಜಿನುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಮೆದುಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡಳು. ಕುದುಪ ಧಣಿಯವರ ಸಿಡುಕು ಬೈಗಳಿಗೆ ಬೆದರಿ ಎದ್ದು ನಿಂತು ಮತ್ತೆ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಮಗ್ನನಾದ. ಗಂಡ ಹೆಂಡಿರಿಬ್ಬರೂ ಹೊಳೆಗೆ ಬೆವರಿನ ಮಳೆ ಸುರಿಸಿದರು. ಕುದುಪನಂತೂ ಆ ಬಿರುಬಿಸಿಲಿನ ಝಳಕ್ಕೆ ಕುಸಿಯುವಂತಾದ. ಆದರೂ ಧಣಿಗಳ ಭಯದಿಂದ ಕುಸಿಯದಾದ. ದೇಹದ ಮೂಲೆ ಮೂಲೆಗಳಿಂದ ಒಂದಷ್ಟು ತಾಕತ್ತನ್ನು ಸೋಸಿ ತಂದು ಮತ್ತೆ ಬುಟ್ಟಿಗೆ ಹೂಳು ತುಂಬ ತೊಡಗಿದ. ಬುಟ್ಟಿ ತುಂಬತೊಡಗಿತು... ಇನ್ನೇನು ಹೂಳು ತುಂಬಿದ್ದ ಬುಟ್ಟಿಯನ್ನು ಚಿನ್ನಮ್ಮನ ತಲೆಗೇರಿಸಬೇಕೆನ್ನುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ನೋಡುತ್ತಾನೇನು! ಅವ ಮೂರ್ಛೆ ಬೀಳುವಂತಾದ.

ನವಮಾಸಗಳ ಕಾಲ ಹೊಳೆಯ ಉದರದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿದ್ದ ಧಣಿಗಳ ಬೆಳ್ಳಿಲೋಟದ ಮಂಕು ಮೂತಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿದೆ ! ತಾನೀ ದಂಪತಿಗಳನ್ನು ಅಪವಾದದ ಕುಣಿಕೆಯೊಳಗೆ ಸಿಲುಕಿಸಿ ನದಿಯ ಉದರದಲ್ಲಿ ಅಡಿಗಿಕೊಂಡೆನಲ್ಲಾ ಎಂಬ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪದಲ್ಲದು ಮುಖ ಮರೆಮಾಡಿ ಕೊಂಡಿದೆಯೇನೋ ಎಂಬಂತೆ ಕೆಸರೊಳಗೆ ದೇಹ ಹುದುಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಬೆಳ್ಳಿಲೋಟವನ್ನು ಕುದುಪ ನಿಧಾನಕ್ಕೆ ಬುಟ್ಟಿಯಿಂದ ಹೊರಗೆಳೆದ. ಇನ್ನೂ ಸೂತಕ ಕಳೆಯದ ಹಸಿ ಮಗುವನ್ನು ಮೀಯಿಸುವಂತೆ ನಿಧಾನಕ್ಕೆ ಹೊಳೆಯ ನೀರಲ್ಲಿ ಆ ಬೆಳ್ಳಿಲೋಟವನ್ನು ತೊಳೆಯತೊಡಗಿದ. ಈ ಲೋಟದಿಂದಾಗಿ ತಾನೆಷ್ಟು ಅಪಮಾನದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆ ಧಣಿಪತ್ನಿಯವರ ಕೊಳಕು ಬಾಯಿಂದ ಕೇಳಿಬಿಟ್ಟೆ..... ಎಂದು ಕುದುಪ ಹನಿಗಣ್ಣಾಗಿಯೇ ಆ ಲೋಟ ತೊಳೆದ. ಹೊಳೆಯ ಹೂಳೊಳಗೆ ಅವಿತು ತನ್ನ ಬಣ್ಣ ಗಾಂಭೀರ್ಯ ಕಳೆದುಕೊಂಡಂತಿದ್ದ ಬೆಳ್ಳಿಲೋಟಕ್ಕೆ ಇದೀಗ ಕುದುಪನಿಂದಾಗಿ ಜೀವ ಬಂದಂತಾಯ್ತು.

ತೋಟದಂಚಿನ ನೆರಳಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಒಕ್ಕಲ ಮಕ್ಕಳ ಬೆವರಧಾರೆಯನ್ನೇ ದಿಟ್ಟಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಧಣಿಗಳನ್ನು ಬೆಳ್ಳಿಲೋಟವು ಗಮನಿಸಿತು. ಧಣಿಗಳು ಮಾತ್ರ ಆ ಲೋಟವನ್ನು ಗಮನಿಸುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ, ಅವರು ಚಿನ್ನಮ್ಮನ ಹಣೆಯಿಂದ ಕುಂಕುಮದೊಂದಿಗೆ ಕೆಳಗಿಳಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಬೆವರಿನ ದಾರಿಯನ್ನೆ ಗಮನಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಕುದುಪ ಹೂಳು ತುಂಬಿದ ಬುಟ್ಟಿಯನ್ನೆತ್ತಿ ಚಿನ್ನಮ್ಮನ ತಲೆಗೇರಿಸದೆ ನೀರೊಳಗೆ ನಿಂತು..... ಕೂತು ಕಾಲ ಕಳೆಯುವ ಇನ್ನೇನೋ ಮಸಲತ್ತು ನಡೆಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಧಣಿಗಳು ಮತ್ತೆ ಸಿಟ್ಟಾದರು. ಆದರೂ ಇದೇನೊ ಹೊಸ ಮಸಲತ್ತು ಇರಬೇಕೆಂದು ಕಣ್ಣು ಕಿರಿದುಗೊಳಿಸಿ ಆತನತ್ತಲೇ ದಿಟ್ಟಿ ನೆಟ್ಟರು.

ಕುದುಪ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಕುಲಗೆಟ್ಟ ಲೋಟವನ್ನು ನೀರೊಳಗೆ ಅದ್ದಿ ತೆಗೆದು ಮಣಗಟ್ಟಲೆ ಕೊಳೆಗಟ್ಟಿದ್ದ ತನ್ನ ಎಲೆ ವಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಒರಸಿ ಚಿನ್ನಮ್ಮನ ಕೈಗೆ ಕೊಡುವುದನ್ನು ಧಣಿಗಳು ಮೌನವಾಗಿಯೇ ದಿಟ್ಟಿಸಿದರು. ಮಾನಗೆಟ್ಟ ಈ ಹುಚ್ಚು ಹೊಳೆ ಯಾವುದೋ ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಯಾರದ್ದೋ ಮನೆ, ಮಠ ಮುಳುಗಿಸಿ ಹೊತ್ತು ತಂದಿರುವ ಲೋಟವಿರಬೇಕದು, ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿದ ಧಣಿಗಳು, ಆ ಹಾಳು ಲೋಟದ ಜಗತ್ತಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಹೋದ ಗಂಡ-ಹೆಂಡಿರ ಚಲನವಲನವನ್ನು ಕಿರಿದು ಕಣ್ಣಿಂದ ಮತ್ತಷ್ಟು ಗಮನಿಸತೊಡಗಿದರು. ನಿಧಾನಕ್ಕೆ ಕೂತಲ್ಲಿಂದ ಎದ್ದು ಬಂದರು.

ಹಾಗೇ ಸದ್ದಿಲ್ಲದೆ ಬಂದ ಧಣಿಗಳು ನೆರಳಲ್ಲೇ ನಿಂತು ತನ್ನೆದುರು ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ 'ವ್ಯಾಪಾರ' ವನ್ನು ಕಿರುಗಣ್ಣಿನಿಂದ ಗಮನಿಸುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಅವರ ಎದೆ ಬಡಿತದ ಲಯ ತಪ್ಪತೊಡಗಿತು. ಅವರ ಒಡಲ ಸಮಸ್ತ ವ್ಯವಹಾರಗಳು ಒಂದರೆಗಳಿಗೆ ಸ್ತಬ್ಧಗೊಂಡಂತಾಯ್ತು! ಚಿನ್ನಮ್ಮ ತನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ಲೋಟ ತಿರುಗಿಸುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಅವರನ್ನೇ ಆಕೆ ತಿರುಗಿಸಿದಂತಾಯ್ತು! ಕಂಠದಲ್ಲಿ ಬಳ್ಳಿ ಬಿಟ್ಟ ಆ ಬೆಳ್ಳಿ ಲೋಟ ಧಣಿಯವರಿಗೆ ನಿಧಾನಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಸತೊಡಗಿತ್ತು. ಹೌದು! ಅದೇ ಬೆಳ್ಳಿಲೋಟ. ಅದರ ಕಂಠ ಏಳು ಎಸಳುಗಳ ದೊಡ್ಡ ಹೂವಿನಂತಿದೆ. ಧಣಿಗಳಿಗೆ ಲೋಟದ ಪರಿಚಯ ಪೂರ್ಣವಾಯ್ತು. ಎಷ್ಟೆಂದರೂ ಕಳೆದ ನಲವತ್ತು ವಸಂತಗಳಿಂದ ಆ ಬೆಳ್ಳಿಲೋಟ ಧಣಿಗಳ ಒಡನಾಟದಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲವೆ! ಧಣಿಗಳ ದಾಂಪತ್ಯ ಜೀವನದ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಮುಖ ಹಂತಗಳಲ್ಲೂ ಅದು ಮೂಕಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲವೆ?

ಧಣಿಗಳು ಆ ಬೆಳ್ಳಿಲೋಟವನ್ನೇ ದಿಟ್ಟಿಸಿದರು. ಚಿನ್ನಮ್ಮಳೂ ಲೋಟವನ್ನು ಹಾಗೇ ತಿರುಗಿಸಿ ನೋಡುತ್ತಲೇ ಅದರ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡಳು. ಆಕೆಯೂ ಆ ಬೆಳ್ಳಿಲೋಟವನ್ನು ಅದೆಷ್ಟು ಬಾರಿ ನೊರೆಕಾಯಿಂದ ಮೀಯಿಸಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ಮೀಯಿಸುವಾಗಲೆಲ್ಲ ಅದರ ಮೈಮೇಲೆ ಬಿಟ್ಟಿರುವ ಬಳ್ಳಿಯ ಚಂದವನ್ನು ಅದೆಷ್ಟು ಬಾರಿ ಧಣಿಪತ್ನಿಯವರಲ್ಲಿ ಹೊಗಳಿಲ್ಲ, ಹೌದು, ಅದೇ..... ಕಂಠದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಬಳ್ಳಿ ಬಿಟ್ಟ ಚಂದದ ಲೋಟ ! ಚಿನ್ನಮ್ಮನಿಗೆ ಆ ಲೋಟವನ್ನು ಅದೆಷ್ಟು ನೋಡಿದರೂ ಸಾಲದು. ಧಣಿಗಳಿಗೆ ಕಾಣುವಂತೇ ಎತ್ತರಿಸಿ ಹಿಡಿದು ನೋಡಿಯೇ ನೋಡಿದಳು.

ಕುದುಪನೂ ಆ ಬೆಳ್ಳಿಲೋಟವನ್ನ ಗಮನಿಸುತ್ತಿದ್ದ, ಆತನಿಗಂತೂ ಆ ಲೋಟದ ದರ್ಶನವಾದೊಡನೆ ಬಿಸಿಲಿಂದ ಜೀವ ಕಳೆದುಕೊಂಡಂತಿದ್ದ ದೇಹಕ್ಕೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ಹೊಸ ಚೈತನ್ಯ ಬಂದಂತಾಗಿತ್ತು. ನೆತ್ತಿ ಮೇಲೆ ಬಿಸಿಲು ಕಾರುತ್ತಿರುವ ಸೂರ್ಯ ಇನ್ನಷ್ಟು ಬೇಕಿದ್ದರೆ ಕಾರಲಿ... ಎಂಬ ಉಡಾಫೆಯೂ ಆತನಲ್ಲಿ ಮೈತಳೆದು ಬಂದಂತಿತ್ತು. ಆತ ಚಿನ್ನಮ್ಮನ ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ಬೆಳ್ಳಿಲೋಟವನ್ನೊಮ್ಮೆ ಧಣಿಯವರ ಪರಿಧಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಲು ಕಾತುರನಾಗಿ ಆ ಲೋಟ ಚಿನ್ನಮ್ಮನಿಂದ ತನ್ನ ಕೈಗೆ ಹಸ್ತಾಂತರಗೊಳ್ಳುವ ಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದ.

ಹಾಗೆ ಕಾಯುವ ಪ್ರತೀಕ್ಷಣವೂ ಆತನಿಗೆ ಅತೀ ದೀರ್ಘವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸತೊಡಗಿತ್ತು. ಕ್ಷಣಕ್ಷಣಕ್ಕೂ ಆತನ ಚಡಪಡಿಕೆ ಏರುತ್ತಿದ್ದರೂ ಆ ಬಗ್ಗೆ ಚಿನ್ನಮ್ಮನಿಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯವಿಲ್ಲ. ಲೋಟದ ಚಂದವನ್ನು ಆಕೆ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ತಿರುಗಿಸಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆ.... ಆಕೆಯ ಒಡಲಲ್ಲೂ ಅದೆಷ್ಟೋ ಭಾವನೆಗಳು ಗಿರಕಿ ಹೊಡೆಯತೊಡಗಿದ್ದವು. ಇದೇ ಲೋಟವಲ್ಲವೆ.... ತನ್ನ ಬೆವರಿನ ಬೆಲೆ ಕಳೆದದ್ದು ಕಳ್ಳತನದ ಕಿರೀಟವನ್ನು ತನ್ನ ಮುರುಕಲು ಗುಡಿಸಲ ಚಾವಣಿಗೆ ಜೋಡಿಸಿದ್ದು, ಥೂ! ಬೆಳ್ಳಿಯದ್ದಾದರೇನಂತೆ... ಬುದ್ಧಿ ಮಣ್ಣಿಗಿಂತಲೂ ಬುರ್ನಾಸು, ಮೂರ್ಕಾಸಿನದ್ದು! ಪಟ್ಟದ ಮೇಲಿನ ಕತ್ತಿಗೆ ಚಟ್ಟದಲ್ಲಿರುವವನ ಮೇಲೆ ದಿಟ್ಟಿ ಎಂದಿಗೂ ಸಲ್ಲ ಜಾತಿಹಾವಿಗ್ಯಾಕೆ ಎರೆಹುಳದಂತೆ ಕೆಸರು ಕೆದಕುವ ಕೆಲಸ! ಈ ಬೆಳ್ಳಿಲೋಟದಿಂದಾಗಿ ತನ್ನ ಕುಟುಂಬ ಇದುವರೆಗೆ ಉಂಡ ನೋವು, ಅವಮಾನ, ಪಟ್ಟ ಪಾಡು ಪರಿತಾಪಗಳೆಲ್ಲ ಚಿನ್ನಮ್ಮನ ಚಿತ್ತದಿಂದ ದಿಗ್ಗಿಣ ತೆಗೆದು ಮೇಲೆದ್ದು ಬಂದು ಆಕೆಯ ಯೋಚನಾಶಕ್ತಿ ವಿವೇಚನಾ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೇ ಕ್ಷಣಕಾಲ ಕಸಿದುಕೊಂಡವು. ಒಡಲ ಪಿತ್ತ ಒಂದರೆಕ್ಷಣ ಕೆರಳಿದಂತಾಯಿತು. ಆ ಸಂಕಟವುಂಡ ಜೀವಕ್ಕೆ ಏನನ್ನಿಸಿತೋ ಆ ಕ್ಷಣ! ಚಿನ್ನಮ್ಮ ತಟ್ಟನೆ ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ನಡೆದಳು ಆ ಹೊಳೆಯಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕಿ ಹನ್ನೊಂದನೇ ಹೆಜ್ಜೆಯಡಿ ನಿಂತವಳು... ಅತ್ತ ದೂರದಲ್ಲಿದ್ದ ಹೊಳೆಯ ಆಳ ಮಡುವತ್ತ ಬೆಳ್ಳಿಲೋಟವನ್ನು ಎಸೆದೇ ಬಿಟ್ಟಳು! ಕಂಠದಲ್ಲಿ ಬಳ್ಳಿ ಹೊತ್ತ ಬೆಳ್ಳಿಲೋಟ ತೋಟದಂಚಿನ ನೆರಳಲ್ಲಿ ನಿಂತು ತನ್ನನ್ನೇ ದಿಟ್ಟಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಧಣಿಯವರ ಮೋರೆಯ ಅಸಂಖ್ಯ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಓದುತ್ತಾ ಆಳದ ಮಡುವಲ್ಲಿ ನಿಧಾನಕ್ಕೆ ಮುಳುಗಿ ಹೋಯ್ತು. ಚಿನ್ನಮ್ಮ ಹೊಳೆಯ ನೀರಲ್ಲೊಮ್ಮೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಮುಳುಗಿ ಮತ್ತೆ ಎದ್ದು ನಿಂತಳು. ನೆರಳಲ್ಲಿದ್ದ ಧಣಿಯವರು ತಾನು ಹೊದ್ದುಕೊಂಡಿದ್ದ ವಲ್ಲಿಯಿಂದ ಮುಖಕ್ಕೆ ಗಾಳಿ ಬೀಸಿಕೊಂಡರು.

ಲೇಖಕಿಯ ಪರಿಚಯ: ಎಚ್.ನಾಗವೇಣಿ ಅವರು ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಗಮನಾರ್ಹ ಲೇಖಕಿಯರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು. ನಾಗವೇಣಿಯವರು ೧೯೬೨ರಲ್ಲಿ ಮಂಗಳೂರಿನ ಹೊನ್ನಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ಮಾಹಿತಿ ವಿಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾತಕ ಪದವಿ ಪಡೆದು ಕೊಲ್ಕತ್ತಾದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಂಥಾಲಯದಲ್ಲಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿ, ಈಗ ಹಂಪಿ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವ ವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಕ ಗ್ರಂಥ ಪಾಲಕಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. 'ನಾನೆ ನೀರು', 'ಗಾಂಧಿ ಬಂದ', 'ಮೀಯುವ ಆಟ', 'ವಸುಂದರೆಯ ಗ್ಯಾನ' ಇವರ ಪ್ರಮುಖ ಕೃತಿಗಳು. ಇವರ 'ಗಾಂಧಿ ಬಂದ' ಕಾದಂಬರಿಯು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ರಂಗಕೃತಿಯಾಗಿ ರೂಪಾಂತರಗೊಂಡು ಜನಪ್ರಿಯತೆ ಗಳಿಸಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಆಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ರತ್ನಮ್ಮ ಹೆಗ್ಗಡೆ ಕಥಾ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಆರ್ಯಭಟ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಅವರಿಗೆ ಸಂದ ಗೌರವಗಳಾಗಿವೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು:

೧. ಚಿನ್ನಮ್ಮ ಹೊಳೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅಸಹನೆ ಹೊಂದಬಾರದೆಂದು ಲೇಖಕಿ ಯಾಕೆ ಬಯಸುತ್ತಾರೆ?
೨. ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಶಾಂಭವಿ ಹೊಳೆಯ ಉಪಟಳವನ್ನು ಧಣಿಗಳು ಹೇಗೆ ವರ್ಣಿಸುತ್ತಿದ್ದರು?
೩. ಹೊಳೆ ಮತ್ತು ಧಣಿಗಳ ನಡುವೆ ಒತ್ತರಿಸುವಿಕೆ ಸಮರ ಹೇಗೆ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು?
೪. ಕುದುಪನ ಇಡೀ ಕುಟುಂಬ ಧಣಿಗಳ ಉಗ್ರಕೋಪಕ್ಕೆ ಬಲಿಯಾಗಲು ಕಾರಣವೇನು?
೫. ಚಿನ್ನಮ್ಮ ಗುಡ್ಡನನ್ನು ಹೇಗೆ ಬಂಧಮುಕ್ತಗೊಳಿಸಿದಳು?
೬. ಮತ್ತೆ ಹೊಳೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕ ಬೆಳ್ಳಿಲೋಟಕ್ಕೆ ಚಿನ್ನಮ್ಮನ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಹೇಗಿತ್ತು?
೭. 'ಧಣಿಗಳ ಬೆಳ್ಳಿಲೋಟ' ಕಥೆಯಲ್ಲಿನ 'ಶೋಷಣೆ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಭಟನೆ'ಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.
೮. ಧಣಿಗಳು ಎಂದಾದರೂ ಒಕ್ಕಲು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನಂಬಿದ್ದುಂಟೇ? ಚರ್ಚಿಸಿ.

೩. ಬಹುರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಂಪನಿಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಸ್ತುತ ಸವಾಲುಗಳು

–ಡಾ. ಬಸವರಾಜ ಸಬರದ

ಆಶಯ: ಸಾಲವನು ಕೊಂಬಾಗ ಹಾಲೋಗರುಂಡಂತೆ ।
ಸಾಲಿಗನು ಬಂದು । ಎಳೆವಾಗ ।
ಕಿಬ್ಬದಿಯ ಕೀಲು ಮುರಿದಂತೆ ಸರ್ವಜ್ಞ।

ಜನಪದರಲ್ಲಿ 'ಸಾಲಮಾಡಿಯಾದರೂ ತುಪ್ಪ ತಿನ್ನು' ಎಂಬ ನಾಣ್ಣುಡಿಯಿದೆ. ಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿಲ್ಲದವನಿಗೂ ಸಾಲಕೊಟ್ಟು ತನ್ನ ಗ್ರಾಹಕನನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಜಾಣ್ಮೆಯನ್ನು ಹಣವಂತರು ಸದಾ ತೋರಿದ್ದಾರೆ.

ವಿಶ್ವದ ಎರಡು ಮಹಾಸಮರಗಳ ನಂತರ ಭಾರತ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಶಾಹಿಗಳ ಸೂರ್ಯ ಮುಳುಗದ ಸಂಸ್ಥಾನದಿಂದ ವಿಮೋಚನೆ ಪಡೆದು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸ್ವಾಭಿಮಾನಿಗಳನ್ನು ಗಳಿಸಿದ ಕಾಲಘಟ್ಟವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅಂದು ವಿರೋಧಿಸಿದ ವಸಾಹತುವಾದಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಶಾಹಿಯನ್ನು ಬೇರೊಂದು ಮಾರುವೇಶದಲ್ಲಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕಿರುವ ಕ್ರೂರ ವಾಣಿಜ್ಯ ರಾಜಕಾರಣದ ಚಕ್ರವ್ಯೂಹ ರಚನೆಯಾಗಿದೆ. ದ್ವೇಷಿಸಬೇಕಾದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನೇ ಅಪ್ಯಾಯಮಾನದಿಂದ ಅಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡಿರುವ ಗೋಳೀಕರಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಯಾರಿಗೂ ಮುಕ್ತಿಯಿಲ್ಲ, ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಶಾಹಿ ಯಜಮಾನರು ಅಹಿಂಸೆಗೆ ಬದಲು ಹಿಂಸೆಯನ್ನೇ ಸೃಷ್ಟಿಸಿ ಹಣದ ಖಜಾನೆಯನ್ನು ವೃದ್ಧಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ವಿಶ್ವಶಾಂತಿಯ ಮಂತ್ರ ಜಪಿಸುತ್ತಲೇ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಪಾಠ ಹೇಳುತ್ತಾ ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಣಕಾಸು ಸಂಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಬಹುರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಂಪನಿಗಳ ಗುಲಾಮಗಿರಿಗೆ ನೂಕಲಾಗಿದೆ. ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆಯನ್ನರಿತು ಇವುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾದ ಮುತ್ಸದ್ದಿತನದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ನಮ್ಮ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ–ಸ್ವಾಭಿಮಾನಗಳು ಪರಾಧೀನವಾಗದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ–ಆರ್ಥಿಕ ರಾಜಕೀಯ ವಿವೇಕವನ್ನು ತೋರಬೇಕು.

ಭಾರತದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಮಹಾತ್ಮಾಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ನಡೆದ "ಚಲೇಜಾವ್ ಚಳುವಳಿ' ತುಂಬಾ ಪ್ರಮುಖವಾದುದು. ಬ್ರಿಟಿಷರನ್ನು ಭಾರತದಿಂದ ತೊಲಗಿಸಿದ ಈ ಚಳುವಳಿಯು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ವಸಾಹತುಶಾಹಿಯನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೋತ್ಸವದ ಕನಸನ್ನು ನನಸನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿತು. ಭಾರತದ ಅಂದಿನ ಮುಖಂಡರು ವಸಾಹತುಶಾಹಿಯನ್ನು ಹೊಡೆದೋಡಿಸಲು ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಣ ಬಲಿದಾನ ಮಾಡಿದರು. ಆದರೆ ಇಂದಿನ ಮುಖಂಡರು ಬಹುರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಂಪನಿಗಳನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿ ನವವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಈ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಬೇರುಬಿಡುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಐವತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ವಸಾಹತುಶಾಹಿಯನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದ ದೇಶ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸುವರ್ಣ ಮಹೋತ್ಸವದ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ರತ್ನಗಂಬಳಿ ಹಾಸಿ ನವವಸಾಹತುಶಾಹಿಯನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸತೊಡಗಿದೆ. ೧೯೪೭ ರಿಂದ ೧೯೯೭ ರ ಈ ಐವತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಬದಲಾವಣೆಗಳಾಗಿವೆ. ಆಘಾತಕಾರಿಯಾದ, ಅಪಾಯಕಾರಿಯಾದ ಈ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಇಂದು ದೇಶ ಹೇಗೆ ಜೀರ್ಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು? ಇದು ಇಂದಿನ ದೊಡ್ಡ ಸವಾಲಾಗಿದೆ.

ಬ್ರಿಟಿಷರು, ಭಾರತದಂತಹ ದೇಶವನ್ನು ನೂರಾರು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಆಳಿ, ಗುಲಾಮಗಿರಿಯ ದಾಸ್ಯದಲ್ಲಿ ತಳ್ಳಿ ಹೋದರು. ಇಂತಹ ಗುಲಾಮಗಿರಿಯ ವಿರುದ್ಧ ಗಾಂಧೀಜಿ ಮುಂತಾದ ಮುಖಂಡರು, ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಹೋರಾಟಗಾರರು ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಣ ಬಲಿದಾನದಿಂದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪಡೆದರು. ಆದರೆ ಇಂದು ಅದೇ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರ ಬಹುರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಂಪನಿಗಳನ್ನು ನಾವು ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಉದಾರೀಕರಣ (ಲಿಬರಲೈಜೇಷನ್), ಜಾಗತೀಕರಣ (ಗ್ಲೋಬಲೈಜೇಷನ್) ಹಾಗೂ ಖಾಸಗೀಕರಣ (ಪ್ರೈವೆಟೈಜೇಷನ್) ಈ ತ್ರಿಕರಣಗಳ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಇಂದು ದೇಶವನ್ನು ಮಾರಾಟಕ್ಕಿಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಕರಣತ್ರಯಗಳು ಇಂದು ಮಲತ್ರಯಗಳ ಹಾಗೆ ಕಾಡತೊಡಗಿವೆ.

ಬಹುರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಂಪನಿಗಳ ಮೂಲಕ ಕಾಲಿಟ್ಟಿರುವ ನವವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಇಂದು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಶಾಹಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆಯತೊಡಗಿದೆ. ಇದರ ಮೂಲಕವಾಗಿಯೇ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಶಾಹಿಗಳು ಅದರಲ್ಲೂ ಅಮೇರಿಕನ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಶಾಹಿಗಳು ಅಹಿಂಸೆಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಹಿಂಸೆಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಬದಲಾಗಿ ವಿನಾಶವನ್ನು ತರಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿವೆ. ನವವಸಾಹತುವಾದದ ಮುಖ್ಯಗುರಿ ವಿಕಾಸಶೀಲ ದೇಶಗಳನ್ನು ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ

ಇರಿಸುವುದೇ ಆಗಿದೆ. ಜನತೆಯ ಹೋರಾಟವನ್ನು ತಣ್ಣಗಾಗಿಸಿ, ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಕ್ರಾಂತಿಕಾರರನ್ನು ದಮನಗೊಳಿಸುವುದೇ ಆಗಿದೆ. ಸಿ.ಐ.ಎ ಮತ್ತು ಅದರ ಶಾಖೆಗಳ ವಿಧ್ವಂಸಕ ಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ತೀವ್ರಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅಮೇರಿಕ ವಿಶೇಷ ಗಮನ ಕೊಡುತ್ತಿದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅಸ್ಥಿರತೆಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡಲು ಸಿ.ಐ.ಎ. ಸದಾ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಲೂ ಇದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅನೇಕ ಸಾಕ್ಷ್ಯಾಧಾರಗಳಿವೆ.

ಸಾಗರೋತ್ತರ ನಿಗಮಗಳು ಮತ್ತು ಗುತ್ತೇದಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಗರಿಷ್ಠ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಲಾಭಗಳಿಸುವುದನ್ನೇ ತಮ್ಮ ಗುರಿಯನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಲಾಭಕ್ಕಾಗಿ ಮದ್ದು- ಗುಂಡುಗಳನ್ನು ಅಧಿಕ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ತಯಾರಿಸಿ ಕಳಿಸುತ್ತವೆ. ಇಂತಹ ಸಂಸ್ಥೆಗಳದು ಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಒಂದು ನೀತಿ, ಮಾರುವಾಗ ಮತ್ತೊಂದು ನೀತಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಬೆಲೆಗಳ ವರ್ಗಾವಣೆ ನೀತಿಯು ಗುತ್ತೇದಾರಿಗಳ ಸ್ವಾರ್ಥ ಸಾಧನೆಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿದೆ. ಸಾಗರೋತ್ತರ ನಿಗಮಗಳು ಇಂತಹ ನೀತಿಯ ಮೂಲಕ ವಿಕಾಸಶೀಲ ದೇಶಗಳ ಖಜಾನೆಯನ್ನು ಕೊಳ್ಳೆ ಹೊಡೆಯುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ದೊರೆಯದಂತೆ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಅಮೇರಿಕಾದ ಕಂಪನಿಗಳು, ಅಮೇರಿಕಾದಲ್ಲಿ ನಿಷೇಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಸಾವಿರಾರು ಟನ್ ರಾಸಾಯನಿಕ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು, ಔಷಧಿಗಳನ್ನು, ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಇತರ ದೇಶಗಳಿಗೆ ರಫ್ತು ಮಾಡಿ ಹಣ ಕೊಳ್ಳೆ ಹೊಡೆಯುತ್ತವೆ.

ಇತರ ದೇಶಗಳಿಗೆ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವುದೇ ಅಮೇರಿಕಾ ದೇಶದ ವಿದೇಶಾಂಗ ನೀತಿಯಾಗಿದೆ. ೧೯೮೨ ರಲ್ಲಿ ೨೧,೫೦೦ ಮಿಲಿಯ ಡಾಲರುಗಳಷ್ಟು ಬೆಲೆಬಾಳುವ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಅಮೇರಿಕಾ ಇತರ ದೇಶಗಳಿಗೆ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿ, ವಿಕಾಸಶೀಲ ದೇಶಗಳನ್ನು ಪೈಪೋಟಿಗೆ ಹಚ್ಚಿದೆ. ಸುಮಾರು ೭೦ ದೇಶಗಳಿಗೆ ಅಮೇರಿಕಾವು ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಸರಬರಾಜು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಅಮೇರಿಕಾದಿಂದ ಒಂದು ವಿಮಾನವನ್ನು ಕೊಳ್ಳುವುದೆಂದರೆ ಅದರ ಸರಬರಾಜುಗಾರನಿಗೆ ಹಾಗೂ ಸರಬರಾಜು ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಅಡಿಯಾಳಾದಂತೆ, ಇನ್ನೂ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುವುದಾದರೆ ಕ್ರೂರ ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡಂತೆ. ಸಾಗರೋತ್ತರ ನಿಗಮಗಳ ಸೈನಿಕವಾದಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಉದ್ರಿಕ್ತತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿ, ವಿಕಾಸಶೀಲ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ಅಸ್ಥಿರತೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕಾ ರಚನೆಗಳನ್ನು ವಿಕೃತಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ.

ಕಾರ್ಗಿಲ್, ಯುನಿಯನ್ ಕಾರ್ಬೈಡ್, ಕೆಂಟಕಿ ಫ್ರೈಡ್ ಚಿಕನ್, ಪಿಜ್ಜಾಹಟ್, ಗೋದ್ರೆಜ್‌ನಂತಹ ಬಹುರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಂಪನಿಗಳು ಇಂದು ಬೆಂಗಳೂರು ಹಾಗೂ ಇತರ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಬೀಡು ಬಿಟ್ಟಿವೆ. ಈ ವಿದೇಶಿ ಕಂಪನಿಗಳು ಪ್ರಗತಿಯ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಸುಳ್ಳು ಆಶ್ವಾಸನೆಗಳನ್ನು ಸಾರುತ್ತ ಪೊಳ್ಳು ಘೋಷಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ವಿಕಾಸಶೀಲ ದೇಶಗಳನ್ನು ಗುಲಾಮಗಿರಿಗೆ ತಳ್ಳುತ್ತವೆ. "ಈ ಕಂಪನಿಗಳು ತಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಬಂಡವಾಳವನ್ನು ತರುತ್ತವೆ. ಆಧುನಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನೊದಗಿಸುತ್ತವೆ. ನಮ್ಮ ಜನರಿಗೆ ಕೆಲಸ ಕೊಡುತ್ತವೆ, ಇದರಿಂದ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ರಫ್ತು ವ್ಯಾಪಾರ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ"ಯೆಂಬ ಭ್ರಮೆಗಳು ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರಗಳಿಂದಲೇ ಬಿತ್ತಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. ಇಂದರಿಂದಲೇ ದೇಶಾದ್ಯಂತ ಅನೇಕ ಬಹುರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಂಪನಿಗಳು ಬೀಡುಬಿಟ್ಟಿವೆ. ಆದರೆ ಇವೆಲ್ಲ ಹುಸಿ ಭ್ರಮೆಗಳೆಂಬುದು ಈಗಾಗಲೇ ಸಾಬೀತಾಗಿದೆ. ಈ ಕಂಪನಿಗಳ ಆಗಮನದಿಂದ ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿರುವ ಗುಡಿಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು, ದೇಶೀಯ ಕಸುಬುಗಳು ನಾಶವಾಗತೊಡಗಿವೆ. ಇವುಗಳನ್ನೇ ಆಶ್ರಯಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಕೋಟ್ಯಂತರ ಜನ ಬೀದಿಪಾಲಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇವು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಬಂಡವಾಳವನ್ನು ತರುತ್ತವೆಂಬ ಮಾತು ಕೂಡಾ ಸುಳ್ಳು. ಶೇಕಡ ೭೫ ಭಾಗವನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮೂಲಗಳಿಂದ ಪಡೆದು ಕೇವಲ ಶೇಕಡ ೨೫ ರಷ್ಟು ಬಂಡವಾಳವನ್ನು ಮಾತ್ರ ತಾವು ತೊಡಗಿಸುತ್ತವೆ. ಇನ್ನು ಇವು ಆಧುನಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಬೆಳೆಸುವುದಾಗಲಿ, ವಿದೇಶಿ ವಿನಿಮಯ ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದಾಗಲಿ ಶುದ್ಧ ಸುಳ್ಳಿನ ಕಂತೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ದೇಶ ಸಾಲದ ಹೊರೆಯಿಂದ ತತ್ತರಿಸುತ್ತಿರುವುದಕ್ಕೆ ಈ ವಿದೇಶಿ ಕಂಪನಿಗಳೇ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ವಿದೇಶಿ ಸಾಲದ ಬಡ್ಡಿ ಹಣ ಕಟ್ಟುವುದಕ್ಕೂ ನಾವೀಗ ಸಾಲ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಬಹುರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಂಪನಿಗಳು ಸಾಬೂನು, ಟೂತ್‌ಪೇಸ್ಟ್, ಬ್ಲೇಡ್, ಪೌಡರ್, ಬಿಸ್ಕತ್, ಬೆಂಕಿಪೊಟ್ಟಣ ಹಾಗೂ ಔಷಧಗಳು, ಟಾನಿಕ್‌ಗಳು ಇತರ ಅನೇಕ ನಿತ್ಯೋಪಯೋಗಿ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುತ್ತವೆ. ಹೀಗೆ ತಯಾರಿಸುವಾಗ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಈ ದೇಶದ ಕಚ್ಚಾ ಸಾಮಾಗ್ರಿಗಳನ್ನೇ ಬಳಸುತ್ತವೆ. ಕಚ್ಚಾ ಸಾಮಾಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಬೆಲೆಗೆ ಕೊಂಡು, ತಾವು ತಯಾರಿಸಿದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಅತ್ಯಧಿಕ ಬೆಲೆಗೆ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಗುವ ಔಷಧಿಗಳಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ ೮೫ ರಷ್ಟು ಭಾಗ ವಿದೇಶಿ ಕಂಪನಿಗಳು ತಯಾರಿಸಿದುವೇ ಆಗಿವೆ. ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಆಯುರ್ವೇದ – ಗಿಡಮೂಲಿಕೆಗಳು ಮೂಲೆ ಸೇರಿವೆ. ಈ ಕಂಪನಿಗಳು ಪ್ರತಿವರ್ಷ ೩,೦೦೦ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಅನವಶ್ಯಕ

ಔಷಧಿಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ಮಾರಿ ಲಾಭ ಪಡೆಯುತ್ತವೆ. ಈ ಕಂಪನಿಗಳು ತಯಾರಿಸುವ ಕೀಟನಾಶಕಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವುದರಿಂದ ಭೂಮಿ ಬಂಜರಾಗತೊಡಗಿದೆ. ಈ ಕಂಪನಿಗಳು ಔಷಧಿಗಳ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ರೋಗಿಗಳಿಗೆ ವಿಷ ಕುಡಿಸುತ್ತವೆ. ಅಮೇರಿಕಾ ಮುಂತಾದ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮಾರಾಟವಾಗಬಾರದೆಂದು ಘೋಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಔಷಧಿಗಳನ್ನು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಭಯವಾಗಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ೫೧೫ ಔಷಧಿಗಳು ೩೦೦೦ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಮಾರಾಟವಾಗುತ್ತಿವೆ. ಈ ಔಷಧಿಗಳು ಪ್ರಪಂಚದ ಎಲ್ಲಾ ದೇಶಗಳಲ್ಲೂ ಬಹಿಷ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಈ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ "ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಬಹುರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಔಷಧಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು" ಎಂಬ ಕಿರು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಡಾ. ಪ್ರಕಾಶ್‌ರಾವ್ ನವಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರಕಾಶನದಿಂದ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಸಂಯೋಜಿತ ಔಷಧಿಗಳ ತಯಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅಧಿಕ ಲಾಭವಿದೆ ಮತ್ತು ಬಂಡವಾಳವೂ ಕಡಿಮೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಬಹುರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಂಪನಿಗಳು ಮೂಲ ಪ್ರಧಾನ ಔಷಧಿಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತ ಸಂಯೋಜಿತ ಔಷಧಿಗಳ ಬಗ್ಗೆಯೇ ಆಸಕ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತವೆ. ಭಾರತೀಯ ಔಷಧಿ ತಯಾರಿಕಾ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಂದ ಔಷಧಿಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಬೆಲೆಗೆ ಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಗುರ್ತಿನಲ್ಲಿ ಅಧಿಕ ಬೆಲೆಗೆ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವುದು ವಿದೇಶಿ ಕಂಪನಿಗಳಿಗೆ ಸರ್ವೇಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿದೆ. ತಮ್ಮ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಕುದುರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ವಿದೇಶಿ ಕಂಪನಿಗಳು ಅನೇಕ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಹೂಡುತ್ತವೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿರುವಷ್ಟು ಔಷಧಿ ಕಂಪನಿಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಬೇರೆ ಯಾವ ದೇಶದಲ್ಲೂ ಇಲ್ಲ. ಈ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ವಿದೇಶಿ ಕಂಪನಿಗಳ ಆದೇಶದಂತೆ ವೈದ್ಯರಿಗೆ ತಪ್ಪು ತಿಳುವಳಿಕೆ ನೀಡಿ ಕಂಪನಿಗಳಿಗೆ ಲಾಭಗಳಿಸಿಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ದೇಹದ ಶಕ್ತಿ ಹೆಚ್ಚಿಸಲೆಂದು, ಹಸಿವು ಹೆಚ್ಚಿಸಲೆಂದು, ಲೈಂಗಿಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕೆಂದು ಈ ಕಂಪನಿಗಳು ಮಾರುವ ಔಷಧಿಗಳೆಲ್ಲ ನಿರರ್ಥಕವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ವೈದ್ಯರಿಗೆ ಆಕರ್ಷಕ ಉಡುಗೊರೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ವಿದೇಶಿ ಕಂಪನಿಗಳ ಔಷಧಿಗಳನ್ನು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರು ಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಬರಲಗಾನ್, ಪಿರಿಟಾನ್, ಆಸ್ಟ್ರೋಕ್ಯಾಲ್‌ಸಿಯಂ 'ಬಿ' – ಇಂತಹ ಅನೇಕ ಔಷಧಿಗಳು ಪರ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಿಷ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಅಂತಹವುಗಳನ್ನು ತಂದು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಭಯವಾಗಿ ಮಾರಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ವಿದೇಶೀಯ ಔಷಧಿಗಳಿಂದ ಬೇಗ ರೋಗ ಗುಣಮುಖವಾಗುತ್ತದೆ, ಭಾರತೀಯ ಔಷಧಿಗಳಿಂದ ಆಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು, ವಿದೇಶಿ ಕಂಪನಿಗಳ ಏಜೆಂಟರು ಮತ್ತು ಅವರ ತಾಳಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಕುಣಿಯುವ ವೈದ್ಯರು ಅಪಪ್ರಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅನಾಲ್‌ಜೀನ್ ನೋವು ತಡೆಗಟ್ಟುವ ಔಷಧಿ, ಆದರೆ ಇದರಿಂದ ತೀವ್ರ ಕೆಟ್ಟ ಪರಿಣಾಮಗಳಾಗಿವೆ. ಅಂತೆಯೇ ಈ ಔಷಧಿಯನ್ನು ವಿಶ್ವದಾದ್ಯಂತ ನಿಷೇಧಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಈ ಔಷಧಿಯನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇಲ್ಲಿಯ ವೈದ್ಯರೇ ಈ ಔಷಧಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ರೋಗಿಗಳಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ವಿದೇಶಿ ಕಂಪನಿಗಳು ಖೋಟಾ ಔಷಧಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಕೆಳಮಟ್ಟದ ಔಷಧಿಗಳನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡುತ್ತವೆಂಬುದಕ್ಕೆ ೧೯೮೦ ರಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿದ ಸಮೀಕ್ಷೆಯೇ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ. ಆ ಸಮೀಕ್ಷೆಯ ಪ್ರಕಾರ ೨೩ ವಿದೇಶಿ ಕಂಪನಿಗಳು ತಯಾರಿಸಿದ ೧೩೫ ಔಷಧಿಗಳು ಕೆಳಮಟ್ಟದ್ದಾಗಿದ್ದವೆಂದು ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ. ಶೇಕಡಾ ೭೦ ರಷ್ಟು ಔಷಧಿ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಬಹುರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಂಪನಿಗಳ ಅಧೀನದಲ್ಲಿವೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಭಾರತ ರೋಗದಿಂದ ನರಳುತ್ತಿರುವುದು ಹೆಚ್ಚಾದಂತೆ, ವಿದೇಶಿ ಕಂಪನಿಗಳ ಲಾಭವೂ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿರುವ ಬಹುರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಂಪನಿಗಳು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ೭೦೦ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೇವಲ ಟಾನಿಕ್‌ಗಳ ಮಾರಾಟದಿಂದ ಸಂಪಾದಿಸುತ್ತವೆ ಎಂದರೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗದಿರದು.

ವಿದೇಶಿ ಕಂಪನಿಗಳು ಕಳಪೆ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಔಷಧಿಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವಂತೆ ಇತರ ನಿತ್ಯೋಪಯೋಗಿ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಕಳಪೆ ಮಟ್ಟದಲ್ಲೇ ತಯಾರಿಸುತ್ತವೆ. ಗುಡಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ತಯಾರಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಬೆಂಕಿಪೊಟ್ಟಣ, ಮೇಣದಬತ್ತಿ, ಜೇನುತುಪ್ಪ, ನೇಯ್ಗೆ ಬಟ್ಟೆಗಳು ಇವೆಲ್ಲಾ ಈಗ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟಿವೆ. ಇಲ್ಲಿಯ ಕಚ್ಚಾವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಬೆಲೆಗೆ ಖರೀದಿಸಿ ಬಹುರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಂಪನಿಗಳೇ ಈ ಎಲ್ಲ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ಅಧಿಕ ಬೆಲೆಗೆ ಮಾರತೊಡಗಿವೆ. ಭಾರತ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಲಂಕಾ ತೋಟಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ದರ್ಜೆಯ ಚಹಾ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಈ ತೋಟಗಳ ಮಾಲೀಕತ್ವವು ಇಂದು ವಿದೇಶಿ ಕಂಪನಿಗಳದೇ ಆಗಿದೆ. ಸಿಗರೇಟು ಸೇದುವುದರಿಂದ ಗಂಟಲು, ಶ್ವಾಸಕೋಶ ಹಾಳಾಗುತ್ತವೆಂದು ಗೊತ್ತಿದ್ದರೂ "ಸಿಗರೇಟು ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಹಾನಿಕರ' ಎಂದು ಸಣ್ಣಕ್ಷರದಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಿ ಅನೇಕ ಬಗೆಯ ಸಿಗರೇಟುಗಳನ್ನು ಅಧಿಕ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಮಾರಿ ಬಹುರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಂಪನಿಗಳು ಲಾಭ ಗಳಿಸುತ್ತಲಿವೆ. ಗೋಲ್ಡನ್ ಟೊಬ್ಯಾಕೋ ಕಂಪನಿ, ನ್ಯಾಷನಲ್ ಟೊಬ್ಯಾಕೋ ಕಂಪನಿ, ಪನಾಮಾ, ಚಾನ್ಸಲರ್ ಈ ಮುಂತಾದ ಕಂಪನಿಗಳು ಸಿಗರೇಟು ಉದ್ಯಮವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿವೆ.

ಟೂತ್‌ಪೇಸ್ಟ್ ಮತ್ತು ಟೂತ್‌ಬ್ರಷ್ ತಯಾರಿಸುವ ಕೋಲ್ಗೇಟ್ ಪಾಮೋಲಿವ್ ಕಾರ್ಪೋರೇಷನ್, ಸೀಬಾಕಾ ಲಿಮಿಟೆಡ್, ಜಾಯ್‌ಫ್ರಿ ಮೈನರ್ಸ್ ಕಾರ್ಪೋರೇಷನ್ ಕಂಪನಿಗಳು, ಟೂತ್‌ಬ್ರಷ್ ತಯಾರಿಸುವ, ಷೇವಿಂಗ್ ಕ್ರೀಂ ತಯಾರಿಸುವ ಕ್ಲೋಲ್‌ಪ್ಲೇಕ್ ಲ್ಯಾಬೋರೇಟರೀಸ್, ಪಾಂಡ್ಸ್ ಇಂಡಿಯಾ ಲಿಮಿಟೆಡ್, ಜೆ.ಎಲ್.ಮಾರಿಸನ್ ಅಂಡ್ ಜೋನ್ಸ್ ಕಂಪನಿಗಳು ಇಂದು ಕಳಪೆ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಸರಕುಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ಅಧಿಕ ಬೆಲೆಗೆ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುತ್ತಿವೆ. ಇದೇ ರೀತಿ ಸೌಂದರ್ಯ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವ ಪಾಂಡ್ಸ್ ಇಂಡಿಯಾ ಲಿಮಿಟೆಡ್, ಬೀಚಮ್‌ಗ್ರೂಪ್, ಜೆಫ್ರಿಮೈನರ್ಸ್, ಪ್ರೋಕ್ಟರ್ ಅಂಡ್ ಗ್ಯಾಂಬಲ್ ಮೊದಲಾದ ಕಂಪನಿಗಳು, ಚಹಾ ಮಾರುವ ಬ್ರೂಕ್‌ಬಾಂಡ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ, ಲಿಪ್ಟನ್ ಇಂಡಿಯಾ, ನೆಸ್ಲೆ ಕಾರ್ಪೋರೇಷನ್ ಕಂಪನಿಗಳು ಹಾಗೂ ಪಾದರಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವ ಬಾಟಾ ಇಂಡಿಯಾ ಲಿಮಿಟೆಡ್, ಕರೋನಾ ಇಂಟರ್‌ನ್ಯಾಷನಲ್; ವಿದ್ಯುತ್ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವ ಫಿಲಿಪ್ಸ್ ಕಾರ್ಪೋರೇಷನ್, ಥಾಮರ್ಸ್ ಕಾರ್ಪೋರೇಷನ್ ಮತ್ತು ಬ್ಯಾಟರಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವ ಯೂನಿಯನ್ ಕಾರ್ಬೈಡ್, ಈ ಎಲ್ಲ ಕಂಪನಿಗಳನ್ನು ಬಹಿಷ್ಕರಿಸಬೇಕಾದ ಅನಿವಾರ್ಯತೆಯಿದೆ. ಇಂದು ವಿವಿಧ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಆರು ಸಾವಿರಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿಗಳು ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಖಾನೆಯನ್ನು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆರಂಭಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಡಿಸೆಂಬರ್ ೧೯೮೪ ರಲ್ಲಿ ಭೂಪಾಲ್‌ನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಯೂನಿಯನ್ ಕಾರ್ಬೈಡ್ ದುರಂತವು ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲೇ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ದುರಂತವಾಗಿದೆ. ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ಜನ ಈ ದುರಂತದಲ್ಲಿ ಹುಳು-ಹುಪ್ಪಟೆಗಳಂತೆ ಒದ್ದಾಡಿ ಸತ್ತರೆ, ಎಂಬತ್ತು ಸಾವಿರ ಜನ ಈ ವಿಷಾನಿಲದಿಂದ ಬದುಕಿಯೂ ಸತ್ತಂತಿದ್ದಾರೆ. ಎರಡು ನೂರಾ ಎಂಬತ್ತು ಸಾವಿರ ಜನ ಕೆಲಸ ಮಾಡದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಈ ವಿಷಾನಿಲದ ಪರಿಣಾಮ ಒಟ್ಟು ಐದು ಸಾವಿರ ಜನತೆಯ ಮೇಲಾಗಿದೆ. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ದುರಂತವಾದರೂ ಈ ದುಷ್ಟ ಕಂಪನಿ ಇಂದಿಗೂ ಸುಸೂತ್ರವಾಗಿ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ನಡೆಸಿದೆ. ಅಲ್ಲಿಯ ಕಾರ್ಮಿಕರನ್ನು ತಿಂದು ಹಾಕಿ, ಅಳಿದುಳಿದವರಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಪರಿಹಾರ ನೀಡದ ಈ ಕಂಪನಿ ತಯಾರಿಸಿದ ಸಾಮಾನುಗಳು ಮಾತ್ರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕ ಲಾಭದಲ್ಲಿ ಮಾರಾಟವಾಗುತ್ತಲೇ ಇವೆ.

ಮೂರನೇ ಜಗತ್ತಿನ ಪ್ರಗತಿಗಾಗಿ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ೧೯೪೮ ರಲ್ಲಿ ಗ್ಯಾಟ್ ಸಂಸ್ಥೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು. (ಜನರಲ್ ಅಗ್ರಿಮೆಂಟ್ ಆನ್ ಟ್ರೇಡ್ ಅಂಡ್ ಟ್ಯಾರಿಫ್), ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ಸುಂಕಗಳ ಮೇಲಿನ ಸಾಮಾನ್ಯ ಒಪ್ಪಂದ ಇದರ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಮುಂದೆ ಬರುಬರುತ್ತ ಈ ಗ್ಯಾಟ್ ಸಂಸ್ಥೆ ಶ್ರೀಮಂತ ದೇಶಗಳ ವಕಾಲತ್ತು ವಹಿಸತೊಡಗಿತು. ಗ್ಯಾಟ್‌ನ ಮಹಾನಿರ್ದೇಶಕ ಆರ್ಥರ್ ಡಂಕೆಲ್ ಈ ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವ್ಯಾಪಾರ ನಿಯಮಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕರಡು ಪ್ರತಿಯೊಂದನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ. ಇದನ್ನೇ 'ಡಂಕೆಲ್ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ'ಯೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ ಕೇವಲ ವ್ಯವಸಾಯ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಮೀಸಲಾಗಿರದೆ, ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅನೇಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗೂ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ 'ಪೇಟೆಂಟ್ ಕಾನೂನು' ಗಮನಿಸುವಂತಿದೆ. ಉತ್ಪಾದನಾ ಕ್ರಿಯೆಗೆ ಪೇಟೆಂಟ್ ನೀಡಿದಾಗ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪರಿಣಾಮಗಳುಂಟಾಗುತ್ತವೆ. ಉತ್ಪಾದನಾ ಕ್ರಿಯೆಗೆ ಪೇಟೆಂಟ್ ನೀಡಿದಾಗ ಪೇಟೆಂಟ್ ಆಗಿರುವಂತಹ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಅದೇ ವಸ್ತುವನ್ನು ಇತರರು ತಯಾರಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ವಸ್ತುವಿಗೆ ಪೇಟೆಂಟ್ ನೀಡಿದಾಗ ಆ ವಸ್ತುವನ್ನು ಇತರರು ಯಾರೂ ತಯಾರಿಸುವಂತಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ವಸ್ತುವಿನ ಸರ್ವಸ್ವಾಮ್ಯವು ಪೇಟೆಂಟ್ ಒಡೆತನದವರಿಗೆ ಸೇರುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾದಾಗ ಗುತ್ತೇದಾರಿ ಶೋಷಣೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಡಂಕೆಲ್ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯು ಉತ್ಪಾದನಾ ಕ್ರಿಯೆಯ ಪೇಟೆಂಟ್ ಬದಲಾಗಿ ಉತ್ಪಾದಿತ ವಸ್ತುವಿಗೆ ಪೇಟೆಂಟ್ ದೊರೆಯಬೇಕೆಂದು ಒತ್ತಾಯಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಅತ್ಯಂತ ಅಪಾಯಕಾರಿ ಧೋರಣೆಯಾಗಿದೆ. ೧೯೭೦ ರಲ್ಲಿ ಬಂದ ಭಾರತದ ಪೇಟೆಂಟ್ ಕಾನೂನು ವಿದೇಶಿ ಕಂಪನಿಗಳ ಇಂತಹ ತೀವ್ರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿಡಲು ಸಹಾಯಕವಾಗಿದೆ.

ಈ ಬಹುರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಂಪನಿಗಳನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಿ, ವಿದೇಶಿ ವಿನಿಮಯ ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಬಯಕೆಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಭರತ – ಬಾಹುಬಲಿಯ ಪ್ರಸಂಗ ನೆನಪಾಗುತ್ತದೆ. ಭರತನನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಎದುರಿಸಿದ ಬಾಹುಬಲಿ, ಭರತನೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಆತನ ನೂರು ಜನ ಸಹೋದರರು ಭರತನನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಎದುರಿಸದೆ ರಾಜ್ಯವನ್ನೇ ತೊರೆದು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅವರು ಒಂದು ಮಾತು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಭರತನಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯ ಕೇಳುವುದೆಂದರೆ, ನೂರು ಚೀಲ ಅಕ್ಕಿ ಕೊಟ್ಟು ತುತ್ತು ಅನ್ನ ಕೇಳಿದಂತಾಗುತ್ತದೆಯೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಆ ಮಾತು ನವಸಾಹತುಶಾಹಿಯ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲೂ ಅನ್ವಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಬಹುರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಂಪನಿಗಳನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿ ನಾವು ಲಾಭ ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆಂಬುದು ಕೇವಲ ಭ್ರಮೆಯಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯ ಅಮೂಲ್ಯ ಕಚ್ಚಾ ವಸ್ತುವನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಅವರಿಂದ ಭಿಕ್ಷೆ ಬೇಡುವ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ತಲುಪುತ್ತೇವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಬಹುರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಂಪನಿಗಳ ಪೊಳ್ಳು ಆಶ್ವಾಸನೆಗಳನ್ನು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಆಲೋಚಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇನ್ನು ಡಂಕೆಲ್ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯ ತಾಳಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಕುಣಿಯ ತೊಡಗಿದರೆ, ವಿದೇಶಿ ಕಂಪನಿಗಳು

ಪ್ರಮುಖ ವಸ್ತುಗಳ ಪೇಟೆಂಟ್ ಪಡೆದು, ಭಾರತೀಯ ರೈತರು ಬಿತ್ತುವ ಬೀಜಕ್ಕಾಗಿ ಅಲೆದಾಡುವ ಪ್ರಸಂಗ ತರುತ್ತವೆ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವ ಮಾವು-ಬೇವುಗಳಿಗೂ ನಾವಿನ್ನು ಅವರ ಅನುಮತಿಗಾಗಿ ಕಾಯಬೇಕಾದ ಸಂದರ್ಭ ಬರುತ್ತದೆ. ಅರಿಶಿಣದ ಪೇಟೆಂಟ್‌ಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ವಿದೇಶೀಯರ ದರೋಡೆಕೋರತನವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ, ಭಾರತದ ರೈತರಿಗೆ ಎಂತಹ ಅಪಾಯ ಕಾದಿದೆಯೆಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಡಂಕೆಲ್ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯನ್ನು, ಬಹುರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಂಪನಿಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಬಹುರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಂಪನಿಗಳ ಈ ಎಲ್ಲ ವಿವರಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡನಂತರ ಬಹುಮುಖ್ಯವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಏಳುತ್ತವೆ. ಹಾಗಾದರೆ ಈ ಎಲ್ಲ ವಿದೇಶಿ ಕಂಪನಿಗಳನ್ನು ಭಾರತದಿಂದೋಡಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವೇ? ವಿದೇಶಿ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ದೂರವಿಟ್ಟು, ವಿದೇಶಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಿ ಅವರ ವೈಚಾರಿಕ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಸಾರಾಸಗಟಾಗಿ ತಿರಸ್ಕರಿಸುವುದು ಸರಿಯೆ? ಸ್ವದೇಶಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ವೈಭವೀಕರಿಸಿ, ವಿದೇಶಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ತುಚ್ಛೀಕರಿಸುವುದು ಸೂಕ್ತವೇ? ಇಂದಿನ ಈ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸವಾಲುಗಳಿಗೆ ನಾವು ಸಂಯಮದಿಂದ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ದೇಶೀ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೆಂದರೆ ಯಾವುದು? ದೇಶೀ ಉದ್ದಿಮೆದಾರರು ಯಾರು? ಎಂಬಂತಹ ಸವಾಲುಗಳು ಕೂಡಾ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗುತ್ತವೆ. ಸ್ವವಿಮರ್ಶೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದೆ ಹೋದರೆ ಮತೀಯವಾದಿಗಳು ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ, ಜನಾಂಗ ವಿರೋಧಿ ನಿಲುವುಗಳನ್ನೇ ದೇಶೀ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೆಂದು ನಂಬುವ ಅಪಾಯವಿರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ 'ದೇಶಿ' ಪದದ ಅರ್ಥವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ವಿಶಾಲಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ದೇಶದವರಿರಲಿ, ವಿದೇಶದವರಿರಲಿ, ಯಾರು ಈ ದೇಶದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನತೆಗೆ, ಕೂಲಿಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ, ಬಡರೈತರಿಗೆ, ದೀನ ದಲಿತರಿಗೆ ಧನಿಯಾಗುತ್ತಾರೋ, ಬದುಕು ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತಾರೋ, ಕಣ್ಣೀರೊರೆಸುತ್ತಾರೋ ಅಂಥವರು ಮಾತ್ರ ನಮ್ಮವರಾಗುತ್ತಾರೆ, ಅವರು ಜಾರಿಗೆ ತರುವ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಮಾತ್ರ ದೇಶೀ ಮೌಲ್ಯಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಹೀಗೆ ಆಲೋಚಿಸಿದಾಗ ಮಾತ್ರ ನಮಗೆ ಬುದ್ಧ-ಬಸವ-ಗಾಂಧಿ-ಅಂಬೇಡ್ಕರ್‌ರಷ್ಟೇ, ಮಾರ್ಕ್ಸ್-ಮಾವೋ- ಲೆನಿನ್‌ರಂತವರ ಚಿಂತನೆಗಳೂ ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತವೆ. ಆಗ ಇವರೆಲ್ಲರ ಮೂಲಕ ಹುಟ್ಟಿ ಬರುವ 'ಜನಪರ' ಆಶಯವೆಂಬುದು ನಿಜವಾದ ದೇಶಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಆಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯದು-ಜನಪರವಾದದ್ದು ಎಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದರೂ ಸ್ವೀಕರಿಸುವ, ಕೆಟ್ಟದ್ದು-ಜನವಿರೋದಿಯಾದದ್ದು ಎಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದರೂ ಧಿಕ್ಕರಿಸುವ ಸ್ವಭಾವವನ್ನೂ ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡಾಗ ಮಾತ್ರ ಇದು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿರುವ ಪೊಳ್ಳು ಕಥೆಗಳು, ನಮ್ಮ ಅನೇಕ ಹುಸಿ ಆಚರಣೆಗಳು, ಮೌಢ್ಯತೆಗಳು, ಅಂಧ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು ವೈಭವೀಕರಣಗೊಂಡು ದೇಶೀ ಸಂಪತ್ತಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವ ಅಪಾಯವನ್ನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಕೇವಲ ವಿದೇಶಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುವವರಿಗೆ ವಿದೇಶಿಯರ ಬ್ಲೂ ಫಿಲಂ ಕೆಟ್ಟದ್ದಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆಯೇ ಹೊರತು, ನಮ್ಮ ಪುರಾಣ ಕಥೆಯ ಇಂದ್ರದೇವರು, ಗೌತಮ ಮುನಿಯ ವೇಷದಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಅಹಲ್ಯೆಯ ಶೀಲ ಕೆಡಿಸುವ ದೃಶ್ಯ ದೇಶೀಯಾಗಿ ಕಾಣುವ ಅಪಾಯವಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಜನಪರವಾದದ್ದು ಎಲ್ಲಿಯೇ ಇರಲಿ ಅದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವ, ಜನವಿರೋಧಿಯಾದದ್ದು ಯಾರಲ್ಲಿಯೇ ಇರಲಿ ಅದನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ನಾವು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಇಂದು ನಮಗೆ ವಿದೇಶಿ ಕಂಪನಿಗಳು ಅಪಾಯಕಾರಿಯಾಗಿರುವಂತೆ, ಸ್ವದೇಶಿ ಕಂಪನಿಗಳ ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿಗಳೂ ಅಪಾಯಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ, ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿಗಳು ಸ್ವದೇಶದವರಿರಬಹುದು, ವಿದೇಶದವರಿರಬಹುದು, ಅವರ ಶೋಷಣಾ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿರಬಹುದೇ ಹೊರತು ಶೋಷಣಾಗುಣ ಒಂದೇಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಖಡ್ಗವೆಂದರೆ ಅದು ಅಪಾಯಕಾರಿಯೇ ಅದು ದೇಶೀ ಖಡ್ಗವಾಗಿರಬಹುದು, ವಿದೇಶಿ ಖಡ್ಗವಾಗಿರಬಹುದು. ಹಿಂಸೆ-ಅನ್ಯಾಯ-ಶೋಷಣೆ ವಿದೇಶಿ ಶಕ್ತಿಗಳಿಂದ ನಡೆದಂತೆ, ಸ್ವದೇಶಿ ದುಷ್ಟರಿಂದಲೂ ನಡೆದಿದೆ. ಈ ಸತ್ಯವನ್ನು ಮರೆತರೆ ಮತ್ತೆ ನಾವು ಗೊಂದಲಕ್ಕೀಡಾಗಿ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಮತೀಯವಾದಿಗಳ, ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿಗಳ, ವೈದಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯವಾದಿಗಳ ಕೈ ಗೊಂಬೆಗಳಾಗುತ್ತೇವೆ. ಇಂದು ನಡೆದಿರುವ ದೇಶಿ ಚಳುವಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಜನವಿರೋಧಿ ದೇಶೀ ಶಕ್ತಿಗಳ ಕೈವಾಡವಿರುವುದನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಗಮನಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮಸೀದಿಯನ್ನು ಕೆಡವಿ ಮಂದಿರ ಕಟ್ಟಿದಾಕ್ಷಣ ನಾವು ದೇಶಿಗಳಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮಸೀದಿ-ಮಂದಿರ-ಚರ್ಚುಗಳಲ್ಲಿರುವ ಮನಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ಕೆಲಸ, ಜನ ಸಾಮಾನ್ಯರ ಬದುಕನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಕೆಲಸ ನಿಜವಾಗಿ ದೇಶಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

ವಿದೇಶಿ ಕಂಪನಿಗಳನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸುವುದೆಂದರೆ, ಸ್ವದೇಶಿ ಕಂಪನಿಗಳನ್ನು ಪೋಷಿಸುವುದೆಂದಲ್ಲ. ವಿದೇಶಿ ಶ್ರೀಮಂತರನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ, ಸ್ವದೇಶಿ ಶ್ರೀಮಂತರ ಪರವಾದರೆ ಬೆಂಕಿಯಿಂದ ಬಾಣಲೆಗೆ ಬಿದ್ದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಗಾಂಧೀಜಿ ಹೇಳಿದ ಗುಡಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು-ಗ್ರಾಮ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಶ್ರೀಮಂತ ವಿದೇಶಿ ಕಂಪನಿಗಳು ನಾಶ ಪಡಿಸಿರುವಂತೆ, ಶ್ರೀಮಂತ

ಸ್ವದೇಶೀ ಕಂಪನಿಗಳೂ ನಾಶಪಡಿಸಿವೆ. ಯಾವುದೇ ಬೃಹತ್ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳು ಈ ಗುಡಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳೊಡನೆ, ಗ್ರಾಮ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳೊಡನೆ, ಸಣ್ಣ ಉದ್ಯಮದಾರರೊಡನೆ ಪೈಪೋಟಿಗೆ ಇಳಿಯದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದುದು ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಪ್ರಮುಖ ಆರ್ಥಿಕ ನೀತಿಯಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಈಗಂತೂ ಬಹುರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಂಪನಿಗಳು ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬೇರು ಬಿಟ್ಟಿವೆ. ದೇಶಿ ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿಗಳ ಶೋಷಣೆಯೂ ಮೊದಲಿನಿಂದ ನಡೆದೇ ಇದೆ. ಈಗ ಇದೆಲ್ಲವನ್ನು ಜೀರ್ಣಿಸಿಕೊಂಡು ಬೆಳೆಯುವುದೊಂದೇ ಉಳಿದ ಮಾರ್ಗ. ಶಿವನು ವಿಷವನ್ನು ಸೇವಿಸಿ ವಿಷಕಂಠನಾದಂತೆ, ಶಿವಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮೂಲಕ ಬೆಳೆದು ಬಂದ ಭಾರತೀಯರು ಇಂದು ವಿಷಕಂಠರಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈಗ ಯಾರೂ ಮತ್ತೆ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲಿಲ್ಲ. ಕೋಲ್ಗೇಟ್ ಜೆಲ್ ಬಿಟ್ಟು ಬೇವಿನ ಕಡ್ಡಿಯಿಂದ ಹಲ್ಲುಜ್ಜಿರೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಯಾರೂ ಕೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ವಿದೇಶಿ ಕಂಪನಿಗಳು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿರುವ ಎಲ್ಲ ನಿತ್ಯೋಪಯೋಗಿ ವಸ್ತುಗಳು ಜನರನ್ನು ಈಗಾಗಲೇ ಆಕರ್ಷಿಸಿಬಿಟ್ಟಿವೆ. ಪತ್ರಿಕೆಗಳು, ಪ್ರಸಾರ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಾದ ರೇಡಿಯೋ, ದೂರದರ್ಶನ ಮತ್ತು ಸ್ಯಾಟ್‌ಲೈಟ್ ಚಾನಲ್‌ಗಳ ಮೂಲಕ ವಿದೇಶಿ ಕಂಪನಿಗಳು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ ವಸ್ತುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಜಾಹೀರಾತುಗಳು ಈಗಾಗಲೇ ತೀವ್ರ ಪರಿಣಾಮವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿವೆ. ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಕೂಡ ಈ ಬಹುರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಂಪನಿಗಳನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತಲೇ ಬಂದಿವೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಅವುಗಳನ್ನು ಒದ್ದೋಡಿಸುವುದು ಸುಲಭದ ಕೆಲಸವಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಈಗ ಜನಪರವಾದ ಹೊಸ ಆರ್ಥಿಕ ನೀತಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡು, ಎಲ್ಲ ಬಂಡವಾಳ ಶಾಹಿಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿಡುವುದೇ ಜಾಣತನದ ಉಪಾಯವಾಗಿದೆ. ಸ್ವದೇಶಿ ಕಂಪನಿಗಳಿರಲಿ, ವಿದೇಶಿ ಕಂಪನಿಗಳಿರಲಿ ಅವರ ಶೋಷಣೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಡುತ್ತಲೇ ಇರುವುದು ಇಂದಿನ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿದೆ. ಜನಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತಿ ಹೆಚ್ಚಾದಾಗ ಗ್ರಾಹಕರ ಚಳುವಳಿಗಳು ಬಲಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲವೊಂದು ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಯಾವುದೇ ವಿದೇಶಿ ಕಂಪನಿಗಳು ಬರದಂತೆ ತಡೆಯಬೇಕು. ಸ್ವದೇಶಿ ಅಥವಾ ವಿದೇಶಿ ಬೃಹತ್ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳು ಗ್ರಾಮೋದ್ಯೋಗದೊಡನೆ ಪೈಪೋಟಿಗೆ ಇಳಿಯದಂತೆ ಸರ್ಕಾರ ನೀತಿಯೊಂದನ್ನು ರೂಪಿಸಬೇಕು. ಗುಡಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವ ಎಣ್ಣೆ, ಉಪ್ಪು, ಸಾಬೂನು, ಜೇನುತುಪ್ಪ, ಮೇಣದಬತ್ತಿ, ಹಪ್ಪಳದಂತಹ ನಿತ್ಯೋಪಯೋಗಿ ವಸ್ತುಗಳು, ಟವೆಲ್, ಜಮಖಾನೆ, ಕರವಸ್ತ್ರದಂತಹ ಅನೇಕ ನೇಯ್ಗೆಯ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವಂತೆ ಸರ್ಕಾರ ಜನತೆಯಲ್ಲಿ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಇಂತಹ ಸಣ್ಣ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಹಾಯಧನ ನೀಡಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಬೇಕು. ಗುಡಿಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಬೃಹತ್ ಉದ್ಯಮಗಳು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸದಂತೆ ಕಾನೂನು ರೂಪಿಸಬೇಕು. ಗಾಂಧೀಜಿ ಮತ್ತು ರಾಜಾಜಿಯವರು ಗುಡಿಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿದ್ದನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಂಡು, ಗುಡಿಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಬೇಕು. ಗುಡಿಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವ ಸರಕುಗಳ ಮೇಲೆ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಕರವನ್ನು ವಿಧಿಸದೆ ಬೃಹತ್ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಅದರಲ್ಲೂ ವಿದೇಶಿ ಉದ್ಯಮಗಳು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವ ವಸ್ತುಗಳ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕರವನ್ನು ವಿಧಿಸಬೇಕು. ವಿದೇಶಿ ಕಂಪನಿಗಳು ಪರವಾನಗಿಯನ್ನು ನವೀಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾದ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ಕರಾರುವಕ್ಕಾಗಿ ಜಾರಿಗೆ ತರಬೇಕು.

ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೯೭೪ ರಲ್ಲಿ ಔಷಧ ನೀತಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಸರ್ಕಾರವು, ಶ್ರೀ ಜಯ ಸುಖಲಾಲ್ ಹಾಥಿ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿತು. ಔಷಧ ಕೈಗಾರಿಕೆಯ ಬಗೆಗೆ ಈ ಹಾಥಿ ಸಮಿತಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿ ಔಷಧ ನೀತಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿ ವರದಿ ಸಲ್ಲಿಸಿತು. ಈ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ವಿದೇಶಿ ಕಂಪನಿಗಳು ಭಾರತೀಯ ಔಷಧಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ತಡೆಯುತ್ತಿವೆಯೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ವಿದೇಶಿ ಕಂಪನಿಗಳ ಒತ್ತಡದಿಂದ ಈ ವರದಿಯನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಡಲಾಯಿತು. ಹಾಥಿ ಸಮಿತಿಯ ವರದಿಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಬಾರದೆಂದು ೧೯೭೪ ರಲ್ಲಿ ಹೊಸ 'ಔಷಧ ನೀತಿ'ಯೊಂದನ್ನು ಘೋಷಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ಹೊಸ ನೀತಿ ಹಾಥಿ ಸಮಿತಿಯ ವರದಿಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸಿ ವಿದೇಶಿ ಕಂಪನಿಗಳಿಗೆ ಅನೇಕ ರಿಯಾಯಿತಿಯನ್ನು ನೀಡಿತು. ಬಾಂಗ್ಲಾದೇಶ ಮಾತ್ರ ಈ ವರದಿಯನ್ನು ಮಾದರಿಯಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿತು.

ಈಗ ಈ ಹಾಥಿಸಮಿತಿ ವರದಿಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುವ ಮೂಲಕ ಔಷಧಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅನೇಕ ಸವಾಲುಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ. ಆ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಿರುವಂತೆ 'ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಔಷಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ' ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಗಿ ಸರಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಿದರೆ ಅನೇಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತವೆ. ಅವಶ್ಯಕ ಔಷಧಿಗಳ

ಉತ್ಪಾದನೆ–ಗುಣಮಟ್ಟ ಮತ್ತು ವಿತರಣೆಯ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಈ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಮಾಡಿದರೆ ವಿದೇಶಿ ಕಂಪನಿಗಳ ಶೋಷಣೆಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯವಾಗಿ ನಿಷೇಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಔಷಧಿಗಳು ಇಂದು ಭಾರತದ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ಬಾರದಂತೆ ತಡೆಯಬೇಕಾದರೆ ಹಾಥಿ ಸಮಿತಿಯ ವರದಿಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿದೆ.

ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನತೆ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅನೇಕ ಕಡೆ ತಪ್ಪು ತಿಳುವಳಿಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅನೇಕ ಪೊಳ್ಳು ಜಾಹೀರಾತುಗಳನ್ನು ನಂಬಿದ ಸಾಮಾನ್ಯರು ವಿದೇಶಿ ಕಂಪನಿಗಳು ತಯಾರಿಸಿರುವ ಔಷಧಿಗಳು, ಭಾರತದ ಕಂಪನಿಗಳು ತಯಾರಿಸಿದ ಔಷಧಿಗಳಿಗಿಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮಟ್ಟದ್ದಾಗಿರುತ್ತವೆಂಬ ಭ್ರಮೆಯಲ್ಲಿರುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಚುಚ್ಚುಮದ್ದು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಾಗಲೇ ರೋಗ ವಾಸಿಯಾಗುತ್ತದೆಂದು ನಂಬಿರುತ್ತಾರೆ. ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಅನಕ್ಷರತೆ–ಅಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ದುರುಪಯೋಗಪಡಿಸಿಕೊಂಡ ಅನೇಕ ವೈದ್ಯರು ಹಾಗೂ ಔಷಧಿ ತಯಾರಿಸುವ ವಿದೇಶಿ ಕಂಪನಿಗಳು ಅಂಥವರನ್ನು ದಿಕ್ಕು ತಪ್ಪಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಿಜಸ್ಥಿತಿಯೇನೆಂಬುದನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನತೆ ತಿಳಿಯುವಂತಾಗಬೇಕು. ಆರೋಗ್ಯ ಜಾಗೃತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಹಾಕಿಕೊಂಡಾಗ ಮೋಸ, ವಂಚನೆ, ದ್ರೋಹದ ಪ್ರಸಂಗಗಳು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತವೆ.

ಔಷಧ ಕಂಪನಿಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮೂಲ ಔಷಧಿಗಳು ಹಾಗೂ ಸಂಯೋಜಕಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಗುರ್ತಿನ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತವೆ. ಪಾಕಸೆಟ್‌ಮಾಲ್‌ಯೆಂಬ ಮೂಲ ಔಷಧಿಯು, ಕ್ರೋಸಿನ್–ಮೆಟಾಸಿನ್ ಮೊದಲಾದ ಮುನ್ನೂರು ಹೆಸರುಗಳಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ೧೯೮೩ ರಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ಔಷಧಿಗಳು ಮೂಲ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿಯೇ ಮಾರಾಟವಾಗುವಂತೆ ಕ್ರಮಕೈಕೊಂಡಿತು. ಹಾಥಿಸಮಿತಿ ವರದಿ ಹಾಗೂ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆರೋಗ್ಯ ನೀತಿಯ ಹೇಳಿಕೆಯಲ್ಲೂ ಇದೇ ಶಿಫಾರಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ವಿದೇಶಿ ಕಂಪನಿಗಳು ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟಿನಿಂದ ತಡೆಯಾಜ್ಞೆ ತಂದವು. ಹೀಗೆ ಒಂದು ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಬಿಡಿಸಲು ಹೋಗಿ ಮತ್ತೊಂದು ಸಮಸ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಸಂಗಗಳೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿವೆ.

ಶೇ. ೭೦ ರಷ್ಟು ಔಷಧಿಯ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಬಹುರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಂಪನಿಗಳ ಅಧೀನದಲ್ಲಿವೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಕಂಪನಿಗಳು ಹಣದೋಚುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿವೆ. ಶೇ. ೮೦ ರಷ್ಟು ರೋಗಗಳನ್ನು ಮುಂಜಾಗ್ರತಾ ಕ್ರಮಗಳಿಂದಲೇ ತಡೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಆರೋಗ್ಯ ನೀತಿಯು, ಮುಂಜಾಗ್ರತಾ ಕ್ರಮಗಳ ಬಗೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ನೀಡಬೇಕು. ಖಾಯಿಲೆಗೆ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ನೀಡುವಂತೆ, ಖಾಯಿಲೆ ಬಾರದಂತೆ ಮುಂಜಾಗ್ರತಾ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದೂ ಅಷ್ಟೇ ಮುಖ್ಯ.

ವಿದೇಶಿ ಕಂಪನಿಗಳು ತಾವು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವ ಔಷಧಿಗಳ ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ಶೇಕಡಾ ೧ ರಷ್ಟು ಹಣ ಖರ್ಚು ಮಾಡಿದರೆ, ಜಾಹೀರಾತುಗಳಿಗಾಗಿ ಶೇ. ೩೩ ರಷ್ಟು ಹಣ ಖರ್ಚು ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಲವರಾಜ್ ಸಮಿತಿಯ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಬಗೆಗೆ ವಿವರವಾಗಿ ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಜಾಹೀರಾತುಗಳ ಅಬ್ಬರಕ್ಕೆ ಮರುಳಾಗಿ ಮೋಸ ಹೋಗುವ ನಮ್ಮ ಸಾಮಾನ್ಯರು ಅನೇಕ ಸತ್ಯಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಅರಿಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರವು ಜನ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಸತ್ಯ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ವಿದೇಶಿ ಕಂಪನಿಗಳ ಮೋಸಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಬಯಲಿಗೆಳೆಯಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಸುಲಿಗೆ ಮಾಡುತ್ತ ಬಂದಿರುವ ಬಹುರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಂಪನಿಗಳ ಪೊಳ್ಳುತನವನ್ನು ಜನತೆಯ ಮುಂದಿಟ್ಟು ಗುಡಿಕೈಗಾರಿಕೆ–ಗ್ರಾಮ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳತ್ತ ಜನರ ಗಮನ ಸೆಳೆಯಬೇಕು. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಇಂತಹ ಬಹುರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಂಪನಿಗಳು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬಾರದಂತೆ ನೀತಿ ರೂಪಿಸಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ ತೀರ್ಮಾನಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದರ ಮೂಲಕ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸವಾಲುಗಳನ್ನೆದುರಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಲೇಖಕರ ಪರಿಚಯ: ಡಾ. ಬಸವರಾಜ ಸಬರದ ಇವರು ಜೂನ್ ೨೦, ೧೯೫೪ರಂದು ಕೊಪ್ಪಳ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕುಕನೂರಿನಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕೃತಿಗಳು: ನನ್ನವರ ಹಾಡು, ಹೋರಾಟ, ಮೂಡಲಕ ಕೆಂಪು ಮೂಡ್ಯಾನ, ನೂರು ಹನಿಗಳು, ದನಿಯೆತ್ತಿ ಹಾಡೇನ, ಬೆಳದಿಂಗಳು ಬಿಸಿಲಾತು, ಪದಕಟ್ಟಿ ಹಾಡೇನಾ, ಗುಬ್ಬಿಗೂಡು ಕಟ್ಯಾದೋ ಕವನ ಸಂಕಲನಗಳು, ಪ್ರತಿರೂಪ, ರೆಕ್ಕೆ ಮೂಡಿದಾಗ, ಬೆಳ್ಳಿ, ನರಬಲಿ, ಬೆಳ್ಳಕ್ಕಿ ಸಾಲು ಮುಂತಾದ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಹೊಸದಿಕ್ಕು, ವಚನ ಚಳುವಳಿ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಗಾತಿ, ಜಾನಪದ ಮುಂತಾದ ವಿಮರ್ಶೆಯನ್ನು ಹಾಗೂ ಸಂಶೋಧನೆ, ವಿಚಾರ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಪಾದನೆಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃಷಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀಯುತರಿಗೆ ಕುವೆಂಪು ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಕಾವ್ಯಾನಂದ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ರತ್ನಾಕರವರ್ಣಿ ಮುದ್ದಣ್ಣ ಪ್ರಸಸ್ತಿಗಳು ಸಂದಿವೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು:

೧. ಎಲ್.ಪಿ.ಜಿ., ಸಿ.ಐ.ಎ., ಗ್ಯಾಟ್ ಇವುಗಳ ವಿಸ್ತರಣಾ ರೂಪ ತಿಳಿಸಿ.

೨. ನೂರುಚೀಲ ಅಕ್ಕಿಕೊಟ್ಟು ತುತ್ತು ಅನ್ನ ಕೇಳಿದಂತೆ. ಬೆಂಕಿಯಿಂದ ಬಾಣಲೆಗೆ ಬಿದ್ದಂತೆ – ಎನ್ನುವ ಗಾದೆಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.

೩. ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಹೆಸರಿಸಿರುವ ಬಹುರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಂಪನಿಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿಮಾಡಿ.

೪. ಯೂನಿಯನ್ ಕಾರ್ಬೈಡ್ ಕಾರ್ಖಾನೆಯ ದುರಂತವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.

೫. ನವವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿ.

೬. ಸ್ವದೇಶಿ ಮತ್ತು ವಿದೇಶಿ ಕಂಪನಿಗಳಲ್ಲಿನ ಹೋಲಿಕೆ –ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

೭. ಮಾರಕ ಔಷಧಿಗಳ ಮಾರಾಟದ ಹಿಂದಿರುವ ಸ್ವಾರ್ಥವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ.

೮. ಗುಡಿಕೈಗಾರಿಕೆ – ಗ್ರಾಮ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಸ್ಥಿತಿ–ಗತಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಬಂಧ ಬರೆಯಿರಿ.

ಘಟಕ : ೪

೧. ಅಮ್ಮನಿಗೆ

–ಸ. ಉಷಾ

ಆಶಯ: ಹರೆಯದ ಹೆಣ್ಣೊಬ್ಬಳು ತನ್ನ ತಾಯಿ ಮತ್ತು ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಬಂದಿರುವ ಎಚ್ಚರಿಕೆಗಳನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸಿ ಬದುಕನ್ನು ಎದುರಿಸುವ ದಿಟ್ಟತನ, ತನ್ನ ಅದಮ್ಯ ಬಯಕೆ, ಉತ್ಸಾಹಗಳನ್ನು ಚಿಮ್ಮಿಸಿ ನಡೆಯುವ, ಛಲಗಾರಿಕೆಯ, ಸಾಧಕಿಯಾಗುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಗಮನಾರ್ಹ.

ಬೇಡಮ್ಮ ಬೇಡ
ಆಕಾಶದಗಲಕ್ಕು ನಿನ್ನ ಸೆರಗು ನೆರಿ ಹರಡಿ
ಬಿಸಿಲ ಮರೆಸಿ ಬದುಕಿನ ಹಸಿರ ಬಿಳಿಚಿಸಬೇಡ
ವರುಷ ಹದಿನೇಳಾಯ್ತು ಸೆರಗು ಹಾರಿಸಿ ಅಲೆದು
ಕಂಡ ಕಂಡವರಿಗೆಲ್ಲ ಕಣ್ಣು ಹೊಡೆಯಬೇಡ
ಗಾಳಿಗುದುರೆ ಹತ್ತಿ ಗಂಡುಬೀರಿಯಾಗಬೇಡೆಂದು
ನಿನ್ನಮ್ಮ ಅವಳಮ್ಮ ಅವಳಮ್ಮ
ಲಾಗಾಯ್ತಿನಿಂದ ನನ್ನಂಥ ಪಡ್ಡೆಗಳ
ಕಿವಿಯಲ್ಲೂದಿದ ಪುಂಗಿ ನೀನೂ
ಊದಬೇಡ
ಈಗ ತಾನೆ ಹೆಡೆಯಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ
ನನಗೆ ದಾರಿ ಬಿಡು

ಅಂಗಳದ ಗಿಡವ ಪ್ರದಕ್ಷಿಸಿ
ರಂಗೋಲಿ ಬರೆದು ಕೈಲಾಸ ಕಾಣಲು
ಗಾಳಿ ಬೆಳಕಿಲ್ಲದೆ ಹೆಣವಾಗಲು
ನಿಮ್ಮ ದಮ್ಮಯ್ಯ ನನ್ನ ಕೈಲಾಗೋದಿಲ್ಲ
ನೀ ಹಾಕಿರುವ ಅಣೆಕಟ್ಟೆ
ಒಡೆದು ಬಿರುಮಳೆಗೆ ಸೊಕ್ಕಿ
ಭೋರ್ಗರೆದು ನುಗ್ಗಿ
ನಿನ್ನಂತಾಗದೆ ಬದುಕುತ್ತೇನೆ
ನನಗೆ ದಾರಿ ಬಿಡು.

ಕವಿ ಪರಿಚಯ: ಸ. ಉಷಾ (೧೯೫೪), ಕನ್ನಡ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕಿ. ಅರಸೀಕೆರೆಯವರು. 'ತೊಗಲುಗೊಂಬೆಯ ಆತ್ಮಕಥೆ', 'ನಮ್ಮೆದೆಯ ಹಾಡು' ಇವರ ಕವನ ಸಂಕಲನಗಳು. ರಾಜ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಮತ್ತು ವರ್ಧಮಾನ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಲಭಿಸಿದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು:

೧. ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಎಚ್ಚರಿಕೆಗೆ ಹರೆಯದ ಹೆಣ್ಣಿನ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯೇನು?
೨. ಸಂಪ್ರದಾಯದಿಂದ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಯಾವ ನಿರ್ಬಂಧಗಳಿವೆ?
೩. ಇಂದಿನ ಹೆಣ್ಣಿನ ಮನಸ್ಥಿತಿಯೇನು?

೨. ಹೂ ಕೊಟ್ಟ ಚದುರೆ

ಜನಪದ ಕತೆ – ಜೀ.ಶಂ.ಪರಮಶಿವಯ್ಯ(ಸಂಗ್ರಹ)

ಆಶಯ: 'ಆಡು ಮುಟ್ಟದ ಸೊಪ್ಪಿಲ್ಲ' ಎನ್ನುವ ಹಾಗೆ ಜನಪದರು ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ಸ್ಥರಗಳಲ್ಲೂ ಹರಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. 'ಹೂ ಕೊಟ್ಟ ಚದುರೆ' ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಮಾವನ ಆಸೆ–ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳಿಗೆ ಅತಿಮಾನುಷ ಶಕ್ತಿಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಮೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಹಂಬಲದಲ್ಲಿ ತನಗಾಗಿ ಒಳಿತನ್ನು ಮಾಡುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಬಯಸುವುದು ಸಹಜ. ಅಂತಹ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜಕುಮಾರ ಮಂತ್ರಿಮಗನ ಸಹಾಯದಿಂದ ದೇವೇಂದ್ರನ ಮಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು, ದೇವೇಂದ್ರನ ಮಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಸಾಹಸದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ರೀತಿಯ ಎಡರು–ತೊಡರುಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದರೂ ತನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತನಿಗಾಗಿ ಅನೇಕ ರೀತಿಯ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಿ, ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಗೆದ್ದು ನಿಲ್ಲುವ ಮಂತ್ರಿ ಮಗನ ಸಾಹಸವೇ ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿದೆ. ಕೊನೆಗೆ 'ಕಲ್ಲುಗೊಂಬೆ'ಯಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ರಾಜಕುಮಾರನ ಮನೋಭಿಲಾಷೆಯನ್ನು ಮಂತ್ರಿ ಕುಮಾರ ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಸಫಲಗೊಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಜನಪದರಲ್ಲಿ ಹಾಸುಹೊಕ್ಕಾಗಿರುವ ಅಜ್ಜಿ ಕತೆಗಳ ಇಂಬು ಈ ಕತೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಒಡಮೂಡಿದೆ.

ಒಂದು ಊರಿನಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಿಗರಾಮ ಎಂಬ ಒಬ್ಬ ರಾಜಕುಮಾರ ಇದ್ದ. ಒಬ್ಬ ಮಂತ್ರಿ ಮಗ ಇದ್ದ. ಮಂತ್ರಿ ಮಗ, ರಾಜನ ಮಗ ಇಬ್ಬರೂ ತುಂಬ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಬೆಳೆದರು. ಇಬ್ಬರೂ ಹೋಗಿ ದೇಶ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬರಬೇಕು ಎಂದು ಮಾತಾಡಿಕೊಂಡರು, ಅರಮನೆಗೆ ಬಂದು ಊಟ ಮಾಡಿ ರಾಣಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದರು. "ನಾವು ದೇಶ ನೋಡ್ಕೊಂಡು ಬರ್ಬೇಕು, ಹಣ ಕೊಡಮ್ಮ" ಎಂದು, ರಾಜನನ್ನು ಕೇಳಿ ರಾಣಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಹಣಕೊಟ್ಟು ಇಬ್ಬರನ್ನೂ ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟಳು. ರಾಜನ ಕುದುರೆ ಮೇಲೆ ರಾಜಕುಮಾರ, ಮಂತ್ರಿ ಕುದುರೆ ಮೇಲೆ ಮಂತ್ರಿಕುಮಾರ ಹೊರಟರು. "ಬಹಳ ದೂರ ಹೋಗಬೇಡಿ" ಎಂದು ರಾಣಿ ಹೇಳಿದ್ದಳು.

ಹೋಗುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತಾ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಕಲ್ಯಾಣಿಯ ಹತ್ತಿರ ಹೋದರು. ಮರದ ಕೆಳಗೆ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು. ಬುತ್ತಿ ತಂದಿದ್ದರು. "ಬಾವಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬೇಗ ಕೈಕಾಲು ತೊಳೆದುಕೊಂಡು ಬರ್ತೀನಿ, ಇಬ್ಬರೂ ಹೋದ್ರೆ ಕುದುರೆ ಬಿಚ್ಚುಕೊಳ್ತವೆ" ಎಂದು ಮಂತ್ರಿ ಮಗ ಮೊದಲು ಹೋಗಿಬಂದ. "ಕೈಕಾಲು ತೊಳೆದುಕೊಂಡು, ನಾಮ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬೇಗ ಬಂದುಬಿಡು" ಎಂದು ರಾಜಕುಮಾರನನ್ನೂ ಕಳಿಸಿದ. ರಾಜಕುಮಾರ ಕಲ್ಯಾಣಿಗೆ ಹೋಗಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದ; ನಾಮ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡ. ಈಚೆಗೆ ಬರುವಾಗ ಬಾವಿಯ ಕಲ್ಲಿನ ಮೇಲಿದ್ದ ಒಂದು ಕಲ್ಲುಗೊಂಬೆ ಅವನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿತ್ತು. ಅವನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಅದು ಹೇಗೋ ಕಾಣಿಸಿತು. "ಹೂ ಕೊಡು, ಹೂ ಕೊಡು" ಎಂದು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತುಬಿಟ್ಟ.

ಮಂತ್ರಿಯ ಮಗ ಬಂದು ರಾಜಕುಮಾರನನ್ನು ನೋಡಿದ. "ಇದೇನು ಹೆಡ್ಡ, ಎದ್ದೇಳು ಹೋಗಾನ, ಕಲ್ಲುಗೊಂಬೆ ನಿನ್ಗೆ ಹೂ ಕೊಡುತ್ತಾ' ಎಂದು ಅವನ ಕೈ ಹಿಡಿದು ಎಳೆದ. ರಾಜಕುಮಾರ ಅಲುಗಲಿಲ್ಲ. 'ಇನ್ನೇನು ಗತಿ' ಎಂದು ಮಂತ್ರಿಯ ಮಗ ಮರದ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ಕುದುರೆಯ ಲಗಾಮನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಓಡಿಸಿ ಯೋಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಕುಳಿತುಕೊಂಡ. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಎದ್ದು ಅಲ್ಲೇ ಇದ್ದ ಒಂದು ಪಟ್ಟಣದ ಮಗ್ಗುಲಿಗೆ ಹೋದ. ಒಬ್ಬ ಮುದುಕಿಯ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ನೀರು ಕೇಳಿದ. ಅಜ್ಜಿ, "ನೀನು ಯಾರಪ್ಪ? ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದೆ? ಯಾರ ಮಗ?" ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು. ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳಿದ. ಆಮೇಲೆ ಅಜ್ಜಿಯನ್ನು "ಆ ಗೊಂಬೆ ಮಾಡಿದವ್ರು ಯಾರಜ್ಜಿ?" ಎಂದು ಕೇಳಿದ. "ಅಕ್ಕಸಾಲಿಗರ ಕಾಳಪ್ಪ ಮಾಡಿದ್ದು; ಅವನನ್ನೇ ಕೇಳಿದರೆ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತೆ" ಎಂದಳು ಅಜ್ಜಿ.

ಮಂತ್ರಿಕುಮಾರ, ಅಕ್ಕಸಾಲಿಗರ ಕಾಳಪ್ಪ ಮನೆಯ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡ, ತಲೆತಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡು ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಳಪ್ಪ ತಲೆ ಎತ್ತಿ ನೋಡಿ ಏನು ಎಂದು ವಿಚಾರಿಸಿದ. ಮಂತ್ರಿಕುಮಾರ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳಿ, " ಆ ಗೊಂಬೆ ನಿನ್ನ ಬುದ್ದಿಯಿಂದ ಮಾಡಿದ್ದೀಯೊ? ಯಾರಾದರೂ ಹೆಂಗಸನ್ನ ನೋಡಿ ಮಾಡಿದ್ದೀಯೊ?" ಎಂದು ವಿಚಾರಿಸಿದ, ಅವನು "ಇಲ್ಲ. ನನ್ನ ಕೈ–ಉಂಗುರದ ಗೊಂಬೆ ನೋಡಿ ಮಾಡಿದ್ದೀನಿ" ಅಂದ. "ಈ ಉಂಗುರ ನೀನೆ ಮಾಡಿದ್ದೊ, ಎಲ್ಲಾದರೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೋ?" ಎಂದು ಕೇಳಿದ ಮಂತ್ರಿಕುಮಾರ, "ಆ ಕೆರೆ ಕೆಳಗೆ ಒಂದು ಆಲದಮರ, ಆ ಆಲದಮರದ ಕೆಳಗೆ ಈ ಉಂಗುರ ಸಿಕ್ಕಿತು' ಎಂದು ಕಾಳಪ್ಪ ಹೇಳಿದ, "ಈ ಉಂಗುರದ ಖರೀದಿ ಏನು?" ಎಂದು ಮಂತ್ರಿಯ ಮಗ ಕೇಳಿದ, "ಅಯ್ಯೋ ಸಾವಿರ ಕೊಟ್ಟು ನೀನು ಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲೆಯ? ಎಂದ. ಮಂತ್ರಿಮಗ ಸಾವಿರಕೊಟ್ಟು ಅದನ್ನು

ಕೊಂಡುಕೊಡ. ಆ ಉಂಗುರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮರದ ಹತ್ತಿರ ಬಂದ. ಅದನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎಸೆಯುವುದು ಮತ್ತೆ ಆತುಕೊಳ್ಳುವುದು–ಹೀಗೆಯೇ ಸಾಧನೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ನಿಂತ. ಆ ಮರದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಗರುಡಾಳಪಕ್ಷಿ ಗೂಡು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಮರಿಮಾಡಿತ್ತು. ಮಕ್ಕಳ ಕೈಗೆ ಆಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಆ ಉಂಗುರವನ್ನು ತಂದು ಕೊಟ್ಟಿತ್ತು. ಮರಿಗಳು ಉಂಗುರವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡವು. "ಅಕ್ಕ, ಅಕ್ಕ, ನೋಡಿದಾ, ಉಂಗುರ ಆಯಪ್ಪನ ಕೈಲಿದೆ । ಅಮ್ಮ ಮೇವು ಕೊಟ್ರೆ ತಿನ್ನೋದು ಬ್ಯಾಡ, ಉಂಗುರ ಕೊಡಿಸಿದರೆ ತಿನ್ನಾನ!" ಎಂದುಕೊಂಡವು.

ಗಂಡು ಗರುಡಾಳಪಕ್ಷಿ–ಹೆಣ್ಣು ಪಕ್ಷಿ ಎರಡೂ ಮೇವು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದವು, ಮರಿಗಳು ಮೇವನ್ನು ಮುಟ್ಟಲಿಲ್ಲ. ಏಕೆ ಎಂದು ವಿಚಾರಿಸಿದವು. ಉಂಗುರದ ವಿಚಾರ ಹೇಳಿದವು. ಅದನ್ನು ಕೊಡಿಸುವವರೆಗೆ ನಮಗೆ ಮೇವು ಬೇಡ ಎಂದವು. ಕೊನೆಗೆ ಗಂಡು ಪಕ್ಷಿ–ಹೆಣ್ಣು ಪಕ್ಷಿ ಎರಡೂ ಮಂತ್ರಿಕುಮಾರನ ಪಾದದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು, "ಸ್ವಾಮಿ, ನಿಮ್ಮ ಕೈಮೇಲೆ ಉಂಗುರ ಇದೆಯಂತೆಲ್ಲಾ, ಅದನ್ನು ಕೊಡಿ ನಮ್ಮ ಮರಿಗಳು ಮೇವು ಬಿಟ್ಟು ಕುಳಿತಿವೆ" ಎಂದು ಬೇಡಿದವು. ಮಂತ್ರಿಕುಮಾರ "ಈ ಉಂಗುರ ಎಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿತು? ಯಾರ ಕೈಯಿಂದ ಕಿತ್ತುಕೊಂಡು ಬಂದ್ರಿ?" ಎಂದು ಕೇಳಿದ. ಗರುಡಾಳ ಪಕ್ಷಿ, ಸ್ವಾಮಿ, ಇಲ್ಲಿಗೆ ಹರದಾರಿ ದೂರದಲ್ಲಿ ಹಾಲು ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ನಾವು ಮೇವು ನೀರಿಗೆ ಹೋಗ್ತಿವಿ; ಅಲ್ಲಿ ದೇವಗೆರೆ ಇದೆ. ಅಲ್ಲಿಗೆ, ಏಳುಜನ ದೇವಗನ್ನೇರು ಜಲಕ ಅಡಾಕೆ ಬರ್ತಾರೆ; ಅವರಲ್ಲಿ ಕೊನೇವ್ಳು ನವರಂಗಿನ ಹೂವು ಅನ್ನೋಳು, ಅವಳ ಕೈನ ಉಂಗುರ ಇದು. ಜಲಕ್ರೀಡೆಯಾಡುವಾಗ ನನಗೆ ಸಿಕ್ಕಿತು" ಎಂದವು. ಆಗ ಮಂತ್ರಿಕುಮಾರ, "ಆ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಕರ್ಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಬಿಡ್ತೀರಾ?" ಎಂದ. "ಏನಪ್ಪ ಆ ನವರಂಗಿನ ಹೂವು ಅಂದ್ರೇನು, ನೀನು ನರಮನುಷ್ಯ. ಅವರು ಗಂಧರ್ವ ಮನುಷ್ಯರು ಅಂಥಾ ಕೆಲ್ಸ ಬೇಡ" ಎಂದವು. "ಏನಾದ್ರೂ ಆಗ್ಲಿ ನೀವು ನನ್ನನ್ನು ಕರ್ಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಬಿಡ್ಲೇಬೇಕು" ಎಂದ. "ಆಗಲಿ ಆದ್ರ ಕಷ್ಟಸುಖ ನಿಂದೇ" ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹೆಣ್ಣು ಪಕ್ಷಿ ಅವನನ್ನು ಮೇಲೆ ಕೂರಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ಗಂಡು ಪಕ್ಷಿ, ಮೇಲೆ ಛತ್ರಿಯಂತೆ ರೆಕ್ಕೆಗಳನ್ನು ಹರಡಿಕೊಂಡು ಹೋಯಿತು. ಹರದಾರಿ ದೂರದ ಸಮುದ್ರದ ಮಗ್ಗುಲಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಿಕುಮಾರನನ್ನು ತಂದು ಇಳಿಸಿದವು. "ಅಪ್ಪಾ ನೀನು ಉಳಿಸಿ ಕಳಿಸಿ ಬಂದ್ರೆ ನಮ್ಮನ್ನ ನೆನೆಸಿಕೋ; ನಾವು ಹೋಗ್ತೀವಿ' ಎಂದವು ಆ ಪಕ್ಷಿಗಳು, ಈ ಹುಡುಗ "ಇಲ್ಲ! ದೇವಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗೇ ಬರ್ತೀನಿ" ಎಂದ "ಬದುಕಿ ಬಂದ್ರೆ ಇದೇ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ನೆನೆಸಿಕೋ" ಎಂದು ಹೇಳಿ ದೇವೇಂದ್ರನ ಪಟ್ಟಣಕೆ ಹೋಗುವ ದಾರಿಯನ್ನು ತೋರಿದವು.

"ತನ್ನ ಪಟ್ಟಣದ ದಾರೀಲಿ ದೇವೇಂದ್ರ ದೊಡ್ಡ ರಾಕ್ಷಸಿನ ಕಾವಲಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಹೋದರೆ ಬಾಳೆಹಣ್ಣು ನುಂಗಿದ ಹಾಗೆ ನುಂಗಿಬಿಡುತ್ತದೆ, ಹುಷಾರು!" ಎಂದು ಹೇಳಿ ಗರುಡಾಳ ಪಕ್ಷಿಗಳು ಬಂದುಬಿಟ್ಟವು.

ಇತ್ತ ರಾಜನ ಮಗನ ಮೇಲೆ ದೊಡ್ಡ ಹುತ್ತ ಬೆಳೆದುಕೊಂಡಿತು. ಮಂತ್ರಿಯ ಮಗ ಮುಂದೆ ಮುಂದೆ ಹೋದ. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಬೆಟ್ಟ ಮಲಗಿದ ಹಾಗೆ ಈ ರಾಕ್ಷಸಿ ಮಲಗಿದೆ! ಅದರ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮನೆಯಷ್ಟು ಗಾತ್ರದ ಹುಣ್ಣು ಆಗಿ ಅದರ ನೋವನ್ನು ತಾಳಲಾರದೆ ಏಳು ದಿನದಿಂದ ಅನ್ನ ನೀರು ಬಿಟ್ಟಿತ್ತು. ಜೊತೆಗೆ ಏಳು ಪಟ್ಟು ಚಳಿಜ್ವರ ಬಂದಿದೆ. ಮಂತ್ರಿಕುಮಾರ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಬಟ್ಟೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರಾಯುಧ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ರಾಕ್ಷಸಿ, 'ನನಗೆ ಸಳಿಜ್ವರ ಯಾರು ಅಲ್ಲಿ ಬರೋನು? ನಿಲ್ಲೊ ಅಲ್ಲಿ" ಎಂದಿತು. ಈ ಹುಡುಗ: "ಅಮ್ಮಾ ಏನೂ ರೇಗಬೇಡ, ನಿನ್ನ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಬರ್ತೀನಿ. ಏಳು ದಿನ ಆಗಿದೆ ನೀನು ಅನ್ನ ನೀರು ಕಂಡು; ಬಾಳೆಹಣ್ಣು ನುಂಗಿದ್ಹಂಗೆ ನುಂಗಿಬಿಡು" ಎಂದ. ರಾಕ್ಷಸಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. "ಯಾರೂ ನನಗ್ಹಿಂಗೆ ಹೇಳಿಲ್ಲ; ನಾನು ನಿನ್ಹಂಗೆ ನರಮನುಷ್ಯ, ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲ. ದೇವೇಂದ್ರಾಯ ನನ್ನ ರಾಕ್ಷಸಿ ಮಾಡಿ ಕೂರಸವ್ನೆ, ಯಾರಪ್ಪ ನೀನು? ಯಾಕೆ ಬಂದೆ ಹೇಳು" ಎಂದು ಕೇಳಿತು. ಮಂತ್ರಿಕುಮಾರ, "ಅಮ್ಮಾ ನೀನು ಯಾಕೆ ಬಂದು ಇಲ್ಲಿ ರಾಕ್ಷಸಿಯಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದೀಯಾ?" ಎಂದು ಕೇಳಿದ. "ನಾನು ಪಾಪಿಷ್ಠೆ, ದೇವೇಂದ್ರಾಯನ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಬ್ಬರು ಜಲಕ್ರೀಡೆ ಆಡುವಾಗ ನೋಡೋದಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದೆ : ಆಗ ಹೀಗೆ ರಾಕ್ಷಸಿ ಮಾಡಿ ಕೂರಿಸ್ಯವ್ನೆ ಮಗೂ, ನಿನಗೂ ಹೊಟ್ಟೆಗೇನಿಲ್ಲ. ನನಗೂ ಇಲ್ಲ, ನನ್ನ ಕಿವಿ ಒಳಗೆ ಒಂದು ಗುಳ್ಳೇನೋಡು" ಎಂದಳು. ಆಗ ಮಂತ್ರಿಕುಮಾರ ಬಾವಿಗೆ ಹಗ್ಗ ಬಿಟ್ಟು ಇಳಿಯುವಂತೆ ಕಿವಿಗೆ ಹಗ್ಗ ಬಿಟ್ಟು ಇಳಿದು ನೋಡಿದ. ದೊಡ್ಡ ಕಲ್ಲುಗುಂಡಿನಂತೆ ಆ ಕುರು ಕಾಣಿಸಿತು. ಚಂದ್ರಾಯುಧದಿಂದ ಅದನ್ನು ಬಗೆದ. ಎರಡು ಹೋಳಾಗಿ ಕೀವು ರಕ್ತ ಎಲ್ಲ ಈಚೆಗೆ ಬಂತು. ರಾಕ್ಷಸಿಯ ನೋವು ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತು. ಆಮೇಲೆ 'ಇಲ್ಲೇ ಇರು' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಏಳೆಂಟು ಹಲಸಿನ ಹಣ್ಣನ್ನು ತಂದಿತು. ಜೇನುತಂದು ರಸಾಯನ ಮಾಡಿ ಅವನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು : "ನೀನು ತಿನ್ನೋವಷ್ಟು ತಿನ್ನು, ಮಿಕ್ಕಿದ್ದು ನನಗೆ ಕೊಡು" ಎಂದಿತು. ಇವನು ಸ್ವಲ್ಪ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮಿಕ್ಕಿದ್ದನ್ನು ಕೊಟ್ಟುಬಿಟ್ಟ.

ರಾಕ್ಷಸಿ "ಏನಪ್ಪಾ, ನೀನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗಲೇಬೇಕ?" ಎಂದು ಕೇಳಿತು. "ಹೋಗ್ಲೇಬೇಕು" ಎಂದು ಇವನು ಹೇಳಿದ, "ಆಗಲಿ ಈ ಓಲೆ ಕೊಡ್ತೀನಿ; ಇಲ್ಲಿಂದ ಒಂದು ಹರದಾರಿ ದೂರದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ದೊಡ್ಡಮ್ಮ ಅವ್ಳೆ, ನಿನ್ನನ್ನ ನೋಡಿ ಯಾರೋ ಅಂತ ಓಡಿಬರ್ತಾಳೆ : ನೀನು ಈ ಚೀಟಿ ಬಿಸಾಕು ಆಯಮ್ಮನ ಮಾತಿಲ್ಲದೆ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗ್ಬೇಡ" ಎಂದಿತು.

ಮಂತ್ರಿಕುಮಾರ ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ಹೊರಟ, ಒಂದು ಹರದಾರಿ ದೂರ ಬಂದ. ಅಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ರಾಕ್ಷಸಿ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಅದಕ್ಕೆ ಆಲದ ಮರದ ಗಾತ್ರದ ಕೂಳೆ ಕಾಲಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಕೊಂಡಿದೆ. ಆ ಕೀವಿನಿಂದ ಚಳಿಜ್ವರ ಎಲ್ಲಾ ಬಂದಿದೆ. ಈ ಹುಡುಗ ಮುಂದೆ ಹೋದ. "ಯಾರೋ ನೀನು?" ಎಂದಿತು ಆ ರಾಕ್ಷಸಿ. ನಾನೊಬ್ಬ ಪರದೇಶಿ ಮಗ" ಎಂದ. "ಹತ್ತಿರ ಬಾ" ಎಂದಿತು. "ಇಗೋ ಬರ್ತೀನಿ" ಎಂದು ಓಲೆಯನ್ನು ಎಸೆದ. ಓದಿಕೊಂಡಿತು. ತನ್ನ ಕಾಲಿನ ವಿಷಯ ಹೇಳಿತು, "ಏಳು ದಿನದಿಂದ ಅನ್ನ ನೀರು ಇಲ್ಲ" ಎಂದಿತು. ಆಗ ಮಂತ್ರಿಕುಮಾರ 'ಕಾಲನ್ನು ಹೀಗೆ ನೀಡು" ಎಂದ. ಚಂದ್ರಾಯುಧದಿಂದ ಜಾಗಮಾಡಿ ಒಂದು ಹೂವಿನ ಬಳ್ಳಿ ತಂದು ಆ ಕೂಳೆಗೆ ಬಿಗಿದು ಮರಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿ ಕಟ್ಟಿದ. "ಕಾಲನ್ನು ಪಟ್ಟನೆ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತಗೋ', ಎಂದು ಹೇಳಿದ ರಾಕ್ಷಸಿ ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡಿತು. ಕೂಳೆ ಕಿತ್ತುಬಂತು. ಆಗ ಅದರ ನೋವು ತಗ್ಗಿ ಕಾಡಿಗೆ ಹೋಗಿ ಹಲಸು, ಜೇನು ತಂದಿತು. ಇಬ್ಬರೂ ಸೇವಿಸಿದರು. "ಯಾಕೆ ಬಂದೆ?' ಎಂದು ಕೇಳಿತು ಆ ರಾಕ್ಷಸಿ, ಬಂದಿರುವ ಕಾರಣವನ್ನು ಹೇಳಿದ, ಆಗ ರಾಕ್ಷಸಿ "ಅಯ್ಯೋ ಪಾಪ, ದೇವೇಂದ್ರನ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ನೀನು ಬರ್ತೀಯಾ! ನಮ್ಮನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಲ್ಲು ಮಾಡ್ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ" ಎಂದಿತು. 'ಇಲ್ಲಮ್ಮ ಹೋಗ್ಲೇಬೇಕು" ಎಂದ ಇವನು. ಆಗ ರಾಕ್ಷಸಿ "ನೀನು ಹೋಗೋ ದಾರೀಲಿ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಬೆಕ್ಕಿರುತ್ತದೆ, ಅದನ್ನು ಜೇಬಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡೋಗು ; ಅಗಸೆ ಸೊಪ್ಪು ಜೇಬಿನಲ್ಲಿ ಮೂರು ಎಲೆ ಇಟ್ಕೊಂಡು ಹೋಗು, ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ದೇವೇಂದ್ರಾಯ ಇರ್ತಾನೆ, 'ಯಾರೂ?' ಅಂತಾನೆ 'ಯಾಕ್ಮಾವ?' ಅನ್ನು 'ಮಾವ ಅನ್ನೊ ಧೀರ ಯಾರೂ ಬರ್ಲಿಲ್ಲ ನೀನೆಂಥಾ ಧೀರ?' ಅಂತಾನೆ : ಕಾಸಿ ನೀರು ಉಯ್ತರೆ ; ಸೌಖ್ಯವಾಗಿ ಊಟ ಇಟ್ಟು ಊರೆಲ್ಲಾ ಮೆರವಣ್ಗೆ ಮಾಡ್ತಾರೆ, ಜೂಜಾಡಕೆ ಪಗಡೆಕಾಯಿ ತಕ್ಕೊಂಡು ಕುಳಿತುಕೊಂಡ್ರೆ ಕರೇ ಓತನ್ನ ತಲೆ ಮೇಲೆ ದೀಪ ಹಚ್ಚಿಡ್ತರೆ : ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಇಲೀನ ದೇವೇಂದ್ರಾಯ ಕಾಲ ಕೆಳಗೆ ಇಟ್ಕೋಳ್ತನೆ : ಕವಡೆ ಹಾಕ್ತನೆ, ಇಲಿ ಬಂದು ಕಾಯನ್ನ ತಿರುವಿಹಾಕ್ತದೆ : ಅದು ನಿನಗೆ ನಿಗ ಇರ್ಲಿ! ಇಲಿ ಬರುವಾಗ ಬೆಕ್ಕು ತೆಗೆದು ತೋರ್ಸು, ಇಲಿ ಬರೋದಿಲ್ಲ. ಆಗಸೆ ಸೊಪ್ಪು ತಗ್ದು ತೋರು ಮೇಕೆ ತಲೆ ಹಿಂಗಂತದೆ; ದೀಪ ಕೆಳಗೆ ಬಿಳ್ತದೆ" ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟಿತು.

ಮಂತ್ರಿಕುಮಾರ ದೇವೇಂದ್ರರಾಯನ ಅರಮನೆಗೆ ಬಂದ. ರಾಕ್ಷಸಿ ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡಿದ. ಇಬ್ಬರೂ ಪಗಡೆಗೆ ಕುಳಿತರು. ಪಗಡೆ ಆಟದಲ್ಲಿ ರಾಕ್ಷಸಿ ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟಂತೆ ಮಾಡಿ ಈ ಹುಡುಗನೇ ಗೆದ್ದ ! ಆಗ "ಏನು ಮಾವ?" ಎಂದ ಮಂತ್ರಿ ಕುಮಾರ, "ಏನಪ್ಪ" ಎಂದ ದೇವೇಂದ್ರರಾಯ, ನಿನ್ನ ಚಿಕ್ಕ ಮಗಳು ನವರಂಗಿನ ಹೂವ ಮದ್ವೆ ಆಗ್ಬೇಕು ಅಂತ ಬಂದಿದ್ದೀನಿ; 'ಪಗಡೇಲಿ ಗೆದ್ರೆ ಮಗಳ ಕೊಟ್ಟು ಮದುವೆ ಮಾಡ್ತೀನಿ' ಅಂದಲ್ಲಾ ಇಗೋ ಗೆದ್ದಿದ್ದೀನಿ ಮದ್ವೆ ಮಾಡು' ಎಂದ, ದೇವೇಂದ್ರರಾಯ ಹೋಗೋ ಹೋಗೋ, ಪೋಲಿಮುಂಡೆ ಮಗ್ನೆ, ಇದೊಂದು ಪಂಥವಾ, ಇನ್ನೊಂದು ಪಂಥ ಇದೆ ಅದನ್ನ ಗೆದ್ರೆ ನನ್ನ ಮಗಳಕೊಡ್ತೀನಿ, ಇಲ್ದೆ ಇದ್ರೆ ನಿನ್ನ ಕಲ್ಲಗಾಣಕ್ಕೆ ಹಾಕ್ತಿನಿ ಎಂದ.

"ಅದೇನ್ಮಾವ ಅಂಥಾ ಪಂಥ?" ಎಂದ. "ಏನಿಲ್ಲ ಏಳು ಪಲ್ಲ ಎಳ್ಳನ್ನ ಕೆರೆ ಮೇಲಿನ ಜಮೀನ್ಗೆ ಬಿತ್ತಿಸ್ತೀನಿ : ರಾತ್ರಿ ಏಳು ಗಂಟೆಗೆ ಹೋಗಿ ಉಕ್ಕೆ ಚೆಲ್ಲಿ ಕೊಂಡ್ಬರೋದು ಹೊತ್ತು ಹುಟ್ಟೋ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಒಂದ್ಕಾಳೂ ತಪ್ಪದಂಗೆ ನೀ ಆರಿಸಿಕೊಂಡ್ಬರ್ಬೇಕು ; ಏನಾದ್ರೂ ತಪ್ಪಿದ್ರೆ ನಿನ್ಗೆ ಶಿಕ್ಷೆ' ಎಂದನು. ತಲೆಗೆ ಎಣ್ಣೆ ಹಾಕಿ, ನೀರು ಕಾಯಿಸಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿಸಿದರು. "ಪಂಥದಲ್ಲಿ ಗೆದ್ರೆ ಮಗಳು, ನವರಂಗಿನ ಹೂ ಕೊಟ್ಟು ಮದುವೆ ಮಾಡ್ತೀವಿ' ಎಂದು ಡಂಗುರ ಹಾಕಿಸಿದರು. ದೇವೇಂದ್ರರಾಯ ಏಳು ಜನ ಆಳು ಕಳಿಸಿ ಏಳು ಕತ್ತೆಯ ಮೇಲೆ ಎಳ್ಳು ಹೇರಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಏಳು ಎಕರೆಗೆ ಚೆಲ್ಲಿ ಬರುವಂತೆ ಹೇಳಿದ. ಹೊತ್ತು ಹುಟ್ಟುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಆಯ್ದು ಗುಡ್ಡೆ ಹಾಕಬೇಕು' ಎಂದು ಹೇಳಿದ.

ಮಂತ್ರಿಕುಮಾರ ಆಗಲಿ ಎಂದು ಊಟಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಕುಳಿತ "ಪರಮಾತ್ಮ ದೊಡ್ಡಮ್ಮ ಹೇಳಿದ್ಲು: ನಾನು ಕೇಳಿಲ್ಲ: ಈವತ್ತು ನನ್ನ ಕಷ್ಟ ಯಾರು ಪರಿಹಾರ ಮಾಡ್ತಾರೆ'! ಎಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಬರುವ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಮಳೆ ಬಂದು ನೀರು ಹರಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಕರಿ ಇರುವೆ ಕೊಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತವೆ ಎಂದು ಅವನ್ನೆಲ್ಲಾ 'ಗೋರಿ' ಈಚೆಗೆ ಹಾಕಿದ್ದ. ಆ ಕರಿ ಇರುವೆ ಬಂದು ಈಗ ಅವನ ಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಆದುವು. ಹೊತ್ತು ಹುಟ್ಟುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಎಳ್ಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಆಯ್ದು ರಾಶಿ ಹಾಕಿದವು, ಕೋಳಿ ಕೂಗುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಎಳ್ಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಆಯ್ದು ರಾಶಿ ಹಾಕಿದವು. ಕೋಳಿ ಕೂಗುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ದೇವೇಂದ್ರರಾಯ ಎದ್ದು "ಏನೊ? ಅವ್ನೂ – ಇವ್ನೂ ಎದ್ದಿದ್ದೀರಾ?" ಎಂದ.

"ಎದ್ದಿದ್ದೀವಿ" ಎಂದರು ಆಳುಗಳು,

"ಅವನು ಸತ್ತವ್ನೋ ಬದುಕ್ಯವ್ನೋ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬನ್ನಿ" ಎಂದು ಮೂರು ಜನ ಆಳುಗಳನ್ನು ಕಳಿಸಿದ. ಅವರು ಬರುವ ವೇಳೆಗೆ ಮಂತ್ರಿಕುಮಾರನೂ ಎದ್ದು ಕುಳಿತಿದ್ದ. "ಎಂಥಾ ಮಗನೋ, ದೇವಲೋಕನೇ ನುಂಗಾಕ್ಬಂದವ್ನೆ" ಎಂದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನೋಡಿಬಂದರು. ಸ್ವಲ್ಪವೂ ತಪ್ಪಿಲ್ಲದಂತೆ ಎಳ್ಳುರಾಶಿಯಾಗಿತ್ತು. ದೇವೇಂದ್ರರಾಯನಿಗೆ ಬಂದು ವರದಿ ಒಪ್ಪಿಸಿದರು. ಒಂದು ಕಾಳೂ ಉಳಿದಿಲ್ಲ ಸ್ವಾಮಿ, ನವರಂಗಿನ ಹೂ ಕೊಟ್ಟು ಲಗ್ನ ಮಾಡೋದೇ!' ಎಂದರು. ದೇವೇಂದ್ರರಾಯನಿಗೆ ತುಂಬ ಚಿಂತೆಯಾಯಿತು. ಮತ್ತೆ ಮಂತ್ರಿಕುಮಾರನಿಗೆ 'ಇದೇನು ಪಂಥ ಬಿಡಯ್ಯಾ ಇನ್ನೊಂದಿದೆ" ಎಂದ. ಇವತ್ತು ರಾತ್ರಿಗೆ ಒಂದು ಪಂಥ. ಗೆದ್ದರೆ ಮಗಳಕೊಟ್ಟು ಲಗ್ನ ಮಾಡ್ತೀನಿ, ಗೆಲ್ದೆ ಇದ್ರೆ ಗರಗಸದಲ್ಲಿ ಕುಯ್ಯಿಸ್ತೀನಿ" ಎಂದ. "ಆಗಲಿ" ಎಂದು ಇವನೂ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡ. ಹನ್ನೆರಡು ಪಲ್ಲ ಅಕ್ಕಿ ; ಒಂದು ಪಲ್ಲ ಬೇಳೆ, ಹದಿನಾರು ಕೊಳಗ ಮೊಸರು ಹದಿನಾರು ಕೊಳಗ ಮಜ್ಜಿಗೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಒಂದು ಮನೆಗೆ ಗುದ್ದಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ತುಂಬಿದರು. ಮೂರು ಗುಡಾಣ ನೀರು ಇಟ್ಟರು. ಕಿಟಕಿ ಬಾಗಿಲು ಮುಚ್ಚಿಸಿ ಕರೇ ಇರುವೆ ಒಳಕ್ಕೆ ಹೋಗದಂತೆ ಭದ್ರಪಡಿಸಿದರು. ಹೊತ್ತು ಹುಟ್ಟುವುದರಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಮುಗಿಸಿಬಿಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿ ಬೀಗ ಮುದ್ರೆ ಮಾಡಿದರು.

ಮಂತ್ರಿಕುಮಾರ, ಈಗ ವಿಪರೀತ ಸಂಕಟಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದ. "ರಾಕ್ಷಸಿಯ ಮಾತು ಮೀರಿಬಂದೆ, ಈ ಶಿಕ್ಷೆ ನನಗೆ ಬಂತು. ಇಷ್ಟು ಬುದ್ಧಿ ವಿದ್ಯೆ ಹೇಳಿದ ದೊಡ್ಡಮ್ಮಾ ಎಲ್ಲಿದ್ದೀ ! ನನ್ನ ಕಷ್ಟ ಯಾರು ನೋಡೋರು" ಎಂದು ಅತ್ತ. ಕೊನೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ದೊಡ್ಡ ರಾಕ್ಷಸಿಗೆ ಮಗ್ಗುಲಿಗೆ ಹೊಡೆದಂತಾಯಿತು. ತಂಗಿಯ ಬಳಿಗೆ ಒಂದೇ ನೆಗೆತಕ್ಕೆ ನೆಗೆದುಬಂದಳು. "ಮಗೂಗೆ ಇಲ್ಲದ ಕಷ್ಟ ಕೊಟ್ವೆ' ಎಂದು ಇಬ್ಬರೂ ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ಬಂದರು. ಊರೆಲ್ಲಾ ವಾಸನೆ ಹಿಡಿದು ಆ ಮನೆಯ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿದರು. ಹೆಂಚನ್ನು ಹಾಗೆಯೇ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಇಳುಕಿದರು. ಅನ್ನದ ಮಗ್ಗುಲಲ್ಲಿ ಅತ್ತು, ಅತ್ತು ಮಂತ್ರಿಕುಮಾರ ಹಾಗೇ ಮಲಗಿದ್ದಾನೆ, 'ನಾವು ಹೇಳಿದ ಮಾತು ಕೇಳಲಿಲ್ಲ, ಏಳು!" ಎಂದು ಏಳಿಸಿದರು. ಕೊನೆಗೆ ಅವನು ಮೂರು ಹಿಡಿ ತಾನು ತಿಂದು ಉಳಿದಿದ್ದೆಲ್ಲಾ ನಿಮ್ಮದೆ" ಎಂದನು. ಅವರು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಂದರು. ಅಲ್ಲದೆ ಒಂದು ಗುದ್ದಲಿ ಆಳದಷ್ಟು ಮಣ್ಣನ್ನೂ ಬಗೆದು ತಿಂದರು, ಮೂರುಗುಡಾಣ ನೀರು ಕುಡಿದು, "ನಿನಗೇನು ಕಷ್ಟಬಂದರೂ ನಮ್ಮನ್ನ ನೆನೆಸಿಕೋ" ಎಂದು ಚಾವಣಿಯನ್ನು ಹಾಗೆಯೇ ಇಟ್ಟು ಹೊರಟುಹೋದರು. ದೇವೇಂದ್ರರಾಯ ಬೆಳಗ್ಗೆ ಎದ್ದ. "ಏನೋ ಅವ್ನೂ– ಇವ್ನೂ ಎದ್ದಿದ್ದೀರಾ?" ಎಂದು ಕೂಗಿದ. "ಎದ್ದಿದ್ದೀವಿ" ಎಂದರು. "ಅವನೇನು ಸತ್ತವ್ನೋ ಬದುಕ್ಯವ್ನೋ ನೋಡ್ಕಂಡ್ಬನ್ನಿ" ಎಂದು ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟ, ಆಳುಗಳು ಹೋಗಿ ನೋಡಿಕೊಂಡುಬಂದರು. "ಸ್ವಾಮೀ, ಅಸಾಧ್ಯ ಗಂಡಸು ಬಂದವ್ನೆ, ಅನ್ನ ತಿನ್ನು ಅಂದ್ರೆ ಜೊತೆಗೆ ಮಣ್ಣನ್ನೂ ಬಗ್ಕೊಂಡು ತಿಂದವ್ನೆ, ಗುಡಾಣನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಡ ಹಾಕವ್ನೆ! ಅಸಾಧ್ಯ ಪುರುಷ!' ಎಂದರು. ದೇವೇಂದ್ರರಾಯ ತಬ್ಬಿಬ್ಬಾದ. ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆಸಿ, ಎಣ್ಣೆ ನೀರು ಹಾಕಿಸಿ, ಸೌಖ್ಯವಾಗಿ ಊಟಮಾಡಿಸಿದ. "ಏನ್ಮಾವ!" ಎಂದ ಮಂತ್ರಿಕುಮಾರ. "ಅಯ್ಯೋ ಬಿಡ್ಮಗಾ, ಇದಾವ ದೊಡ್ಡ ಪಂಥ, ನವರಂಗಿನ ಹೂವ್ನ ಮದುವೆ ಆಗ್ಬೇಕಾ? ಏನು ಒಡವೆ ತಂದಿದೀಯಾ?" ಎಂದು ಕೇಳಿದ. "ಅದೇನು ತರ್ಬೇಕು ಹೇಳು ಮಾವ" ಎಂದ. "ಇನ್ನೇನೂ ಬ್ಯಾಡ, ಒಂದೇ ಒಂದು ಒಡವೆ ತಕ್ಕೊಂಡು ಬಾ; ಇಲ್ಲಿಗೆ ಹರಿದಾರಿ ದೂರದಲ್ಲಿ ಹಾಲುಸಮುದ್ರ ಇದೆ. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಪಟ್ಟದಾನೆ ನೀರಿಗೆ ಬರ್ತದೆ ; ಅದರ ಹೊಟ್ಟೆ ಒಳಗೆ ಅಡ್ಡ ಆರು ಹರಿದಾರಿ, ಉದ್ದ ಹತ್ತು ಹರಿದಾರಿ ಇರೋದೊಂದು ಪಟ್ಟಣ ಅದೆ ; ಆ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ನೀರ್ತಕ್ಕೊಂಡೋಗಕೆ ಆ ಆನೆ ಬರ್ತದೆ ; ಆ ಪಟ್ಟಣದೊಳಗೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಆಲದಮರ ; ಆ ಮರದಲ್ಲೊಂದು ಕೋತಿ, ಆ ಕೋತಿ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಂಗಾರದ ಚಿಂತಾಕು ; ಅದೊಂದ ತಗೊಂಡು ಬಾ ! ಬೆಳಗ್ಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡ್ತೀನಿ" ಎಂದ. "ಏನ್ಮಾವ, ಇಲ್ಲಿಗೆ ಹರಿದಾರಲ್ಲಿಯೋ ಸಮುದ್ರ ತಾನೇ, ನೋಡಿದ್ದೀನಿ, ಆಗ್ಲಿ ತರ್ತೀನಿ" ಎಂದ ಮಂತ್ರಿಕುಮಾರ.

ಮಂತ್ರಿಕುಮಾರ ಏನು ಮಾಡಲೂ ತೋಚದೆ ಊರಹೊರಗೆ ಬಂದ. ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮರದ ಕೆಳಗೆ ಗೋಳೋ ಎಂದು ಅಳುತ್ತಾ ಕುಳಿತ. ಆಗ ಎರಡು ರಾಕ್ಷಸಿಗಳಿಗೂ ಕರುಳು ಚುರಕ್ಕೆಂದು ಎರಡೂ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದವು. "ಅಪ್ಪಾ ಮಗು, ಇವತ್ತೇನು ಪಂಥ ಹೇಳು ಯಾಕಳ್ತೀಯಾ" ಎಂದರು. ಹುಡುಗ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ವಿವರಿಸಿದ. ರಾಕ್ಷಸಿಯರು ಮಂತ್ರಿಕುಮಾರರನ್ನು ಕಂಕುಳಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಸಮುದ್ರದ ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಹೋದರು, ಅಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡದೊಂದು ಹುಣಸೆ ಮರ ಆ ಹುಣಸೆ ಮರದ ಹತ್ತಿರ ಬಟ್ಟೆ ಬಿಚ್ಚಿಹಾಕು" ಎಂದರು. ಬಿಚ್ಚಿದ. "ರಾತ್ರಿ ಹನ್ನೆರಡು ಗಂಟೆಯಾಯಿತು. ಆನೆ ಬರುತ್ತದೆ: ದೊಡ್ಡ ಹುಣಸೇಮರದ ಗಾತ್ರದ ಸೊಂಡಿಲನ್ನು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಇಕ್ಕುತ್ತದೆ; ನೀನು ಇಳಿದು ಹೋಗಿ ಅದರ ಬಾಯಿ ಮುಟ್ಟುವಂತೆ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಕೂತುಕೋ" ಎಂದರು ಆನೆಬಂದು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಸೊಂಡಿಲನ್ನು ಚಾಚಿತು. ನೀರನ್ನು ಎಳೆದುಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಮೀನಿನಂತೆ ಅದರ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಹೋದ. ಅಲ್ಲೊಂದು ನದಿ! ಅದರ ದಡದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡ ಆಗಸರು ಬಟ್ಟೆ ಹಿಂಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಹುಡುಗನನ್ನು ನೋಡಿ "ಅಪ್ಪಾ, ಯಾರ ಮಗ ನೀನು? ತೊಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲು ಅಂಗಿ ಇಲ್ಲ. ಉಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲು ಬಟ್ಟೆ ಇಲ್ಲ!' ಎಂದರು ಅವನು "ನಾನೊಬ್ಬ ಪರದೇಶಿ" ಎಂದ. ನನಗೂ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲ. ಮರಿಯಿಲ್ಲ, ನೀನೇ ಮಗು, ಬಾ" ಎಂದು ಮನೆಗೆ

ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದರು. ಅಗಸರ ದೊಡ್ಡಮ್ಮ "ಸೌಖ್ಯವಾಗಿ ಊಟಮಾಡಿಕೊ" ಎಂದಳು. ಅಗಸರ ಮುದುಕ ರಾಗಿಕಲ್ಲು ಕೆಳಗೆ ಹಣವನ್ನು ಹೂತಿದ್ದರಿಂದ ಯಾರನ್ನೂ ಸೇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇವನಿಗೆ ಹೇಳಿ "ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೋಡಿಕೊ" ಎಂದನು. ಮಂತ್ರಿಕುಮಾರ "ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರ್ತೀನಿ ಹೋಗಿ" ಎಂದ. ಅವರು ಅತ್ತ ಹೋದ ಮೇಲೆ ರಾಗಿಕಲ್ಲ ಕೆಳಗಿನ ಹಣವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಸಿಹಿತಿಂಡಿಯನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಂಡ, ಅದನ್ನು ಎಸೆಯುವುದು, ಆತುಕೊಳ್ಳುವುದು, ರೂಢಿಮಾಡಿಕೊಂಡ. ಮತ್ತೆ ತಿಂಡಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮರದ ಕೆಳಗೆ ಬಂದ, ಕೋತಿ ಹೀಗೆಯೇ ರೂಢಿಯಾಯಿತು. ಕೊನೆಕೊನೆಗೆ ಅವನ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ತಿನ್ನುತ್ತಿತ್ತು. ಉಪಾಯದಿಂದ ಅದರ ಕೊರಳಿನ ಚಿಂತಾಕನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹನ್ನೆರಡು ಗಂಟೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಹಣದ ತಪ್ಪಲೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಆನೆ ಕುತ್ತಿಗೆಯಿಂದ ಈಚೆಗೆ ಬಂದ, ರಾಕ್ಷಸಿಯರಿಬ್ಬರೂ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದರು. ಆಶೀರ್ವಾದ ಮಾಡಿ ಕಳಿಸಿದರು "ಈ ಹಣದ ತಪ್ಪಲೆಯನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದಿಟ್ಟುಕೋ : ಕಳೀಬೇಡ : ನಿನ್ನ ಪ್ರಾಣ ಕಾಪಾಡುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲು ಹೂಳ್ತೀವಿ" ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹೋದರು. ಹಣದ ತಪ್ಪಲೆಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಹೂತು, ಅವನು ಚಿಂತಾಕನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ದೇವೇಂದ್ರರಾಯನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದನು. ದೇವೇಂದ್ರರಾಯ "ಏನಪ್ಪಾ ಬಂದೆಯಾ?" ಎಂದ. "ಬಂದೆ ಮಾವ!" ಎಂದ. "ತಂದೆಯಾ?" ಎಂದ. "ತಂದೆ ಮಾವ ನಾನು ಬಂದು ಎರಡು ತಿಂಗಳಾಯ್ತು ಬೇಗ ಮದ್ವೆ ಮಾಡು, ನಾನ್ಹೋಗ್ಬೇಕು" ಎಂದ. "ಇಷ್ಟು ಆತುರ ಬಿದ್ರೆ ಹೆಂಗಪ್ಪ!" ಎಂದ ದೇವೇಂದ್ರರಾಯ. "ಇಲ್ಲ, ಇಲ್ಲ. ಹೋಗ್ಬೇಕು" ಎಂದು ಮಂತ್ರಿಕುಮಾರ ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡಿದ. "ಬೆಳಗ್ಗೇನೇ ಮಾಡ್ಕೊಂಡೋಗು" ಎಂದ ದೇವೇಂದ್ರರಾಯ,

"ಹೇಗೆ?"

"ನಾವು ಮದ್ವೆ ಮಾಡೋದಿಲ್ಲ; ಇಲ್ಲಿಗೆ ಹರಿದಾರಿ ದೂರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪದ್ಮಾವತಿ ಪಟ್ಟಣ ಇದೆ. ಅಲ್ಲಿಂದ ನಾಗಸಾನಿಯರು ಬರ್ಬೇಕು, ಬಂದು ಶಾಸ್ತ್ರ ಮಾಡ್ಬೇಕು ; ಕಳಸ ಕನ್ನಡಿ ಎಲ್ಲಾ ಅವರತ್ರಲೇ ಇದೆ" ಎಂದ. "ಮಾವ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಮಾಡಿರೋನು, ಅವರನ್ನ ಕರ್ಸಾಕೆ ನನ್ನ ಕೈಲಿ ಆಗೊದಿಲ್ವಾ! ನಾನು ಇಷ್ಟೊಂದು ಕೋಟಲೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದೂ ಹೋಯ್ತ?" ಎಂದು ಮತ್ತೆ ಹೊರಟು ರಾಕ್ಷಸಿಯರ ಹತ್ತಿರ ಬಂದ. "ಅಮ್ಮಾ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಹರಿದಾರಿ ದೂರವಂತೆ, ಪದ್ಮಾವತೀ ಪಟ್ಟಣವಂತೆ; ಅಲ್ಲಿ ನಾಗಸಾನೀಯರು ಕಳಸ ಕನ್ನಡಿ ತಕ್ಕೊಂಡು ಬರಬೇಕಂತೆ, ಅವರು ಬರ್ದೇನೆ ದೇವಲೋಕದಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಮದ್ವೆ ಮಾಡಕಿಲ್ವಂತೆ!' ಎಂದ, ರಾಕ್ಷಸಿಯರು ಹಣದ ತಪ್ಪಲೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಮಂತ್ರಿ ಮಗನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಪದ್ಮಾವತಿ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬಂದರು.

"ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದೋವ್ರು ಯಾರೂ ಬದುಕಿ ಬರ್ಲಿಲ್ಲ. ಕುರಿಪಟ್ಟಿಮಾಡಿ ಮಂಚದ ಕಾಲಿಗೆ ಕಟ್ತಾರೆ, ಭೇತಾಳನ ಮಾಡಿ ಮನೇಲಿಟ್ಕೋತಾರೆ, ಕಲ್ಲು ಶಿಲೆಮಾಡಿ ಮನೆ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಹಾಕ್ಕೊತಾರೆ; ಅದಕ್ಕೊಸ್ಕರ ತಿಳಿದಂಥವ್ರನ ತಿಳಿದು ಹೋಗಬೇಕು" ಅಂತ ದೊಡ್ಡ ರಾಕ್ಷಸಿ ಹೇಳಿತು. "ಈಗ ಹೋಗಿ ಬಾ ಏನೂ ಭಯವಿಲ್ಲ' ಎಂದು ಕಳಿಸಿ ಕೊಟ್ಟವು.

ಒಂದು ಅಕ್ಕಸಾಲಿಗರ ಮನೆ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಅವನಿಗೆ ಹತ್ತು ಜನ ಬರಿಯ ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳೇ. ಅವರು ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ಇವನು ಹೋಗಿ ಸುಮ್ಮನೆ ನೋಡುತ್ತಾ ಕುಳಿತ. "ಅಯ್ಯಾ ನಿಮ್ಮದು ಯಾವೂರು?" ಎಂದು ಅಕ್ಕಸಾಲಿಗರವನು ಕೇಳಿದ. "ದೇಶ ನೋಡಲು ಬಂದೆ" ಎಂದ. ಅಕ್ಕಸಾಲಿಗ ಹೆಂಡತಿಗೆ, "ನಮಗೆ ಹತ್ತು ಜನ ಮಕ್ಕಳು. ಕಾಸಿದ ಗಂಜಿಯಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಕೊಡು" ಎಂದ. ಮಂತ್ರಿಕುಮಾರ, 'ಹತ್ತು ಜನ ಗಂಡುಮಕ್ಕಳಿದ್ದೂ ಇಷ್ಟು ಕಷ್ಟವೇ ! ಕೈತುಂಬ ಕೆಲಸ ಬಾಯ್ತುಂಬ ಊಟ ಮಾಡ್ಬಾರ್ದೇ" ಎಂದ. "ನಾವು ಸಾಮಾನು ತರುವುದಕ್ಕೆ ಯತ್ನವಿಲ್ಲ ಏನು ಮಾಡೋದು" ಎಂದ ಅಕ್ಕಸಾಲಿಗ, "ಯಾಕಷ್ಟು ಬಡತನ ಬಂತು ನಿನಗೆ?" ಎಂದ ಮಂತ್ರಿಕುಮಾರ. ಅಕ್ಕಸಾಲಿಗ "ನಮ್ಮ ಅಪ್ಪನವ್ರು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬದುಕಿದ್ರು, ನಾಗಸಾನಿ ಪದ್ಮಾವತಿ ಗುಟ್ಟು ಹೇಳಿದವ್ರು ನಾಶವಾಗ್ಲಿ ಅನ್ನೋ ಶಾಪ ಇತ್ತು ; ನಮ್ಮಪ್ಪ ಅವರ ಗುಟ್ಟನ್ನು ಹೇಳ್ದ, ಎಲ್ಲಾ ಹೋಗಿ ನಾನೊಬ್ಬ ಉಳ್ದೀನಿ" ಎಂದ. ಮಂತ್ರಿ ಮಗ ಅವನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಬೆಳ್ಳಿ ಬಂಗಾರ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಕೊಡಿಸಿದ, ಅವನಿಗೆ ಕೈತುಂಬ ಕೆಲಸ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಮೂರಂತಸ್ತಿನ ಮನೆ ಕಟ್ಟಿಸಿದರು. ಸುಖಸಂಪತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಓಲಾಡುತ್ತಾ ಇವನನ್ನು ಮರೆತೇಬಿಟ್ಟರು. ಆಗ ಅಕ್ಕಸಾಲಿಗ "ಕೆಟ್ಟರೋರ್ಗೆ ಹುಣುಸೇಕಾಯಿ ಸಿಕ್ಕರೆ ಇದು ದೊಂಕರಬಂಕರ ಕಾಯಿ, ಯಾತರ ಕಾಯಿ ಅಂತ ಆಯಪ್ಪನನ್ನ ಮರೆತೇ ಬಿಟ್ಟೆವು : ಬನ್ನಿ ವಿಚಾರ್ಸೋಣ : ಜಗ್ಲಿ ಮ್ಯಾಲೆ ಕುಂತವ್ರೆ" ಎಂದು ಹೊರಗೆ ಬಂದನು.

"ಸ್ವಾಮಿ, ಬಂದಿರೋ ಕಾರಣ ಏನು ತಿಳಿಸಿ" ಎಂದು ಕೈಮುಗಿದರು. "ಅಪ್ಪಾ ಏನೂ ಇಲ್ಲ, ಪದ್ಮಾವತಿ, ನಾಗಸಾನಿ ನೋಡೋಕು ಅಂತ ಬಂದಿದೀನಿ" ಎಂದ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ತಣ್ಣಗಾಗಿಬಿಟ್ಟರು. "ಮಕ್ಕಳೇ ಎಲ್ಲಾ ಕೈನೆರೆದು ಬಂದಿದ್ದೀರಿ; ಎಲ್ಲಾ ಅದ್ದೂರಿಲ್ಲಿ ಬದುಕಿದ್ದೀರಿ. ನಾನೊಬ್ಬ ಮುದುಕ ಹೋದ್ರೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ. ಆಯಪ್ಪನಿಗೆ ಬಂದಿರೋದನ್ನ ಮಾಡ್ಕೊಡ್ಬೇಕು" ಎಂದು ಊಟಕ್ಕೆ ನೀಡಿದರು. ಕುಂಬಾರರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಒಂದು ಹಳೆಯ ಚೀಲಕ್ಕೆ ಹಳೆಯ ಬೋಕಿ ತುಂಬಿಕೊಂಡು

ಬಂದರು. ಒಂದು ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ, ಮೂರು ನಿಂಬೆಹಣ್ಣು, ಇಜ್ಜಿಲುಕೊನೆ ಮೂರು, ಒಂದು ಪಾವು ಮಾಂಸ ಎಲ್ಲಾ ಸಿದ್ಧಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪದ್ಮಾವತಿ ನಾಗಾಸಾನಿಯ ಮನೆಯ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಢಮಢಮ ನಗಾರಿ ಭಾರಿಸಿದರು.

"ಓಹೋ ಮಲ್ಲಿಕಾದೇವಿ! ಎಂಥಾ ಧೀರ ಬಂದವ್ನೆ ನೋಡು! ನಗಾರಿ ಹೊಡಿತಾ ಆವ್ನೆ : ಸಿದ್ಧಮಾಡ್ಕೊಳ್ಳಿ' ಎಂದರು. ಆಮೇಲೆ ಬೋಕಿಯನ್ನು ಹೊನ್ನಿನ ಕಣಜಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟರು. ಅದು ಜಣ ಜಣನ ಶಬ್ದ ಆಯಿತು. "ಹೊನ್ನೋ ಇಷ್ಟು ಶಬ್ದ ಆಯ್ತದೆ ಇದನ್ನ ತಗೋಂಡ್ಬಂದಿರೋ ಧೀರ ಇನ್ನೆಂಥಾವ್ನು!" ಎಂದುಕೊಂಡರು. ಅವರ ಮನೆಗೆ ಉದ್ದಕ್ಕೆ ಹನ್ನೆರಡು ಬಾಗಿಲು, ಉದ್ದಕ್ಕೂ ತೆಗೆಯಿರಿ" ಎಂದರು. ಇವರು ಕೊನೆಯ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬಂದರು. ಆಗ ಸುಣ್ಣದ ಗೊಂಬೆ, ಮತ್ತೊಂದು ಗೊಂಬೆ–ಎರಡು ಬಂದವು. ತಲೆ ಬೋಳಿಸಿ ಸುಣ್ಣದಪಟ್ಟೆ ಇಡೋದೆ ಇವರ ಕೆಲಸ! ಅಕ್ಕಸಾಲಿ ಇಜ್ಜಿಲುಕೊನೆ ಮಂತ್ರಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ಮಂತ್ರಿಕುಮಾರ ಅದನ್ನು ಹಾಕಿದ, ಅವು ಎಲ್ಲ ಸುಟ್ಟು ಬೂದಿಯಾದವು. ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬಂದರು. ಅದು ಇರಕು ಬಾಗಿಲು, ಹೋದರೆ ನುರುಕಿ ಬಿಡುತ್ತದೆ. ಅದು ನುರಿಯೋ ಹೊತ್ತಿಗೆ ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ ಹಾಕಿ ಒಳಗೆ ಹೋದರು. ಒಂದು ಸೀಳ್ನಾಯಿ ಗಬಗಬ ಅಂತ ಬಂತು. ಅದರ ಮುಂದೆ ಮಾಂಸವನ್ನು ಹಾಕಿ ಬಾಗಿಲನ್ನು ದಾಟಿದರು. ಮುಂದೆ ಭೇತಾಳ ಹಾ ಹಾ ಎಂದುಬಂತು. ಒಂದು ಹಿಡಿ ಮರಳು ಮಂತ್ರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ಅಕ್ಕಸಾಲಿ. ಅದನ್ನು ಕೊಟ್ಟ ಕೂಡಲೆ ಒಬ್ಬ ರಾಜಕುಮಾರ ಆದ. ಇಬ್ಬರೂ ಇಕ್ರ, ಹಿಸ್ಕ ಎಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟುಕೊಂಡರು. ಮಹಡಿಯ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹೋದರು. "ಮಲ್ಲಿಗೆ ದೇವಿ ಮಂತ್ರಿಮಹನೀಯರು ಬಂದವ್ರೆ ತಾಂಬೂಲದ ತಟ್ಟೆ, ಹಣ್ಣು ಹಂಪಲು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮುಂದೆ ಇಡು" ಎಂದಳು.

"ಅಣ್ಣ, ಹಿಸ್ಕ!"

"ಏನಣ್ಣ ಇಕ್ರಮಾರಾಜ"

"ಅವಳಿಗೆ ಬಂದಿದ್ವೇ? ಅವಳ ಮನೇ ಆಳಿಗೆ ಬಂದಿದ್ವೇ? ದೀಪಹಚ್ಚೋ ಮಲ್ಲಿ ತಂದವ್ಳೆ" ಎಂದ ಇಕ್ರ . ಅವಳು ತಟ್ಟೆಯನ್ನು ಅತ್ತ ಬಿಸುಟು ಹೊರಟು ಹೋಗಿ ದೂರು ಹೇಳಿದಳು. "ಈ ಸಾರಿ ಹೋಗು" ಎಂದು ಕಳಿಸಿದರು. ಈಗಲೂ ಮುಟ್ಟಲಿಲ್ಲ. ಇವರಿಗೆ ಸಿಟ್ಟುಬಂತು. "ಇದಕ್ಕೇನು ಮಾಡಬೇಕು' ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿ, ಕಾಲು ಹಿಡಿದು ಗರಗರನೆ ತಿರುಗಿಸಿ ಕಾಳಿಂಗನ ಮಡುವಿಗೆ ಬೀಸಾಡಬೇಕು ಎಂದುಕೊಂಡು ಮಲ್ಲಿಗೆ ಮಾದೇವಿಯ ಕಾಲುಹಿಡಿದು ಕಾಳಿಂಗನಮಡುವಿಗೆ ಎಸೆದರು.

ನಾಗಸಾನಿ ತಾಯಿ, ಪದ್ಮಾವತಿ ಮಗಳು. ತಾಯಿ, ಮಗಳಂತೆ ಅಲಂಕಾರಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಳು. "ಅಣ್ಣ ಹಿಸ್ಕ ಅವಳಿಗೆ ಬಂದಿದ್ವೇ ; ಅವಳ ತಾಯಿಗೆ ಬಂದಿದ್ವೇ?" ಎಂದ ಇಕ್ರ, ಅವಳಿಗೂ ಮಲ್ಲಿಕಾದೇವಿಯ ಕಥೆಯೇ ಆಯಿತು. ಆಗ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಪದ್ಮಾವತಿ ಬಂದಳು. ನೀನೆ ಗಂಡ : ನಾನೇ ಹೆಂಡತಿ" ಎಂದಳು. ಸರಿ. "ಇನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಏನುಬೇಕು" ಎಂದು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಮಾರಿಬಿಟ್ಟರು. ಇದ್ದ ಬದ್ದದ್ದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಗಾಡಿಗೆ ತುಂಬಿ ದೇವೇಂದ್ರನ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ದೇವೇಂದ್ರರಾಯ ಶಿಖರ ಹತ್ತಿ ನೋಡಿದ. 'ಪದ್ಮಾವತಿ ಕಂಡು ಬಾ ಅಂದ್ರೆ, ಪದ್ಮಾವತಿ ಪರಿವಾರನೇ ಕರ್ಕೊಂಡ್ಬರ್ತಾ ಅವ್ನೆ: ಇವನೇನು ಸಾಮಾನ್ಯನಲ್ಲ. ಇವನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಲಗ್ನ ಮಾಡೋದು ಲೇಸು" ಎಂದು ಲಗ್ನಕ್ಕೆ ಏರ್ಪಾಟು ಮಾಡಿದ.

ಮಂತ್ರಿಕುಮಾರ ದೇವೇಂದ್ರರಾಯನಿಗೆ, "ಸ್ವಾಮೀ! ನಮ್ಮ ಕುಲಪದ್ದತಿ ನಮಗಲ್ಲ ಧಾರೆ ಚಂದ್ರಾಯುಧಕ್ಕೆ" ಎಂದು ಚಂದ್ರಾಯುಧವನ್ನು ನೀಡಿದ. ಐದು ದಿನ "ಐಭೋಗದಿಂದ ಮದುವೆಯಾಯಿತು. ಆರನೆಯ ದಿನ ಹೊರಟು ದೊಡ್ಡ ರಾಕ್ಷಸಿ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಆ ತಾಯಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಎಂಟುದಿನ : ಚಿಕ್ಕ ರಾಕ್ಷಸಿ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಈ ತಾಯಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಎಂಟುದಿನ ಇದ್ದು ಹೊರಟುಬಂದರು. ಆಮೇಲೆ ಪಕ್ಷಿಗಳನ್ನು ನೆನೆಸಿಕೊಂಡರು. ಆ ಗರುಡಾಳ ಪಕ್ಷಿಗಳು ಹಾರಿಬಂದು ನವರಂಗಿನ ಹೂವಕ್ಕನನೂ ಮಂತ್ರಿಕುಮಾರನನ್ನೂ ಪದ್ಮಾವತಿಯನ್ನೂ ಕರೆತಂದು ಕಲ್ಯಾಣಿಯ ಹತ್ತಿರ ಬಿಟ್ಟವು. ಅಲ್ಲಿ ರಾಜಕುಮಾರನ ಮೇಲೆ ಆಳೆತ್ತರದ ಹುತ್ತ ಬೆಳೆದಿದೆ!

ಹುತ್ತದೆ ಕೋವಿಯಲ್ಲಿ ಕಿವಿಗೊಟ್ಟು ಕೇಳಿದರೆ "ಹೂಕೊಡು, ಹೂಕೊಡು' ಎಂದು ಶಬ್ದ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಇವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಬಚ್ಚಿಟ್ಟು ಊರೊಳಗೆ ಹೋಗಿ ಆಳನ್ನು ಕರೆತಂದು ಹುತ್ತ ಅಗೆಸಿ, ಗಡ್ಡ ಬೋಳಿಸಿ ;

"ಅಮ್ಮಾ ತಾಯಿ, ನಾನಲ್ಲ ನಿನ್ನ ಗಂಡ; ಇಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ ನಿನ್ನ ಗಂಡ : ಕೊಡಮ್ಮ ಕೈಗೆ ಹೂವು" ಎಂದು ನವರಂಗಿನ ಹೂವಕ್ಕನಿಗೆ ಹೇಳಿದ. ಹೂವು ಕೊಟ್ಟಳು. ರಾಜಕುಮಾರ ತಟ್ಟನೆ ಕಣ್ಣು ಬಿಟ್ಟ. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಒಂದು ಕುದುರೆಯ ಮೇಲೆ, ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಒಂದು ಕುದುರೆಯ ಮೇಲೆ ಹೊರಟು ಊರಿಗೆ ಬಂದರು. ತಂದೆಯ ಪಟ್ಟಣ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಮತ್ತೆ ವೈಭವದಿಂದ ಲಗ್ನವಾಗಿ ಸುಖವಾಗಿ ಇದ್ದರು.

ಲೇಖಕರ ಪರಿಚಯ: ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಖ್ಯಾತಿಯ ಜಾನಪದ ವಿದ್ವಾಂಸರಾದ ಜೀಶಂಪ [ಜೀರಹಳ್ಳಿ ಶಂಕರೇಗೌಡ ಪರಮಶಿವಯ್ಯನವರು ೧೯೩೩ – ೧೯೯೫], ಜಾನಪದ ಭೀಷ್ಮ, ಜಾನಪದ ಗಣಿ ಮುಂತಾದ ವಿಶೇಷಣಗಳಿಗೆ ಪಾತ್ರರಾಗಿದ್ದವರು. ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಯ ನಾಗಮಂಗಲ ತಾಲೂಕಿನ ಅಂಬಲ ಜೀರಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ. 'ಜೀವನ ಗೀತ', 'ದಿಬ್ಬದಾಚೆ', 'ಕಾವಲುಗಾರ ಮತ್ತು ಇತರ ಕತೆಗಳು', 'ಮಬ್ಬು ಜಾರಿದ ಕಣಿವೆಯಲ್ಲಿ' ಇತ್ಯಾದಿ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು:

೧. ರಾಜನ ಮಗ ಮಂತ್ರಿಯ ಮಗ ಇಬ್ಬರೂ ದೇಶ ನೋಡಲು ಹೋದಾಗ ನಡೆದ ಪ್ರಸಂಗವೇನು?
೨. ಗರುಡಾಳ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಮರಿಗಳು ಮೇವನ್ನು ಏಕೆ ಮುಟ್ಟಲಿಲ್ಲ?
೩. ಮಂತ್ರಿಯ ಮಗ ರಾಕ್ಷಸಿಯ ಮನಸ್ಸನ್ನ ಗೆಲ್ಲಲು ಮಾಡಿದ ಉಪಾಯವೇನು?
೪. ದೊಡ್ಡ ರಾಕ್ಷಸಿ ಮಂತ್ರಿಕುಮಾರನಿಗೆ ಮಾಡಿದ ಸಹಾಯವೇನು?
೫. ದೇವೇಂದ್ರರಾಯ ಮಂತ್ರಿಕುಮಾರನಿಗೆ ಒಡ್ಡಿದ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳೇನು?

೩. ರೈತನೊಬ್ಬನ ಕ್ರಾಂತಿ: ಹುಲ್ಲುಕಡ್ಡಿಯ ಪವಾಡ

–ಪಿ.ಲಂಕೇಶ

ಆಶಯ: ಜಪಾನಿನ ಕೃಷಿ ತಜ್ಞ ಮನಸೋಬು ಫುಕುವೋಕಾ ಆಧುನಿಕ ಕೃಷಿ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿ, 'ಸಹಜ ಕೃಷಿ' ವಿಧಾನಗಳ ಪ್ರಯೋಗ ನಡೆಸಿದ. ನೆಲವನ್ನು ಉಳದೆ ಬೀಜಗಳನ್ನು ಬಿತ್ತಬೇಕು, ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರ ಬಳಸಬಾರದು, ಕಳೆ ಕೀಳಬಾರದು, ಕ್ರಿಮಿನಾಶಕಗಳನ್ನು ಸಿಂಪಡಿಸಬಾರದು ಇವು ಫುಕುವೋಕಾನ ಕೃಷಿ ತತ್ವಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಆಧುನಿಕ ಬೇಸಾಯ ಪದ್ಧತಿಗಳಿಂದ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ತಲುಪಿರುವ ರೈತನಿಗೂ ಮತ್ತು ಸತ್ವ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿರುವ ಭೂಮಿಗೂ ಫುಕುವೋಕಾನ ಸಹಜ ಕೃಷಿ ತತ್ವಗಳು ಮರುಜೀವ ನೀಡಬಲ್ಲವು.

'ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷದ ಎಲ್ಲರಂತಹ ಹುಡುಗ'* ತೀವ್ರವಾಗಿ ಬದುಕಲು ಇಷ್ಟಪಡುವ ಯೌವ್ವನಿಗ, ವಿಜ್ಞಾನದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾಗಿದ್ದು, ಒಳ್ಳೆಯ ಅಂಕ ತೆಗೆದು ಪಾಸು ಮಾಡಿದ. ಪ್ರಯೋಗಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಮೈಕ್ರೋ ಬಯಾಲಜಿಸ್ಟ್ ಆಗಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ. ಸಸ್ಯಗಳ ಸ್ನಾಯುಗಳ ತಜ್ಞ ಈತ; ಸಸ್ಯಗಳಿಗೆ ಬರುವ ರೋಗ, ಅವುಗಳ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಣಾತ. ಆತನನ್ನು ಕಂಡರೆ ಅವನ ಮೇಲಾಧಿಕಾರಿಗೆ ತುಂಬ ಇಷ್ಟ. ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಗಳಿಗಂತೂ ಈ ಜೊತೆಗಾರನೆಂದರೆ ಪಂಚಪ್ರಾಣ. ಈತ ಎಷ್ಟು ಸಹಜನೆಂದರೆ, ಜಪಾನಿನ ಎಲ್ಲ ಹುಡುಗರಂತೆ ಫೋಟೋ ತೆಗೆಯುತ್ತ, ಪಿಕ್‌ನಿಕ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತ, ನೃತ್ಯಕೂಟದಲ್ಲಿ ಹಿಗ್ಗಿ ಕುಣಿಯುತ್ತ ಕಾಲ ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ. ಒಮ್ಮೆ ಸುಂದರ ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳೊಬ್ಬಳನ್ನು ಕಂಡು ಫೋಟೋ ತೆಗೆಯುವುದಾಗಿ ಕೇಳಿಕೊಂಡ. ತೆಗೆಸಿಕೊಂಡ ಆಕೆ 'ಒಂದು ಪ್ರತಿ ಕಳಿಸು' ಎಂದು ಹೇಳಿ ವಿಳಾಸ ಕೂಡ ಕೊಡದೆ ಹೊರಟುಹೋದಳು. ಗೆಳೆಯರು ಅವನಿಗೆ ಆಕೆ ಖ್ಯಾತ ನಟಿಯೆಂದು ತಿಳಿಸಿದರು; ಆಕೆಯ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಫೋಟೋಗಳನ್ನು ಕಳಿಸಿದ. ಅವನಿಗೆ ಆಕೆ ಸಹಿ ಮಾಡಿದ ಫೋಟೋ ಒಂದನ್ನು ಹಿಂದಿರುಗಿಸಿದಳು. ಹುಡುಗ ಎಲ್ಲ ತರುಣರಂತೆಯೇ ಪುಲಕಿತನಾದ.

ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ನೃತ್ಯಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೊಂದಿಗೆ ಕುಣಿಯುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಜಪಾನಿನ ಪ್ರಖ್ಯಾತ ಗಾಯಕಿ ನೋರೀಕೋ ಅವಯಾ ಅಲ್ಲಿ ನರ್ತಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದ. ಲಜ್ಜೆ ತುಂಬಿದ ಹುಡುಗನಿಗೆ ಆಕೆಯೊಂದಿಗೆ ನರ್ತಿಸಬೇಕೆಂದು ಆಶೆಯಾಯಿತು. ಧೈರ್ಯ ಮಾಡಿ ಆಕೆಯನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡ. ಆಕೆ ಒಪ್ಪಿ ಅವನೊಂದಿಗೆ ನರ್ತಿಸಿದಳು. ಅವತ್ತು ಆಕೆಯೊಂದಿಗೆ ನರ್ತಿಸಿದ್ದು, ತನ್ನ ಕೈ ದಪ್ಪಪುಪ್ಪಳಾಗಿದ್ದ ಆಕೆಯ ಸುತ್ತ ಸುತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲು ಕೂಡ ಆಗದೆ ಇದ್ದದ್ದು, ಸಂತೋಷದಿಂದ ಕಂಪಿಸುವಂತೆ ಆದದ್ದು ಇವೆಲ್ಲವನ್ನು ಅವನು ಬಹಳ ವರ್ಷ ಮರೆಯಲಿಲ್ಲ.

ಹುಡುಗನ ಹೆಸರು ಫುಕುವೋಕಾ, ಜಪಾನಿನ ದಕ್ಷಿಣದ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ಶಿಕೋಕು ದ್ವೀಪದ ಪುಟ್ಟ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವನು. ಜಪಾನಿನ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಓದಿ ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ಶಿಕ್ಷಕ ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಕುರಾಸೋವಾನ ಅಚ್ಚುಮೆಚ್ಚಿನ ಶಿಷ್ಯನಾಗಿದ್ದವನು. ಆತನಿಗೆ ಎಲ್ಲ ಇತ್ತು. ವಿಜ್ಞಾನ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಭವಿಷ್ಯ, ಅಚ್ಚುಮೆಚ್ಚಿನ ಗೆಳೆಯರು, ಒಳ್ಳೆಯ ಉದ್ಯೋಗ, ಇಲಾಖೆಯ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರ ವಿಶ್ವಾಸ ಎಲ್ಲವೂ ಇತ್ತು. ಆದರೆ ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ವಯಸ್ಸು ಮುಟ್ಟಿದ ಫುಕುವೋಕಾನ ಆಳದಲ್ಲಿ ಅತೃಪ್ತಿ ಇತ್ತು; ಅಲ್ಲದೆ, ಅವನಲ್ಲಿ ಅಳುಕು ಹುಟ್ಟಿಸುವಂತೆ ಫುಕುವೋಕಾ ಆಗಾಗ ಪ್ರಜ್ಞೆತಪ್ಪಿ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದ. ತನ್ನ ಜೀವನವಿಧಾನವೇ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೆಂದು ಅರಿತ ಫುಕುವೋಕಾ ಒಂದು ದಿನ ತನ್ನ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ರಾಜೀನಾಮೆ ನೀಡಿದ. ಗೆಳೆಯರಿಗೆಲ್ಲ ಆಶ್ಚರ್ಯ, ಆಘಾತವಾಯಿತು; ಮೇಲಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಚಕಿತರಾದರು. ಅವನನ್ನು ಬೀಳ್ಕೊಡುವ ದಿನ ಎಲ್ಲರೂ ಖಿನ್ನರಾಗಿದ್ದರು; ಅವತ್ತು ಫುಕುವೋಕಾ ಒಬ್ಬನೇ ನಗುನಗುತ್ತ ಪಂಜರದಿಂದ ಹೊರಬಂದ ಹಕ್ಕಿಯಂತಿದ್ದ. ತಾನು ರಾಜೀನಾಮೆ ನೀಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ಆತ ಕಾರಣವನ್ನೇ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ; ಯಾಕೆಂದರೆ ಅವನಿಗೇ ಸರಿಯಾಗಿ ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

* (ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೇವೆಗಾಗಿ ೧೯೮೭ರ ರಾಮನ್ ಮ್ಯಾಗ್ಸೆಸೆ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಜಪಾನಿನ ಮಸನೋಬು ಫುಕುವೋಕಾನಿಗೆ ಲಭಿಸಿದೆ. ೭೪ ವಯಸ್ಸಿನ ಮಸನೋಬು ಫುಕುವೋಕಾ ಒಬ್ಬ ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನಿ. ಆದರೆ, ಆತ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವ ಕೃಷಿ ವಿಧಾನಕ್ಕೂ ಆಧುನಿಕ ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಹೇಳುವ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಗೂ ಅಜಗಜಾಂತರ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆ. ನಮ್ಮ ಕಾಲದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನಿ ಡಾ। ನಾರ್ಮನ್ ಬೋರ್ಲಾಗ್‌ರಂತೆ ಫುಕುವೋಕಾ ಹಸಿರು ಕ್ರಾಂತಿಗಾಗಿ ಅನೇಕ ಹೊಸ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕಿದವನಲ್ಲ. ಭೂಮಿಯನ್ನು ಉಳದೆ, ಘಾಸಿ ಮಾಡದೆ ಹಾಗೆಯೇ ಹಸಿರು ಕ್ರಾಂತಿ ಮಾಡಿದವನು.)

ರಾಜೀನಾಮೆ ನೀಡಿ ಫುಕುವೋಕಾ ತನ್ನ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಹೋದ. ತಂದೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ತೋಟವನ್ನು ತಾನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿದ: ಆ ವರ್ಷ ನಿಂಬೆಗಿಡಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗಮಾಡಲು ಹೋಗಿ, ಅವುಗಳನ್ನು ಕುಡಿಕೊಂಬೆ ತರಿಯದೆ ಹಾಗೇ ಬಿಟ್ಟು ನೂರಾರು ಗಿಡಗಳು ರೋಗದಿಂದ ಸತ್ತುಹೋದವು. ಅವನ ತಂದೆ ಬೇಸರಗೊಂಡು "ದಯವಿಟ್ಟು ನೀನು ಕೆಲಸದ ಮೇಲೆ ಹೋಗು" ಎಂದ ಕಳಿಸಿದ. ಮತ್ತೆ ಆರೇಳು ವರ್ಷ ಅದೂ ಇದೂ ನೌಕರಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಫುಕುವೋಕಾ ಗಿಡಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಭೂಮಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಚಿಂತಿಸುತ್ತಲೇ ಇದ್ದ. ಒಂದು ದಿನ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಹಲವು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಬೀಳುಬಿದ್ದಿದ್ದ ಗದ್ದೆಯಲ್ಲಿ ಕಳೆಯ ನಡುವೆ ಭತ್ತದ ಗಿಡಗಳು ಹುಲುಸಾಗಿ ಬೆಳೆದು ತೆನೆ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದು ನೋಡಿ ಆಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟ, ಈ ದೃಶ್ಯ ಆತನ ಜೀವನವನ್ನೇ ಬದಲಿಸಿತು.

ಹಳ್ಳಿಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿದ ಫುಕುವೋಕಾ ತನ್ನ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದ. ಇದು ಎರಡನೆ ಜಾಗತಿಕ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಜಪಾನ್ ತೊಡಗಿದ್ದ ಕಾಲ; ಜಪಾನಿನ ಸರ್ಕಾರ ಅದೆಂತೋ ಫುಕುವೋಕಾನನ್ನು ಯುದ್ಧದಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬಿಟ್ಟಿತ್ತು. ತನಗಿದ್ದ ಒಂದೂಕಾಲು ಎಕರೆ ಗದ್ದೆ ಮತ್ತು ಎರಡೆಕರೆ ಬೆಟ್ಟದ ತಪ್ಪಲಿನ ಹಣ್ಣಿನ ತೋಟವನ್ನು ತನ್ನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದೊಂದಿಗೆ ಬೆಸೆದುಕೊಂಡ ಫುಕುವೋಕಾ. ಇದು ಕೇವಲ ಕೃಷಿಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ: ಅವನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಕೃಷಿ ಕೂಡ ಆಗಿತ್ತು, ಫಸಲು ಬೆಳೆಯುವ ಕೆಲಸ ತನ್ನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುವ ಕೆಲಸ ಕೂಡ ಆಗಿತ್ತು. ಇದೊಂದು ದೊಡ್ಡ ವಿಪರ್ಯಾಸ. ೧೯೪೫ ರಲ್ಲಿ ಎರಡನೇ ಮಹಾಯುದ್ಧ ಮುಗಿದು, ಹಿರೋಶಿಮಾ, ನಾಗಸಾಕಿಗಳನ್ನು ಅಣುಬಾಂಬ್ ತೊಡೆದುಹಾಕಿ, ಜಪಾನ್ ಶರಣಾಗತವಾಗಿ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ರಾಷ್ಟ್ರವನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ಬೃಹತ್ ಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿತ್ತು. ಯುದ್ಧದ ನಂತರ ಜಪಾನ್ ಅಮೆರಿಕಾದ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೊಳಗಾಗಿ ತನ್ನ ಪರಂಪರಾಗತ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಂಡಿತು: ಸುಮಾರು ಶೇಕಡ ಎಂಬತ್ತು ಭಾಗ ಜನ ಆಗ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದರು. ಹೈಬ್ರಿಡ್ ಬೀಜಗಳು, ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರಗಳು, ಕ್ರಿಮಿನಾಶಕಗಳು, ಜಪಾನಿನ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ಆರಂಭಿಸಿದ್ದವು. ಲಕ್ಷ ಎಕರೆಯಷ್ಟು ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಗೋಧಿ ಬೆಳೆಯುವ ಅಮೆರಿಕನ್ ರೈತ ಈ ಗೊಬ್ಬರ, ಕ್ರಿಮಿನಾಶಕಗಳ ನೆರವಿನಿಂದ ಒಂದೊಂದು ಎಕರೆಗೆ ಐನೂರು ಡಾಲರ್‌ನಷ್ಟು ಲಾಭ ಗಳಿಸಿದರೂ ಐವತ್ತು ಸಾವಿರ ಡಾಲರ್ ಲಾಭ ಗಳಿಸುತ್ತಾನೆ; ಎಕರೆಗೆ ಸಾವಿರ ನಷ್ಟವಾದರೆ ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಡಾಲರ್‌ನಷ್ಟು ಮುಗ್ಗರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಹತ್ತು, ಹದಿನೈದು ಎಕರೆಯ ಒಡೆತನದ ಜಪಾನಿನ ರೈತ ಇದನ್ನು ಯೋಚಿಸಲು ಕೂಡ ಹೋಗದೆ ತನ್ನ ಭೂಮಿಯನ್ನು ರಾಸಾಯನಿಕಗಳ ಆಘಾತಕ್ಕೆ ಒಡ್ಡಿದ. ಇದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಫುಕುವೋಕಾ ತನ್ನ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ ಪ್ರಯೋಗ ನಡೆಸಿದ್ದ.

ತನ್ನ ಪ್ರಯೋಗ ಆರಂಭಿಸಿದ ಫುಕುವೋಕಾ ಮೂವತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಹೊರಜಗತ್ತಿನ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಪೂರ್ತಿ ಕಡಿದುಕೊಂಡು ತನ್ನ ಜಮೀನು ಮತ್ತು ಹಳ್ಳಿಗೆ ತನ್ನ ಬದುಕನ್ನು ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡ. ಯಾರ ಹಂಗೂ ಇಲ್ಲದೆ, ನೆರವೂ ಇಲ್ಲದೆ ಗೊಬ್ಬರ ಹಾಕುವವರಿಲ್ಲದೆ ಗಗನಕ್ಕೆ ಮುತ್ತಿಡುವಷ್ಟು ಎತ್ತರವಾಗಿ, ದೃಢವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವ ಅರಣ್ಯದ ಮರಗಳು ಕೂಡ ಅವನಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡತೊಡಗಿದವು. ಅರಣ್ಯದ ನೆಲವನ್ನು ಯಾರು ಉತ್ತರು, ಕೂರಿಗೆ ಹೂಡಿ ಬಿತ್ತಿದರು, ಗೊಬ್ಬರ ಹಾಕಿದರು? ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ತಾವೇ ವರ್ಷವರ್ಷಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮವಾದ, ಗಟ್ಟಿಯಾದ ಬೀಜ ರೂಪಿಸಿ ನೆಲಕ್ಕೆ ಬೀಳಿಸಿ ಎಲೆಗಳನ್ನು, ಹೂವು, ಕಾಯಿ, ಎಲೆ, ಹಕ್ಕಿಗಳ ಹಿಕ್ಕೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಬೀಳಿಸಿ, ಭೂಮಿ ಅವನ್ನು ಗೊಬ್ಬರವಾಗಿಸಿ ಬೀಜ ಮೊಳೆತು ಮರವಾಗುತ್ತದೆ. ಅರಣ್ಯದ ನೆಲ ಸಾರಗೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ರೈತ ಕಲಿತದ್ದು ತೀರಾ ಕಮ್ಮಿ.

ಫುಕುವೋಕಾ ಕ್ರಮೇಣ ತನ್ನ ಗದ್ದೆಯನ್ನು ಉಳುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದ. ಆತನ ಜಪಾನ್ ಹೊರಜಗತ್ತಿನ ಟ್ರಾಕ್ಟರ್, ಟಿಲ್ಲರ್‌ಗಳನ್ನು ಆಮದು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅಥವಾ ತಾನೇ ತಯಾರಿಸಿ ನೆಲ ಉಳುತ್ತಿದ್ದಾಗಲೇ ಫುಕುವೋಕಾ ತನ್ನ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಉಳುವುದು ನಿಲ್ಲಿಸಿದ. ಮನುಷ್ಯನ ಅಹಂಕಾರದ ಒಂದು ರೂಪ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಅನಗತ್ಯವಾಗಿ ಛಿದ್ರಗೊಳಿಸುತ್ತಾ ಹೋಗಿ ಅದನ್ನು ಉಳುಮೆ ಎಂದು ಕರೆಯುವುದು. ಭೂಮಿಯ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಫುಕುವೋಕಾ ಗಮನಿಸಿದ್ದ; ಭೂಮಿಯೇ 'ಬೀಜಕ್ಕೆ ನೆರವಾಗುವಂತೆ ವರ್ತಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡ. ಆಗ ಜಪಾನಿನಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಅಪರೂಪವಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಅಸಲಿ ಭತ್ತದ ಬೀಜಗಳನ್ನು, ಬಾರ್ಲಿ ಬೀಜಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿ ಗಟ್ಟಿ ತಳಿಗಳನ್ನೇ ವಿಂಗಡಿಸಿಕೊಂಡ. ಜಪಾನಿನ ಬೇಸಿಗೆ ಮುಗಿದೊಡನೆ ನೆಲಕ್ಕೆ ಭತ್ತದ ಬೀಜಗಳನ್ನು ಸುಮ್ಮನೇ ಚೆಲ್ಲಿದ, ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ಭತ್ತದ ಹುಲ್ಲನ್ನು ತಂದು ದಟ್ಟವಾಗಿ ಎಸೆಯುತ್ತ ಹೋದ. ಕತ್ತರಿಸಿದ ಹುಲ್ಲಲ್ಲ, ಒಕ್ಕಲಾದ ಮೇಲೆ ಇದ್ದ ಪೂರ್ತಿ ಉದ್ದನೆಯ ಹುಲ್ಲು. ಹುಲ್ಲಿನ ಕೆಳಗೆ ಭತ್ತದ ಬೀಜಗಳಿದ್ದಾಗಲೇ ಬಾರ್ಲಿಯ ಬೀಜಗಳನ್ನು ಹಾಕಿದ. ಅನೇಕ ತಿಂಗಳು ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ಹುಲ್ಲು ಮಾತ್ರ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಮುಂಗಾರು ಮಳೆ ಬಂದಮೇಲೆ ಹುಲ್ಲು ಕೊಳೆತು ಮಣ್ಣಿನೊಂದಿಗೆ ಬೆರೆಯತೊಡಗಿದಂತೆ ಭತ್ತದ ಸಸಿಗಳು ಹುಟ್ಟಿದವು. ಭತ್ತದ ಸಸಿ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆದ ಮೇಲೆ ಬಾರ್ಲಿಯ ಸಸಿ ಅವುಗಳ ನಡುವೆ ಹುಟ್ಟಿದವು. ಇವೆರಡರ

ಸ್ಪರ್ಧೆಯಲ್ಲಿ ಕಳೆಗೆ ಅಷ್ಟು ಅವಕಾಶವಿರಲಿಲ್ಲ. ಇದ್ದ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ಕಳೆಯನ್ನು ಕಿತ್ತುಹಾಕಿದ. ಭತ್ತ ಬೆಳೆದು ಸ್ವಲ್ಪ ದೊಡ್ಡದಾದಾಗ, ಅದರ ನಡುವಿನ ಬಾರ್ಲಿ ಚೇತರಿಸಿಕೊಂಡಾಗ ಒಂದು ವಾರ ನೀರು ಕಟ್ಟಿದ್ದ. ಇದು ಭತ್ತ ಬಾರ್ಲಿಯ ನಡುವಿನ ಕಳೆಯನ್ನು ತೊಡೆದುಹಾಕಲು, ಭತ್ತಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾದಷ್ಟು ನೀರು ಕೊಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಬಾರ್ಲಿಗಿಂತ ಮುಂಚೆ ಕೊಯ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ಭತ್ತವನ್ನು ಹುಶಾರಾಗಿ ಕೊಯ್ದುಕೊಂಡು, ಒಣಗಿಸಿ, ಒಕ್ಕಲುಮಾಡಿ, ಭತ್ತದ ಹುಲ್ಲನ್ನು ಮತ್ತೆ (ಬಾರ್ಲಿಗೆ ತೊಂದರೆಯಾಗದಂತೆ) ಭೂಮಿಗೆ ಚೆಲ್ಲಿದ.

"ಕನಿಷ್ಠ ದುಡಿಮೆ" ಎಂದು ಫುಕುವೋಕಾ ಕರೆಯುವ ಈ ಬಗೆಯ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಬೀಜವನ್ನು ಗಟ್ಟಿಗೊಳಿಸುತ್ತಾ ಹೋಗುವುದು, ಭೂಮಿಗೆ ಧಾನ್ಯವೊಂದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಹಿಂದಿರುಗಿಸುತ್ತ ಹೋಗುವುದು ಮುಖ್ಯ: ಫುಕುವೋಕಾನ ಬೀಜಗಳು ಹೈಬ್ರಿಡ್ ಬೀಜಗಳಂತಲ್ಲ. ಹೈಬ್ರಿಡ್ ಬೀಜ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಆಳಕ್ಕೆ ಬೇರು ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ; ಗಿಡದ ಕಾಂಡಗಳು ರೋಗಗಳನ್ನು ತಡೆಯುವಷ್ಟು ದೃಢವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ; ಅವುಗಳಿಗೆ ಕೃತಕ ಗೊಬ್ಬರ, ಕಾಂಪೋಸ್ಟ್ ಗೊಬ್ಬರ ಅತ್ಯಗತ್ಯ. ಆದರೆ ಫುಕುವೋಕಾ ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ದುಡಿದು ಕಂಡುಕೊಂಡಂತೆ, ಭೂಮಿಯು ತನ್ನ ಸಾರ ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ನೆರವಾಗಬೇಕು. ಗದ್ದೆಯನ್ನು ರಾಸಾಯನಿಕಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತವಾಗಿಟ್ಟು ಒಳ್ಳೆಯ ಬೀಜಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತ ಹೋದರೆ ಹೈಬ್ರಿಡ್ ಅವಾಂತರವೇ ಅಗತ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಮೂವತ್ತು ವರ್ಷಕಾಲ ಭೂಮಿಯೊಂದಿಗೆ ಸ್ನೇಹ ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡ ಫುಕುವೋಕಾ ಸಂಗೀತ, ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆಗೆ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗುವಷ್ಟು ಸೂಕ್ಷ್ಮಜ್ಞತೆಯನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡ. ಈ ಸೂಕ್ಷ್ಮಜ್ಞತೆ, ಭೂಮಿಯ ಪರಿವರ್ತನೆ, ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯುವುದು, ಇವೆಲ್ಲವೂ ಈತನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನೇ ರೂಪಿಸಿ ಈತನ ಕಾಣ್ಕೆಯತ್ತ ಇವನನ್ನು ಕೊಂಡೊಯ್ದುವು. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಫುಕುವೋಕಾ ಅಪ್ಪಟ ಕೃಷಿಕ. ತನ್ನ ಒಂದೂಕಾಲು ಎಕರೆಯಲ್ಲಿ ಫುಕುವೋಕಾ ಒಟ್ಟು ೨೫೦ ರಿಂದ ೩೦೦ ಕ್ವಿಂಟಾಲ್ ಭತ್ತ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾನೆ. ಇದು ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರ, ಹೈಬ್ರಿಡ್ ಬೀಜ, ಕ್ರಿಮಿನಾಶಕಗಳ ಬಳಕೆಯಿಂದ ಬೆಳೆಯುವುದಕ್ಕಿಂದ ಹೆಚ್ಚು. ಈತನ ಒಂದೊಂದು ಭತ್ತದ ತೆನೆಯಲ್ಲಿ ೨೫೦ ರಿಂದ ೩೦೦ ಕಾಳುಗಳಿರುತ್ತವೆ.

ಹಣ್ಣಿನ ತೋಟದಲ್ಲೂ ಫುಕುವೋಕಾನ ಪ್ರಯೋಗ–ಅಂದರೆ ಕನಿಷ್ಠ ದುಡಿಮೆಯ ಶೈಲಿ–ನಡೆದಿತ್ತು, ಮರಗಳನ್ನು ಅನಗತ್ಯವಾಗಿ ತರಿದು ಹಾಕದೆ ಅವು ನೈಸರ್ಗಿಕವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲು ಬಿಟ್ಟ, ಅವು ತಮ್ಮ ಎಲೆ, ಹೂವು, ಹಣ್ಣುಗಳ ಮೂಲಕವೇ ಗೊಬ್ಬರ ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡು ಬಲಗೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶ ನೀಡಿದ. ತೋಟದ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದ ಬಂಜರು ಗುಡ್ಡದ ಇಳಿಜಾರಿನ ನಾಲ್ಕೈದು ಎಕರೆ ಕೊಂಡು ಕೆಲವೇ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಹಣ್ಣಿನ ಮರಗಳ ದಟ್ಟ ಅರಣ್ಯವಾಗುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಂಡ. ಆತನ ಕೆಲಸದ ರೀತಿಗೆ ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆ ಕೊಡಬಹುದು. ಒಂದು ಗಿಡದ ಬೀಜ ನೆಟ್ಟು ಬೆಳೆಯಲು ಬಿಡುತ್ತಾನೆ. ಅದರ ಹೂವು, ಎಲೆ, ಹಣ್ಣುಗಳೆಲ್ಲ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬೆರೆಯಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಗಿಡ ಸಾಕಷ್ಟು ಬಲಗೊಂಡಮೇಲೆ ಮಾತ್ರ ಹಣ್ಣು ಕೀಳುತ್ತಾನೆ. ಇದೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸರ್ಪ್ಲಸ್ ವ್ಯಾಲ್ಯೂ ಮಾತ್ರ ಗಿಡಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಕಾಲ ತನ್ನ ಒಡಲಿನ ವಸ್ತುಗಳೇ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಗೊಬ್ಬರವಾಗಿ ಹಿಂತಿರುಗುವುದು ಅಗತ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಮೂವತ್ತು ವರ್ಷ ಮಣ್ಣು, ಸಸ್ಯ, ಸೂರ್ಯನ ಕಿರಣ, ಪ್ರಕೃತಿಯ ಅದ್ಭುತಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡ ಫುಕುವೋಕಾ ಪರಂಪರಾಗತ ಕೃಷಿಯ ಕೆಲವು ಅಂಶಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿದ್ದ. ಇದರಲ್ಲಿ ಆತನಿಗೆ ತನ್ನ ವಿಜ್ಞಾನ ಶಿಕ್ಷಣ ನೆರವಾಗಿರಬಹುದು; ಆತನ ಮಾನಸಿಕ, ದೈಹಿಕ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಇದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿರಬಹುದು; ಆದರೆ ಇದೆಲ್ಲದರಿಂದ ಆದದ್ದು ಮಾತ್ರ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿತ್ತು. ಫುಕುವೋಕಾ ಅಪ್ಪಟ ಕೃಷಿಕನಾಗಿಯೇ ಮಾನವನ ಬದುಕಿನ ಬಗ್ಗೆ ಆತನ ನಾಗರಿಕತೆಯ ದ್ವಂದ್ವಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಲವು ಸತ್ಯಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದ. ಮನುಷ್ಯ ಫಸಲು ಬೆಳೆಯುವ ವಿಧಾನಕ್ಕೂ ಆತ ತಿನ್ನುವ ಆಹಾರಕ್ಕೂ ಸಂಬಂಧವಿರುವುದು; ತಿನ್ನುವ ಆಹಾರಕ್ಕೂ ಆತ ಯೋಚಿಸುವ ರೀತಿಗೂ ಸಂಬಂಧವಿರುವುದು; ಆತ ಯೋಚಿಸುವ ರೀತಿ, ಆತ ಸೃಷ್ಟಿಸಿಕೊಂಡ ನಾಗರಿಕತೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಉಳಿವಿಗೂ ಸಂಬಂಧವಿರುವುದು–ಫುಕುವೋಕಾಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಿತ್ತು. ಕನಿಷ್ಠ ದುಡಿಮೆಯ ಕೃಷಿಕ ಕವನ ರಚಿಸುವ, ಹಾಡು ಹೇಳುವ, ನಾಟಕ ಆಡುವ ಸಮಯ ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ; ಈ ಕೃಷಿ ಆತನ ಸರ್ವತೋಮುಖ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ನೆರವಾಗುತ್ತದೆ.

ಫುಕುವೋಕಾ ಇಂಥ ಅಪೂರ್ವ ಕಾಣ್ಕೆಯನ್ನು ದಕ್ಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಜಪಾನ್ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಕೃಷಿಯ ಭ್ರಮೆಯ ಹಾದಿ ಹಿಡಿದಿತ್ತು. ಎರಡನೆ ಮಹಾಯುದ್ಧದ ತರುವಾಯ ಅಮೆರಿಕಾದ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದ ಜಪಾನ್ ಸಸ್ಯಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ಅವುಗಳ ಗುಣ ಅಭ್ಯಸಿಸುತ್ತ ಹೋದಂತೆ ಸಸ್ಯಗಳ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಬಗ್ಗೆ ಅಜ್ಞಾನಿಯಾಗುತ್ತ ಹೋಯಿತು; ಒಂದು ಗಿಡವನ್ನು ಇಡಿಯಾಗಿ ನೋಡುವ ಶಕ್ತಿ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಹೋಯಿತು. ಸಸ್ಯ ಜಗತ್ತಿಗೂ ಕೀಟ ಜಗತ್ತಿಗೂ ಇರುವ

ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಮತ್ತು ಘರ್ಷಣೆಯನ್ನು ಅರಿಯಲಾರದ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಒಂದೊಂದು ಕೀಟದ ಬಗ್ಗೆ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ತಜ್ಞನನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಾ. ಒಂದೊಂದು ರೋಗಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ತಜ್ಞನಾಗುತ್ತಾ ಸಾಗಿದಂತೆ, ಸಸ್ಯದ ಒಟ್ಟಾರೆ ಗುಣ, ಜೀವ ಅವರ ಗ್ರಹಿಕೆಯಿಂದ ಹೊರಕ್ಕೇ ಉಳಿಯಿತು. ಹೈಬ್ರಿಡ್ ಬೀಜಗಳು ಹೆಚ್ಚಿ, ಕೀಟನಾಶಕಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆಯೂ ಹೆಚ್ಚಿ, ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಜಪಾನಿನ ಭೂಮಿ ವಿಷ ಉಣ್ಣತೊಡಗಿತು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಟ್ರಾಕ್ಟರ್, ಟಿಲ್ಲರ್‌ಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆ ವಿತರಣೆ, ಪ್ರಚಾರ, ಜಾಹೀರಾತುಗಳಂತೆಯೇ ಕೃಷಿಯ ಔಷಧಿಗಳ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಮೇಲೆ ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಿಡಿತಗಳು ತೀವ್ರವಾದವು. ಕೃಷಿಯನ್ನೊಳಗೊಂಡು ತನ್ನೆಲ್ಲ ಬದುಕನ್ನು ಜಪಾನ್ ಕೈಗಾರೀಕರಣಗೊಳಿಸಿತು. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಒಂದು ಕಡೆ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಜಪಾನಿನ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಶೇಕಡ ಎಪ್ಪತ್ತೈದರಿಂದ ಶೇಕಡ ಹದಿನೈದಕ್ಕೆ ಇಳಿಯಿತು; ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಕೈಗಾರಿಕೆಯ ಮೂಲಕ ಶ್ರೀಮಂತವಾದ ಜಪಾನ್ ತನ್ನ ಕೃಷಿಯ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕೈಗಾರಿಕೆಗಾಗಿ ಕಬಳಿಸುತ್ತಾ, ಉಣ್ಣುವ ಅಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಬದಲಿಸಿಕೊಂಡು ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ಅನಾರೋಗ್ಯದ ಸ್ಥಿತಿ ತಲುಪಿತು. ಜಪಾನಿನ ಮನೋರೋಗಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಾದಂತೆ ಹೊಸ ಹೊಸ ದೈಹಿಕ ರೋಗಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯೂ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ನಿಸರ್ಗದ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯದಿಂದ ಬೇರ್ಪಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಜಪಾನಿನ ಪ್ರಜೆ ಬೆಳೆ, ಆಹಾರ, ಚಿಂತನೆ, ನಾಗರಿಕತೆ ಇವುಗಳಿಗಿರುವ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಮರೆತ, ಫುಕುವೋಕಾನ ಆದರ್ಶ ಪ್ರಜೆ ಜಪಾನಿನಲ್ಲಿ ರೂಪುಗೊಳ್ಳತೊಡಗಿದ ವಿಕೃತ ಪ್ರಜೆಯಿಂದ ಪೂರ್ತಿ ಭಿನ್ನವಾದ.

ಆಧುನಿಕತೆಯ ಭ್ರಮೆ ಮತ್ತು ವಿಕೃತ ಬದುಕು ಹಿಂಸೆ, ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ, ಅನ್ಯಾಯ ಬೆಳೆಯುವ ಸ್ಥಳವೆಂಬುದು ಫುಕುವೋಕಾನ ನಂಬಿಕೆ. ವಿಕೃತ ಮನುಷ್ಯ ಋತುಗಳಿಗೆ ಬದ್ಧನಾಗಿ ಬೆಳೆಯದೆ ಗಾಜಿನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ, ಕೃತಕ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆ ತೆಗೆಯಲು ಯತ್ನಿಸುವುದು. ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ತನ್ನ ಸ್ವಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ತಿರುಚಲು ಯತ್ನಿಸುವುದು ಫುಕುವೋಕಾನ ಕಟುಟೀಕೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ತನ್ನ ಪುಟ್ಟ ಗದ್ದೆ, ತೋಟದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿ ತಾನಾಗಿಯೇ ಋತುಮಾನಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ನೀಡುವ ಮೀನು, ಹೂವು, ಹಣ್ಣು, ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತಾನೆ ಫುಕುವೋಕಾ, ಟ್ರ್ಯಾಕ್ಟರುಗಳಿಗೆ ಬದಲು ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ವರ್ಷದಿಂದ ನೇಗಿಲನ್ನೂ ಕೂಡ ಬಳಸದೆ ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಬೆಳೆ ತೆಗೆದದ್ದು, ತನ್ನ ಭೂಮಿ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಫಲವತ್ತಾಗುತ್ತಾ ಹೋದದ್ದು ವಿವರಿಸುತ್ತಾನೆ. ತನ್ನ ತೋಟದ ಕನಿಷ್ಠ ದುಡಿಮೆಯಿಂದಾಗಿ ತನಗೆ ಉಳಿಯುವ ಕಾಲ, ತನ್ನ ಜೀವನ ವಿಧಾನವನ್ನೂ ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾನೆ. ರೈತನಿಗೆ ಕೃಷಿ ಮುಖ್ಯವೆಂಬುದು ನಿಜ; ಆದರೆ ಎಲ್ಲರಂತೆ ಆತನಿಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಆಸ್ವಾದನೆ ಕೂಡ ಮುಖ್ಯ; ತತ್ವಜ್ಞಾನಿಯಾಗುವುದು, ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಸಾರ್ಥಕತೆ ಪಡೆಯುವುದು ಮುಖ್ಯ. ಆರೋಗ್ಯವಂತ ದೇಹ, ಮನಸ್ಸು ಪಡೆದು ಕ್ರೌರ್ಯ, ಸ್ವಾರ್ಥದಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮಜ್ಞನೂ ಸುಸಂಸ್ಕೃತನೂ ಆಗುವುದು ಮುಖ್ಯ.

ಲೇಖಕರ ಪರಿಚಯ: ಪಿ. ಲಂಕೇಶ [೧೯೩೫ – ೨೦೦೦] ಅವರು ಕನ್ನಡದ ಖ್ಯಾತ ಸಾಹಿತಿಗಳಲ್ಲೊಬ್ಬರು. ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ, ಕೊನಗವಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಇವರು ಕವಿ, ಕಥೆಗಾರ, ಕಾದಂಬರಿಕಾರ, ನಾಟಕಕಾರ, ನಟ, ನಿರ್ದೇಶಕ, ಪತ್ರಕರ್ತ ಹೀಗೆ ಬಹುಮುಖ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಹೊಂದಿದ್ದವರಾಗಿದ್ದರು. 'ಬಿರುಕು', 'ಗುಣಮುಖ', 'ನಾನಲ್ಲ', 'ಕಲ್ಲು ಕರಗುವ ಸಮಯ', 'ಮುಸ್ಸಂಜೆಯ ಕಥಾ ಪ್ರಸಂಗ', 'ಹುಳಿ ಮಾವಿನ ಮರ' ಮುಂತಾದ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಪಠ್ಯಭಾಗವನ್ನು ಅವರ 'ಟೀಕೆ–ಟಿಪ್ಪಣಿ ಸಂಪುಟ–೧' ಸಂಕಲನದಿಂದ ಆರಿಸಿದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು:

೧. ಫುಕುವೋಕಾ ತನ್ನ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ರಾಜೀನಾಮೆ ನೀಡಿದ್ದು ಎಲ್ಲರಲ್ಲೂ ಅಚ್ಚರಿ ಮತ್ತು ಆಘಾತ ತಂದಿತು ಏಕೆ?
೨. ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರ ಮತ್ತು ಕ್ರಿಮಿನಾಶಕಗಳ ಬಳಕೆ ನಿಸರ್ಗದ ಮೇಲೆ ಉಂಟುಮಾಡುವ ಪರಿಣಾಮಗಳೇನು?
೩. ಫುಕುವೋಕಾ ತನ್ನ ಕೃಷಿ ತೋಟದಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಂಡ ಪ್ರಯೋಗಗಳೇನು?
೪. 'ಕನಿಷ್ಠ ದುಡಿಮೆ' ಎಂದರೇನು?
೫. 'ಮನುಷ್ಯನ ನಾಗರೀಕತೆಗೂ ಮತ್ತು ಫಸಲು ಬೆಳೆಯುವ ವಿಧಾನಕ್ಕೂ ಸಂಬಂಧವಿರುವುದು' ಚರ್ಚಿಸಿ.
೬. "ಆಧುನಿಕತೆ ಎಂಬುದು ಹಿಂಸೆ, ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ, ಅನ್ಯಾಯ ಬೆಳೆಯುವ ಸ್ಥಳ" ಫುಕುವೋಕಾನ ಈ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಿ.
೭. 'ಫುಕುವೋಕಾ ಸಹಜ ಕೃಷಿಯ ಹರಿಕಾರ' ವಿಷದಪಡಿಸಿ.

ಮೂರನೇ ಸೆಮಿಸ್ಟರ್ ಬಿಸಿಎ.,

ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಮಾದರಿ ಪ್ರಶ್ನೆ ಪತ್ರಿಕೆ

ಕನ್ನಡ ಸಂಕುಲ–೨

ಸಮಯ: 2.30 ನಿಮಿಷ **ಗರಿಷ್ಠ ಅಂಕಗಳು: 60**

I ಪದ್ಯದ ಭಾವಾರ್ಥ ಬರೆಯಿರಿ: **(1X6=6)**

ಚಾಗದ ಭೋಗದಕ್ಕರದ ಗೇಯದ ಗೊಟ್ಟಿಯಲಂಪಿನಿಂಪುಗ
ಳ್ಗಾಗರವಾದ ಮಾನಸರೆ ಮಾನಸರಂತವರಾಗಿ ಪುಟ್ಟಲೇ ।
ನಾಗಿಯುಮೇನೋ ತೀರ್ದಪುದೆ ತೀರದೊಡಂ ಮಱಿದುಂಬಿಯಾಗಿ ಮೇಣ್
ಕೋಗಿಲೆಯಾಗಿ ಪುಟ್ಟುವುದು ನಂದನದೊಳ್ ವನವಾಸಿ ದೇಶದೊಳ್॥

II ಯಾವುದಾದರೂ ನಾಲ್ಕಕ್ಕೆ ಟಿಪ್ಪಣಿ ಬರೆಯಿರಿ: **(4X2=8)**

1) ಹಳಗನ್ನಡ
2) ಪಂಪ
3) ಬನವಾಸಿ
4) ಕೀರ್ತನೆಗಳು
5) ಡಿ.ವಿ.ಜಿ
6) ಡಾ.ಟಿ.ಯಲ್ಲಪ್ಪ

III ಯಾವುದಾದರೂ ನಾಲ್ಕು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಉತ್ತರಿಸಿ **(4X4=16)**

7) ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಶಾಹಿಯ ಆಕ್ರಮಣ.
8) 'ಸತ್ಯವಂತರ ಸಂಗ' ಕೀರ್ತನೆಯ ಆಶಯ.
9) ಸಾವನ್ನು ಸಹನೀಯವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವ ಶಕ್ತಿ.
10) 'ಉಮರನ ಒಸಗೆ'ಯ ನಾಕ–ನರಕದ ಕಲ್ಪನೆ.
11) ರಸಿಕತನದ ಲಕ್ಷಣಗಳು.
12) 'ನಾನು ಹೆಣ್ಣು' ಕವಿತೆಯ ಹೆಣ್ಣಿನ ಚಿತ್ರಣ.

IV ಯಾವುದಾದರೂ ಮೂರು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ವಿವರವಾಗಿ ಉತ್ತರಿಸಿ: **(3X10=30)**

13) ಶೇಷಪ್ಪ, ವೆಂಕಮ್ಮ, ಶಂಕರ ಇವರ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿ.
14) 'ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ' ಕಥೆಯ ಸ್ವಾರಸ್ಯವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.
15) ಕಮ್ಮಾರ ವೀರಭದ್ರಾಚಾರಿ ಜೋಯಿಸ ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿತ ಬಗೆಯನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿ.
16) ಕಿಟ್ಟು, ಸೋಮು ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಗಳು ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಅನಾವರಣಗೊಂಡಿವೆ?
17) ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷಾ ಕಲಿಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ತಜ್ಞರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.